

SOTAVETERAANI KRIGSVETERANEN

N:o 2/2010 ■ Tarkastettu levikki 68 225 ■ Huhtikuun 21. päivänä 2010

Tervetuloa liittopäiville Kuopioon

Pohjois-Savon Sotaveteraanipiiri ja muut paikalliset vastuutahot toivottavat tervetulleiksi Kuopioon XXIV liittokokoukseen ja -juhlaan.

**Talvisodan
veteraanit
presidentin
vastaanotolla sivu 7**

**Talvisota-
seminaarissa
korkeatasoinen
ohjelma sivu 8**

**Viron 92.
itsenäisyyspäivä
sivu 11**

Sotaveteraanikuorojen ja niiden perinnekuorojen X laulujuhlaa vietettiin Talvisodan hengessä Helsingissä 14.3. Laulamassa oli 34 kuorosta 700 laulajaa (s. 9).

Esko Kosunen haastattelussa sivut 12-13

Oulu ja Lohja 50 vuoden ikään sivut 14-17

Talvisodasta 70 vuotta sivut 18-31

Helsingissä 21. huhtikuuta 2010

Juhlsta arkeen

Talvisodan 70-vuotismuistot havahduttivat Suomen tuhansien tarinoiden äärelle koko kansan herkistäneellä tavalla. ”Sota, joka kannattaa muistaa”, otsikoi pohjoinen valtahti pääkirjoituksensa 13. maaliskuuta.

Ymmärrys sodan kytkeytymisestä kansainvälisiin asiayhteyksiin lisääntyi; ymmärrys siitäkin, ettei kyseessä ollut vain sotilaiden sota. ”Syvän kriisin jäljet näkyvät jopa sen jälkeen syntyneissä polvissa”, lehti kirjoitti.

Perinteiseen tapaan liittomme omisti 44. sotaveteraaniviikkonsa lukuisat tapahtumat talvisodan viestille hyvästä maasta, jota kannattaa puolustaa. Viikko aloitettiin Lohjalla 6. maaliskuuta ja päätettiin Oulussa sodan päättymisen muistopäivänä paikallisten sotaveteraanijärjestöjen 50-vuotisjuhlallisuuksin. Helsingissä pidetty sotaveteraanikuorojen ja niiden perinnekorojen suurkonsertti, johon tasavallan presidentti Tarja Halonen toi henkilökohtaisen tervehdyksensä, päätti liittomme osuuden talvisodan 70-vuotismuistoihin kytkeytyvään tapahtumien sarjaan.

Kansallisen veteraanipäivän juhlallisuudet 27. huhtikuuta, pääjuhlineen Tampereella, eletään kuitenkin vielä talvisodan sanoman tunnelmissa. ”Kuule tuhannet tarinat”, on veteraanipäivän ohjailevana tunnuslauseena.

* * * * *

Sotaveteraaniliiton ajankohtaista arjen työtä on valmistautuminen Kuopiossa 8.-

9. kesäkuuta vietettäviin liittopäiviin. Koontumisella on poikkeuksellista merkityvyyttä. Sotaveteraanipiirit tuovat tulevaisuusfoorumiimme yhdistysten ja piirien näkemykset vielä jäljellä olevista toiminnan vuosistaan ja siirtymisestä ns. perinneaikakauteen. Kuvamme kentän ”tahtotilasta” kirkastuu.

Virallisin kokouspäätöksin vahvistamme kentän lausuntokierroksen jo läpäisseet täsmennykset liiton tulevaisuussuunnitelmaan.

Liiton valtuuston ja hallituksen puheenjohtajien muodostama ns. hallinnon rakennetyöryhmä on esittänyt pitkän aikavälin peruslinjaukseksi päätöksen jatkaa jäsenistön huolto- ja tukitoimintaa, kannattajavoimien avulla, ”niin kauan kuin sotaveteraanit, heidän puolisonsa ja leskensä sitä tarvitsevat”.

Vuosia 2010-2012 koskeva lähiajan työsuunnitelma sisältää mm. työtehtäviä etuusasioiden hoitamisessa, sosiaalineuvovajaverkon kehittämisessä, kannattajajäsenten valmiuksien parantamisessa sekä sotaveteraanipiirien johdolla laadittavista alueellisista suunnitelmista perinneaikakauteen siirtymiseksi.

Kuopion liittopäivien juhlaosion koho-kohta on epäilemättä juhlapuhe, jonka pitää rauhannobelisti, presidentti Martti Ahtisaari aiheenaan kestävän rauhan edellytykset!

Aarno Strömmer

Poliitikot - nyt on aika toimia

Pääkirjoitusta kirjoitettaessa käsittellään parhaillaan esityksiä veteraanien etuuksien parantamiseksi. Kolme veteraanijärjestöä, Sotaveteraaniliitto, Rintamaveteraaniliitto ja Rintamanaisten Liitto jättivät helmikuussa esityksensä Rintamaveteraaniasian neuvottelukunnalle. Esitys on kokonaisuudessaan sivulla 33. Sotainvalidien Veljesliitto laati oman sotainvalideihin kohdistuvan esityksensä.

Kolmen veteraanijärjestön tukiesitys kohdistuu yli 50 000 veteraaniin. Tämä onkin se ryhmä veteraaneista, joilla ei vielä ole säännöllistä vuosittaista kuntoutusta eikä mahdollisuutta saada kotona selviytymistä tukevia palveluita.

Usein kuulee puhuttavan veteraaneista kunniakansalaisina ja että yhteiskunnan pitää heille turvata hyvät vanhuudenpäivät. Ovat-han sotiemme veteraanit erityisryhmä vanhusväestössä.

Tällä hetkellä etuudet keskittyvät sotainvalideille ja heidän kohdallaan lähes kaikilla onkin hyvä vanhuudenturva. Valtion talousarviossa on varoja sotainvalidia kohti yli 30 000 euroa ja noin 2 000 euroa rintamaveteraania kohti. Milloin rintamaveteraanit saivat tarvitsemiaan palveluita ja voisivat päästä säännöllisen kuntoutuksen piiriin?

Rintamaveteraanien tukiasia

tarvitsee poliittisen ratkaisun. Veteraanijärjestöjen vieraillessa syksyisin eduskunnassa ovat veteraanijärjestöt jo vuosia saaneet eduskuntaryhmien edustajilta poikkeuksellisen yhtenäisen viestin: veteraanien asia tulee mitä pikimmin saada kuntoon. Samalla tapaa ajattelevat kansalaiset. He olisivat valmiit antamaan eurot veteraanien vanhuusvuosien tukemiseen.

Veteraanijärjestöjen yhteenlaskettu toive on noin 30 euroa jokaiselta suomalaista kohti. Muutaman vuoden kuluttua etuus alkaisi pienentyä ja kymmenen vuoden kuluttua jäljellä olisi ainoastaan rippeet hoidettavana.

Muutamattoman kunnat ovat erinomaisella tavalla aloittaneet veteraanien kotona selviytymisen tukemisen. Ehdotuksemme antaisi näille kunnille lisää mahdollisuuksia tukea veteraanejaan.

Veteraanien tukiasian saaminen nopeasti kuntoon on kansallinen kunniatehtävämme. Toivottavasti jälkepäin voimme yhteisesti todeta: hyvin hoidettu.

Markku Seppä

Lääninhallitukset lakkautettiin 2010 alussa – miten käy rintamaveteraaniasian neuvottelukunnille?

Lääninhallitukset lakkautettiin vuoden 2009 lopussa, ja tilalle tulivat uudet hallinnolliset järjestelyt. Valtakunnalliseksi hallintoviranomaiseksi muodostettiin vuoden 2009 alussa TEO:n (Terveydenhuollon oikeusturvakeskus) ja STTV:n yhdistymisestä syntynyt Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto (VALVIRA). Sen toiminta alkoi 1.1.2009. VALVIRAN tehtäväksi siirtyi vuonna 2010 myös sosiaalihuollon valvonta.

AVI ja ELY- mitä lyhenteet pitävät sisällänsä

Uudistuksessa lääninhallitukset, TE-keskukset, alueelliset ympäristökeskukset, ympäristö-

lupavirastot, tiepiirit ja työsuojelutoimistot yhdistettiin kahdeksi uudeksi viranomaiseksi.

Aluehallintovirastolle (AVI) annettiin nykyisen lääninhallituksen, ympäristöviraston, alueellisen ympäristökeskuksen ja työsuojelupiirin tehtäviä.

Uudet Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset (ELY) puolestaan hoitavat nykyisten työ- ja elinkeinokeskusten, tiepiirien, alueellisten ympäristökeskusten ja lääninhallitusten tehtäviä.

Unohtuuko kaikessa tässä muutoksessa rintamaveteraaniasian neuvottelukunnat?

Neuvottelukuntien tarve jat-

kuu. Ne ovat olleet toiminnallisia elimiä, joissa on otettu kantaa veteraanikuntoutukseen, veteraanien elinolosuhteisiin, etuuksiin sekä kuntien palveluiden yhtenäistämiseen. Yksi merkittävimmistä lienee saanut alkunsa Oulun läänin neuvottelukunnasta 1995, jolloin siellä esitettiin, että kunnat eivät perisi rintamaveteraanien kuntoutuspäätökseen tarvittavasta lääkärintodistuksesta maksua. Nyt tämä käytäntö on yleinen koko maassa.

Maaherra Eino Siuruaisen johdolla Oulun läänin neuvottelukunta on toiminut aktiivisesti jo vuodesta 1991. Vuoden 2010 alusta toimintansa aloittanut Pohjois-Suomen alue-

hallintovirasto AVI jatkaa tätä perinteikistä työtä ja on nimennyt ylijohdaja Terttu Savolaisen johdolla toimivan virastonsa alueellisen rintamaveteraaniasian neuvottelukunnan vuosiksi 2010–2012. Neuvottelukunnan varapuheenjohtajaksi on kutsuttu johtaja Marja-Leena Kärkkäinen AVI:sta sekä jäseniksi edustajat kaikista veteraanijärjestöistä Pohjois-Pohjanmaalta, Kainuusta ja Keski-Pohjanmaalta.

Järjestöjen ulkopuolisia yhteistyötahoja edustavat Pohjois-Suomen Sotilasläänin esikunta: eversti Jussi Mäki (everstiluutnantti Reima Vanhanen), Oulun hiippakunnan tuomiokapituli: lakimiesasessori Osmo

Rahja (notaari Outi Äärelä) ja Rintamaveteraanien hengellinen työ: rovasti Jaakko Grönlund (rovasti Erkki Jokela).

Neuvottelukunta työskentelee vapaaehtoisena kansalaisjärjestönä, joten toiminnasta aiheutuvista kuluista vastaavat mukana olevat yhteisöt. Sihteerin tehtäviä hoitaa AVI:n viestintäpäällikkö Ulla Niemelä.

Korostetaan siis veteraanityön jatkuvuutta ja merkitystä uuden AVI:n näkökulmasta ja otetaan tämä tärkeä asia esille myös muualla Suomessa.

Anni Grundström

XXIV liittopäivät ja -juhla Kuopiossa Tervetulloo liittopäiville Savvoon!

Suomen Sotaveteraaniliiton XXIV liittopäivät ja -juhlan järjestävä Pohjois-Savon Sotaveteraanipiiri toivottaa kaikki veteraanit, puoliset, lesket, kannattaja- ja tukijäsenet sekä veteraanitoiminnan ystävät tervetulleiksi Kuopioon 8.–9.6. 2010.

Ensimmäisenä liittokokouspäivänä 8.6. klo 11 on liiton ja piirien tulevaisuusfoorumi, jossa jokainen piiri esittelee tulevaisuudensuunnitelmiaan. Liittokokous alkaa klo 14. Illalla klo 18 alkaen Kuopio-hallissa vietetään sota-ajan ja jälleenrakennusajan musiikkiin pohjautuva viihdeilta. Liittopäivien iltavesper on Tuomiokirkossa klo 21.

Toisena liittokokouspäivänä 9.6. on sanajumalanpalve-

lus Kuopio-hallissa sekä seppeleenlaskut Sankarivainajien muistopatsaalle ja Karjalaan jääneiden vainajien muistomerille. Toisena päivänä vietetään liittujuhlaa, joka on samalla Pohjois-Savon Sotaveteraanipiirin kirkkopäivä ja kesäjuhla.

Keskiviikkona kello 13 alkavassa liittujuhlassa juhlapuhujana on presidentti **Martti Ahtisaari**. Juhlassa esitetään myös valtiovallan, puolustusvoimien ja Kuopion kaupungin terveh-

dykset. Laulua esittää muun muassa oopperalaulaja **Jorma Hynninen** ja puhallinmusiikista vastaa Karjalan sotilassoittokunta.

Kuopio on toista kertaa liittopäivien järjestäjänä. Edellisestä tapahtumasta on ehtinyt kulua jo 38 vuotta.

Liittopäiville ilmoitetaan erillisellä lomakkeella 14.5.2010 mennessä. Lisätietoja liittopäivistä saa Pohjois-Savon Sotaveteraanipiiristä, puh. (017) 262 3099 ja sähköpostilla pohjois.savo.svp@sotaveteraaniliitto.fi. Kuopion kaupungin matkailutarjontaa on esillä osoitteessa www.kuopioinfo.fi.

Muista kevään juhlijaa lahjalla, jolla tuet sotiemme veteraaneja

Sotiemme Veteraanit -tuote on lahja, jonka antaja ja saaja osoittavat kunniotuksensa maatamme puolustaneille miehille ja naisille. Esimerkiksi kultainen tai hopeinen Veteraanit-riipus tai -rintamerkki on erottuva lahja äideille, koulunsa päättävälle tai kesän hääpareille. Myös

alkuperäistä Marskin merkkiä on edelleen saatavilla.

Voit ostaa Sotiemme Veteraanit -tuotteita itsellesi tai läheisellesi verkkokaupasta osoitteesta www.veteraanit.fi. Voit tiedustella tuotteita myös paikalliselta keräyspiiriltäsi tai valtakunnallisesta varainhankintatoimistosta numerosta (09)

678 430. Lisätietoja osoitteesta www.sotiemmeveteraanit.fi

Sotiemme veteraaneja on elossa lähes 60 000. Heistä 9 500 on sotainvalideja. Sotiemme Veteraanit -varainhankinnalla tuetaan vähävaraisten sotiemme veteraanien ja heidän puolisojensa kotona asumista.

Kansallisen veteraanipäivän pääjuhla Tampereella

Tampereen kaupunki järjestää tänä vuonna kansallisen veteraanipäivän päätapahtumat tiistaina 27. huhtikuuta. Tampereen Messu- ja Urheilukeskuksessa pidettäviin juhlatilaisuuksiin odotetaan noin 3 000 sotiemme veteraania ja lottaa sekä kaatuneitten omaista.

Pääjuhlan teemana on ”Kuule tuhannet tarinat”. Sanomalla Tampere haluaa korostaa eri sukupolvien välistä yhdessäolon, kuuntelemisen ja kuulemisen tärkeyttä.

Kansallisen veteraanipäivän juhlinta alkaa maanantaina 26.4. klo 18.00 aseveli-illan tunnelmissa.

Varsinaisen veteraani-

päivän ohjelmaan 27.4. kuuluvat lipunnosto (klo 10.15) ja hartaus sekä pääjuhla (klo 13.00).

Juhlan ohjelman juontaa näyttelijä Esko Roine ja juhlapuheen pitää teatterineuvos Eila Roine. Valtiovallan tervehdyksen tuo sisäasiainministeri Anne Holmlund.

Pääjuhla lähetetään televisioista suorana lähetyksenä. Tapahtumaa koskevat tiedot ovat internetissä osoitteessa www.kansallisenveteraanipaiva.fi

Lisätiedot:

järjestelytoimikunnan puheenjohtaja, kenraalimajuri evp Kalervo Sipi, puh. 040 545 9591, suhdetoimintasihteeri Raija Arasalo, puh. 040 538 6217

KOKOUSKUTSU

Suomen Sotaveteraaniliitto ry:n XXIV varsinainen liittokokous pidetään tiistaina 8. kesäkuuta 2010 klo 14.00 Kuopio-hallissa, Opistotie 4, Kuopio.

Liittokokouksessa käsitellään liiton sääntöjen 11 pykälän mukaan liittokokoukselle kuuluvat asiat.

Kokousedustajien valtakirjat tarkastetaan hallin aulassa klo 10.00–13.30.

Hallitus

MÖTESKALLESE

Finlands krigsveteranförbund rf:s XXIV ordinarie förbunds möte hålls tisdagen den 8. juni 2010 kl. 14.00 i Kuopio-halli, Opistotie 4, Kuopio.

På förbunds mötet behandlas förbundets stadgar i paragraf 11 gällande de saker som enligt stadgarna i förbunds mötet skall behandlas.

Mötesdelagaternas fullmakter granskas i entréhallen kl. 10.00–13.30.

Styrelsen

Suomen Sotaveteraaniliiton Naisjärjestö ry:n VARSINAINEN KOKOUS

pidetään tiistaina 8.6.2010 klo 11.00

Kuopion klassillisessa lukiossa,
Opistotie 1, Kuopio. Valtakirjojen tarkastus on
klo 10.00-11.00.

Kokouksessa käsitellään sääntöjen 9 §:ssä mainitut
asiat.

Keskustoimikunta

Sairaanhoitopiirit poistavat poliklinikkamaksuja veteraaneilta

Suomen veteraaniliittojen valtuuskunta (Veva) lähetti kaikille sairaanhoitopiireille ehdotuksen poliklinikkamaksujen poistamiseksi sotiemme 1939-45 veteraaneilta. Tämänhetkisen tiedon mukaan poliklinikkamaksut ovat poistuneet tai poistuvat alla olevan aikataulun mukaan seuraavista sairaanhoitopiireistä:

Etelä-Pohjanmaan	1.1.2010
Helsingin ja Uudenmaan	1.1.2009
Itä-Savon	1.9.2009
Kainuun maakunnan	1.5.2009
Kanta-Hämeen	1.5.2009
Keski-Pohjanmaan	1.4.2010
Keski-Suomen	1.1.2010
Kymenlaakson	1.9.2008
Pirkanmaan	15.5.2009
Pohjois-Pohjanmaan	1.6.2009
Pohjois-Savon	1.8.2009
Päijät-Hämeen	1.1.2009
Satakunnan	1.9.2009
Varsinais-Suomen	1.9.2010

”Kaveria ei jätetä”

Tervehdin heti kirjoitukseni aluksi teitä kristillisellä pääsiäistervehdysellä:

Kristus nousi kuolleista!

Pääsiäisenä Kristus nousi kuolleista ja voitti kuoleman. Ortodoksinen pääsiäistropari eli pääsiäisen juhlaveisu kertoo olennaisen: *”Kristus nousi kuolleista, kuolemalla kuoleman voitti, ja haudoissa oleville elämän antoi”*. Ihmiskunta oli ollut ”kuoleman varjossa” syntiinlankeemuksesta ja Paratiisista karkottamisesta saakka. Nyt, ”kun ajat olivat täyttyneet”, Jumala lähetti ”ainoan Poikansa, jottei yksikään, joka Häneen uskoo, joutuisi kadotukseen, vaan saisi iankaikkisen elämän” (Joh. 3:16). Jumalan Poika, Jeesus Kristus, tuli lihaksi ja eli ihmisen elämän, täydellisen ihmisen elämän. Hän joutui toimintansa ja opetuksensa takia valtaapitävien tulilinjalle ja hänet tuomittiin kuolemaan. Ristinkuoleman kautta Hän meni Tuonelaan, kuoleman valtakuntaan, ja mursi rikki sen portit. Kirkkoisä pyhä Basileios Suuri (330-379) toteaa laatimansa liturgian rukouksissa Kristuksesta näin: ”Hän nousi ylös kolmantena päivänä osoittaen sillä kaikelle lihalle tien kuolleista ylösnousemiseen, sillä katoavaisuuden ei ollut mahdollista pitää Elämän Ruhtinasta vallassaan”.

Suomessa usein unohdetaan, että pääsiäisen juhla kestää pitkään, aina helatorstain aattoon asti. Monella on se käsitys, että pääsiäinen on pääsiäissunnuntai ja toinen pääsiäispäivä, ja siinä se. Näiden ihmisten mielestä pääsiäinen oli ja meni. Juhla kuitenkin jatkuu.

Kristus oli ylösnousemisensa jälkeen Kopetuslastensa kanssa 40 päivää ja nousi sitten taivaaseen. Kun pääsiäisjuhlan vastaanottamiseen on pitkän paastonajan myötä valmistauduttu, ei juhlaan ihan yhtäkkiä lopu, vaan se kestää kuusi viikkoa. Tuona aikana julistamme kristikunnan suurimman juhlan iloista sanomaa, jota julistaen tervehdimme toisiamme koko pääsiäiskauden ajan: ”Kristus nousi kuolleista”, johon toinen usko-va kristitty vastaa: ”Totisesti nousi!” Juhlan riemu kantaa ja kantaa. Pääsiäinen lyö leimansa koko kirkkovuoteen: jokainen sunnuntai on pieni pääsiäinen.

Pääsiäisen juhlariemun keskellä saat-taa unohtua, että vaikka sota kuolemaa ja pahan valtaa vastaan on voitettu, yksittäiset taistelut jatkuvat. Ihmisten ja

kansojen väliset sodat alkavat ja myös periaatteessa loppuvat tiettyinä päivinä. Te veteraanit kuitenkin tiedätte, että joskus voi käydä niin, että vaikka rauha julistetaan ja rauhan tuloa juhliin, taistelut saattavat jatkua sissisodan tyyppisesti, pitkäänkin. Näin on myös hengellisessä taistelussa. Kristuksen ylösnousemus on antanut mahdollisuuden meillekin kulkea Tuonelan rikutusta portista voittajina, Kristuksen kanssa. Se on kuitenkin vain mahdollisuus. Meitä ei viedä väkisin. Taivaaseen pääsevät vain ne, jotka sinne haluavat. Meidän on oltava valmiita ottamaan omat askelemme oikeaan suuntaan, Jumalan kutsua noudattaen. Ihmistä kutsutaan yhteistyöhön Jumalan kanssa.

Yksittäinen ihminen on itse jatkuvas-
ti vapaa valitsemaan mutta myös vastuussa valinnastaan. Vapauden ja vastuun yhteys on selvä. Meitä kutsutaan pitämään huolta itsestämme ja toinen toisistamme. Olisi hienoa, jos sodan aikana iskulauseeksi muodostunut motto **”kaveria ei jätetä”** voisi päteä myös hengellisellä alueella. Esirukous toisen puolesta, toisesta huolehtiminen ja lähimmäisen muistaminen on juuri sitä toverihenkeä, joka muodostui kirkkaaksi periaatteeksi Talvisodassa.

Ortodoksinen kirkko tunnetaan pääsiäisen kirkkona. Sama määritelmä koskee kuitenkin myös esim. luterilaista kirkkoa. Kaikkien kristittyjen keskeinen pyrkimys on päästä taivaaseen, löytää tie iankaikkiseen elämään Jumalan Valtakunnassa. Sinne tien on avannut pääsiäisen tapahtuma. Joulukin on tärkeä juhla, mutta sekin tähtää siihen, että Betlehemin lapsi kukistaisi kuoleman vallan. Joulukuoli, jotta pääsiäinen voisi olla.

Kirkossamme luetaan jumalanpalveluksissa ektenioita eli rukoussarjoja. Pappi tai diakoni lausuu anomuksia joihin kuoro tai kansa vastaa laulamalla: ”Herra, armahda” ja ”Anna, Herra”. Ektenioiden lopukkeessa on kehotus: ”Muistelluamme ... Neitsyttä Mariaa ja kaikkia pyhiä, antakaamme itsemme, toinen toisemme ja koko elämämme Kristuksen, Jumalan, haltuun!” Tuon kehotuksen mukaisesti toimien mekin saavutamme Kristuksen kolmantena päivänä tapahtuneen ylösnousemisen kunnian.

Isä Kalevi Kasala

Länsi-Uudenmaan ortodoksien pappi
Lohjalta

Sotaveteraanipiiri tukee arkea ja vaalii perinteitä

Vuonna 1966 perustetun Pohjois-Savon Sotaveteraanipiirin toimintatavoitteet ovat edelleen samat kuin piirin perustamisen aikoina: Veteraaniveljien ja -sisarten tukeminen ja veteraanien yhteisen aateperinteen siirtäminen jälkipolville, Pohjois-Savon Sotaveteraanipiirin puheenjohtaja **Olavi Karttunen** kertoo.

Sotaveteraanipiirin toimintavuoden kohokohtia ovat vuosittaiset kesäjuhlat ja kirkkopyhät. Kuusitoista kertaa on järjestetty talvisodan päättymisen muistokonsertti Kuopion Tuomio-kirkossa. Koulujen musiikkiluokkien kuorojen mukanaolo tapahtumassa on ollut erityisen ilahduttavaa veteraaniperinteen siirtämisen kannalta.

Ensimmäisten joukossa Pohjois-Savon piiriin valittiin sosiaalineuvoja. Vuodesta 2008 lähtien on jokaiseen jäsenyhdistykseen valittu sosiaaliasiamies. Hänen tehtäviinsä kuuluu yhteydenpito kunnan ja veteraanijhdistyksen välillä veteraanin kuntoutuksen ja sosiaalipalveluiden järjestämisessä.

Piirin joululehteä ”Pohjois-Savon sotaveteraanin Joulukuoli” on toimitettu neljän vuosikymmenen ajan. Ilmoitustulot ovat erittäin merkittävä osa piirin varainhankinnasta, josta voidaan antaa tukea piirin jäsenyhdistyksille.

Hengellinen työ ja veteraaniperinteen tallentaminen ja siirtäminen nuoremmille sukupolville ovat myös veteraanijhdistysten merkittävää toimintaa. Viime vuoden lopussa Pohjois-Savon Sotaveteraanipiirin yhdistyksissä varsinaisia jäseniä oli 1 147, leski- ja puolisojäseniä 254 ja kannat-

Sotaveteraanipiiri tukee veteraaniveljiä ja -sisiä sekä siirtää veteraanien yhteistä aateperinnettä jälkipolville, Pohjois-Savon sotaveteraanipiirin puheenjohtaja Olavi Karttunen kertoo.

tajajäseniä 911. Lisäksi piirillä on 482 tukijäsentä.

- Paikallisyhdistysten puheenjohtajat ovat nykyään paria poikkeusta lukuun ottamatta tammenlehväveteraaneja nuorempaa sukupolvea. Hallitusten jäseniksikin alkaa olla vaikeuksia saada varsinaisia veteraaneja, Karttunen sanoo.

Jokaisessa sotaveteraanijhdistyksessä on ollut naisjaosto, mutta parina viimeksi kuluneena vuotena jaostoja on lakkautettu ja naiset ovat siirtyneet yhdistysten varsinaisiksi tai kannattajajäseniksi. Itsenäisiä naisjaostoja piirissä on nyt kuusi.

Teksti: Jarmo Seppälä

Kuvat: Jarmo Seppälä ja Kuopion kaupungin viestintäpalvelu

Kaatuneiden Muistosäätiön Veteraanien kuntoutusmatkat Viron Viimsiin v. 2010

Matkojen ajankohdat

Vuoden 2010 kuntoutusmatkojen ajankohdat Viimsiin ovat: kevään matka 30.5.–13.6. ja syksyn matkat 22.8. – 5.9. ja 12.9. – 26.9.2010.

Jokaiselle matkalle on varattu yhteensä 15 paikkaa tunnuksen omaaville Sotaveteraanijhdistyksen jäsenille.

Muistatthan, että matkalle osallistujat pärjäävät hyvin, kun kuuluvat kuntoutusluokkaan 3 eli he pystyvät itsenäisesti liikkumaan ja kantaamaan ateriansa noutopöydästä, vaikka käyttäisivätkin keppiä tukenaan. Heikompienkuntoisten auttamiseen eivät resurssit valitettavasti riitä.

Seuralaispaikat

(Itse maksaville seuralaisille on jokaiselle matkalle varattu yhteensä 15 paikkaa. Paikat jakautuvat Suomen

Sotaveteraaniliiton ja Rintamaveteraaniliiton kesken).

Seuralaisille matka maksaa n. 800 € (uusi hinta).

Vähävarainen seuralainen voi tarvittaessa hakea säätiön matkatukea omasta keskusliitostaan.

Ilmoittautumiset

Matkoista kiinnostuneita pyydetään ottamaan yhteyttä paikalliseen Sotaveteraanijhdistykseen. Piirit kokoavat tiedot ja ne lähetetään liittoon. Ei siis suoria varauksia ja kyselyjä Kaatuneiden Muistosäätiölle.

Viimsi 1:n tiedot tarvitsemme viimeistään 22.4.10,
Viimsi 2:n 22.7.10 ja
Viimsi 3:n 5.8.10.

Anni Grundström

Kuolleita

Gunnar Laatio 1915-2010

Suomen Sotaveteraaniliiton kunniapuheenjohtaja, yli-insinööri Gunnar Laatio kuoli Helsingissä Oulunkylän kuntoutussairaalassa 12. huhtikuuta. Hän oli syntynyt Turussa 10. syyskuuta 1915.

Talvisodan vänrikki ja jatkosodan rintamataistelija Gunnar Laatio tuli sotaveteraanityöhön mukaan 1965 kaivospaikkakuntansa Vihannin Sotaveteraaneja perustettaessa. Hän oli puheenjohtajana Pohjois-Pohjanmaan piirin perustavassa kokouksessa seuraavana vuonna. Mukana olleet muistivat pitkään hänen jätävän päätöspuheensa lopputeamuksen: ”Kun me veljet puhallamme yhteen hiileen, ei ole sitä mahtia, joka tekisi tyhjäksi toimet hyvien asioittemme eteenpäin viemiseksi.”

Gunnar Laatio oli Pohjois-Pohjanmaan edustajana liiton valtuustossa 1966-77 ja hallituksessa 1971-77. Liiton puheenjohtajaksi hänet valittiin Lappeenrannan liittokokouksessa 1978. Hänen seuraajakseen

Oulun liittokokouksessa 1986 tuli Simo Kärävä. Gunnar Laatio kutsuttiin samalla liiton kunniapuheenjohtajaksi.

Simo Kärävän viisi kuvausta Gunnar Laatiosta tämän pyöreinä merkkipäivinä alkaneen vuodesta 1985 ovat sanan taitajan käsialaa. Kolmella ensimmäisellä oli luonnehtivat mottonsa: goetheläinen perusohje *elämä on velvoite*, ikotuuus *vierivä kivi ei sammaloidu* ja peltosuomalainen *kyllä vanha vakonsa pitää*.

Vuoden 2000 kirjoituksessa Simo Kärävä tähdensi, ettei velvollisuudentuntoa ja sitkeyttä tarvita vain sodassa. Ne ovat myös rauhan ajan hyveitä. ”Kun tarkastelee sitä, kuinka Gunnar Laatio on puurtanut ja saanut aikaan tuloksia kaivosmiehenä ja yritysjohtajana, kansanedustajana, kunallis- ja seurakuntamiehenä, vapaaehtoisen maanpuolustustyön vetäjänä sekä monissa muissa yhteisöissä ja hankkeissa, joutuu ihmettelemään, kuinka hänellä on voinut riit-

tää voimia ja tarmoa kaikkeen tuohon. Ihmetyksen ja ihailun aihetta kertyy lisää, kun muistaa hänen pitkän ja vaativan rupeamansa sotaveteraanityön kaikilla saroilla ja organisatiotasoilla.”

Gunnar Laation sitkeydestä ja sitoutuneisuudesta veteraanien asialle saimme vielä tuoreen todistuksen seurattessamme kuukausi sitten talvisotaohjelmaa näköradiosta. Palaamme kunniapuheenjohtajamme elämäntyöhön veteraanien parissa lehtemme kesäkuun numerossa.

Suomen Sotaveteraaniliitto ja sotiemme veteraanien monet yhteistyötahot jättävät jäähyväiset Gunnar Laatiolle syvästi kiitollisina. *Elämä on velvoite*. Tämän perusohjeen mukaan kuljettaessa ”taival tulee työn täyttämäksi, saavutusten reunoistamaksi ja kiitosta kirvoittavaksi”.

Aarno Strömmer

Onnittelemme

Eino Harjunen 100 vuotta

Savonlinnan Seudun Sotaveteraanien vanhimman jäsenen, Eino Harjusen, kunniaksi järjestettiin 17.2. kakkukahvi- ja kuitustilaisuus Sotaveteraanien kokoontumistiloissa Veteraanikuja 1:ssä.

Harjunen on ollut koko elämänsä hyvin aktiivinen. Vasta 99-vuotiaana hän siirtyi palvelutaloon. Leskeksi jäätyään, vuonna 2000, hän oli yksin hoitanut 1940-luvulla rakennettua omakotitaloa aina vuoteen 2009 asti. On ollut valta- van paljon merkitystä sillä, että Harjunen on saanut asua kotonaan niin pitkään.

Työelämässään hän oli kuljettanut laivalla matkustajia Savonlinnan ja kaupungin pohjoispuolella olevan Rauhalinnan välillä. Lisäksi hän oli myös tehnyt töitä oman kuorma-auton ja kenttäsiirkelin kanssa. Harjunen oli kehittänyt erikoisen työmenetelmän kesällä tarvittavia jäävarastoja varten. Hän kiinnitti moottorisahan

polkukelkkaan, jolloin työ sujui turvallisesti ja rivakasti.

Harjunen on osallistunut Talvisodassa Raatteentien taisteluihin, mutta enemmän näinä vanhuuden päivinä hän otti keskusteluissa kantaa siihen, että maailma on muuttunut pahaan suuntaan. Eino Harjunen oli tyytyväinen ja virkeä juhlasvieras Savonlinnan Seudun Sotaveteraanien joukossa.

Oiva Bagge

Paul Saar 1919-2010

Paul Saar aloitti teologian opinnot Tartossa 1938. Hän lähti opiskelemaan reservin upseerina. Kun teologinen tiedekunta neuvostomiehityksen vuoksi suljettiin 1940, siirtyi hän opiskelemaan lääketiedettä. Välttääkseen neuvostoarmeijaan joutumista hän oli vähän aikaa metsäveljenä.

Saksalaismiehityksen aikana Paul Saar toimi Pihkovaan sijoitetun virolaisen valvontayksikön päällikkönä. Keväällä 1943 hän joutui saksalaisvastaisuudesta syytettynä vankilaan. Keväällä 1944 hänen onnistui paeta Suomeen, jossa hän liittyi virolaisista vapaaehtoisista muodostettuun Jalkaväkirykmentti 200:een. Virolaisesta reservin upseerista tuli Suomen armeijan kersantti, ja hän palveli venäläisten suurhyökkäyksen aikana kesällä 1944 Viipurinlahdella pioneerinä.

Jo ennen talvisotaa Paul Saar tutustui kangaslammitseen Martta Luostariseen, jonka kanssa hän solmi avioliiton vuonna 1942. Kun JR 200 elokuussa 1944 lakkautettiin, jäi Paul Saar Helsinkiin jatkaakseen opintojaan siellä. Seuraa-

vana vuonna syntyi nuoreen perheeseen poika Pekka. Saar sai jatkaa opiskelua vuoteen 1947, jolloin Valtiollinen poliisi pidätti hänet. Yhdessä muiden pidätettyjen Suomen-poikien kanssa hänet vietiin Neuvostoliittoon. Leningradista osa pidätetyistä lähetettiin Siperiaan ja osa Viroon, jossa he saivat elää muodollisesti vapaina, mutta turvallisuuspalvelun tarkkailun alaisena.

Paul Saar pääsi Tallinnaan ja hänet vihittiin Viron luterilaisen kirkon papiksi vuonna 1948. Hän toimi pappina vuoteen 1953, jolloin hänet pidätettiin ja tuomittiin pakkotyöhön Siperiaan 25 vuodeksi maanpetoksesta ja lisäksi 10 vuodeksi neuvostovastaisesta propagandasta.

Tuomio oli pitkä, mutta Stalinin jo kuoltua alkoi rautainen järjestelmä rakoilla ja tuomioita alettiin purkaa. Myös Paul Saar vapautui kolmen ja puolen vuoden vankeuden jälkeen ja hän palasi monen muun tavoin vuonna 1956 Viroon jatkaen papin virassa useissa seurakunnissa. Pisimpään hän palveli Hagerin seurakuntaa, josta jäi eläkkeelle ja jossa asui kuo-

lemaansa saakka. Hän oli myös pitkään lääninrovasti.

Paul Saar antoi merkittävän panoksen myös Inkerin kirkon elpymiseen. Hän toimi Petroskoin suomalaisen seurakunnan pappina 1979-1991.

Karkotus erotti isän suomalaisesta perheestä. Puoliso Martta kuoli tapaturmaisesti vuonna 1961. Pekka-pojasta tuli lääkäri. Vuonna 1965 Paul Saar avioitui virolaisen Nina Adorofin kanssa. Tytär Anna syntyi 1971.

Paul Saar oli Suomen-poikien oma pappi Sotaveteraanien Viron yhdistyksen perustamisesta alkaen. Monet kerrat hän luki Tallinnan Kaarlen kirkossa Viron itsenäisyyspäivän johdosta pidetyssä veteraanien jumalanpalveluksessa edellisellä vuonna poisnukkuneiden aseveljien nimet. Tänä vuonna hän ei enää jaksanut sitä tehdä. Ensi vuonna luetaan hänen nimensä.

Harri Raitis

kirjoittaja on Suomen Viro-yhdistysten liiton puheenjohtaja ja Paul Saarin ystävä

Arvo Pahkajärvi 100 vuotta

Kauhavalainen Arvo Pahkajärvi täyttää 30. toukokuuta 100 vuotta.

Talvisodassa Pahkajärvi taisteli isokyröläisten rinnalla osastossa 1/JR 23 Taipaleen ja Vuosalmen lohkoilla. Jatkosodassa hän kuului osastoon E/II/JR 37, joka pani itänaapurille

kampoihin Kiteellä, Ruskealassa, Sortavalan seudulla ja Pien-Kallelovan maastossa. Vuonna 1910 syntyneiden ikäluokka vapautettiin sotatoimista syyskuun 1941. Yllättäen Arvo Pahkajärvi joutui vielä kerran virolaisen kanssa vastakkain Lapin sodan aikana. Hän oli pestautunut Petsamon Nikkelin palvelukseen ja sai määräyksen lähteä ajamaan saksalaisia pois maasta 3./ErP 5:n joukoissa. Kun maanviljelijänä leipätyönsä tehnyt Pahkajärvi jäi eläkkeelle, aikaa jäi myös harastuksille. Hän mm. lauloi paikallisessa sotaveteraanikuorossa vielä yli 90-vuotiaana.

Vapaussodan Perinneliiton kesäpäivät

Vapaussodan Perinneliitto järjestää vuotuiset kesäpäivänsä 22.-23.5. Tampereella. Liittokokous ja veljesillallinen on lauantaina Satakunnan lennostossa Pirkkalassa. Sunnuntaina ovat yleisötilaisuudet, klo 10.00 alkava messu Tampereen tuomiokirkossa, liturgia ortodoksisessa kirkossa ja klo 13.00 yliopiston juhlasalissa pidettävä päivien pääjuhla. Juhlpuheen pitää sotahistorioitsija Sampo Ahto. Pääjuhla on avoin kansalaisjuhla.

"Kiitos isänmaasta"

Kanta-Hämeen seutukunnallinen kirkkopäivä maanantaina 10.5. Hämeenlinnassa

Messu Hämeenlinnan kirkossa klo 10.00

Messun jälkeen lounas

Päiväjuhla Aulangon alasalissa klo 13.00

Ilm.5.5. mennessä: Sotainvalidien Veljesliiton Kanta-Hämeen piiri
Palokunnankatu 3A, 13100 Hämeenlinna, puh. (03) 682 3089

Sotiemme veteraanien kirkkopäivä helatorstaina 13.5. Nastolan kirkossa

Jumalanpalvelus klo 10.00

Saarna: kirkkoherra Matti Piispanen

Liturgi: seurakuntapastori Juha Sahamies

Kanttori ja urkuri: Sannamaria Salli

Ehtoollinen

Lounas seurakuntatalolla

Päiväjuhla seurakuntatalolla noin klo 12.30

Juhlapuhe: kenttäpiispa Hannu Niskanen

Tervetuloa yhteiseen kirkkojuhlaamme!

Sotainvalidien Veljesliiton Lahden Piiri ry

Lahden Sotaveteraanipiiri ry

Rintamaveteraanien Päijät-Hämeen piiri ry

Lahden Seudun Rintamaiset ry

Sotiemme veteraanien kirkkopäivä keskiviikkona 15.6. Huittisten kirkossa

Ehtoollisjumalanpalvelus klo 10.00

Sepeleenlasku sankarihaudalla

Lounas seurakuntakeskuksessa

Päiväjuhla seurakuntakeskuksessa klo 13.30

Juhlapuhe: piispa Jorma Laulaja

Tervetuloa yhteiseen kirkkojuhlaamme!

Satakunnan Sotaveteraanipiiri ry

Sotainvalidien Veljesliiton Satakunnan Piiri ry

Rintamaveteraanien Satakunnan piiri ry

Porin ja Satakunnan Rintamaiset ry

Kaatuneitten Omaisten Liitto Satakunta

Lisäksi seutukunnalliset kirkkopäivät järjestetään

Lapinlahdella	18.4.
Helsingissä	25.4.
Tukholmassa	11.5.
Koskenpäällä	16.5.
Sumiaisissa	16.5.
Luhangassa	16.5.
Uuraisilla	16.5.
Kalajoella	30.5.
Juvalla	16.6.

Lapin veteraanien kirkkopäivä keskiviikkona 16.6. Rovaniemen kirkossa

Tulokahvi, Rauhankatu 70 klo 10.00

Messu ja seppelpartion lähettäminen kirkossa klo 11.00

Messu: Lääninrovasti Vesa-Pekka Koivuranta

Saarna: sotilaspastori Jouni Parviainen

Tekstinlukija: Erkki Harttunen

Ruokailu, Rauhankatu 70 klo 12.30

Juhla kirkossa klo 13.45

Juhlan johtajana rovasti Ilmo Pulkamo

Lähtökahvi klo 15.00

Ilmoittautuminen

31.5. mennessä Veijo Kyllönen, Ruokasenkatu 8 A 2,
96200 Rovaniemi, puh. 040 548 2086

Kymenlaaksolaisten sotiemme veteraanien kirkkopäivä 3.6. Kouvolassa

"Toisiamme lähelle"

Messu Kouvolan keskuskirkossa klo 10.00

Saarna, kenttäpiispa Hannu Niskanen

Messun jälkeen lounas

Päiväjuhla kirkossa klo 13.00

Juhlapuhe, prikaatikenraali Jorma Ala-Sankila

Ilm. 20.5. mennessä:

Kymenlaakson Sotaveteraanipiiri ry Saarennonkatu 7 A 5,

45200 Kouvola tai kymenlaakson.svp@sotaveteraaniliitto.fi

Lisätietoja puh. 0400 655 283 tai Sotainvalidien Veljesliiton

Kymen piiri puh. (05) 375 4848

Sotiemme veteraanien Keski-Pohjanmaan alueen seutukunnallinen kirkkopäivä Kalajoella sunnuntaina 30.5.

Kello 10.00 Jumalanpalvelus Kalajoen kirkossa

Kunniakäynti sankarihaudoilla

Kello 11.30 Lounas Merenojan koululla

Kello 13.00 Päiväjuhla Merenojan koulun juhlasalissa

Juhlapuhe: eversti evp. Jukka Sorvari

Ilmoittautumiset 3.5. mennessä:

Veli Ainali os. Sammakkuja 2, 85100 Kalajoki

puh. 044 210 0307, email: veli.ainali@kotinet.com,

Pasi Eskola os. Koulutie 8, 85100 Kalajoki,

puh. 050 400 7918, email: marpa.eskola@kotinet.com

**Veteraani,
muista hakea
kuntoutukseen.**

Talvisodan veteraanit presidentin vastaanotolla

Yleisin asu vieraillo oli tumma puku, mutta joukosta löytyi myös kansallispuku, sotilaspuku ja lottasu.

Talvisodan päättymisen 70-vuotispäivänä 13.3.2010 oli tasavallan presidentti **Tarja Halonen** kutsunut vieraakseen 190 talvisodan veteraania eri puolilta Suomea. Tilaisuuteen oli kutsuttu myös ruotsalaisten ja virolaisten vapaaehtoisina suomalaisten joukossa taistelleiden sotilaiden edustajat sekä osanottajia kaatuneiden omaisten ja sotalapsien riveistä. Vastaanotolle osallistui myös presidentti ja rouva **Mauno Koivisto**, itsekin talvisodan kokenut veteraani.

Veteraanitapaaminen oli nostalginen tilaisuus. Samansekaisista, samankaltaisten kokemusten omaavien veteraanien tultua näin myös valtion ylimmän johdon taholta huomioduksi, se oli todella merkittävä tapahtuma. Se osoitti kiitollisuutta veteraaneja kohtaan valtion taholta, jonka itsenäisyyden säilyttämisen puolesta he olivat 70 vuotta sitten taistelleet, eivätkä suotta.

Kovia tuolloin kokenut maamme on edelleen itsenäinen ja on sotien jälkeisten vuosikymmenten aikana kehittynyt hyvinvointivaltioksi, jossa on hyvä elää, asua ja tulla toimeen. Tämä samainen talvisodan veteraanijoukko, joutui kantamaan suurimman vastuun myös sodanjälkeisen, tuhotun maan uudelleen rakentamisesta.

Henkisesti vielä vireään joukkoon oli ajanhammas jo leimansa lyönyt. Pyörätuoli tai kävelykeppi oli monen veteraanin tukena. Eikä ihme, sillä vierasjoukon keski-ikä ylitti jo 90 vuotta.

Vastaanotto tapahtui itsenäisyyspäivän kutsujen tavoin peilisalissa. Hitaasti soljuvan vierasjoukon kättely kesti puoli- toista tuntia. Yllättävän monet veteraaneista olivat presidentin kanssa jo entuudestaan tutuja, aikaa kuluikin kuulumisien vaihtoon. Vastaanoton isännöydestä vastasivat presidentti Tarja Halonen ja hänen puolisonsa tohtori **Pentti Arajärvi**.

Peilisalista veteraanit ohjattiin valtiosaliin, jossa pyöreissä pöydissä istuen heille tarjottiin kahvia ja pientä purtavaa. Täällä presidentti puhui veteraaneille, Kaartin Soittokunta musiikkimajuri **Raine Ampujan** johdolla esitti musiikkia ja kadettikuoro mieslaulua. Vastaanoton päätteeksi laulettiin *Maamme-laulu*.

Kiittävä puhe

Talvisota jätti syvät jälkensä suomalaisten yhteiseen muistiin. Ylivoimaiselta näyttänyt hyökkääjä torjuttiin ankarissa oloissa käydyissä taisteluissa, sanoi presidentti Tarja Halonen. Sota vaikutti monin eri tavoin myös kotirintamalla.

Sotavuodet 1939–1945 vaativat kansakunnalta paljon, mut-

ta säilytimme itsenäisyytemme. Vältimme miehitykseltä ja saimme jatkaa maamme kehittämistä valitsemallamme demokraattisella tavalla. Syntyi myös käsite ”talvisodan henki”. Haluan valtion puolesta lausua syvän kiitollisuuden teitä veteraaneja ja koko teidän sukupolveanne kohtaan.

Talvisota oli suomalaisten suuri voiman ponnistus. Suomi sai runsaasti kansainvälistä myötätuntoa. Monista maista ilmoitautui vapaaehtoisia taistelemaan Suomen puolesta. Eniten heitä saapui Ruotsista, peräti 8 000 miehen osasto. Yhdessä norjalaisten kanssa he ottivat helmikuussa 1940 rintamavastuun Sallassa. Myös jatkosodassa asevoimissamme taisteli tuhansia ulkomaalaisia vapaaehtoisia. Heistä suurimman osan muodostivat virolaiset ja ruotsalaiset taistelijat.

Ulkomaalaisten vapaaehtoisten panoksella oli suuri, kannustava merkitys myös suomalaisten taistelutahdolle. Se oli selkeä osoitus siitä, että naa-

purit eivät olleet jättäneet Suomea yksin. Tästä toiminnasta presidentti Halonen esitti kiitoksen kaikille ulkomaalaisille vapaaehtoisille taistelijoille.

Sotien päätyttyä alkoi jälleenrakentamisen kausi. Alku ei kuitenkaan ollut helppoa. Pahasti velkaantunut valtio, suuret sotakorvaukset voitajamaalle ja luovutetusta Karjalasta siirtyneiden kansalaisten sijoittaminen uuden elämän alkuun vaativat kansalaisilta suuria uhrauksia ja mittamattoman määrän työtä. Myös maamme ulkopoliittinen asema oli pitkään epävarma.

Veteraanien sukupolvi rakensi Suomen uudelleen, entistä paremmaksi ja entistä oikeudenmukaisemmaksi. Esiin noussut yhteisvastuun ja toisista välittämisen tuntemus on selkeä viesti sukupolvelta toiselle, Tarja Halonen kiitteli.

Matti Värri

Kuvassa virolainen Suomen-poika Villem Ahas. Hän toimii yhdistyksen varapuheenjohtajana.

Muutamille vastaanotolle osallistuminen edellytti saattajan apua.

Sotaveteraaniliiton kunniajäsen Holger Strandberg saapumassa juhlaan Tuula Harjunpään kanssa.

Talvisodan 70-vuotismuistoseminaari Säätytalolla

Talvisodan päättymisen 70-vuotispäivänä 13.3. valtioneuvosto oli järjestänyt Helsingin Säätytalolle muistoseminaarin käsittelemään sotavuosien kohtalokkaita vaiheita, seuraamuksia ja kansakunnan niistä selviytymisen strategiaa. Talvisota on jäänyt myös kansainväliseen tietoisuuteen, usein niin uskottomana selviytymistarina.

Kolme ja puoli kuukautta kestäneen sodan menetykset olivat todella järkyttävät. Suomi menetti kaatuneina ja kadonneina lähes 27 000 sotilasta ja haavoittuneita oli 44 000.

Kuinka näin suuren taakan pieni kansakunta pystyi kantamaan, herättää meissä sota-ajan jälkeisen sukupolven kansalaisissa jatkuvasti uusia ja taas uusia kysymyksiä, joihin tämäkään seminaari ei pystynyt täydellisiä vastauksia löytämään. Parhaiten tapahtumavyöryn kuitenkin ymmärtävät ne keskuudessamme edelleen olevat sotaveteraanit, jotka henkilökohtaisesti olivat mukana talvisodan taisteluissa ja kohta perään jatkosodan melskeissä. Sotavuosien jälkeen sodan seuraamukset jatkuivat taloudellisena rasitteena vuosikymmenten ajan.

Talvisodan muistoseminaariin osallistui valtiovallan ylin johto, useita valtioneuvoston jäseniä sekä edustajia sotaveteraani- ja maanpuolustusjärjestöistä, kenraalikunnasta, valtion ja kuntien hallinnoista ja kattavasti kansalaisjärjestöistä.

Sodan jäljet olivat pitkät

– Tasan 70 vuotta sitten talvisodan taistelut päättyivät. Rauhan ehdot olivat todella ankarat. Suomi oli menettänyt kaatuneina tai kadonneina lähes 30 000 sotilasta, haavoittuneita oli puolitoistakertainen määrä, joista tuhansia jäi pysyvästi invalideiksi”, totesi tasavallan presidentti **Tarja Halonen** muistoseminaarin avajaispuheessaan. Sodan päätteeksi solmitussa Moskovan rauhassa Suomi menetti huomattavia osia maa-alueestaan Neuvostoliitolle.

– Sotien jälkeiset vuosikymmenet merkitsivät sotakorvauksia, jälleenrakentamista ja suuria yhteiskunnallisia muutoksia. Suomalaista yhteiskuntaa kehitettiin monin tavoin kohti hyvinvointivaltiota, jollaisena me

maamme nyt tunnemme. Sodan jälkeen ei sen seuraamuksista puhuttu kovalla äänellä, eikä ulkopoliittinen asemammekaan tukenut sodan näkyvää korostamista, Tarja Halonen pohdiskeli. Eikä Suomi ole ainoa eurooppalainen kansakunta, joka muistelee omaa historiaansa. Pohdiskelulle onkin vielä hyvää tilaa niin kulttuurin kuin historian parissa.

Talvisota osana suursotaa

”Saksan johtaja Hitler oli aloittaessaan suursotaa 1939 turvannut selustansa solmimalla Neuvostoliiton kanssa Itä-Eurooppaa koskevan etupiirisopimuksen. Sopimuksen puitteissa Stalinilla oli mahdollisuus ottaa valvontaansa Itämeren rantavaltiot. Aluksi sodalla vallattiin Puolan itäosa ja sitten alettiin tehdä muiden ranta maiden kanssa tukikohtasopimuksia. Suomi oli valmis hyväksymään osan Neuvostoliiton esittämistä vaatimuksista, mutta tukikohtien perustamiseen Suomen kanta oli ehdottoman kielteinen.

Syyttäen Suomea järjestämästään Mainilan välikohtauksesta Neuvostoliitto lähetti puna-armeijan auttamaan Suomea hallituksen kumoamisessa. Sodan alkaessa puna-armeijan tehtävänä oli tuhota Suomen armeijan pääjoukot Karjalassa ja katkaista Suomi vyötärön kohdalta kahtia ja kaapata Petsamo. Kolmesa viikossa oli tavoitteena miehittää koko maa. Toisin kuitenkin kävi”, totesi professori **Ohto Manninen** seminaariesitelmässään.

Suomalaisten yksimielisyydestä syntyi ”Talvisodan henki”. Se oli ennennäkemätöntä uhrautuvaisuutta, loi sosiaalista kansalaisvastuuta ja pohjasi kansakunnan taloudellisen nousun sisäpolitiikkaan.

Millainen on suomalainen sotaveteraani?

– Sitä samaa kysyi jo aikanaan kenraali Ehrnrooth ja vastasi: Sellainen, että ensin hän taisteli viisi sotavuotta joka hetken kuoleman ja haavoittumisen mahdollisuuden pysyessä kintereillä. Rakensi sodan jättämille raunioille kodin ja maastaan eurooppalaisen hyvinvointivaltion. Tätä Ehrnroothin tulkintaa siteerasi professori **Eeva Tapio** esittäessään muistoseminaarissa veteraanin tervehdyksen.

Veteraanit taistelivat kodin, uskonnon ja isänmaan puolesta. Aikakauden nuoret kokivat sen heitä aidosti velvoittavan.

Esimerkkinä nuorten velvollisuuden tunteesta, Eeva Tapio luki 18-vuotiaan veljensä Jyrki Relanderin uudenvuodenyönä 1944 kirjoittaman kirjeen: Nyt alkavana vuonna joudun minäkin armeijaan. Kuinka onnellinen olenkaan kun saan maatani palvella. Mitä merkitsee sen rinnalla se, että minulta jäävät luvut kesken, mitä se, että voin haavoittua, kaatuakin. Ei mitään, sillä mitkään yksityiset uhrit eivät ole liian suuria, kun ne annetaan entistä onnellisemman Suomen hyväksi.

Veljeni kaatui, kuten neljä hänen luokkatoveriaan, 18-vuotiaana, noin kuukausi sen jälkeen kun he olivat toukokuun lopulla laskeneet ylioppilaskukkansa Viipurin tuomiokirkon raunioiden vieressä olleelle sankariveljien haudalle, Eeva Tapio kertoi. Itse hän toimi sodan aikana pikkulottana.

– Viimeisten vuosikymmenten aikana veteraanit ovat saaneet ansaitsemaansa arvostusta, sodan jälkeisen vaikeneamisen jälkeen. Monet ehtivät joukostamme jo poistua kokeamatta sitä arvostusta mitä veteraanit ovat aivan viime vuosina osakseen saaneet, Eeva Tapio pahoitteli.

Propagandalla sodassa tärkeä osuus

Sodasta tuli myös toimittajien ja kirjailijoiden kiirastuli. Tulevaan oli jo ajoissa varauduttu ja Propagandaliitto oli perustettu 1937. Liiton toimesta järjestettiin kirjailijoille ja tiedottajille henkisiä harjoituksia. Tilanne oli yhtäkkiä päällä, se vaati tiedottajilta improvisoivaa nopeutta, jota tosin edesauttoi sodan shokinomainen tunnealto.

– Tiedottajan ongelmana oli etäisyys rintamalta. Oli vaikea eläytyä työhön, ellei tietänyt mitä todella tapahtuu. Käyn teitä eturintamalle järjestettiin joulun aikoihin. Toimittajille oli kouraiseva kokemus tavalta silmästä silmään tulitaistelussa mustuneita sotilaita, nähdä heidän kuopalle painuneita, parroittuneita kasvojaan, joihin sitten lehtijutuissa sytytettiin toivon ja voitonvarmuuden välähdyksiä, kuvaili filosofian tohtori **Panu Rajala** esityksessään.

Muusta kulttuuriohjelmasta

Presidentin pöytäseurue. Tasavallan presidentti Tarja Halonen, seminaarin puheenjohtaja valtiosihteeri Risto Volanen, veteraanien puheenvuoron käyttänyt professori Eeva Tapio ja ministeri Liisa Hyssälä. Kuvassa selin presidentti Mauno Koivisto ja Hyssälän takana tohtori Pentti Arajärvi.

vastasivat näyttelijät **Tiia Louste** ja **Veikko Honkanen** esittämällä Yrjö Jylhän runoja ja Jevgeni Dolmatovskin muistelmia Taipaleenjoelta. Tilaisuudessa lauloi myös professori **Jorma Hynninen** Oskari Merikannon: *Elämälle*. Arvokkaasta musiikkisuudesta vastasi Kaartin Soittokunta, musiikkimajuri **Raine Ampujan** johdolla.

Matti Vanhasen päätössanat kiteyttivät

– Toista maailmansotaa edeltänyttä aikaa leimasivat viha ja taantumus, jotka kärjistyivät kriiseiksi yhteiskuntien sisällä ja lopuksi sodiksi niiden välillä. Syvällä eurooppalaisessa sivistyksessä tapahtui romahdus, joka järjestytti myös meitä, totesi pääministeri **Matti Vanhanen**. Pieni demokraattinen maam-

me jäi keskinäistä sotaa valmis-televien suurvaltojen väliin.

– Vaikka emme enää kovin usein puhu talvisodan hengestä, ovat sodan veteraanit, urheutensa lisäksi antaneet meille esikuvaksi luottamuksen, sovinnon ja yhteistyön voiman isänmaata puolustettaessa ja rakennettaessa, Vanhanen kiteytti.

Maailmansodassa demokratia kesti, mutta sodan päätyttyä maailma ja Eurooppa jakautuivat jälleen maantieteellisesti ja ideologisesti kahtia. Suomi oli yksi niistä onnekkaimista maista, joissa demokratia kesti yhtäjaksoisesti jo ennen sotaa, sodan aikana ja sen jälkeen. Vapauden ja kansanvallan voitto jäi pysyväksi.

Kuvat ja teksti: **Matti Värri**

Vierekkäin seminaarissa istunut kolmikko siirtyi myös tarjoiluun yhdessä: Tikkurilan Rintamaveteraanien puheenjohtaja Martti Vekuri, Vantaan Sotaveteraaniyhdistyksen kunniapuheenjohtaja Pentti Hautaniemi ja Sotavainajien muiston vaalimisyhdistyksen puheenjohtaja Pekka Pitkänen.

Sotaveteraanikuorot konsertoivat Helsingin jäähallissa

Juhlapuheen laulujuhlissa piti tasavallan presidentti Tarja Halonen.

Liiton toiminnanjohtaja Markku Seppä tapasi jäähallin käytävällä Pohjois-Kymen Sotilaspoikien perinnekuoron laulajista kotkalaisen Esko Puhakan sekä koulolalaiset Pekka Vihervuoren ja Pekka Suomalaisen.

Monilla kuorolaisilla oli saattaja mukana. Tässä heitä pikkuryhmä Varsinais-Suomesta Info-pisteessä: Irma Risu Turku, Hilikka Evesti Masku, Eva Niemi Turku ja Helena Kuisma-Penttilä Turku.

Sotaveteraanien kymmenes laulujuhla järjestettiin 14.3.2010 Helsingin jäähallissa. Juhlakonsertissa lauloi 34 kuoroa, joissa laulajia oli yhteensä yli 700. Kuoroista 23 oli sotaveteraanikuoroja ja 11 perinnekuoroja. Laulujuhlan kuoroja johtivat **Arvo Kuikka**, **Helge Kõrvits**, **Nikke Isomöttönen**, **Urpo Rauhala** ja **Kai Vahtola** ja soitosta vastasi Kaartin Soittokunta **Elias Sepälän** johdolla.

Tervehdykset laulujuhlille esittivät Helsingin apulaiskaupunginjohtaja **Paula Kokkonen**

ja Suomen Sotaveteraaniliiton puheenjohtaja **Aarno Strömer**. Juhlapuheen piti tasavallan presidentti **Tarja Halonen**.

Sotaveteraanien laulujuhlat järjestettiin nyt kymmenennen kerran. Järjestelyvastuun kantoivat Helsingin ja Espoon sotaveteraanikuorot sekä niiden perinnekuorot: Viipurin Lauluveikot ja Espoon Mieslaulajat. Laulujuhlapaikaksi oli valittu Helsingin jäähalli, jonne tarvittaessa olisi mahtunut noin 10 000 kuorolaista tai yleisön edustajaa. Täyteen se ei kuitenkaan ahtautunut, mut-

ta arviolta hallissa oli komeasti noin 5 000 henkilöä.

Konsertin ohjelma koostui perinteisestä suomalaisesta mieskuoromusiikista ja sotaveteraanien vakiintuneesta isänmaallisesta ohjelmistosta. Sotaveteraanikuorojen lisäksi

si ohjelmassa esiintyivät perinnekuorot, jotka aikanaan olivat sitoutuneet jatkamaan ja ylläpitämään sotaveteraanikuorojen lauluperinnettä.

Osan ohjelmistosta kuorot lauloivat yhdessä, osan ohjelmistosta molemmat kuororyh-

mät omina esityksinään. Yksinlaulua konsertissa esitti oopperalaulaja **Jorma Elorinne** ja lausuntaa teatterineuvos **Matti Ranin**. Juontajana toimi ylipormestari **Eva-Riitta Siitonen**.

Matti Värri

Kuorot ovat asettuneet jo paikoilleen, joten yhteisharjoitus voi alkaa. Tähän katsomon osaan ovat sijoittuneet Sotaveteraanikuorot. Kuvan eturivissä oikealta Risto Isännäinen Jämsä sekä seuraavina oululaiset Jukka Nikonen, Pekka Koivisto ja Ensio Konttijärvi. Ol- laan aikamoisia velikultia niin kuin eräs heistä totesi.

Ennen konsertin alkua oli kuorojen laulut saatava sointumaan yhteen. Oli harjoituksen paikka.

RUK
1920 – 2010
JUHLAKIRJA

Ilmestyy 1.4.2010. Hinta 57 € + postikulut.
Tilaukset: kannatus.yhdistys@ruk.inet.fi
tai 040 550 0325

ISÄNNÖINTI • HUOLTO • SIIVOUS JA KORJAUSPALVELUT

KAUKAJÄRVI-ISA
osuuskunta
Juvankatu 10, 33710 Tampere
www.kaukajarviok.fi
Pidämme huolta

Sotaveteraaniliitto palkitsi

Päivi Lumme on toiminut pitkään Kaatuneiden Muistosäätiön veteraanimatkoilla sairaanhoitajana. Mitalia luovuttamassa Finn-Göran Wennström ja Anni Grundström.

Kommodori Matti Mäkinen toimi viimeksi Sotaveteraanikuorojen X laulujuhlien työvaliokunnan puheenjohtajana.

Sotaveteraaniliiton ansiomitali luovutettiin myös Helsingin Sanomien päätoimittajalle Janne Virkkuselle (vas.) ja aikaisemmin Kalevan päätoimittajana toimineelle tietokirjailija Risto Uimoselle.

Pasilan veteraanitalossa järjestetyssä luovutustilaisuudessa ansiomitalin saivat (vas.) Päivi Mäntylä, Vieno Sauri, Mauri Pekkarinen ja Jakke Nikkarinen.

Sotaveteraaniliiton hallitus myönsi kokouksessaan 25. tammikuuta 55 Sotaveteraanien kultaista ansioristiä ja 58 Sotaveteraaniliiton ansiomitaleita. Liiton esittämät huomionosoitukset jaettiin 1. maaliskuuta Katajanokan Kasinolla järjestetyssä tilaisuudessa.

Sotaveteraanien kultaiset ansioristit myönnettiin seuraaville:

Jaakko Ahonen, Muurame
Eero Haapakoski, Haapajärvi
Veikko Heinola, Lavia
Vilho Holopainen, Leppävirta
Tapio Hotakainen, Halsua
Seppo Huupponen, Hämeenlinna
Senja Hynynen, Sysmä
Martti Hyyrynen, Kouvola
Helge Jalava, Naantali
Heimo Jousala, Nastola
Eero Karkola, Helsinki
Kauko Kauppinen, Lappeenranta
Marketta Kivisaari, Tukholma
Per-Olof Kjellin, Liljendal
Mauno Koljonen, Varkaus
Yrjö Koponen, Varkaus
Margit Kopra, Jyväskylä
Martti Korolainen, Iisalmi
Teuvo Kovero, Seinäjoki
Pentti Kumpu, Virrat
Tuomo Lehti, Raisio
Pentti Lehtimäki, Punkalaidun
Anja Moisio, Viitasaari
Osmo Mustamäki, Helsinki
Timo Mäkinen, Helsinki
Lauri Määttänen, Tampere
Esko Niittylä, Hausjärvi
Veikko Nurkkala, Haapavesi
Paavo Paavola, Valkeala
Unto Palomäki, Tammela
Voitto Pirilä, Jämijärvi
Jaakko Pirnes, Haapavesi
Tauno Rantanen, Seinäjoki
Väinö Rantio, Espoo
Pauli Reponen, Paimio
Sinikka Riihinen, Kuorevesi
Otto Saarenpää, Äänekoski
Yrjö Saari, Mänttä
Yrjö Sahiluoma, Imatra
Kalle Salminen, Loimaa
Timo Salokannel, Tampere

Jukka Simola, Lahti
Kalervo Sironen, Saarijärvi
Esko Sjöblom, Uusikaupunki
Eero Syvänen, Pirkkala
Jaakko Tammi, Kuusamo
Matti Tammilehto, Tampere
Esa Toivonen, Nurmijärvi
Eila Tuovinen, Imatra
Pentti Valjanen, Perniö
Martti Valtokari, Raahe
Göran Westerlund, Helsinki
Jaakko Viherkoski, Orivesi
Jaakko Virintie, Helsinki
Paul Voss, Helsinki

Sotaveteraanien kultainen ansioristi voidaan myöntää tunnustuksena liiton tarkoituksien hyväksi tehdystä erittäin merkittävästä ja pitkään jatkuneesta työstä.

Sotaveteraaniliiton ansiomitali myönnettiin seuraaville:

Pekka Ainali, Kouvola
Tarja Alvesalo, Helsinki
Reino Bäckström, Helsinki
Henning Ekholm, Västerskog
Håkan Forsgård, Helsinki
Paavo Friman, Espoo
Jukka Haaksiala, Oulu
Timo Hakala, Vesanka
Kari Hannus, Pori
Aulis Harju, Jalasjärvi
Tom Holmlund, Espoo
Anne Holmlund, Ulvila
Kari Hämäläinen, Eura
Jaakko Kalela, Tallinna
Oiva Kaltiokumpu, Pori
Ilkka Keltanen, Helsinki
Heikki Kiviluoto, Jaala
Pirjo Koponen, Kirkkonummi
Pentti Kurvinen, Jyväskylä
Markku Kuusela, Tampere
Timo Kähkönen, Nousiainen

Raimo Latvala, Mustasaari
Kalevi Lehtikainen, Espoo
Lauri Lehtonen, Espoo
Kaj Lindström, Espoo
Arto Lohineva, Vaasa
Päivi Lumme, Kiikoinen
Aino-Maija Luukkonen, Pori
Tapio Maijala, Helsinki
Carl Gustaf Mannerheim, Kauniainen
Margareta Mannerheim, Helsinki
Matti Mäkinen, Helsinki
Päivi Mäntylä, Helsinki
Helena Nieminen, Eura
Jakke Nikkarinen, Helsinki
Raija Ovaska, Vantaa
Eira Parpei, Göteborg
Mauri Pekkarinen, Jyväskylä
Raija Peltonen, Hartola
Matti Pennanen, Oulu
Kaarlo Pettilä, Salo
Matti Pikkarainen, Oulu
Paavo Pikkuaho, Pudasjärvi
Matti Puhakka, Helsinki
Hannu Rämö, Nousiainen
Mikko Sajari, Helsinki
Reijo Sallinen, Oulu
Vieno Sauri, Helsinki
Paavo Siekinen, Elämäjärvi
Ahti Sirkiä, Espoo
Jaana Suikkanen, Hamina
Paavo Suoninen, Helsinki
Mauri Takanen, Jyväskylä
Matti Tolvanen, Lappeenranta
Bo Tyvik, Borås
Risto Uimonen, Espoo
Sakari Viinikainen, Kouvola
Janne Virkkunen, Helsinki

Sotaveteraaniliiton ansiomitali voidaan myöntää Sotaveteraanityön päämäärien hyväksi kauan ja ansiokkaasti tai muutoin merkittävästi toimineelle henkilölle, joka ei ole sotaveteraani, sekä sotaveteraanille, joka on sanotuvin tavoin toiminut muussa yhteydessä kuin liiton tahi sen jäsen- tai tukiyhteisön antamissa luottamus- tai muissa tehtävissä.

Palkitut yhteiskuvassa Katajanokan Kasinolla 1. maaliskuuta.

Viron 92. itsenäisyyspäivä Tallinnassa ja Helsingissä

Suurlähettiläs Jaakko Kalelalle (oik.) luovuttivat Sotaveteraaniliiton ansiomitalin hallituksen puheenjohtaja Finn-Göran Wennström ja toiminnanjohtaja Markku Seppä.

Suomen-poikien perinneyhdistyksen puheenjohtaja Seppo Lahtela (keskellä) ojensi yhdistyksen standaarin suurlähettiläs Merle Pajulalle. Oikealla yhdistyksen toiminnanjohtaja Reijo Tanskanen odottaa kukittamisvuoroa.

Suomen Sotaveteraanien Viron yhdistys yhdessä Viron vapaustaistelijoiden Tallinnan yhdistyksen kanssa järjesti perinteisen kirkkopyhän Kaarlin kirkossa. Liturgeina toimivat piispa **Einar Soone**, Tallinnan tuomioriksen eläkkeelle jäänyt kirkkoherra **Ivar-Jaak Salumäe**, diakoni **Lauri Kurvits**, joka päivän kunniaksi oli sotilaspuvussa ja saarnan pitänyt pastori **Arne Hiob**. Laulusolistina oli oopperalaulaja **Aare Saal** urkutaiteilija **Piret Aidulon** vastatessa säestyksestä.

Jumalanpalveluksesta oli poissa rovasti Paul Saar. Lauri Kurvits luki viime vuonna joukostamme poistuneiden 41 Suomen-pojan ja 39 vapaustaistelijan nimet. Tätä kirjoittaessani sain tiedon, että Paul Saaren oma nimi luetaan ensi vuonna, sillä hän poistui keskuudestamme 5.3.

Juhlapuhujaksi oli kutsuttu kansanedustaja **Trivimi Vellisten**, jolla on Viron olosuhteissa pitkä ja ansiokas politiikan

ja parlamentaarikon ura. Hän on toiminut mm. Viron ulkoministerinä sekä maansa YK-suurlähettiläänä. Hän puhuu erinomaista suomea ja on merkittävä ”Suomen sillan” rakentaja. Kansanedustaja Velliste totesi puheessaan, ettei pienen kansan itsenäisyys ole koskaan itsestään selvä asia ja kertoi kuulijoilleen Viron itsenäistymisen alkuvaiheissa käydystä vapaussodasta sekä suomalaisvapaehtoisten osuudesta siinä. Hän myös loi kuvan siitä, missä olosuhteissa virolaisnuorukaiset sukupolvea myöhemmin lähtivät Suomeen taistelemaan ”Suomen vapauden ja Viron kunnian puolesta”.

Valtiovallan edustajana tervehdyksen esitti suurlähettiläs **Jaakko Kalela**. Suomen Sotaveteraaniliiton tervehdyksen esitti hallituksen puheenjohtaja **Finn-Göran Wennström** ja Suomen-poikien perinneyhdistyksen tervehdyksen hallituksen jäsen **Markus Anaja**. Tervehdysten jälkeen oli pal-kitsemisten aika. Suomen-poi-

kia koko Tallinnan toimikautensa ajan monin tavoin tukenut suurlähettiläs Jaakko Kalela sai vastaanottaa Suomen Sotaveteraaniliiton ansiomitalin, jonka hänelle luovuttivat Finn-Göran Wennström ja toiminnanjohtaja **Markku Seppä**. Virolaiset puolestaan muistivat maiden välisessä maanpuolustustyössä kunnostautunutta Markus Anajaa, jolle luovutettiin Viron Suojeluskunnan Toompean osaston ansiomerkki No. 87.

Virallisen osuuden jälkeen saimme nauttia korkeatasoisesta konserttiohjelmasta, josta tänä vuonna vastasi Viron tiedakatemian mieskuoro **Andrus Siimonin** ja **Igor Nikiforovin** johdolla. Saimme kuulla suomalais-virolaisen ohjelmiston kuoroteoksia ja loppunumerona ja päätöksenä kuoro yhdessä juhlavieraiden kanssa lauloi Endel Stafenaun *Teid me tervitame kodumaa metsad*.

Perinneyhdistyksen tapahtumia Helsingissä

Viron itsenäisyyspäivänä 24. helmikuuta aamupäivällä Suomen-poikien perinneyhdistyksen edustajat puheenjohtaja **Seppo Lahtela**, toiminnanjohtaja **Reijo Tanskanen** sekä rahastonhoitaja **Paavo Naumanen** laskivat kukkalaiteen Vi-

ron vapaussodassa taistelleiden suomalaisvapaehtoisten muistomerkille Helsingin vanhan kirkon puistossa.

Puolen päivän aikaan suoritettiin perinteinen kunniakäynti kukkalaitteiden laskemiseen Malmin hautausmaalla sijaitsevalle Suomen-poikien hautamuistomerkille, jonne kunniaosaston oli asettanut Kadettikoulu. Puheen tilaisuudessa piti Suomen-poikien perinneyhdistyksen puheenjohtaja **Seppo Lahtela**, joka tarkasteli Suomen-poikien merkitystä Suomen käymissä viime sodissa. Lahtelan puhe kosketti ja antoi ehkä eniten ajattelemisen aihetta kuudelle kadetille, jotka opiskelevat Maanpuolustuskorkeakoulussa valmistuakseen upseerin ammattiin.

Viron valtiovallan edustajina kukkalaiteen laskivat suurlähettiläs **Merle Pajula** ja Viron puolustusasiamies everstiluutnantti **Peeter Läns**.

Yhdistyksen kokouksessa suurlähettiläs Pajula yhdessä everstiluutnantti Länsin kanssa luovutti Reijo Tanskaselle Viron puolustusministeriön hänelle myöntämän kultaisen ansiomerkkin Suomen-poikien ja heidän leskiensä sosiaalioimien hyväksi tehdystä työstä.

Juhlahetken jälkeen saimme kuulla suurlähettiläs Merle

Pajulan vuosikokousesitelmän aiheesta ”Viron ulkopoliittika turvallisuuden kivijalkana”.

Pohjan-Poikia unohtamatta

Vaikka Suomen-poikien perinneyhdistys ensisijaisesti vaalii-kin Suomen puolustusvoimissa vuosina 1939–1944 vapaaehtoisina palvelleiden virolaisten yhteisiä perinteitä, on yhdistys ottanut tehtäväkseen vaalia myös Viron vapaussodassa taistelleiden Pohjan-Poikien perinnettä. Kunniakäynti vanhan kirkon puistossa kuuluu jokavuotiseen ohjelmaan.

Viron kävijäin muistomerkillä pidetään maan itsenäisyyspäivän iltana muistotilaisuus, jossa allekirjoittaneella oli tänä vuonna kunnia pitää muistopuhe. Muistomerkki on pystytetty niiden suomalaisten sankarivainajien muistoksi, jotka lähes vuosisata sitten osallistuivat veljesmaamme Viron vapaussotaan. Heitä oli yli 3 700, joista 150 kuoli ja n. 250 haavoittui tuossa vapaustaistelussa.

Viron itsenäisyyspäivän vietto niin Tallinnassa kuin Helsingissäkin tarjosi monta hienoa elämystä eri tilaisuuksiin osallistuneille.

Nyyrikki Kurkivuori

Viron itsenäisyyspäivänä myönnetty Viron puolustusministeriön kultainen ansiomerkki luovutettiin kahdelle suomalaiselle Viron Helsingin suurlähetystössä 17. maaliskuuta. Puolustusministeriön viestintäjohtaja Jyrki Iivonen sai merkin tunnustuksena työstään Viron ja Suomen puolustusministeriöiden yhteistyön kehittämisessä ja Suomen Sotaveteraaniliiton sosiaalishteeri Anni Grundström Suomen-poikien ja heidän leskiensä erityisesti sosiaaliskysymyksiin ja avustustoimintaan liittyvästä työstä. Kuvassa (vas.) puolustusasiamies Peeter Läns, suurlähettiläs Merle Pajula, sosiaalishteeri Anni Grundström ja viestintäjohtaja Jyrki Iivonen.

Elämäntyö sotaveteraani- ja vammaisjärjestöjen palveluksessa

Japanin vammaisten kuntoutusyhdistyksen johtokunta kuuntelee YK:n julistaman "Vammaisten vuoden" tarkoitusta.

Veteraaniguru Esko Kosunen on tehnyt mit-tavan elämäntyön so-taveteraani- ja vammaisjär-jestöjen palveluksessa YK:ssa, Aasiassa, Euroopassa ja Suo-messa. Vuonna 1945 Aivoinva-lidit ry:ssä alkanut vastuullinen järjestötyö kesti yhtäjaksoises-ti viisi vuosikymmentä. Siitä ajasta viimeiset 14 vuotta hän toimi Suomen Sotaveteraaniliiton toiminnanjohtajana. Siir-ryttyään työelämästä eläkkeel-le 1994 jatkaa hän vielä veteraa-nityötään Sotaveteraaniliiton ja sen Helsingin piirin hallinto-tehtävissä.

Esko Kosunen syntyi Oulus-sa kauppiasperheeseen. Eskon

ollessa koulunsa juuri aloitta-nut "nuori mies" muutti per-he kotipaikkansa Helsinkiin. Koulunsa Esko kävikin Hel-singissä, kirjoitti ylioppilaaksi Normaalityöstä 1943 ja val-mistui yliopistosta filosofian kandidaatiksi 1952. Pääaineena hänellä oli jo tulevaa työelämää enteilevästi sosiaalipolitiikka.

Kutsunnoissa vuonna 1943 Esko määrättiin asevelvolli-suuspalveluun Ratsuväen kou-lutuskeskukseen Lappeenran-taan. Palvelusajan päätyttyä hän korpraalina jatkoi saman yksikön kouluttajana. Seuraa-van vuoden alusta kouluttajan tehtävä jatkui Terijoella Jääkä-ripataljoona yhdessä (JP1).

Sodan syövereissä

Vihollisen aloittaessa suur-hyökkäyksensä tykistökeski-tyksellä kesäkuussa 1944 oli Esko Kosusella edessä lähtö Valkeasaaren rintamalle. Siir-tyminen tehtiin polkupyörä-marssina ja tavoitteena oli Mai-nilan-linja. Mutta ennen Mai-nilaa heitä vastaan tuli tien täydeltä perääntyvien suoma-laisotilaiden joukko. Näin hei-dänkin oli liityttävä peräänty-vien viivytystaisteluun.

"Vammelsuulla suomalaisten linjoihin oli yllättäen pääs-syt syntymään aukko, jonka vi-hollinen käytti ovelasti hyväk-seen. Pian hyökkäys linjaamme tulikin yllättäen sivulta. Pys-

tyimme kuitenkin pitämään asemistamme kiinni. Tämä oli vasta alkua sille, mitä myöhem-min tulisin kokemaan", kertoo Esko Kosunen.

"Heinä/elokuun vaihteessa saimme siirron Ilomantsiin, jossa tehdyssä hyökkäyksessä onnistuimme motittamaan useita vihollisen yksiköitä ja tuhoamaan ne. Haavoituin kä-teeni ja sain ylennyksen aliker-santiksi. Ilomantsissa olimme syyskuun lopulle asti", Kosu-nen muistelee.

Kotiuttamiskäskyn asemas-ta yksikkö sai siirron Lapin-sotaan, Tornionjokilaaksos-sa Kosusen yksikön tehtävänä oli pitää maantiet ajokunnos-sa. Kotiuttaminen sai vieläkin odottaa, kun muutamat heis-

seen. Hänen tehtävänä oli selvittää kuinka sotainvalidien asiat olivat silloisissa 15:ssä jä-senmaassa hoidettu. Työn kes-to oli kaksi vuotta. Sen jälkeen työ Sotainvalidiliitossa taas jat-kui.

Lähtö maailmalle

Vuonna 1957 Esko Kosunen sai kutsun tulla New Yorkiin YK:n sosiaalitoimistoon vuoden ajaksi käsittelemään viransijai-sena vammaisten asioita. Vuot-ta myöhemmin MVJ:n edusta-ja tiedusteli Eskolta, olisiko hän valmis lähtemään vuodeksi Bangkokiin perustamaan sinne MVJ:n aluetoimiston. Hänen tuli solmia yhteys YK:n Aasi-an Kauko-Idän aluetoimistoon sekä MVJ:n jäsenjärjestöihin

Taiwanilla pidetyssä MVJ:n yleiskokouksessa järjestön tilinpäätök-sen esitteli rahastonhoitaja.

tä saivat määräyksen upseeri-koulutukseen Niinisaloon. Se ei kunnolla päässyt edes käyn-tiin, kun se valvontakomissi-on määräyksestä lopetettiin ja upseerioppilaat palautettiin joukko-osastoihinsa. Kotiut-us tapahtui maaliskuun alus-sa 1945.

Opiskelu ja työelämä odottivat

"Sain tilapäistyötä Rahtiuden Ystävät ry:stä. Tehtävänäni oli edistää rahtiysaatetta Päijät-Hämeessä. Työn päätyttyä jat-koin harjoittelijana VR:n mat-kapalvelussa. Sinä aikana sain vinkin hakeutua Aivoinvali-dit ry:n asiamieheksi. Ajan-kohta oli elokuu 1945". Tämän jälkeen Esko Kosunen toimi Sotainvalidien Veljesliiton ja-ostopäällikkönä ja toiminnan-johtajana.

Vuonna 1950 Pariisissa pe-rustettiin Maailman sotavete-raanijärjestö (MVJ). Esko Ko-sunen sai vuonna 1952 kutsun tulla tuon järjestön palveluk-

alueella. Sieltä hän palasi Vel-jesliittoon.

"Vuonna 1961 MVJ:n pää-sihteeri pyysi minua selvittä-mään juuri itsenäistyneiden kuuden Afrikan maan vete-raanien silloisia oloja ja niiden parantamisen edellytyksiä", Esko Kosunen selvittää. "Vuo-det 1967-1980 olin jälleen YK:n palveluksessa, aluksi New Yor-kissa, sitten Sveitsin Genevessä (1977-1980)."

Paluu Suomeen

"1970-luvun lopulla minua ol-tiin siirtämässä Genevestä Wieniin, jonne en kuitenkaan ollut halukas muuttamaan", Kosunen toteaa. "Koska YK:n työehtosopimuksen mukai-sesti minulla oli mahdollisuus siirtyä 50 vuotta täytettyäni eläkkeelle, päätin käyttää tuo-ta mahdollisuutta hyväkseni ja palata takaisin Suomeen."

Muutama kuukausi ennen eroamistani YK:sta olin ol-lut Firenzessä pidetyssä MVJ:n yleiskokouksessa tuomassa

Elina ja Esko Kosusella on aikaa nyt toisilleen. Taakse on jäänyt Eskon värikäs ja kiireinen järjestötyö-ura New Yorkissa, Bangkokissa, Genevessä ja Helsingissä.

YK:n pääsihteerin tervehdystä. Tapasin siellä useita suomalaisia kokousedustajia, joille kerroin aikeistani. He arvelivat, että kyllä Suomesta löytyy viisikymppiselle järjestötyötä”; Kosunen muistelee.

Kokousiltana Elina-rouva oli keskustellut muutamien suomalaisten veteraanien kanssa mahdollisesta Eskon työuran jatkosta toden, että se järjestö, joka ensimmäisenä ehdittiin työtarjouksen tekemään, Eskon saakoon. Nopein kirjoittajista oli Gunnar Laatio, joka tarjosi toiminnanjohtajan paikkaa Sotaveteraaniliitossa. Siinä tehtävässä Esko oli elokuusta 1980 elokuuhun 1994,

jolloin hän 70 vuotta täytettyään jäi eläkkeelle.

Esko Kosunen tekemä veteraanityö on saanut arvoisen tunnustuksen. Ansioistaan yhteiskunnallisten tehtävien hoidossa hänelle on myönnetty muun muassa Suomen Leijonan ritarikunnan komentajamerkki, Suomen Valkoisen Ruusun 1 lk:n ritarimerkki, Vapaudenristi 4 ra, Sotainvalidien Veljesliiton ansioristi ja Sotaveteraaniliiton kultainen ansioristi.

Yksityiselämää työuran keskellä

Avoliittoon Esko Kosunen vihittiin kirjanpitäjä Elina Saar-

nin kanssa sodan ollessa jo päättymässä. Vuosien mittaan perheeseen syntyi kolme tytärtä. Kaikilla heillä on takanaan työura kansainvälisissä tehtävissä USA:ssa, Ranskassa ja Sveitsissä ja kahdella lisäksi myös Suomessa. Lastenlapsia on neljä.

Veteraanigurun hyvästä peruskunnosta kertoo hänen harastamansa kuntoliikunta, uinti ja lenkkeily sekä henkisestä vireydestä edelleen jatkuva järjestötyö ja lukeminen.

Matti Värri

Esko Kosunen arvostaa suuresti tätä MVJ:stä saamaansa työnsä arvostusta korostavaa taulua.

Sotainvalidien kuntoutus ja laitoshuolto

Sotainvalideilla ja veteraaneilla on kummallakin oma erillinen kuntoutusjärjestelmä. Sotainvalidien kuntoutuspäätökset tekee Valtiokonttori sotilasvammalain perusteella. Veteraanikuntoutusta puolestaan hoitavat kunnat. Sotainvalidien kuntoutusoikeus on lakisääteinen, joten sen toteutuminen ei ole sidoksissa määrärahojen riittävyyteen.

Kuntoutusoikeus on erillainen lievävammaisilla ja vaikeavammaisilla sotainvalideilla. Haitta-asteellaan 10-25 prosentin sotainvalidit voivat vuosittain saada kahden viikon laitostuntoutuksen. Laitostuntoutuksen vaihtoehtona on 10 päivää päivä kuntoutusta tai 20 hoitokerran sarja avokuntoutusta. Perustellusta syystä avokuntoutus on mahdollista toteuttaa myös kotikuntoutuksena. Avokuntoutuskerroista sotainvalidi voi käyttää osan Valtiokonttorin suostumuksella jalkahoitoon tai hierontaan.

Vaikeavammaisilla 30-100 prosentin sotainvalideilla on oikeus vuosittain neljän viikon laitostuntoutukseen. Laitostuntoutuksen vaihtoehtona on 20 päivää päivä kuntoutusta tai kaksi 12 hoitokerran sarjaa avokuntoutusta. Kuntoutusvaihtoehtosta riippumatta vaikeavammaisilla sotainvalideilla on mahdollisuus saada lisäksi niin sanottuna välikuntoutuksena 15 hoitokerran fyysisen hoidon jakso. Myös vaikeavammaiset voivat pyytää Valtiokonttorilta, että osa avokuntoutuksesta on jalkahoitoa tai hierontaa.

Korvattavaksi hyväksytyn sotavamman tai erityisten lääketeieteellisten syiden vuoksi voi Valtiokonttori korvata sotainvalidille edellä kerrottua

enemmän kuntoutusta. Vähintään 10 prosentin sotainvalidit hakevat kuntoutusta varten etukäteen maksusitoumuksen Valtiokonttorilta. Sotainvalidien sairast- ja veljeskoodilla, kuntoutussairaloilla sekä eräillä muillakin kuntoutuslaitoksilla on oikeus kutsua aiemmin asiakkaina olleita sotainvalideja kuntoutukseen ilman hakemusmenettelyä.

Sotainvalideilla on oikeus antaa korkeintaan puolet omasta kuntoutusjaksostaan aviopuolisolleen. Kuntoutuksen jakamisesta on ilmoitettava etukäteen Valtiokonttorille. Aviopuolisolle annettu osuus lyhentää vastaavasti sotainvalidin omaa kuntoutusta. Poikkeuksena tästä on 10-25 prosentin sotainvalidien kahden viikon laitostuntoutus, joka jaettuna antaa molemmilla puolisoille 10 päivän laitostuntoutuksen. Jaetun kuntoutuksen käyttämisessä on monia eri vaihtoehtoja. Puolisot voivat halutessaan esimerkiksi olla eri aikaan tai eri laitoksissa kuntoutuksessa tai toinen voi hakeutua avokuntoutukseen.

Pitkäaikainen laitoshuolto

Valtio korvaa 25-100 prosentin sotainvalidin pitkäaikaishoidon. Hoitoa voi saada joko Valtiokonttorin maksusitoumuksella sen hyväksymissä laitoksissa tai kunnan järjestämänä

pitkäaikaishoitona sosiaali- ja terveydenhuollon laitoksissa.

Valtiokonttorin hyväksymiä sotainvalidin laitoshuoltoa antavia laitoksia on yhteensä yli 40. Niitä ovat sotainvalidien sairast- ja veljeskodit sekä kuntoutussairaalat, esimerkiksi Kauniala, Kyyhkylä ja Oulunkylä. Lisäksi Valtiokonttori on hyväksynyt viime vuosien aikana myös eräitä muita hoitolaitoksia sotilasvammalain mukaisen laitoshuollon toteuttajiksi. Laitoshuoltoa varten tarvitaan Valtiokonttorin maksusitoumus. Sitä haetaan etukäteen ja samalla esitetään selvitys laitoshuollon tarpeesta, esimerkiksi lääkärinlausunto.

Jos vähintään 25 prosentin sotainvalidi on kunnan järjestämässä pitkäaikaishoidossa sosiaali- ja terveydenhoidon laitoksessa, niin Valtiokonttori korvaa kunnalle hoidon kustannukset. Pitkäaikaishoidoksi katsotaan kunnissa yleensä vähintään kolme kuukautta kestävä hoito. Kunnat voivat järjestää pitkäaikaishoitoa vanhainkodeissa, terveyskeskusten vuodeosastoilla tai ostopalveluna. Päätösvalta kunnallisesta laitoshoidosta kuuluu sotainvalidin kotikunnalle.

Jaksoittainen ja osaaikainen hoito

Valtiokonttorin maksusitoumuksella vähintään 20 prosentin sotainvalidilla on mahdollisuus saada terveydentilan tai muiden vastaavien syiden perusteella jaksoittaista tai osaaikaista laitoshuoltoa. Jaksoittaisessa hoidossa sotainvalidi on yksilöllisen tilanteen edellyttä-

miä jaksoja laitoksessa ja muun ajan kotona.

Osa-aikaisella laitoshuollolla tarkoitetaan päiväsairalatoimintaa. Valtiokonttori on rajannut sen koskemaan niitä sotainvalideja, joilla matka kotia laitokseen on korkeintaan 50 kilometriä. Viikoittaisten käyntikertojen lukumäärä riippuu hoidon tarpeesta. Valtiokonttorin korvaama päiväsairalatoimintaa on sotainvalidien sairast- ja veljeskoodissa sekä kuntoutussairaloissa.

Jos sotainvalidin haitta-aste on 20 prosenttia, korvataan jaksoittaista hoitoa enintään 10 viikkoa vuodessa tai osa-aikaista hoitoa enintään 70 päivää vuodessa. Nämä rajoitukset eivät koske sotainvalideja, joiden haitta-aste on 25 prosenttia tai enemmän.

Seppo Savolainen

lakimies

Sotainvalidien Veljesliitto

Kotimainen takuutuote Toimitukset kotiin

**SOTAVETERAANIT!
KYSYKÄÄ EDULLISTA
RAHOITUSTA!**

T:mi Kari.Matti Mäkinen

Sivupellontie 14, 61600 Jalasjärvi

0500-567 104, 06-456 1256

info@potkupyora.com

www.potkupyora.com

Oulun Sotaveteraanien 50 toiminnan vuotta

Oulun Sotaveteraanit perustettiin 9.4.1960. Yhdistys aloitti toimintansa Oulun Seudun Rintamamiesten Asuntoyhdistys-nimisenä. Sotaveteraaniliiton nimen muuttuessa nykyiselleen päätettiin myös Oulun yhdistyksen nimi vaihtaa Oulun Sotaveteraanit ry:ksi. Yhdistyksen jäsenistöön kuului perustettaessa 222 jäsentä ja vuoden 1980 lopussa jäseniä oli jo 690. Näistä oli naisveteraaneja 46. Vuoden 2010 alun jäsenrekisterissä oli yhdistyksen jäsenistössä varsinaisia jäseniä ja kannattajajäseniä 816 sekä naisjaoston jäseniä lähes 300.

Toiminnan tarkoitus oli alkujaan asuntojen hankinta niitä tarvitseville veteraaneille. Perustajapuheenjohtaja **Yrjö Kinnarin** panos asuntojen hankinnassa oli merkittävää. Myöhemmin rakennustoimintaan liittyivät kunniapuheenjohtaja **Arvo Mörö**, **Reino Arvola** ja **Emil Ruoppa**. Yhdistyksen toimesta Ouluun valmistui kaikkiaan seitsemän veteraanitaloa, joissa oli yli 300 asuntoa. 1980-luvulla palveluasuminen tuli Oulun kaupungin palvelutuotantoa veteraaniiyhdistysten kanssa kehiteltäessä uudeksi asumismuodoksi.

Oulun Sotaveteraanien Tukisäätiö, jonka tehtävänä on avustaa taloudellisesti yhdistystä ja sen jäseniä, perustettiin 12.9.1980. Perustajajäseniä olivat **Antti Häivä**, **Jalmari Arrelo**, **Reino Arvola**, **Arvo Mörö** ja **Ville Rajakaltio**, joka oli ensimmäinen Tukisäätiön puheenjohtaja.

Oulun Sotaveteraanien naisjaosto perustettiin 1970. Naisjaoston tekemä veteraanityö on ollut käytännönläheistä ja näkyvää. Naisjaoston pitkäaikainen puheenjohtaja oli vuosi-

na 1984-2000 **Helvi Peltonen**. Vuodesta 2001 puheenjohtajana on ollut **Maria-Liisa Kaltio** ja sihteerin tehtäviä on hoitanut **Veera Huttunen** vuodesta 1991 alkaen.

Yhdistyksen toiminnan painopistealueina ovat alkuvuosista lähtien olleet veljesapu ja -huolto, varainhankinta sekä monipuolinen virkistystoiminta. Virkistystoiminta on ollut yhdistyksen viime vuosien tärkeimpiä toimintamuotoja. Myös Sotaveteraaniliiton ja -piirin tapahtumiin on osallistuttu innokkaasti. Osallistumiset veteraanimarsseihin vuosina 1969 ja 1975 Helsingissä olivat merkittäviä tapahtumia.

Veljestukitoimikunnan työskentely painottui alkuaikoina ystäväpalvelun ohella voimakkaasti kotipalvelujen järjestämiseen. Vuoden 2002 kesäkuun alusta ODL on vastannut yhdessä Sotainvalidien Veljesliiton kanssa avustajatoiminnan hallinnosta. Jäsenistö on saanut edelleenkin apua koteihinsa samaan tapaan. Veljestukitoimintaa ovat vetäneet 1990-luvulta lähtien puheenjohtajan ominaisuudessa **Simo Manninen** (1998 -) ja sihteerinä **Seppo Posti** vuodesta 1995 lähtien.

Yhteistyö sotaveteraanipiirin kanssa on ollut huomionarvoista taloudellisestikin. Yhdistyksen varainhankinnassa jäsenmaksujen ja vähäisen tarvikemyynnin ohella olennaisen ja merkittävän osan on muodostanut toimikunnan jäsenten ilmoitushankinnasta Pohjois-Pohjanmaan Sotaveteraanipiirin lehteen saatu tuotto. Varainhankintatoimikunnan puheenjohtajana on ollut viime vuodet yhdistyksen hallituksen 2. varapuheenjohtaja **Valter Bäckström**.

Yksityisten ja yhteisöjen lahjoitusten ohella ovat merkittävänä tulonlähteenä olleet erilaiset keräyskampanjat. Oulussa keräyspäälliköksi pyydettiin Oulunseudun Sotilaspoikien Perinnekillan puheenjohtaja **Ossi Hyväri**. Ensimmäinen nykymuotoinen veteraanijärjestöjen varainkeräys "Veteraanikeräys 2000" toteutettiin puolustusvoimain avustuksella keväällä 2000.

"Sotiemme Veteraanit 2006-2008" varainhankinnassa Pohjois-Pohjanmaa valtakunnallisesti tarkasteltuna ylsi keräystuotollaan kärkekolmikon tuntumaan. Pohjois-Pohjanmaan sotaveteraanipiirin keräyspäällikyyden on hoitanut **Antti Pesälä**.

Kuntoutustoiminta on ollut vireää yhdistyksen toiminnassa alusta alkaen. Valtiovalalla ja Oulun kaupungilla on nykyisin merkittävä rooli veteraanien kuntouttajana. Kaikille kuntoutusta hakeville on pyritty järjestämään sopiva kuntoutusmuoto. Muiden veteraanijärjestöjen kanssa tehdyllä yhteistyöllä on pitkät perinteet Oulun alueella. Oulun kaupungin edustus on ollut yhteistoitimikunnassa mukana.

Yhdistys on ollut piirin tukena erilaisten valtakunnallisten veteraanitapahtumien järjestämisessä. Veteraanijuhlat ja kokoontumiset ovat saaneet arvokkaan ohjelmallisen tuen Oulun Sotaveteraanikuoron perustamisesta vuonna 1986. Oulun Sotaveteraanien ja Oulun Sotaveteraanikuoron 20.9.1998 järjestämä sotaveteraanikuorojen valtakunnallinen laulujuhla Ouluhallissa oli speaktaakkelimainen Sotaveteraaniliiton tapahtuma Pohjois-Pohjanmaalla. Tapahtumaan osallistui yli 800 laulajaa 29 kuorosta, kuulijoita oli yli 6000.

2000-luvulla kuorotoimintaa ovat vetäneet **Kauko Makkonen** vuoteen 2006 saakka ja hänen jälkeensä **Pekka Heikkinen**.

Hengellinen työ ja seppel-partiotoiminta on hoidettu yhdessä rintamaveteraanien kanssa 1970-luvulta lähtien. Toimikunta on järjestänyt myös hengellisiä tilaisuuksia ja leirejä. Mainittakoon vielä, että yhdistys on osallistunut veteraanimuistomerkkien pystyttämiseen Oulun ja Oulujoen hautausmaalle.

Yhdistyksen perinnetyö kes-

kittyi vuonna 2005 perinnetoimikunnan toimesta suoritettuun "Sotiemme veteraanien tervehdys Suomen nuorisolle" -videon tekemiseen. Yhdistyksen perinnetyötä on vetänyt useita vuosia perinnetoimikunnan puheenjohtaja Pauli Prinkkilä.

Yritys perustaa oma kannattajajaosto tuotti vihdoin tulosta vuonna 1991, jolloin pidettiin yhdistyksen ensimmäinen kannattajajäsenten kokous. Kan-

Sotaveteraanien hallitus toukokuussa 2009. Eturivi vas.: toiminnanjohtaja Anja Halmetoja, 1.varapuheenjohtaja Matti Jutila, puheenjohtaja Reijo Sallinen ja 2.varapuheenjohtaja Valter Bäckström. Takarivi vas.: Pentti Alho, Helge Wigren, Alpo Himanka, Ossi Hyväri, Esa Aarni, Seppo Posti, Teuvo Wartainen ja Maria-Liisa Kaltio. Kuva: Fotomylly.

Naisjaoston hallitus lokakuussa 2009. Eturivi vas.: Maija Lehto, puheenjohtaja Maria-Liisa Kaltio, varapuheenjohtaja Raija Mattila ja taloudenhoitaja Kerttu Janhunen. Takarivi vas.: Maija Palinsaari, Vieno Heikkinen ja sihteerä Veera Huttunen. Kuva: Fotomylly.

Virkistys- ja kannattajajäsentoimikunnan hallitus lokakuussa 2009. Eturivi vas.: Juha Ukonmaanaho, sihteerä Veera Huttunen, puheenjohtaja Alpo Himanka ja Simo Manninen. Takarivi vas.: Seppo Posti, Esa Aarni, Tuomo Salo, Eino Hellman ja Mikko Kerimaa. Kuva: Fotomylly.

Sotaveteraanikuoro esiintymässä Oulun sankarihaudalla talvisodan päättymisen muistopäivänä vuosi sitten. Kuoroa johti Mihkel Koldits.

Moninkertaista juhlaa Oulussa

nattajajäsenten panos on ollut merkityksellistä ennen muuta veljestuki- ja kuorotoiminnassa, yhdistyksen erilaisten juhlien järjestelyissä ja toimeenpanossa. Yhdistyksen kannattajajäsenten puheenjohtajuutta on viimeisen kymmenen vuoden ajan hoitanut **Alpo Himanka**.

Puolivuosisista toimintaansa vuonna 2010 juhlihan Oulun Sotaveteraanien toiminnassa on ollut ansioituneita luottamus- ja toimihenkilöitä suuri joukko. Tässä yhteydessä mainittakoon yhdistyksen pitkäaikaisimmat puheenjohtajat **Antti Häivä** (1975-81), **Reino Merikivi** (1984-92), **Väinö Eskola** (1995-99) ja **Tapio Karjula** (2000-08). Nykyinen puheenjohtaja **Reijo Sallinen** aloitti puheenjohtajakautensa 13.3.2008. Yhdistyksen nykyisenä toiminnanjohtajana on toiminut Anja Halmetoja kesäkuun 2004 alusta lähtien.

Oman lipun yhdistys sai yrittäjätoimikunnasta vuonna 1974. Vuonna 1987 yhdistys julkaisi **Yrjö Ension** keräystyön tuloksena Oulun sankarivainajista 1918-45 kertovan matrikkelin, jonka toimitti **Heikki Lantto** ja jonka julkaisemista tukivat Oulun seurakunnat.

Yhdistys on toiminut jatkuvassa yhteistyössä liiton, piirin ja paikallisten veteraanijärjestöjen kanssa. Yhteyksiä on pidetty yllä Oulun kaupungin eri tahojen, seurakuntien, reserviläisjärjestöjen, puolustusvoimien, Oulun suojeluskunnan ja Lotta-Svärd-piirin perinnekillan ja Oulun Seudun Sotilaspoikien Perinnekillan kanssa.

Ensimmäinen kokoontuminen juhluvuoden merkeissä oli kirjatoimikunnan nimeäminen juhla- ja julkaisemista varten. Historiikkitoimikuntaan nimettiin **Aarno Strömmer**, Tapio Karjula, Reijo Sallinen ja **Anja Halmetoja**.

Oulun Sotaveteraanien puolivuosisataista merkkipäivää juhliittiin 13.3.2010 talvisodan päättymisen 70-vuotispäivänä. Juhla oli samalla 44. valtakunnallisen sotaveteraaniviikon päätösjuhla.

Anja Halmetoja

Talvisodan päättymispäivää 13. maaliskuuta vietettiin tänä vuonna Oulussa moninkertaisena juhlanä. Kunniakkaaseen torjuntavoittoon, joskin raskain uhrein ja menetyksin päättyneistä talvisodan taisteluista oli kulu-
nut 70 vuotta. Maan vanhimpien sotaveteraaniiyhdistysten joukkoon kuuluvan Oulun Sotaveteraanit ry:n perustamisesta oli tullut 50 vuotta. Yhdistys julkaisi myös historiikkiteoksensa. Merkkipäivän päätapahtumaa Madetojan salissa vietettiin samalla 44. sotaveteraaniviikon päätösjuhlanä. Lisäksi samana päivänä paljastettiin talvisodassa Pohjois-Suomen ilmapuolustuksesta vastanneen vapaaehtois-
ruotsalaisen lento-osaston F19:n muistomerkki. Sitä juhlisti myös kolmen lentokoneen ylilento.

Oulun Sotaveteraanit aloitti juhlapäivän kunniakäynnillä aikaisempien puheenjohtajien haudoilla. Sitten kokoonnuttiin yhteiseen juhla- ja jumalanpalvelukseen Oulun tuomiokirkkoon. Piispa **Samuel Salmi** saarnasi, tuomiorovasti **Matti Pikkarainen** toimitti liturgian ja Oulun Sotaveteraanikuoro ja Pohjan Sotilasosittokunta avustivat musiikkiyhtyeen laululla. **Jaakko Nurilan** johtamana. Pyhän Hengen kirkkorokouksen soolo-osuuden lauloi **Tuomo Malmi**. Tekstinlukijoina palvelivat veteraanisair **Irja Mörö** ja veteraaniveli **Tauno Markkanen**. Jumalanpalveluksen päätteeksi kirkosta lähetettiin Narvan marssin soidessa

Seppeleenlaskutilaisuudessa Oulun sankarihaudoilla oli mukana veteraani- ja maanpuolustusjärjestöjen lippulinna. Rovasti Jaakko Granlund puhui.

seppelpartio Oulun sankarihaudoille.

Seppeleenlaskutilaisuudessa sankarihaudoilla puhui rovasti **Jaakko Granlund**. Sankari-
patsaalle oli Oulun maakuntakomppania asettanut kunniavartiomiehet ja paikalla oli maanpuolustus- ja veteraanijärjestöjen lippulinna. Oulun Sotaveteraanikuoro lauloi johtajanaan **Pentti Sutela**.

Yhteisesti laulettu Sillanpään marssilaululla aloitettiin päiväjuhlilla Madetojan salissa. Arvokkaasta musiikkiohjelmasta vastasivat jälleen juhlihan yhdistyksen oma kuoro sekä Pohjan Sotilasosittokunta. Veteraaniveli **Armas Ilvo** lauloi soolo-osuuden Veteraanin iltauudossa.

Oulun Sotaveteraanit ry:n puheenjohtaja, eversti Reijo Sallinen kertasi tervehdyspuheessaan merkkipäivän moninaista merkitystä. Hän myös kiitti yhdistyksen monilta tukijoiltaan saamista lahjoituksista ja huomionosoituksista. 50-vuotias yhdistys on Sallisen mukaan aina ollut toimelias ja aikaansaava joukko, jolla on edelleen tärkeä tehtävänsä myös veljes- ja sisaravun antamisessa.

Suomen Sotaveteraaniliiton puheenjohtaja **Aarno Strömmer** saattoi nyt tuoda omalle kotiyhdistykselleen liiton tervehdyksen sekä jakaa Sotaveteraaniliiton ansiomitalit useille oululaisille veteraanityöntekijöille. Ansiomitalin saivat

Maaherra Eino Siuruainen piti juhlapuheen.

kaupunginjohtaja **Matti Penanen**, tuomiorovasti **Matti Pikkarainen**, kunnallisneuvos **Paavo Pikkuaho** ja eversti Reijo Sallinen. Sama ansiomitali oli myönnetty myös prikaatikenraali **Jukka Haaksialle**, joka oli estynyt sitä vastaanottamasta.

Tammenlehvän Perinneliiton puheenjohtaja, maaherra emeritus **Eino Siuruainen** piti tilaisuudessa juhlapuheen. Kaupunginjohtaja **Matti Penanen** esitti juhlassa Oulun kaupungin tervehdyksen. Puolustusvoimien tervehdyksen toi Pohjois-Suomen sotilasläänin esikuntapäällikkö, eversti **Jussi Mäki**.

Runoa ja musiikkia sankaruudesta kuultiin everstiluutnantti **Pauli Prinkkilän** lausumana sekä soittokunnan ja kuoron esityksinä. Sibeliuksen Finlandia päätti juhlavasti veteraanienhenkisen tapahtuman.

Päiväjuhlaan Oulun Madetojan salissa osallistui arvovaltainen joukko kutsuvieraita ja sotaveteraanien ystäviä.

Teksti ja kuvat: Pekka Koivisto

www.forcit.fi
0207 440 400

Suklaanmakuinen

MOVICOL®
Chocolate

nykyaikainen lääke ummetuksen hoitoon

Tehokas ja hyvin siedetty

Movicol sisältää elimistölle tärkeitä elektrolyyttejä

Movicol säilyttää elimistön elektrolyytti- ja nestetasapainon

Apteekista ilman reseptiä.

Raskauden ja imetyksen aikana sekä alle 12-vuotiaille lääkärin määräyksen mukaan. Tutustu pakkausohjeeseen.

www.movicol.fi

UUSI!

Sabora Pharma Oy

UUTUUS!

POISTAA JA PEHMENTÄÄ KORVAVAHAA

VÄHENTÄÄ KORVAHUUHTELUN TARVETTA

Ainutlaatuinen spray

Apteekista

VAXOL®

Helppo ja luonnollinen

www.vaxol.fi

Sabora Pharma Oy

Lohjan Seudun Sotaveteraanit juhlivat 50-vuotistaivaltaan

Sotaveteraaniviikko avattiin

Vuosisjuhla vietettiin Anttilan koulun Laurentius-salissa 6.3. Juhlaan liittyi myös Uudenmaan Sotaveteraanipiirin vuosisjuhla ja 44. valtakunnallisen sotaveteraaniviikon avaus. Dir. mus. Eino Oksasen johtaman Uudenmaan Reserviläissoittokunnan soittama lippufanfaari saattoi Suomen lipun juhlatilaisuuteen. Lääninrovasti Kaiku Mäenpään toimittaman kenttähartauden loppuvirren aikana saapui saliin seppelpartio, jonka airuina toimivat nuoret partiolaiset. Lääninrovasti Mäenpää lähetti partiot viemään havuseppeleet Lohjan, Samma-

tin ja Virkkalan sankarimuis- tomerkeille.

Juhlivan yhdistyksen puheenjohtaja Arto Heikkilä esitteli tervehdyssanojensa yhteydessä myös yhdistyksen viidestä toiminnan vuosikymmenestä kirjoitetun juhla- kirjan, Yhdessä matkaten. Puheenjohtaja Heikkilä kiitti kirjan tekijää Arjaliisa Nuutista. Espoon hiippakunnan piispa Mikko Heikka kosketteli juhlapuheessaan veteraanien toimien ja uhrausten merkitystä isänmaalle. Juhlapuheen jälkeen oli vuorossa dir. cant. Matti Kolehmaisen johdolla esiintynyt Kannel-kuoro. Lohjan kaupunginhallituksen pu-

heenjohtaja Jussi Patinen toi Lohjan kaupungin ja seurakunnan tervehdyksen. Uudenmaan Sotaveteraanipiirin puheenjohtaja Heikki Talvela esitti piirin tervehdyksen juhlivalle yhdistykselle. Puolustusvoimien tervehdyksen esitti Etelä-Suomen sotilasläänin komentaja Juha-Pekka Liikola. Kevään abiturientti Anna Särkilahti toivoi nuorten tervehdystä esittäessään, että veteraanit mahdollisimman monella tavalla pyrkisivät siirtämään elämänkokemuksiaan heitä seuraaville sukupolville.

Reserviläissoittokunnan esittäessä kavalkadin *Muistoja sotavuosilta* salin seinälle heijastettiin vaikuttavia katkelmia sotavuosista kertovista elokuvista. Lotaksi pukeutunut Anja Helenius esitti runon *Suomen lotta*. Dir cant Pia Hemmingin johtama Lohjan Miehet esitti laulun *Kaunehin maa*. Tällaisiin juhliin itseoikeutetusti kuuluvan Veteraanin iltahuudon esitykseen liittyi myös soittokunta. Päätössanoissaan Sotaveteraaniliiton puheenjohtaja Aarno Strömmer julisti 44. valtakunnallisen sotaveteraaniviikon avatuksi.

Noin 450 henkilön muodostama yleisö ja mittavat kuorot lauloivat soittokunnan säestyksellä Maamme-laulun. Kotiin viemisiksi lahjoitettiin veljesyhdistyksille, kutsuvieraille ja yhdistyksen jäsenille uuni- tuore juhla- kirjja.

Teksti: Lauri Leskinen
Kuva: Pertti Léman

Anna Särkilahti toi juhlaan nuorten tervehdyksen.

TERVETULOJA UUSIIN TILOIHIMME HÄMEENTIE 7!

käynti katutasosta

Kai Aalto
Hammaslääkäri

Satu Annika Aalto
Hammaslääkäri

Ossi Vallemäe
Erikoishammaslääkäri

Albin

(09) 77 45 770

HAMMASLÄÄKÄRIASEMA ALBIN

Hämeentie 7, 00530 Helsinki
www.albin.fi

HUOM!
Uusi osoite!

- perinteiset hammashoitopalvelut
- hammaskiven poisto
- fluoraus
- laserpora

- keinojuuret
- kruunut ja sillat
- osa- ja kokoproteesit
- proteesin pohjaukset ja korjaukset
- hammaslaboratoriopalvelut

MUISTA! VETERAANIKORTILLA

15% ALENNUS

HAMMASLÄÄKÄRIN TYÖSTÄ

Proteesin korjaukset jopa samana päivänä

Lohjan Seudun Sotaveteraanit ry

Lohjan Seudun Sotaveteraanit ry perustettiin 50 vuotta sitten. Yhdistyksen ensimmäinen nimi oli Lohjan Seudun Rintamamiesten Asuntoyhdistys. Tämä yhdistys aloitti sotaveteraaneille yhteisten asioiden hoitamisen. Perustamisvaiheessa pureuduttiin painokkaimmin asumiseen liittyvien ongelmien poistamiseen. Monivaiheisten, osin sitkeyttäkin vaatineiden toimien tuloksena pystytettiin silloiseen Lohjan kauppalaan kaksi pienkerrostaloa. Uuden yhdistyksen toiminta oli niin ripeää, että vasta kolme vuotta toimituaan yhdistys saattoi tarjota kahdeksalletoista perheelle uuden kodin. Rakentamisvaiheen toteuttamisen jälkeen toiminta tasaantui.

Valtakunnallisen Suomen Sotaveteraaniliiton perustamisen jälkeen yhdistyksen edustajat olivat rakentamassa piiritasoista toimintaa. Tässä työssä Lohjan yhdistys on ollut ja on edelleenkin aktiivisesti mukana.

Neljäntoista toimintavuoden jälkeen yhdistys muutti nimensä Lohjan Seudun Sotaveteraanit ry:ksi. Tässä vaiheessa todettiin yhdistyksen tarkoituksiksi veljesavun ja huollon hankkiminen. Ymmärrettiin myös, että yhdistyksen tehtävänä on antaa henkistä ja sosiaalista tukea sitä tarvitseville jäsenille. Ennen kaikkea nähtiin tärkeäksi yhteenkuuluvuuden tunteen luominen ja säilyttäminen. Yhteiskunnallisten ja taloudellisten etujen valvonta kuului myös yhdistyksen keskeisiin tehtäviin. Asetetut päämäärät ja tavoitteet linjattiin niin hyvin, että ajan kuluessa on tehty vain pieniä ajanmukaistuksia.

Yhdistyksellä on toimialueellaan aina ollut edustajansa sellaisissa työryhmissä ja toimikunnissa, joissa veteraanien etuuksia on voitu kehittää ja valvoa. Toimintamuodot ovat ajan myötä muuttuneet, mutta tavoitteet ovat säilyneet. Yhdistyksen alueella toimivan veteraaniasiain neuvottelukunnan esityksestä viimeisimmät, veteraanien etuuksia koskevat parannukset toteutuvat 1.4.2010 lukien. Tämä on yksi osoitus siitä, että veteraaniihdistystoiminta on edelleen tärkeätä ja merkityksellistä.

Jälleenrakentamisen vaiheessa maan olot vakiintuivat.

Veteraanit olivat työelämässä rakentamassa Suomelle uutta huomista. Tämä aika vaati veteraaneilta työpanoksen, joka rajoitti yhdistystoimintaan osallistumista. Kymmenkunta vuotta kului tässä rauhallisen ajan suvannossa. Vapaa-ajan lisääntyä yhdistyksen toiminta koki uuden tulemisen. Veteraaneista suuri osa oli jo siirtynyt ansaitulle eläkepäiville. Säännölliset kokoontumiset yhteisiin tilaisuuksiin eri teemojen ympärillä tulivat mukaan uutena työmuotona. Kahvihetkien kuluessa verestettiin vanhoja muistoja, joista puhumista oli eri syistä vältetty vuosien ajan. Nyt yhdistys tarjoaa jäsentilaisuuksissa kahvit sekä lounaan sääntömääräisten kokousten yhteydessä.

1980-luvun merkittävin toiminnallinen muutos oli kuitenkin yhteisten matkojen suunnittelu ja toteuttaminen. Paikallisen matkatoimiston johtaja etsi yhdistyksen jäsenten toiveitten mukaisia kohteita ja rätätöi juuri tälle joukolle sopivia matkoja. Vuosien kuluessa yhteiset matkat suuntautuivat lähes jokaiseen Euroopan maahan. Tietysti kotimaassakin ehdittiin tutustua moniin sellaisiin kohteisiin, joihin ei yksityishenkilönä olisi osannut hakeutua. Turistimatkojen lisäksi tehtiin kuntoutusmatkoja ulkomaisiin kohteisiin. Tehdyistä matkoista sanoin ja kuvin kertovia albumeita on lukemattomia. Vaikka matkat tehtiinkin omin varoin, oli yhdistyksellä myös rahan tarvetta.

Varojen hankinta suoritettiin omatoimisesti järjestämällä konsertteja, joiden tuotolla yhdistykselle hankittiin pääomaa. Sen tuotoilla ja pääoman vähäisellä kulutuksella on kyetty auttamaan vuosien mittaan veteraaneja monella tavalla. Mitä korkeammaksi veteraanien keski-ikä on kohonnut, sitä keskeisempään asemaan on noussut kuntoutus. Veteraaniasiain neuvottelukunnassa on kyetty edesauttamaan veteraanien tukipalvelujen kehittämistä. Valtiokonttori ja Lohjan kaupunki ovat merkittävällä tavalla vastanneet veteraanien kuntoutuksen kustannuksista. Lohjan alueella on vuodesta toiseen käytetty valtiolta kuntoutukseen osoitetut määrärahat tarkoituksenmukaisesti ja aina kokonaan. Valitettavasti

Yhdistys tarjosi jäsenilleen yhteisen juhla-aterian kevätkokouksen yhteydessä 22.3.

veteraanien puolisoitten ja leskien asiat eivät ole kehittyneet toivotulla tavalla. Heidän kuntoutuksensa järjestämiseen onkin yhdistyksen varoja käytetty lisääntyvässä määrin.

Ulkomaille suuntautuneet sotaveteraanien kuntoutusmatkat olivat yhdessä vaiheessa tarkoituksensa täyttäviä. Niiden suosion laannuttua kuntoutusta saatiin kotimaan laitoksissa. Laitoskuntoutuksesta on yhdistyksen alueella siirrytty enenevässä määrin kotona asumista tukevaan päiväkuntoutukseen. Tämä kuntoutusmuoto on koettu hyväksi pitkäkestoisuutensa vuoksi. Kuntoutusjaksojen pituudeksi on muotoutunut 15 viikkoa. Kuntoutettavien määrä on viimeisten vuosien kuluessa moninkertaistunut. Tämä kuntoutusmuoto ei ole yhteiskunnan varoin veteraanien leskiä ja puolisoita koskeva. Sen vuoksi yhdistys on omalta osaltaan tukenut juuri veteraanien leskien ja puolisoitten päiväkuntoutusta.

Uutena palvelumuotona on ollut tarjolla ulkoilu- ja asiointiapua. Yhdistyksen johto on todennut tällaisen kotona asumista edistävän toiminnan hyvin tarkoituksenmukaiseksi. Sen vuoksi jäseniä on kannustettu tämän palvelun käyttäjiksi. Yhdistys on voinut nimenomaan tämän toiminnan tukemisen kautta auttaa taloudellisesti entistä laajempaa jäsenjoukkoa.

Vähin erin veteraanit ovat jättäneet keskeisiä tehtäviä yhdistystoiminnan saralla kan-

natusjäsenien vastuulle. Muutama vuosi sitten kannatusjäsenien määrä kohosi samalle tasolle vähenevän veteraanijäsenien joukon kanssa. Nyt, 50 toimintavuoden jälkeen, veteraanien osuus jäsenkunnassa muodostaa reilun kolmanneksen. Aikanaan yhdistyksessä oli myös ahkerasti toiminut naisjaosto. 2000-luvulle siirryttäessä naisjaosto sulautui varsinaisen veteraaniihdistyksen osaksi. Se tarkoitti samalla voimavarojen täydellistä yhdis-

tämistä. Monissa jäsenperheissä molemmat puoliset toimivat veteraanityössä, joten on helppo ymmärtää, että naisjaoston työ oli olennainen osa yhdistyksen toimintaa.

Yhdistyksen toiminta jatkuu toistaiseksi entisin muodoin huomioiden kuitenkin muuttuvien olosuhteitten tuomat haasteet.

Teksti: Lauri Leskinen

Kuva: Pertti Léman

Erikoismatkojen asiantuntija JaPi - Matkat Oy

Karjalan Kannas	11.-13.6., 26.-28.8.	329 €
JR8-Sortavala-Petroskoi-Aunus	1.-4.7., 2.-5.8.	399 €
Valamo- Konevitsa	28.-30.5., 12.-14.7.	399 €
Laatokan ja Äänisen risteily	8.-13.8. alk.	699 €
Mannerheimin jalanjäljillä	30.7.-1.8.	369 €

www.japi-matkat.fi

e-mail: myynti@japi-matkat.fi

puh/fax: 05 35593 65

Talvisota 30.11.1939 – 13.3.1940

Eräs vapaaehtoinen

Toisen maailmansodan syttyminen syksyllä 1939 aiheutti Suomesa levottomuutta. Suomi halusi pysytellä sodan ulkopuolella ja julistautui puolueettomaksi. Pyrkimys ei kuitenkaan onnistunut, koska Molotov-Ribbentrop -sopimuksessa Suomi yhdessä Baltian maiden kanssa oli sovittu Neuvostoliiton etupiiriin kuuluvaksi. Neuvostoliitto lähti toteuttamaan vaatimuksiaan sodan avulla ja hyökkäsi Suomeen 30. päivä marraskuuta 1939.

Suomi oli sotaan heikosti varustautunut maa. Puutetta oli lähes kaikesta aseistuksesta, erityisesti torjuntahävittäjistä. Ranskasta oli saatu ostettua Moran Saulniet -koneita ja Italiasta 25 Fiat G 50 -koneita. Saksa ei antanut lupaa läpikuljetukseen ja siksi koneet oli laivattu Ruotsiin, missä ne koottiin ja koneisiin maalattiin Suomen Ilmavoimien tunnukset. Ruotsista Fiatit lennätettiin Suomeen. Yksi kone tuhoutui matkalla. Fiatit sijoitettiin Lentolaivue 26:een Utissa v. 1940 alussa.

Talvisodan aikana Suomeen saapui runsaasti vapaaehtoisia lentäjiä Tanskasta, Unkarista, Kanadasta ja Italiasta. Italiasta tuli myös joukko mekaanikkoja suoraan Afrikan sodasta. He sopeutuivat hyvin Suomeen ja olivat erittäin taitavia työssään, usein lumimyrskyssä avoimel-

la järven jäällä. Erityisen taitava ohjaaja oli ylikersantti Diego Manzocchi. Hän oli toiminut Fiat-tehtaan koelentäjänä ja kouluttajana Etiopiassa. Hän saapui Ranskan ja Kanadan kautta Suomeen, Tornioon. Vapaaehtoisena hän liittyi lentolaivue 26:een Utissa.

Maaliskuun 11. päivänä 1940 noin kello 14.30 joutui torjuntalennolta palaava Fa-22 tekemään pakkolaskun Iitin ja Korian välillä. Ohjaaja, ylikersantti Manzocchi, 27 v. lähti Utista Haukkajärven tukikohdasta torjuntalennolle Viipurin suunnalle. Hän ei palannut lennoltaan eikä hänen kohtalostaan saatu päivän kuluessa tietoa. Seuraavana päivänä saapui laivueeseen ilmoitus, jossa kerrottiin Manzocchin tehneen pakkolaskun Ikolan järvelle. Kone oli mennyt laskussa ympäri ja liukunut selällään jäällä, jolloin lumisohjo pakaantui ohjaamoon tukehduttaen pilotin. Koneen löytänyt pikkupoika Matti Laitinen teki koneesta ilmoituksen sotilasviranomaisille. Koneessa ei havaittu osumia, mutta myöhemmin havaittiin, että Manzocchi oli saanut osuman keuhkoihin. Hän oli haavoittumisen ja polttoaineen vähyden vuoksi päättänyt tehdä pakkolaskun järven jäälle. Talviolosuhteita tuntematta hän ei osannut varautua paksuhkoon lumisohjoon. Ylikersantti Manzocchi

on haudattu Helsingin Hietaniemen sankarihautausmaalle.

Kesäkuun alussa 1940 laivueessa vieraili everstiluutnantti Giuseppe Cassaro. Hänet oli komennettu Suomeen Talvisodan ajaksi johtamaan sekä italialaisia lentomekaanikkoja että italialaisten ilmatorjuntatykkien kouluttajia. Hän oli myös yhdysupseeri Suomen ja Italian hallituksen välillä. Italialaiset vapaaehtoiset poistuvat Suomesta kevään 1940 aikana. Ennen paluutaan koti-

maahansa italialaiset järjestivät Utin kerholla juhlan ja aidon italialaisen aterian. Samassa tilaisuudessa everstiluutnantti Cassaro lahjoitti Fiat-lentokoneitehtaan lahjana "Astrua"-merkkiset kellot laivueen suomalaisille Fiat-piloteille. Kellojen kuoriin oli kaiverrettu kunkin pilotin nimikirjaimet sekä "Fiat G 50".

Martti Åberg

Talvisodan päättymisen muisto 13.3.2010 Haminassa

Kunnianosoitukseen sankarivainajille osallistui 75 lumipukuista sotilasta. Näin seppelleenlaskun yhteydessä laskettiin palava kynttilä jokaisen sankarivainajan viimeiselle leposijalle. Seuranneessa muistotilaisuudessa Johanneksen kirkko täyttyi kuulijoista. Puhujana esiintyi RUK:n johtaja, eversti Heikki Bergqvist.

Joukko Inkeriläisiä ja Karjalaisia heimoveteraaneja sekä Suomen-poikia kokoontui viettämään yhteistä viikonloppua osallistuakseen Talvisodan päättymisen juhlatapahtumiin 13.-14.3. Helsingissä. Töölön reserviupseerien kanssa järjestetty viikonloppu oli antoisa monin tavoin. Käynnit Töölössä ja Malmilla olevilla muistomerkeillä sekä Hietaniemessä toivat mieleen monet muistot. Niitä kerrattiin illanvietossa Santahaminassa, jossa puolustusvoimat majoittivat vieraat. Sunnuntaipäivän konsertti kruunasi yhdessä vietetyn ajan. Kuva: Kari Kuusela

Näppärä menopeli!

ESLA® Citypotkuri

Tutun ja turvallisen ESLA-potkupyörän rinnalla on kevyt ja ketterä ESLA-citypotkuri, jolla on kätevä liikkua myös kaupunkiolosuhteissa.

- malli 3600
- pituus vain 107 cm
- paino 13,9 kg
- testattu kantavuus 140 kg

CE

Kysy lähintä ESLA-liikuntavälineiden jälleenmyyjää sekä katso lisää tietoa: www.esla.fi

Kotimainen valmistaja E.S. Lahtinen Oy
puh. (06) 4299 400
Email: esla@esla.fi

Talvisota 30.11.1939 – 13.3.1940

Hämeenlinnan yhteiskoulun kiitos sotaveteraaneille

Hämeenlinnan yhteiskoulussa muistettiin talvisodan alkamista kolme päivää kestävällä teemapäivillä. Teemapäivien yksi keskeinen tarkoitus oli kiittää ja kunnioittaa sotiemme veteraaneja, jotka uhrasivat parhaat nuoruusvuotensa Suomen itsenäisyyden puolesta.

Samalla voitiin mukana olevien sotaveteraanien ja lottien avulla välittää arvokasta kulttuuriperintöä nuoremmille sukupolville. Koulun pedagogisena tavoitteena oli kokeilla elämyksellistä ja toiminnallista oppimista koulun ulkopuolisuudessa ympäristössä.

Teemapäivien yhteistyökumppanina oli Hämeenlinnassa sijaitseva Suomen Tykistömuseo, joka upean ympäristönsä, isojen tilojensa ja laajojen kokoelmiensa vuoksi sopi mainiosti teemapäivien pitopaikaksi. Talvisota-teemaa pohjustettiin koulussa etukäteen antamalla oppilaille historiallinen taustatieto sodan syttymisestä, sen kulusta sekä lopputuloksesta. Lisäksi koululle pystytettiin kuvallinen ja esineellinen näyttely, jossa kuvattiin lottien, pikulottien sekä sotilaspoikien tärkeää merkitystä kotirintamalla. Tapahtumasta koostettiin jälkipolville muistoksi kuvakirja, johon koottiin noin sata valokuvaa teksteineen.

Toiminnallisuutta Talvisodan hengessä

Kolmen päivän aikana yläkoulun 450 oppilasta saivat kattavan katsauksen talvisodasta. Oppilaat saivat opiskella talvisotaan liittyviä asioita useassa työpajassa. Ensimmäisessä pajassa luotiin tilannekatsaus karttojen avulla ensimmäisistä sotapäivistä. Oppilaat eläytyivät sodan alkamiseen sodan aikaisen vaatetuksen ja välineistön avulla. Toisessa pajassa sotiemme veteraanit, kaksi lottaa mukaan lukien olivat vastamassa oppilaiden kysymyksiin. Oppilailta pyydettyjen palautteiden mukaan veteraanipaja koettiin kaikkein mielenkiintoisimmaksi eikä ihme, sillä veteraanien realistiset kuvaukset sodan karneudesta nostivat kyyneleet monen oppilaan silmiin.

Jsp-teltta Tykistömuseon pihaan oli kolmas rasti, missä

oppilaille havainnollistettiin kriisiajan ensihoitoa sekä talvisodanaikaista että nykyistä. Teltassa luettiin lääkintämiehen kertomus sodasta sekä tutkittiin sodanaikaista lääkintävälineistöä. Seuraavissa pajoissa oppilaat saivat pistää kaiken luovuutensa peliin. Kirjoituspajassa oppilas sai kirjoittaa kirjeen rintamalta kotiin tai kotoa rintamalle sota-ajan musiikin tahdittamana. Draamapajassa paneuduttiin sodan traagisuuteen Yrjö Jylhän Kiirastuli-sarjan runojen pohjalta. Kuvaamataitopajassa 450 oppilasta teki yhden yhtenäisen taideteoksen kuvaamalla sotaa valitsemallaan tavalla. Lisäksi tietokilpailupajassa mitattiin oppilaiden kykyä hahmottaa talvisodan problematiikkaa, syitä ja seurauksia Tykistömuseon kokoelmien avulla. Kun puolet oppilaista söivät ruokatauolla hernesoppaa pakeista, niin toinen puoli katsoi museon auditoriossa dokumentin talvisodasta.

Veteraanien ja oppilaiden tapaaminen tärkeää

Toisesta maailmansodasta on kulunut niin pitkä aika, että nykynuoren on vaikea hahmottaa, millaista sota voi oikeasti olla. Veteraanien rivit harvenvat väistämättä vuosi vuodelta, jolloin realistisen kuvan välittäminen sodasta juuri nyt on nuorille entistä tärkeämpää. Kuten eräs tyttöoppilas totesi: ”Tällaisessa tilanteessa saa monipuolisemman käsityksen sodasta kuin pelkästään kirjasta lukemalla”. tai ”Veteraania kuunnellessa nousi kylmät väreet selkäpiistä”.

Veteraani **Antti Heiskanen**, legendaarisen kenraalin K.A. Heiskasen poika totesi: ”On hyvä, että nykynuorille kerrotaan sodan arjesta. Oppilaiden kysymykset nälästä, pelosta ja kuolemanpelosta olivat realistisia”. Teemapäivien viesti oppilaille oli se, että sota on mieletöntä, mutta samalla suomalaisista itsenäisyyttä ja kansanvaltaa pitää ja kannattaa järkehtämättä puolustaa.

Reijo Iso-Sipilä

Historian ja yhteiskuntaopin lehtori

Kaksi hämeenlinnalaisista sotaveteraania Pentti Huupponen (vas.) ja Eero Särssi kertomassa sotakokemuksia koululaisille.

Oppilaat kantavat haavoittunutta sotilasta kohti jsp-teltoa.

Varsinais-Suomen piiri muisteli talvisodan päättymistä

Varsinais-Suomen Sotaveteraanipiiri ja Turun Sotaveteraanit järjestivät yhdessä Talvisodan päättymisen 70-vuotismuistotilaisuuden ”Muistojen illan”, Turun Konserttitalolla 6.3. Tapahtuma keräsi paikalle lähes 1000 kuulijaa.

Musiikista vastasivat Lai-

vaston Soittokunta johtajanaan musiikkikomentajakapteeni **Timo Kotilainen** sekä Turun Sotaveteraanilaulajat ja Turun Sotaveteraanisoittajat, joita johtivat **Pekka Salminen** ja **Esa Johansson**. Yrjö Jylhän Kiirastuli -runokokoelman tunteita tulkitsi kirjailija **Tuula Sandström**. Juhlapuheen piti lip-

pueamiraali **Bo Österlund** käsitellen puheessaan Suomen itsenäistymiskehitystä ja tapahtumia Vapaussodasta kohti Talvisotaa sekä Talvisodan kansallista merkitystä.

Tilaisuuden ehkä kosketavin hetki koettiin, kun Lavaston Soittokunnan solistina esiintynyt luutnantti **Jari Koivisto** tulkitsi kappaleet – karinaislaisten, Kyrön Seudun Sotaveteraanien jäsenen, Valo Laaksosen ”Kunnia heille” ja Kaartin Soittokunnassa palvelevan Timo Forsströmin ”Kiinni elämässä”.

Muistojen illan tervetuliaissanat lausui piirin toiminnanjohtaja **Osmo Suominen** ja päätössanat Turun Sotaveteraanien varapuheenjohtaja **Mauno Harju**.

Teksti: Osmo Suominen

Kuva: Timo Jakonen

Turun konserttitalo täyttyi Muistojen illan osanottajista.

Talvisota 30.11.1939 – 13.3.1940

Tieto Talvisodan rauhasta

Komppanian päällikkö, kersantti Aarne Ahola kertoo:

– Olin maaliskuun 12. päivänä vuonna 1939 kersanttina JR 23:n, Etelä-Pohjalaisen ns. Laurilan rykmentin komppanian päällikkönä Vuosal-

mella vastapäätä Äyräpään harjua. Komppania oli ryhmitynyt puolustukseen Äyräpään lossin molemmin puolin. Joitain epämääräisiä huhuja mahdollisesta rauhan tulosta oli ollut liikkeellä, ei tietenkään mitään varmuutta.

Illalla 12.3. venäläiset kokosivat Äyräpään kirkon tienoille hiekkaharjulle panssarivaujuja, miesten laskujen mukaan 25–30 kappaletta. Keskustelimme illalla ja yöllä väsyneiden ja huolestuneiden miesten kanssa siitä, mitä tapahtuisi aamulla, kun vaunut lähtisivät hyökkäykseen. Yksimielinen toteamus oli, ettemme pärjäisi, olihan meillä aseistuksena vain kivääricaliiberisia aseita. Mutta yhtä yksimielinen tuntui olevan mielipide, että loppuun asti pannaan hanttiin.

Aamu 13.3. valkeni ja vaihtui aamupäiväksi, kun tähystimme vastustajan toimia. Yllätykseksemme venäläisiä alkoi nousta taisteluasemistaan Äyräpään harjulla ja he hyppivät iloisina heilutellen käsiään.

Sitten huomasin kolmen ”herran” lähtevän tulemaan lossia pitkin kohti asemiamme rotanhäntäpistimissä valkoiset liinat. Tästä ymmärsimme, että he tulevat rauhallisissa aikeissa. Lähdin lähettini ja erään soturi-

ni kanssa vastaan. Kohtasimme venäläisen, jota tituleerattiin majuriksi ja hänellä oli suomenkielentaitoinen tulkki. Majuri tervehti ja sanoi, että ottakaa kaikki miehet asemista, nyt on tullut rauha, emme ammu teitä enää. Puhuttiin siinä kaikenlaisia rauhallisia asioita.

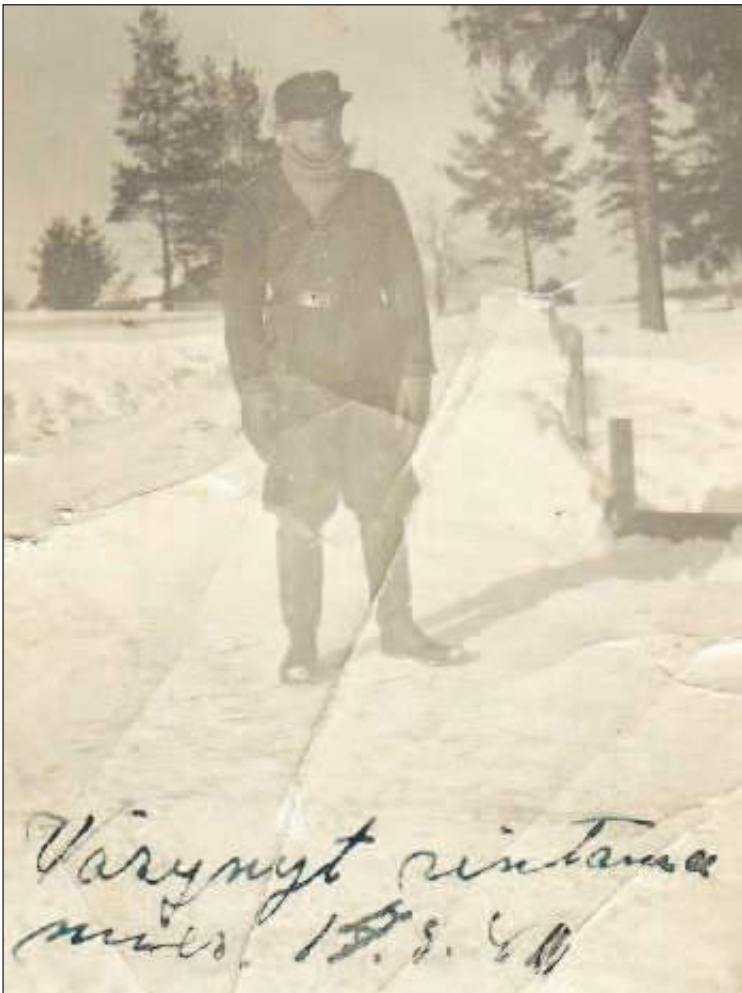
Annoin merkin taakse miehille, että voitte nousta asemista ja harvalukuiset taistelijani nousivat poteroistaan. Majuri sanoi uudelleen, että ottakaa nyt vain kaikki miehet asemista, nyt on tullut rauha. Sanoin, että ei ole enempää miehiä... tässä on kaikki.

Minäkin vaatimattomana sotilaana olin ollut vakavan asian edessä, kun naapuriarmeijan, edustajat olivat keskustelussa kanssani. Palasin komppanian tykö, jolloin sinne oli jo tullut lähetti tiedon kanssa, että klo 11 ei ammuta enää.

Rauhan tulo oli todella ihmeellinen tunne, jota ei voi sanoa kuvailla ja joka säilyy mielessä aina. Totean lopuksi,

että Suomen hallitusherroilta oli todella oikein tehty että tehtiin rauha. Me Äyräpään lossin kupeessa emme olisi voineet enää mitään.

Kari Korhonen

Kuvassa väsynyt rintamamies 14.3.1940.

Perinteitä noudattaen laskettiin talvisodan rauhan päivänä 13.3. seppelä Hämeenkosken Sankaripatsaalle. Laskijat vas. Rokkila, Auri, Vainio, Brofeldt ja Järvinen. Kuva: Jorma Mänttari

Ruotsalaisten talvisodan vapaaehtoisten 70-vuotisjuhla

Ruotsalaisten Suomen-vapaaehtoisten Perinneyhdistys (Svenska Finlandsfrivilligas Minnesförening) vietti 70-vuotisjuhlaansa Tukholmassa Karlbergin linnassa 20.3. Kun Svenska Frivilligkåren SFK otti Sallassa rintamavastuun 27. helmikuuta 1940, oli sen vahvuus hieman yli 8200 sotilasta. Ennen rauhan tuloa maaliskuun 13. kaatui 33 sotilasta ja lähes 200 haavoittui tai jouduttiin evakuoimaan eriasteisten paleltumisten takia. Frivilligkåren täytti operatiivisen taistelutehtävänsä ja sen saapuminen mahdollisti viiden suomalaispataljoonan irrottamisen Viipurinlahden torjuntataisteluihin.

Juhlan aluksi esitettiin 27. maaliskuuta 1940 otettu filmi, jossa sotamarsalkka Mannerheim kiittää ruotsalaisia vapaaehtoisia heidän panoksestaan Suomen vapauden hyväksi. Professori **Henrik Meinander** piti juhlaesitelmän Talvisodan konteksteista. Ruotsin ja Suomen puolustusvoimien edustajat toivat juhlaan maittensa

asevoimien tervehdykset. Sotaveteraaniliiton hallituksen puheenjohtaja esitti yhdistyksen veteraaneille suomalaisten ja suomenruotsalaisten veteraaniveljien ja sisarien tervehdyksen ja luovutti yhdistykselle Suomen Sotaveteraaniliiton pöytästandaarin. Juhlahetki päättyi sekä Suomen että Ruotsin yhteisesti laulettuihin kansallislauluihin Ruotsin maavoimien soittokunnan säestämänä.

Hartaushetken jälkeen 70-vuotisjuhla jatkui päivällisellä, jonka aikana Suomen uusi Ruotsin suurlähettiläs **Markus Lyra** kiitti vieraiden puolesta hienosta juhlasta.

Teksti: Finn-Göran Wennström

Kuva: Solveig Hyöty

Sotaveteraaniliiton hallituksen puheenjohtaja Finn-Göran Wennström luovuttaa liiton pöytästandaarin yhdistyksen varapuheenjohtaja Lars Björkmanille.

MEMAR

Talvisota 30.11.1939 – 13.3.1940

Lentorykmentti 19 Talvisodassa

Ruotsin virallinen kanta syksyllä 1939 oli pysyt-
täytyä ei-sotaikäyvä-
nä maana. Eri kansanliikkeissä,
teollisuudessa ja puolustuslai-
toksessa löytyi kuitenkin pei-
tettyä valmiutta pikaiseen käy-
tännön apuun Suomelle, mi-
käli sota syttyisi. Erityisesti
ulkoministeri **Rickhard Sand-
ler** rohkaisi suomalaista virka-
veljeään lupaamalla runsasta
apua Ruotsista. Niin runsas-
ta, että hänet korvattiin uu-
dessa kokoomushallitukses-
sa enemmän pääministeri Per
Albin Hanssonia myötäilevällä
Christian Güntherillä.

Sodan syttymisen jäl-
keen taloudellista apua kerät-
tiin Ruotsissa kansalta 35 milj.
kruunua ja teollisuudelta 62
milj. kruunua, yhteensä lähes
kolme neljäsosaa Ruotsin koko
vuoden Puolustusvoimien
määrärahoista. 8.12.1939 Ruot-
sin hallitus antoi luvan viedä
kahdeksan vanhentunutta len-
tokonetta Suomeen. Puolustus-
ministeri myöntyi 11.12. uu-
den univormun mallia -39 an-
tamiseen joukkojen käyttöön,
mikäli ”kolmen kruunun”-na-
pit vaihdettaisiin suomalai-
siin ”leijona”-nappeihin. Vasta
14.12.1939 myrskyisän koko-
uksen jälkeen uusi hallitus an-
toi luvan myös vapaaehtoisen
lento-osaston organisoimiseen
ja päivää myöhemmin halli-
tus määritteli konemääräksi 12
Hawker Hartia B 4 (lopulta
saadaan vain neljä) ja 12 Glos-
ter Gladiator J 8 A.

Lento-osasto koottiin kah-
desta rykmentistä. Pääosa otet-
tiin F 8:sta (12 ohjaajaa, 100
teknistä päällystöstä, mekaanik-
koa ja tukikohtahenkilöstöä
sekä 12 Gladiator J 8 A-lentoko-
netta , joissa oli 740 hv:n Mer-
cury S3-moottorit) sekä F 4:stä
(9 ohjaajaa, 75 miestä tukikoh-
tahenkilöstöä ja neljä Hawker
Hartia B 4). Muista rykmen-
teistä otettiin noin 40 miestä
esikunta-, viesti-, huolto- ja sai-
raanhoitohenkilökuntaa. Ko-
konaisvahvuudeksi muodostui
240 miestä ja kaksi naista.

13.12.1939 lähetettiin käs-
kykirjeet rykmenteille, joissa
oli tarkat ohjeet henkilöstön
kirjaamisesta ja tarvittavas-
ta vapaaehtoisten karsinnas-
ta. Lopullinen ”marssikäsky”
annettiin 22.12.1939. Siinä tu-
kikohtaosasto määrättiin läh-

Ruotsalaiset vapaaehtoiset lensivät tällä konetyypillä Talvisodassa.

teväksi 25.12., rykmentin esi-
kunta 28.12., maahenkilökunta
29.12. ja lento-osastot 1.1.1940.

Päätukikohdaksi oli jo tie-
dusteltu Kemin eteläpuolel-
ta Veitsiluodon tehdas-alue,
jonka edessä olevalle meren-
lahdelle aurattiin tarvittavat
kiitotiet. Eteläpuoleiselle nie-
melle, Ajokselle ryhmitettiin
konesuojat, varastot ja korja-
uspajat. Eteentyönnetty tuki-
kohdat, joista varsinaiset ope-
raatiot suoritettaisiin, valittiin
vihollisen päähyökkäysuun-
tien mukaan. Rovaniemen
Olkajärveltä Apukan kylästä
(kutsunimi ”Oskar”), Sal-
lan suunnalta Hirvasjärveltä
(”Nora”), josta vihollisen ryn-
näköintien jälkeen siirryttiin
26.1. Kemijärven länsirannal-
le. Oulun suojaamiseksi varus-
tettiin kaksi tukikohtaa. Toi-
nen Ouluun (”Ulrik”) ja toinen
Vaalaan (”Ulrik 2”). Pääosin
rynnäkö- ja hävittäjäkoneet
olivat koko ajan Veitsiluodos-
sa, mutta Oulun hävittäjäsuoja-
usta lukuun ottamatta kaikissa
tehtävissä tukeuduttiin edessä
oleviin työkenttiin polttoaine-
ja asetäydennyksiä varten.

Taistelutoiminta

Rykmentin tehtävänä on tie-
dustella venäläisten asemia ja
joukkoja Märkäjärvi-Salla-
Saija alueella, hyökätä yhteyk-
siä ja lentotukikohtia vastaan
ja hävittäjillä puolustaa Kemi-
Tornio ja Oulun aluetta. En-
simmäisessä tehtävässä Sal-
lan suunnassa Märkäjärvelle
12.1. valmistaudutaan kahdel-
la osastolla, joissa molemmis-
sa on kaksi Hartia ja neljä Gla-
diatoria. Lähtö Veitsiluodosta
osastoittain klo 09.00 ja 10.00.
Välilasku Oskarissa klo 12.00
ja lähtö taistelualueelle. Oska-
ri joutuu kuitenkin vihollisen
pommitusosaston kohteeksi
välilaskun aikana ja neljä Gla-

diatoria lähtee torjuntaan jää-
den näin ollen pois varsinaises-
ta tehtävästä. Rykmentin ko-
mentaja majuri Beckhammar
johtaa itse tähyttäjänä hyök-
käystä vänrikki Mörnen oh-
jaamasta Hartista. Märkäjär-
vellä tuhotaan kolme vihollis-
en I-15-hävittäjää järven jäälle
ja yksi lentoonlähdössä heti il-
maan pääsyn jälkeen. Omat
tappiot ovat raskaat. Kak-
si Hartia törmää toisiinsa ja
miehistö hyppää laskuvarjol-
la. Lisäksi vihollisen hävittä-
jä on ampunut yhden Hartin.
Illalla Veitsiluodossa on apea
tunnelma kuuden lentäjän ka-
toamisen takia Lapin ryhmän
komentajan kenraali Walleni-
uksen tehtäväkiitoksista huoli-
matta. Kuudesta ohjaajasta yksi
löytyy kuolleena koneensa rau-
nioista syyskuussa -42 Märkä-
järven läheltä. Viisi pelastautuu
laskuvarjoilla. Heistä kaksi jou-
tuu vangiksi neljäksi kuukau-
deksi ja kolme pelastautuu pie-
nen hiihtomarssin jälkeen.

Ensimmäisen taistelun ko-
kemuksina taktiikkaa muutet-
tiin siten, että Hartilla ei enää
rynnäköity valoisin aikana ja
lentotiedustelu tehtiin yksi-
paikkaisella Gladiator-hävittä-
jällä, vaikka hävittäjäohjaajil-
la ei varsinaista tiedustelukou-
lutusta ollutkaan. 18.1. suoritti
rykmentin komentaja esikun-
tapäällikkönsä ohjaamassa ko-
neessa ensimmäiset yöryn-
näkölennot ”todetakseen
mahdollisuudet suunnistaa ja
paikantaa maalit vallitsevilla
olosuhteissa”. Kokemukset ovat
hyviä ja toimintaa jatketaan
sääolosuhteiden salliessa.

Hävittäjätorjunnassa keski-
tyttiin Oulun ja Rovaniemen
suojuukseen. Vaikka vihollisen
pommittajia ei aina ehditty tu-
littamaan, saatikka ampumaan
alas, todettiin niiden aina hä-
vittäjiamme tavatessaan ”mu-

nivan” pomminsa korpimai-
semiin ja kääntyvän pakoon.
Vihollisen radiotoimintaa seu-
ranneena saatiin selville, että
venäläiset luulivat meitä suo-
malaiseksi lento-osastoksi, kos-
ka siepatuissa radiosanomissa
kerrottiin vastustajan Fokker
D. XXI- ja Bristol Bulldog-hä-
vittäjistä.

Lentorykmentti 19 suoritti
talvisodassa yhteensä kahdek-
san rynnäkkötehtävää, kuusi
väkivaltaista tiedustelua ja nii-
hin liittyvää rynnäköintiä. Li-
säksi 35 vihollisen pommitus-
hyökkäystä torjuttiin. Lentotun-
teja kertyi 600 h 560 lennolla.
Pommeja pudotettiin 3,3 tn ja 9
viholliskonetta pudotettiin.

Viholliselle aiheutettiin to-
dennäköisesti psykologinen
shokki. Vastustajia löytyi nyt
ilmassakin kuuden ensimmäi-
sen viikon kiistämättömän il-
manherruuden jälkeen. Suo-
mella ei ollut voimaa ryhmittää
omia ilmavoimiaan Kajaanin
pohjoispuolelle yksinkertaises-
ti siitä syystä, että painopiste
oli etelässä.

Sodan loppuminen ja kotiuttaminen

Sotatoimien päättymisen jäl-
keen rykmentin komentaja laa-
tii muistion marsalkka Manner-
heimille, jossa hän ehdotti ryk-
mentin pääosien kotiuttamista
1.5. mennessä. Vastaus tuli lähes
paluupostissa ja siinä määrät-
tiin sopimukset päällystön, ali-
päällystön ja miehistön kanssa
purettavaksi 30.4.1940 mennen-
sä. Täten selvää sotilaallista teh-
tävää ei voitu enää antaa koko
SFK:lle ja jatkuvaa valmiutta ei
enää pidetty ja nopea lopettami-
nen ja kotiinlähtö voitiin toteut-
taa. Lentokoneet lennettiin ta-
kaisin Kauhavan kautta 29.3. ja
pääosa henkilöstöä siirtyi rau-
tateitse maaliskuun loppuun
mennessä Ruotsiin.

F 19 Lentorykmenttiä odot-
ti kotimaassa Ruotsissa tehos-
tettu puolustusvalmius ja ilma-
voimien laajentumiseen liitty-
vät muut tehtävät.

Aarno Liusvaara

MEILTÄ KAIKKI PAKKAAMISEEN

PAKKAUSTARVIKKEET

Kaikki pakkaustarvikkeet suoraan
varastostamme. Saat tilauksesi
rahtivapaasti; säästät pakkaus- ja
varastointikustannuksissa.

PakkausÖhman

Teerikukontie 10-12, 00700 Helsinki
Puh. 09-351 790, fax 09-345 2339,
www.pakkausohman.com

 metso
Expect results

Talvisota 30.11.1939 – 13.3.1940

Lottaperinteen Talvisotaseminaari

”Tämä sota ei ole mitään muuta kuin Vapausotamme jatkoa ja loppunäytös. Me taistelemme kodin, uskonnon ja Isänmaan puolesta.” Näin Mannerheim Talvisodan ensimmäisessä päiväkäskyssään ja samoja sanoja puheenjohtaja **Sirkka-Liisa Hollmén** lainasi avatesaansa Suomen Lottaperinneliiton talvisota-aiheisen seminaarin Helsingissä 6. maaliskuuta.

Seminaarin aloitti professori **Ohto Manninen**, joka kertoi talvisodan taisteluista – eritoten puna-armeijan suunnitelmien ja operaatioiden kautta. Hän tote-

si, että Hruštševin muistelmissaan lonkalta esittämä tunnettu arvio puna-armeijan talvisodassa menettämästä miljoonasta sotilaasta ei pidä paikkaansa. Neuvostoliitossa 1949–1951 tehtyjen laskelmien mukaan tappiot olivat 126 000 ”lopullisesti menetettyä” ja 248 000 haavoittunutta, paleltunutta ja sairastunutta. Manninen puolestaan päätti esityksensä ylipäällikön 14. maaliskuuta 1940 antamaan päiväkäskyyn: ”Olen taistellut monilla tantereilla, mutta en ole vielä nähnyt vertaisianne sotureita...”

Rehtori **Marja-Liisa Väisänen** kertoi lotista rintamalla yliopistollisen tutkielmansa pohjalta. Elämästä kotirintamalla kertoi **Inkeri Kivisaari**, joka palveli talvisodassa muonituslottana Turun saaristossa Aspön vartioasemalla. Pikakulottien ja sotilaspoikien toiminnasta sodassa kertoi filosofian lisensiaatti **Seija-Lee-na Nevala-Nurmi**.

Teksti ja kuva: Jussi Niinistö

Seminaariyleisöä. Eturivissä vasemmalta puheenjohtaja **Sirkka-Liisa Hollmén** ja lotat **Aune Rahola**, **Eeva Tapio**, **Laine-Maire Kyöstiä**, **Kaarina Peltola**, **Elsa Vanhala** (”lotta Lunkreeni”) sekä **Inkeri Kivisaari**.

Talvisodan päättymistä muisteltiin Pieksämäellä

Pieksämäellä muisteltiin arvokkaasti 70-vuoden takaista talvisodan päättymistä. Lauantaina Suur-Savon suurimassa Talvisodan veteraanien kunniaksi järjestetyssä yleisötilaisuudessa 13.3. koettiin unohtumattomia hetkiä sekä yleisön että järjestäjien puolella. Sunnuntaina kokoontuivat paikkakunnalle Suur-Savon sotaveteraanit pitämään vuosikokouksen ja viettämään vuosijuhlaa.

Uuttera, 69 hengen vahvuinen MPK:n kouluttajajoukko sai Talvisodan päättymispäivänä toistatuhtta ihmistä liikkeelle Pieksämäen keskustan ym-

Jumalanpalveluksen päätteeksi majuri **Ano Teittisen** johtama MPK:n kouluttajajoukko kunnioitti sankarivainajien muistoa Pieksämäen Vanhalla kirkolla.

päristöön perustetuille Kukkarotoksen näyttely- ja toimintataseille. Harvinaislaatuinen kalustoesittely saatiin aikaan Ristiinan Matin ja Savonlinnan Rainerin joukkojen (Puhakka & Puhakka) toimesta. Riitti siinä ihmettelemistä sodat näille veteraaneille saati rivi-kaupunkilaisille. Kysymyksiä satoi asiantuntijoillemme kuin ennen muinoin rautaa taivaalta.

Joroislaisten ”miinarastille” ei väentuloa voinut estää edes ”Espanjalaisella ratsulla” saati polttopulloilla. Latumiinaa ja halkoakin oli tarjolla. Yleisöpalautteessa kiitettiin kovasti naapurikunnan innokasta ja puheliasta esittelijäjoukkoa. Alkeelliset olivat pst-välineet silloin siellä jossakin.

Pieksämäen Seudun Maanpuolustusnaisten rasti toimi vetonaulana aseman raitilla Wanhojen veturitallien edessä. Ilmavalvonnan esittelyn lomassa ehdittiin keittää ja tarjoilla erilaisia korvikelaatuja sotavuosilta. Sodanaikaiset tupakat ja kessut sentään jätettiin maistamatta. Tunnelmalisella Lottaperinteitä vaalivalalla rastilla väki todella viihtyi. Kanttiiniteltassa ja nuotioiden äärellä hääraävät mpl-naiset saivat aikaan tosi kotoisen ja viihtyisän tunnelman keskellä kaupunkihulinaa. Korvike oli muuten yllättävän hyvää, ainakin näin kahvinjuontilakkolaisen mielestä.

Kollaan taistelurastilla ei kuvia kumarreltu. Suorapuheinen ”Marokon Kauhu” taisteluosastoinen piti yleisön hereillä Ilk-

ka Vauhkosen tulenkuvauspäiden säestyksellä. Vihollisen tykki vallattiin puolen tunnin välein pidetyissä taistelunäytöksissä. Aiemmin näkemäni teatteriesitykset kalpenevat tämän rinnalla. Yleisön reaktiosta päätellen tämäkin historian oppitunti meni perille eritavalla mitä kouluaiikoina Talvisodasta kerrottiin.

Suomen hevonen sodassa-rastilla tehtiin kunniaksi yli 14 000 kaatuneelle Talvisodan työjuhlaa.

Ilman väkivahvoja hevosia huoltomme ei olisi toiminut ja haavoittuneista olisi menetetty suurin osa. Teittilän tallin kaksi pollea ja Häkkinen tilan vanhat hevosvarusteet vetivät puoleensa runsaasti paikalla olleita lapsiperheitä. Eläimet luovat aina lempeän tunnelman ja ne saavat ihmisetkin rentoutumaan. Väen paljoudesta huolimatta hevoset käyttäytyivät tosi rauhallisesti, mitä nyt vähän säpsähtelivät ”Kollaalta” kuuluvista räjähdyksistä.

Viestiliikennestalla saatiin tietoa sekä vanhoista että uusista tiedonvälityslaitteista. Pieksämäen radioamatöörit vastasivat viestirastin perustamisesta ja toiminnasta. Taistelun kulkuun eniten vaikuttaa se, saadaanko käskyt perille ajoissa ja toiseksi; voidaanko sanomaan luottaa.

Harrasteilmailijakerho pystyi sään suosiessa toteuttamaan ylilennot, jotka kuvasivat Pieksämäen pommituksia Talvisodassa. Asemarakennus säästy tällä kertaa, mutta propagan-

daa taivaalta satoi kaupungin lahdelle. Mahtaa siellä ahvenet ihmetellä, eikö Kollaa, kestänytään?

Sunnuntaina 14.3. kouluttajajoukko marssi yhdessä Suur-Savon piirin sotaveteraanien kanssa Talvisodan päättymisen Jumalanpalvelukseen Pieksämäen Vanhaan kirkkoon. Lumipukuinen joukko teki vaikutuksen kirkkoväkeen ja tilaisuus oli muutenkin tunnelmaltaan herkeittävä. Harva silmäkulma pysyi kuivana. Kirkonmenojen päätteeksi lähetettiin seppelartio sankarihaudoille.

Sotaveteraanien perinteinen vuosijuhla toteutettiin piirin vuosikokousten jälkeen Pieksämäen Vanhassa kirkossa. Baritoni **Jorma Hynninen** esiintyi **Ilkka Paanasen** ja Savon sotilassoittokunnan säestämänä Testamentti pojalleni konsertissa. Lähes täysi kirkko nautti korkeatasoisesta ja mieliin painuvasta konsertista ennen kotimatkaa.

Tapahtumien onnistumisesta kertoo jotakin jälkikäteen laajalta rintamalta tulleet kiitokset lehtien yleisöosastoilta sekä suora palaute torilla liikuneilta ihmisiltä.

Sotaveteraanien korvaamattoman työn esille tuominen oli tavoitteemme viikonlopun aikana ja siihen päästiin kaikilla tasoilla. Talvisodan 70-vuotinen muisto elää tapahtumien jälkeen pitkään osallistujien mielissä.

Ano Teittinen/Juha Korhonen

KÄRCHER OY

Talvisota 30.11.1939 – 13.3.1940

Muistokonsertti ”Yhdessä” Kiitos veteraaneille

Talvisodan syttymisen 70-vuotismuiston läheisyydessä sotiemme veteraanien paikallisyhdistykset esittivät Valkeakosken kaupungille, musiikkiyhteisöille ja maanpuolustusjärjestöille symbolista voimien kokoamista yhteisrintamaan syksyn 1939 hengessä. Taavoitteeksi otettiin suurkonsertti ja ajankohdaksi 29. marraskuuta 2009, päivä ennen sodan puhkeamisen muistopäivää. Puhujaksi pyydettiin Puolustusvoimain palveluksessa viimeisenä tammenlehvän kantanut kenraali **Jaakko Valtanen**.

Puolentoista vuoden työn tuloksena kymmenen musiikkiryhmän, 150 esiintyjän, neljän maanpuolustusjärjestön ja Valkeakosken kaupungin yhteisjärjestelyin muistokonsertti ”Yhdessä” esitettiin täydelle 650 hengen katsomolle Valkeakosken liikuntahallissa. Konsertin jälkeen Valkeakos-

Kenraali Jaakko Valtanen vastaanotti konsertin jälkeen Päivölän Kansanopistolla Valkeakosken-Sääksmäen Sotaveteraanit ry:n standaarin yhdistyksen puheenjohtaja Eero Tammiselta. Kuva: Seppo Sattamo

ken-Sääksmäen sotaveteraanien yhdistys tarjosi Päivölän Kansanopistolla kenraali Jaakko Valtaselle päivällisen. Kenraali Valtanen tutustui samassa yhteydessä perinnehuoneen talvisotinäyttelyyn ja Mannerheim-kokoelmaan.

”1980-luvulla alkanut sotiemme veteraanien ja heidän käymiensä taisteluiden julkinen arvostus kasvoi uuden vuosittu-hannen kynnykselle tultaessa sellaiseksi, jonka veteraanit olisivat ansainneet heti rauhan-sopimuksen astuttua voimaan. Suomi oli säilyttänyt itsenäisyyden näiden miesten ja naisten ansiosta. Kolme- neljä-kymmentä vuotta kestäneen vaikenemisen jälkeen oltiin yksimielisesti valmiit antamaan veteraaneille heidän ansaitsemansa tunnustus.” Lainausta on ote ensi syksynä ilmestyvän Valkeakosken-Sääksmäen Sotaveteraanit ry:n juhkakirjan loppusanoista.

Veteraanien arvostus nousee esille tuon tuostakin mitä yllättävimmissä arkipäivän tilanteissa. Yhtenä esimerkkinä tästä on tammikuun lopulla Valkeakosken-Sääksmäen sotaveteraanien yhdistyksen saama

Oppilaskunnan puheenjohtaja Kristian Valjakka ja Marika Pakarinen yhteiskuvassa lahjan vastaanottaneiden veteraanien kanssa, vas. Heikki Salo, Aarne Nikkilä ja Mikko Niskavaara. Kuva: Henry Rantaniemi

kutsu Valkeakosken ammatti- ja aikuisopistolle vastaanottamaan oppilastyönä tehty muistotaulu, jonka oli maalanut pintakäsittelylinjan opiskelija Marika Pakarinen. ”Papani on osallistunut sotiin, ja

poikaystäväni on kiinnostunut kaikista armeija- ja sotajutuista”, Marika Pakarinen sanoi. Laajemmassa mielessä nuoren tekijän kiitos kohdistuu hänen isovanhempiensa koko sukupolvelle.

Taipaleenjoki-ooppera kantaesityksessä Ilmajoella

Ilmajoen Musiikkijuhlilla saa kantaesityksensä uusi kotimainen ooppera Taipaleenjoki. Taipaleenjoki on tarina kahden runoilijan, **Yrjö Jylhän** ja **Jevgenij Dolmatovskin** tuntemuksista ja kokemuksista Taipaleenjoen taisteluissa talvisodassa. Jylhä ja Dolmatovski toimivat vastapuolten komppanianpäälliköinä ja ovat

kumpikin tilittäneet tuntojaan runoiksi talvisodan jälkeen.

Taipaleenjoki on Ilmajoen Musiikkijuhlien kymmenes omatuotantainen ooppera. Oopperan on säveltänyt **Ilkka Kuusisto** ja libreton on kirjoittanut **Panu Rajala**. Taipaleenjoen tulee Ilmajoelle ohjaamaan **Tuomas Parkkinen**, kapellimestarina toimii **Mikk**

Murdvee. Päärooleissa nähdään muun muassa **Juha Kottilainen**, **Jyrki Anttila**, **Helena Juntunen** ja **Tiina-Maija Koskela**. Taipaleenjoki on Panu Rajalan ensimmäinen oopperalibretto.

Oopperaa esitetään Ilkanrantaan rakennetulla ooppera-areenalla, jossa on katettu yli tuhatpaikkainen katsomo. Areenalle nousevat lavasteet hyödyntävät vehmasta luontoa ja erityisesti Kyrönjokea, joka oopperassa muuntuu Taipaleenjoeksi. Mielenkiintoista onkin se, miten kaunis kesäinen luonto saadaan muunnettua talvisodan taistelulentäksi.

Taipaleenjoki-oopperaa esitetään Ilmajoen Musiikkijuhlilla 15.-20.6. Suuren kysynnän vuoksi paikkansa Taipaleenjoen vuoden 2010 näytöksissä kannattaa varmistaa varamalla liput ajoissa. Taipaleenjoki jatkaa ohjelmistossa kesällä 2011.

Lipputilaukset Ilmajoen Musiikkijuhlien toimistolta (06) 424 2900.

Teksti: Sonja Mäkinen

Taipaleenjoki-ooppera esitetään Kyrönjoen Ilkanrantaan rakennetulla ooppera-areenalla.

Talvisotakonsertteja Pirkanmaalla

Vilppulan Mieslaulajilla oli osalla yllä suojeluskuntapuku, toisilla malli Cajander.

Vilppulan Mieslaulajien Talvisotakonsertti pidettiin 13.3. Vilppulan urheilutalossa. ”Musiikkia ja tunnelmia kansamme kotitalonpäiviltä” otsikoitu tapahtuma sai jatkoa Virroilla 20. ja Mäntässä 21. maaliskuuta. Osalla esiintyjistä oli suojeluskuntapuku ja toisilla Talvisodan hengen mukaan malli Cajander. Virroilla juhlapuhujana oli Virtain Sotaveteraanien puheenjohtaja **Onni Holttinen**, Vilppulassa ja Mäntässä eversti **Jukka Liinamaa**.

Säestyksestä tilaisuudessa

vastasi Köpi Koski & Projekti. Kuoron johtajana toimi neljännesvuosisata sitten Viros-ta Suomeen muuttanut **Erland Jantsikene**. Jantsikenen tyttäret **Teele** ja **Madli** lauloivat äiti **Kajan** säestäessä pianolla Sata-man valot ja Kodin kynttilät.

Pertti Turunen lauloi Sinäkö äiti ja **Heikki Rautiainen** lausui Helvi Hämäläisen runon Talvisota.

Tilaisuus päättyi yhdessä esitettyyn Maamme-lauluun.

Teksti ja kuva: Raimo Laskujärvi

Talvisota 30.11.1939 – 13.3.1940

Suomen tie talvisodan rauhaan

Talvisodan rauhasta tuli 13.3.2010 kuluneeksi 70 vuotta. Suomi pyrki rauhaan sodan ensi päiväästä lähtien, mutta rauhan tiellä oli monia esteitä. Suomalaisille on saattanut jäädä se tunne, että heidät jätettiin yksin - ilman tukea. Kysymyksessä on ainakin osittainen harhaluulo. Ruotsi osallistui aktiivisesti rauhanvälitystoimintaan ja uhka Englannin ja Ranskan joukkojen tulosta suomalaisten avuksi todennäköisesti sai Neuvostoliiton lopulta taipumaan rauhaan.

Seuraava esitys perustuu pääosin talvisodan aikaisen ulkoministerin Väinö Tannerin muistelmiin. Tanner julkaisi muistelmansa jo vuonna 1950 ja aloitti ilmeisesti niiden kirjoittamisen istuessaan sotasyllisyystuomiotaan Sörnäisten vankilassa. Hänellä oli aikanaan käytettävissään ulkoministeriön asiakirjat ja hän teki kertomansa mukaan useita tapaamista tarkat muistiinpanot. Talvisodan rauhaan johtanutta kehitystä on sen jälkeenkin tutkittu ja tulkittu - aina näihin päiviin asti - usean tutkijan toimesta. Mielestäni kovin oleellisia uusia tietoja ei ole löytynyt, mutta tietysti kuva on yksityiskohdissaan tarkentunut ja Ruotsin, Saksan, Englannin ja Ranskan arkistoista on löytynyt sellaisia tietoja, jotka selittävät näiden valtioiden toimintaa.

Neuvostoliitto perustaa nukkehallituksen

Talvisota voidaan Suomen rauhanteon kannalta jakaa useampaan jaksoon. Ensimmäinen ja Suomen kannalta työläin vaihe kesti joulukuun 1. päivästä tammikuun 29. päivään. Tuona aikana Neuvostoliitto tunnusti virallisesti vain suomalaisen kommunistiloikkarin Otto Wille Kuusisen johtaman Terijoella toimineen "kansanhallituksen". Vasta suomalaisten saavuttamat torjuntavoitot ja sodan pitkittyminen saivat Neuvostoliiton diktaattorin Josif Stalinin pään kääntymään. Kuusisen hallitus sai liukua historian hämärään, ei kuitenkaan jälkiä jättämättä, koska Kuusisen hallintorakennus seisoa Terijoella tänäkin päivänä; ei sentään huolellisesti hoi-

Pääministerin sijainen ulkoministeri Väinö Tanner luki yleisradiossa 13.3. klo 12.00 rauhanehdot ja selosti sitä seuranneessa radiopuheessa rauhaan johtaneita syitä.

dettuna muistomerkkinä, vaan tyhjillään olevana talorötköllä.

Ensimmäinen konkreettinen toimenpide rauhaan pyrkimisessä oli vaihtaa hallitusta. Katsottiin, että kun A.K. Cajanderin hallitus ei ollut päässyt ennen sotaa sopimukseen venäläisten kanssa, nämä tuskin solmisivat rauhaakaan sen kanssa. Tosin venäläiset eivät tässä vaiheessa olleet halukkaita tekemään rauhaa minkään Helsingissä istuvan hallituksen kanssa. Venäläiset tekivät nimittäin jo joulukuun 2. päivänä sopimuksen ystävydestä ja avunannosta Kuusisen hallituksen kanssa. Tässä sopimuksessa Kuusisen Suomi luovutti Neuvostoliitolle ne alueet, joita se oli syksyn kuluessa vaatinut ja sai tilalle laajoja maa-alueita Itä-Karjalasta. Neuvostoliiton mielestä asiat olivat nyt kunnossa, sota kuitenkin jatkui.

Uuden, Suomen Pankin pääjohtajan Risto Rytin johtaman hallituksen tärkein tehtävä oli nyt yrittää saada neuvotteluyhteys venäläisiin. Jo marraskuun 30. päivänä Yhdysvallat oli tarjonnut apuaan kosketuksen aikaansaamiseksi, mutta Neuvostoliitto oli suoralta kädeltä torjunut tämän ehdotuksen. Sen ei uskottu kuitenkaan olevan venäläisten lopullinen ja ehdoton kanta ja jo uuden hallituksen ensimmäisessä istunnossa päätettiin kääntyä Ruotsin hallituksen puoleen pyytämään sen välitystä. Tukholmasta tulikin sitten koko sodan ajaksi se paikka, missä pääasiallinen rauhanvälitystoiminta tapahtui.

Saamansa tehtävän mukai-

sesti Ruotsin Moskovan-lähettiläs Wilhelm Winther pyrkikin jo joulukuun 2. päivänä Neuvostoliiton ulkoasian komissaarin Molotovin puolelle, mikä onnistui venäläisten viivyttelyn takia kuitenkin vasta kaksi päivää myöhemmin. Wintherin esitettyä Suomen toiveen rahanneuvottelujen aloittamisesta oli Molotov todennut, että he tunnustavat vain "Suomen kansanvaltaisen hallituksen" eli Kuusisen hallituksen. - Suomelle tuli selväksi, että taistelu oli siinä vaiheessa ainoa vaihtoehto.

Aseet puhuivatkin sitten koko joulu- ja vielä tammikuunkin puolestaan. Suomen puutteellisesti varustettu armeija alkoi sentään saada varustetäydennystä Ruotsista, Englannista, Ranskasta ja Yhdysvalloista; ei kuitenkaan Saksasta, mikä maa noudatti täsmällisesti Molotov-Ribbentrop-sopimuksen salaisen lisäpöytäkirjan ehtoja. Kotejaan ja isänmaataan puolustaneet sotilaat pystyivät ensimmäisenä Tolvajärvellä pysäyttämään vihollisen ja ajamaan sitä pitkän matkaa takaisin omalle puolelleen. Venäläisten kaksi divisioona tuhottiin Suomussalmella ja vihollisen pitkälle Suomeen ehtineet hyökkäykset pysäytettiin Kuhmossa ja Koillis-Lapissa. Mannerheim-linja piti Kannaksella ja Kollaa kesti Laatokan pohjoispuolella.

Vielä tammikuussakaan rauhan tiellä ei varsinaisesti edistytty. Rauhaa ja rauhanvälitysmahdollisuuksia tunnusteltiin niin Saksan kuin Ruotsinkin kautta - ilman tulosta. Myös Yhdysvaltoja yritettiin

vielä saada toimimaan aselevon ja rahanneuvottelujen aikaansaamiseksi - turhaan.

Venäläiset luopuvat Otto-Wille Kuusisen "kansanhallituksesta"

Tammikuussa 1940 tapahtui kuitenkin kulisissa jotakin sellaista, joka oli johtava lopulta rauhansopimukseen. Ulkoministeri Väinö Tanner sai jo kuun alussa kirjailija ja kulttuurivaikuttaja Hella Wuolijolta kirjeen, jossa tämä tarjoutui tapaamaan vanhan ystävänsä Neuvostoliiton Tukholman-lähettilään Aleksandra Kollontayn ja puhumaan hänelle rauhateon puolesta. Tästä kirjeestä käynnistyi prosessi, joka vei Tannerin itsensä tapaamaan Kollontayta helmikuun 5. päivänä.

Toki jo tätä ennen, tammikuun 29. päivänä, oli tullut Molotovilta ratkaiseva viesti siitä, että Neuvostoliitto on valmis tekemään rauhan "Rytin-Tannerin hallituksen" kanssa. Tannerin ja Kollontayn tapaamisen keskeiseksi aiheeksi nousi aluksi kysymys Hankoniemen vuokraamisesta. Suomalaiset eivät olleet siihen valmiita ja se oli venäläisten ehdoton vaatimus. Kun näin oli, ei sotivien osapuolten ensi kosketus johtanut alkua pidemmälle.

Suomen ja Neuvostoliiton sota ei jäänyt huomiotta Euroopassa eikä Amerikassakaan ja se aiheutti venäläisille ainakin imagotappion, mikä ajan kuluessa vain suureni. Pitkittyessään talvisota tarjosi muillekin sotaa käyville maille eli Saksalle, Englannille ja Ranskalle monenlaisia eri suuntiin vieviä mahdollisuuksia.

Suomen auttamisen varjolla viimeksi mainitut olisivat voineet saada jalansijaa Skandinaviassa ja erityisesti Saksan sodankäynnille elintärkeiden Pohjois-Ruotsin rautamalmikaivosten haltuunotto olisi ollut liittoutuneille (Englannille ja Ranskalle) suuri strateginen etu. Pitkittyessään sota olisi toisaalta voinut myös häiritä Neuvostoliiton tavaratoimintuksia Saksalle, mikä olisi ollut liittoutuneiden etu, mutta haitallista Saksalle. Pitkittynyt sota uhkasi myös Neuvostoliiton jatkosuunnitelmia - mitkä ne sitten olivatkin - koska al-

kuperäinen tarkoitus oli ollut valloittaa Suomi muutamassa päivässä ja pisimmilläänkin parissa viikossa. Euroopan sotakabineteissa mietittiin kuumaisesti erilaisia ratkaisuja - samaan aikaan väsynyt suomalainen sotilas miehitti kerta toisensa jälkeen etulinjan taisteluhaudan ja torjui ankaran rumputulen saatteleman vihollisen hyökkäyksen.

Helmikuun 5. päivänä teki liittoutuneiden ylin sotaneuvosto Supreme War Council päätöksen lähettää tarvittaessa apujoukkoja Suomeen, mistä saatiin nopeasti tieto Pariisin-lähettilään Harri Holman välityksellä. Suunnitelman yksityiskohdista ei heti saatu kuitenkaan tarkempia tietoja ja kun niitä sitten saatiin, vaihtelivat tiedot niin joukkojen määrästä kuin Suomeen tulon ajankohdastakin. Liittoutuneiden päätös oli silti merkittävä ja tuli vaikuttamaan sodan loppuun asti niin suomalaisten kuin venäläistenkin ratkaisuihin. Suomeen tulevien joukkojen ensisijainen tehtävä olisi kaikissa tapauksessa ollut ottaa haltuun Pohjois-Ruotsin rautakaivosalueet.

Summa murtuu

Kun Suomi oli onnistunut yli kahden kuukauden ajan torjumaan Neuvostoliiton hyökkäyksen, oli venäläisten jo arvovaltasuista pakko pyrkiä jonkinlaiseen ratkaisuun. Suurvalta kokosi lisää joukkoja, ryhmitti ne uudelleen ja painopistealueeksi valittiin Summan kylä Kuolemanjärvellä. Sinne keskitettiin useita divisioonia ja satoja panssarivaunuja ja tykkejä. Voimakas hyökkäys Summassa alkoi helmikuun 1. päivänä ja voimistui entisestään muutaman päivän kuluttua, mahdollisesti siitäkin syystä, että suomalaiset olivat hylänneet venäläisten rauhanehdot ja liittoutuneet olivat tehneet päätöksen tulla suomalaisten avuksi.

Summan murtuessa helmikuun 13. päivänä oli ulkoministeri Väinö Tanner toista kertaa Tukholmassa, nyt tiedustelemassa, voisiko Ruotsi sittenkin tulla avuksi ja lähettää joukkojaan rintamalle. Vastaus oli kielteinen, mikä tieto levisi pian myös ruotsalaisiin sano-

Talvisota 30.11.1939 – 13.3.1940

malehtiin ja entisestään huononsi Suomen asemaa. Samalla matkalla Tanner sai kuulla Ruotsin ulkoministeri Christian Guntherilta Aleksandra Kollontayn ilmoittamat venäläisten viimeiset rauhanehdot: Hankoniemi oli annettava vuokralle ja Kannas ja Laatokan länsipuoli oli luovutettava kokonaisuudessaan Neuvostoliitolle. Uusi raja noudattaisi suunnilleen Pietari Suuren rajaa vuodelta 1721.

Suomen armeija oli kuitenkin vielä olemassa ja taistelukuntoinen ja Summakin oli vasta murtumassa. Vaikka Suomi oli ajettu nurkkaan, päätti se taistella edelleen. Nyt tärkeimmäksi tehtäväksi tuli selvittää liittoutuneiden täsmälliset avunantomahdollisuudet; mitä joukkoja, kuinka paljon ja missä aikataulussa ne tulisivat Suomeen ja päättää sitten, pyydetäänkö virallisesti apua. Kun lähetettävien joukkojen tärkein tehtävä olisi ollut miehittää Pohjois-Ruotsin rautakaivosalue, vaihtelivat suomalaisille annettavat tiedotkin melkein koko ajan. Joukkoja olisi tullut korkeintaan vain muutama kymmenen tuhatta ja nekin vasta huhtikuussa. Sitä paitsi Ruotsi sen paremmin

kuin Norjakaan ei ollut halukas antamaan liittoutuneille lupaa kulkea alueensa poikki. Petsamo oli venäläisten hallussa eikä se muutenkaan pitkien etäisyyksien vuoksi ollut sopiva liittoutuneiden maihinnoususatamaksi.

Luvassa olevaan epävarmaan ja ilmeisen riittämättömään apuun ei Suomen hallitus voinut enää turvautua. Helmikuun 29. päivänä se päätti, että Neuvostoliiton vaatimukset hyväksytään rauhanneuvottelujen pohjaksi, mikä tieto lähetettiin Tukholmaan asianhoitaja Erkolle edelleen venäläisille toimitettavaksi. Välitysmiehenä ollut Gunther toimittikin tiedon rouva Kollontaylle, joka ei lähettänyt kuitenkaan heti tietoa Moskovaan, koska arveli, että suomalaisten periaatteellinen hyväksyntä rauhanneuvottelujen aloittamisesta ei riittäisi Moskovalle. Kollontayn mielestä suomalaisten piti hyväksyä venäläisten ennakkoehdoin kuuluva Viipurin ja Sortavalan luovuttaminen. Maaliskuun 3. päivänä rouva Kollontay lähetti Moskovaan viestin, jonka mukaan suomalaiset suostuvat Hankoniemen vuokraamiseen, mutta eivät Viipurin ja Sortavalan luovuttamiseen.

Kun mitään vastausta Moskovasta ei tullut ja suomalaiset olivat entistä vakuuttuneempia siitä, että liittoutuneiden apu olisi riittämätön ja tulisi liian myöhään, ilmoitettiin maaliskuun 5. päivänä Guntherin välityksellä venäläisille, että heidän esittämät rauhanehdot hyväksytään. Suomalaiset lisäsivät ilmoitukseensa kuitenkin toiveen, että rauhanneuvottelujen ajaksi solmittaisiin aselepo. Nyt venäläiset vastasivat nopeasti, jo seuraavana päivänä, että rauhanneuvottelut voidaan aloittaa, mutta aselepoon ei suostuta. Todennäköisesti venäläiset ottivat huomioon sen mahdollisuuden, että suomalaisten vastarinta vielä murtuisi ja sota päättyisi Suomen antautumiseen.

Venäläisten taipumattomuus puolestaan vaikeutti suomalaisten lopullista päätöstä ja asiasta käytiin vielä monenlaista neuvonpitoa. Jo tehtyä päätöstä ei kuitenkaan haluttu enää muuttaa. Hyvä uutinen oli sentään se, että pääministeri Ryti kertoi kuulleen Englannin ja Ranskan lähettiläiltä, että liittoutuneet voivat sittenkin odottaa Suomen avunpyyntöä maaliskuun 12. päivään asti. Siitä ilmoitukses-

ta syntyi pieni oljenkorsi. Ilta-päivällä klo 15 alkaneessa valtioneuvoston istunnossa sitten lopullisesti päätettiin, että Suomen neuvottelijat pääministeri Risto Rytin johdolla lähtevät vielä samana iltana Tukholman kautta Moskovaan.

Valtuuskunta pääsi perille jo seuraavana päivänä, ja kävi ensitöikseen tervehdyskäynnillä Molotovin luona. Venäläisillä ei ollut enää suurtakaan kiirettä ja neuvotteluja käytiin harvakseltaan useana päivänä. Heti ensimmäisessä maaliskuun 8. päivänä käydyssä keskustelussa oli kuultu tarkat rauhanehdot. Hangon ja Karjalan menetysten lisäksi oli luovutettava osia Sallasta ja Kuusamosta ja Petsamon Kalastajasaaren länsiosaa, minkä lisäksi oli muita Suomelle epämiellyttäviä ehtoja, kuten suomalaisten velvollisuus rakentaa nopeasti rautatie Sallasta Kemijärvelle. Käydyissä neuvotteluissa suomalaiset eivät saaneet lievennystä yhteenkään venäläisten esittämään aluevaatimukseen, sen sijaan venäläiset luopuivat vaatimasta Suomelta avunantosopimusta. Tilanne rintamalla tuli joka tapauksessa päivä päivältä yhä kriittisemmäksi ja tämä oli varmasti venäläistenkin tiedossa ja ilmeisesti he odottivat vieläkin suomalaisten vastarinnan murtumista. Neuvotteluja olivat hidastaneet huonot viestiyhteydet ja Suomen valtuuskunnan tarve pitää

hallitus tilanteen tasalla ja saada siltä tarvittavat ohjeet neuvottelujen jatkamiseksi ja rauhanehtojen hyväksymiseksi. Maaliskuun 12. päivänä neuvottelut olivat edenneet kuitenkin niin pitkälle, että Suomen valtuuskunnalle lähetettiin Moskovaan valtakirja allekirjoittaa rauhansopimus, mikä tapahtui 13. päivän vastaisena yönä klo 2. Talvisodan rauha astui voimaan samana päivänä klo 11.

Edellä on esitetty Suomen rauhanpyrkimykset ja lopputulos vain pääpiirteissään. Suomen ankara vastarinta ja sotilaiden urhoollisuus mahdollistivat rauhanneuvottelut. Muuttuva kansainvälispoliittinen tilanne ja pelko siitä, että Englanti ja Ranska sekaantuisivat Neuvostoliiton ja Suomen väliseen "aseelliseen konfliktiin" - lähettäisivät joukkojaan Suomen avuksi - sai Neuvostoliiton taipumaan rauhaan ja luopumaan alkuperäisestä tavoitteestaan valloittaa Suomi.

Esko Vuorisjärvi

Lähteet

Väinö Tanner: Olin ulkoministerinä talvisodan aikana, Tammi 1950, Martti Häikiö: Maaliskuusta maaliskuuhun, Suomi Englannin politiikassa 1939-40, WSOY 1976, Olli Vehviläinen & O.A. Rzesevski (toim.) Yksin suurvaltaa vastassa, Talvisodan poliittinen historia, Gummerus 1997

Rauhanehtojen tultua julki suruliputettiin pääkaupungissa.

Asiantuntijan matkassa

Jokiristeilyt

Tsaarien vesitie 12.-19.7.
Moskovasta Pietariin
Moskova-Ugls-Jaroslavl-Tsherepovets-Volga-Valkeajärvi-Ääninen-Syväri-Kizhi-Laatokka-Neva-Pietari.
Asiantuntijoina arkkipiispa Leo, evl Ilmari Hakala, päätoimittaja Jyrki Härkönen...
alk. **898 €**

Volga-Don 16.-23.9.
Pietari-Nizhny Novgorod-Kazan-Samara-Saratov-Volgograd-Donin Rostov. Stalingradiin taistelu, tataarien Kazan, Hiljaa virtaa Don...
Asiantuntijoina evl Ilmari Hakala ja Leena Hakala, päätoimittaja Jyrki Härkönen, Lulu Tanhuanpää
alk. **998 €**

Sotahistorialliset matkat

Kuolan ja Kalotin ruskaloisto 11.-17.9.
Helsinki-Kuusamo-Salla-Kantalahti-Murmansk-Petsamo-Nikkeli-Nuorgam-Inari-Ivalo-Sodankylä-Rovaniemi-Kajaani-Helsinki.
Asiantuntijaopas evl Teuvo Saharinen.
778 €

Puh. 010 289 8100

LomaLinja

www.lomalinja.fi

Kulttuuria ja sotahistoriaa Vuoksenlaaksossa 21.-22.8.
Majoitus Imatran Valtionhotellissa, retki Ihtalaan ja Viipuriin. Asiantuntijaopas evl Antti Väisänen.
258 €

Normandian maihinnousu 11.-15.10.
Kulttuuria ja sotahistoriaa Ranskassa: Pariisi, Calais, Caen, Saint-Lö. Matkanjohtajat ja asiantuntijaopas evl Ilmari Hakala ja Leena Hakala.
1278 €

Laatokan luostarit Valamo ja Konevitsa 1.-4.7. ja 15.-18.7.
Asiantuntijaopas evl Esko Lappalainen.
558 €

Laatokan Vanha Valamo 26.-28.7.
Asiantuntijaopas evl Esko Lappalainen.
395 €

Vienan Karjala ja Solovetsk 12.-16.7. ja 28.8.-1.9.
Elias Lönnrotin ja I.K. Inhan kulttuurimaisema, tunteita nostava Rukajärven tie, Vienanmeri ja Solovetskin luostari. Asiantuntijaopas evl Ilmari Hakala ja Leena Hakala tai evl Teuvo Saharinen.
alk. **598 €**

Talvisota 30.11.1939 – 13.3.1940

Ässä-rykmentti, JR 11 ei luovuttanut talvisodan jälkeenkään

Ässä-rykmentti näytteli myös talvisodan päätyttyä erittäin keskeistä roolia, sillä sen aseveliyhdistys, Ässä-rykmentti ry. oli esikuvana, kun muiden joukko-osastojen perinneyhdistyksiä ja Suomen Aseveljien Liitto perustettiin. Aseveliliitto ja jatkosodan jälkeisen ajan ns. aseveliakseli oli osaltaan pysäyttämässä kommunistien vallankaappaushankkeita. Näin Ässä-rykmentin henki oli vielä kerran pelastamassa Suomea!

Ässä-rykmentin veteraaneja rykmentin sankaripatsaalla JR 11:n perustamisen 70-vuotispäivänä 13.10.2009. Herrat vasemmalta: Bengt Lindholm JR 11, Yrjö Luova JR 26, Olavi Eronen JR 11, Pauli Koskinen JR 11 ja Jorma Kaarna JR 26. Keski-ikä 92 v! Kuva Göran Lindgren

Ässä-rykmentin henki kehittyi jo YH:n aikana

Hyvinkin erilaisista oloista tulleet, kaupunkioloihin tottuneet miehet suhtautuivat YH:n ai-

kana silloin vielä turhaksi oletamaansa oleskeluun Kannaksella, sotataitojen paikkailuun ja linnoitustöihin yllättävän tyynesti. Puutteellinen varus-

tus ja yksitoikkoinen, paikoin huonoksikin koettu ruoka antoivat kuitenkin aihetta tyytymättömyyteen. Yleensä mielialat olivat kuitenkin hyvät, vaikka epätietoisuus tulevasta ja huoli omaisista ja heidän toimeentulostaan kotirintamalla tietysti painoi mieltä. Esimiesten varsin yleinen, vapaaehtoinen osallistuminen miestensä töihin oli omiaan luomaan yhteishenkeä.

Lapiohommien lomassa oli kuitenkin aikaa jutella niitä näitä. Muun muassa käytiin läpi itse kunkin varusmiesajan kokemuksia. Niinpä osoitettiin, että eräästä joukkueesta oli vain kolme miestä suorittanut palveluksensa moitteettomasti. Yleensä oltiin saatu erilaisista rikkeistä poistumis- ja lomakieltoja. Yleinen mielipide tuntui olevan, että sotaväki ei ollut tullut kunnolla suoritettua, ellei ollut saanut putkassakin istua. Joukosta alkoi löytyä tuttuja poikia koulu- ja ruotuväkiäjoilta. Lapsuudenystäviäkin oli joukossa. Hirtehis-huumorilla ylläpidettiin hyvää henkeä. Kaikenlaisista asioista kyllä keskusteltiin, mutta keskustelujen sävy oli yleensä maltillinen ja ristiriitoja välttelevä.

Joukkojen positiiviseen henkeen ja mielialoihin vaikutti-

vat selvästi myös upseeriston ja miehistön pääosin hyviksi kehittyvät suhteet. Tämä ei ollut kaikkien mielestä mitenkään itsestään selvää. Oltiin ennakkoon huolestuneita aktiiviupseerien käyttäytymisestä. Tämä huoli osoittautui kuitenkin yleensä aiheettomaksi. Yleisesti ottaen henkilöstöryhmien välit olivat hyvät, ja se oli hyvä perusta yhteishengen kasvamiselle. Erityisesti aliupseerit tuntuivat yrittävän parhaansa, ja reserviupseereista moni oli jo kertausharjoituksissa ja suojeluskunnissa harjaantunut tehtäviinsä. Suojeluskunnissa kouliintuneet reserviupseerit olivat suosiossa. He toivat mukanaan kenttäarmeijaan johtamistavan, joka oli miehille enemmän mieleen kuin varusmiespalveluksen aikainen kasarmeissa ja harjoituskentillä koettu. Puolitoista kuukautta kestäneen YH:n aikana monet muutkin upseerit ennättivät löytää itselleen ja alaisilleen sopivan, asiallisen johtamistyylin. Ne, jotka eivät sitä YH:n aikana löytäneet, eivät Talvisodan henkeä tutkineen Sampo Ahdon mukaan varmaan löytäneet sitä myöhemminkään.

Henki vahvistui sodassa

Talvisodan yhteiset, raskaat vaiheet ankarissa olosuhteissa, yhdessä koetut menetykset ja yhdessä onnistuminen olivat omiaan vahvistamaan Ässä-rykmentin henkeä entisestään. Rykmentti kärsi sodassa erittäin raskaat tappiot, mutta ne eivät henkeä latistaneet. JR 11 todellinen kokonaisvahvuus 13.03.1940 oli kaiken kaikkiaan enää 37 upseeria, 214 aliupseeria ja 603 miestä, yhteensä 854 miestä, vain vajaa kolmannes alkuperäisestä noin 3000 miehen sodan alun kirjavahvuudesta. Tappiot olivat siten olleet kaatuneina, haavoittuneina ja kadonneina 71 %.

4.Divisioona vetäytyi uudelle valtakunnanrajalle 15.3. klo 10 ja 19.3. klo 20 välisenä aikana rauhansopimuksen mukaisesti. Vetäytymismatkaksi oli määritelty vähintään seitsemän kilometriä vuorokaudessa. Rauhanehtoihin ei sisällynyt velvoitetta armeijan saatta-

misesta rauhan tilaan. Niinpä miehet saivatkin odottaa kotiutustaan. Aluksi ei edes puhuttu kotiuttamisesta vaan lomauttamisesta, josta pääsi ensin osallisiksi maatalousväestö. Tarkoitus oli, että miehet olisi ollut mahdollista kutsua uudelleen palvelukseen mahdollisimman nopeasti. Äskeeseen vihostukseen ei selvästikään luotettu. Lomautukset alkoivat vanhimista ikäluokista 15. huhtikuuta ja päättyivät pääosin kesäkuun puoleenväliin mennessä.

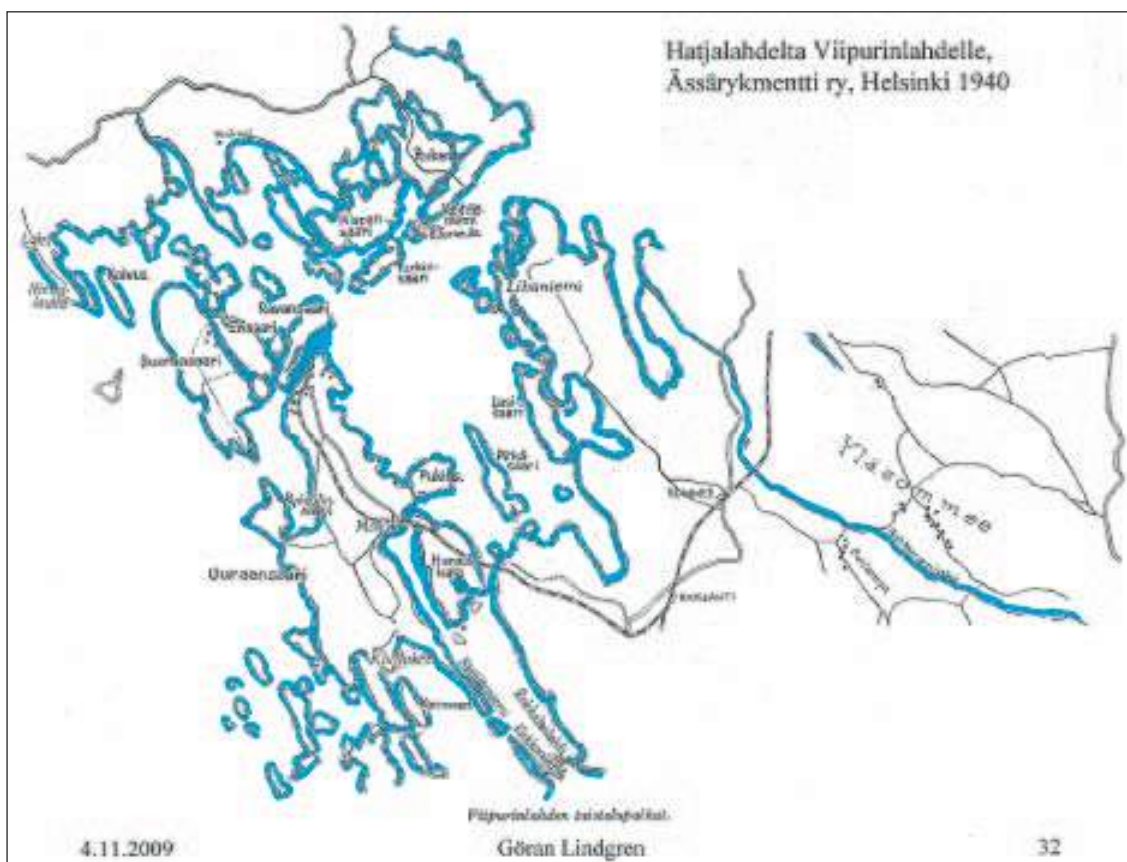
Henki koetuksella

Tämä oli miehille kova paikka. Mielialaraportit kertovatkin, että hitaasti väistyvä raskas väsymys ja tyytymättömyys majoitukseen, ruokaan ja tupakkapulaan, huono uutispalvelu, koti-ikävä ja vaatimattomat viihdytysmahdollisuudet lisäsivät palveluhaluttomuutta tavalla, jota ei ollut esiintynyt YH:n eikä sodan aikana. Ilmeni kurittomuutta, epäsotilaallista käyttäytymistä, palvelustehtävien laiminlyöntejä ja asioitten julkista arvostelua. Ja tämä vain runsaat kaksi kuukautta sankarillisen talvisodan päättymisestä.

Ässä-rykmentin perinneyhdistys perustetaan

30. päivänä toukokuuta 1940 kolmisenkymmentä talvisodan Jalkaväkirykmentti 11:n reservin päällystöön kuulunutta miestä kokoontui yhteiseen illanviettoon Hotelli Torniin Helsingissä. JR 11:n adjutantina sodan aikana toiminut reservin kapteeni, kouluneuvos L. Arvi P. Poijärvi alusti kysymyksen siitä, miten rauhan aikana voitaisiin säilyttää rintamalla syntynyt aseveljeys. Alustus päättyi esitykseen, että rykmentissä palvelleiden piirissä olisi aloitettava voimaperäinen yhteiskunnallinen herätystoiminta ja niin hyvin henkinen kuin aineellinen huolto. Hotelli Tornin illanvietossa päätettiin alustavasti järjestää koko rykmentin miesten yhteinen juhla.

Pojärvi kuvaili kokouksessa käsiteltyjä asioita ja tilaisuuden tunnelmia Suomen Kuva-

Ässä rykmentti taisteli Talvisodan liopussa Viipurinlahdella.

Talvisota 30.11.1939 – 13.3.1940

lehden vuoden 1940 kesäkuun numeroon kirjoittamassaan artikkelissa. Hän kuvaili siinä talvisodan aikana rintamalla syntyntä, yhteiskunnalliset raja-aidat ylittänyt yhtenäisyyttä mutta pelkäsi, että se tulisi rauhan tultua hiipumaan. Ässä-rykmentistä Poijärvi toteaa, että se ei kertaakaan väistynyt asemistaan muuta kuin käskystä. Se oli kiinteä joukko huolimatta heterogeenisuudestaan; joukkoon kuului miehiä kaikista piireistä, se oli kuin pienois-yhteiskunta. Sotilaspuku peitti rikkaan ja köyhän, ylhäisen ja alhaisen, tasoitti ja yhdisti. Rauhan tultua miehet palasivat siviilielämään. Monen kodin huoltaja jäi kuitenkin ainiaaksi saapumatta ja kovin monissa kulkivat invalidit hitaasti entiselleen toipuen tai parantumattomia vammoja saaneena. Kiristynyt taloudellinen pula ahdisti suurta määrää vähempiosaisia sotureita. Oli olemassa vaara, että eri yhteiskuntaluokista tulleet sotilaat vetäytyisivät jälleen omiin oloihinsa, välinpitämättömyyden ja itsekkyyden saadessa valtaa, solmitut siteet katkeilivat ja sodan aikana luotu yhteinen perustus alkaisi murtua.

Jotakin olis siis tehtävä ja tehtävä pian. Poijärvi totesi artikkelissa, että tehokkain keino epäkohtien korjaamiseksi ei ollut suoranainen avustaminen, vaan työtilaisuuksien järjestäminen. Ässä-rykmentissä olleiden yrittäjien olisi otettava yhteys työttömiin rintamatovereihinsa ja autettava heitä. Voimaperäisen yhteiskunnallisen huoltotoiminnan tuli käsittää niin aineellinen kuin henkinen puoli. Henkiseen kuuluisi henkilökohtaisten suhteiden ylläpitäminen aseveljien ja heidän perheittensä kesken. Yhteisiä tilaisuuksia olisi järjestettävä, kosketusta eri yhteiskuntaluokkiin kuuluvien perheiden välillä olisi saatava aikaan. Lopuksi Poijärvi kehotti epäsuorasti muidenkin sodan ajan joukko-osastojen miehiä ryhtymään samanlaiseen toimintaan.

Jo ennen tätä oli perustettu JR 11:n muistomerkkitoimikunta, joka oli jo 27.5.1940 tehnyt sopimuksen JR 11:n muis-

topatsaasta. Heti rauhanteon jälkeen oli alettu kerätä varoja Ässä-rykmentin kaatuneitten muistomerkkin perustamisrahoitukseen.

JR 11:n aseveliyhdistyksen Ässä-rykmentti r.y.:n varsinaisen perustava kokous pidettiin Helsingin Ratakadulla sijainneessa Suomalaisessa Normaalityseossa eli ”suomalaisessa Norssissa” (vuodesta 1950 tunnettu nimellä Helsingin Normaalityseo) 7.6.1940. 15.7.1940 Ässä-rykmentti r.y.:n huoltotoimisto aloitti toimintansa osoitteessa Kluuvikatu 5. Myöhemmin vastaavanlaisia aseveljien huoltotoimistoja perustettiin suunnitelmallisesti muihin kaupunkeihin, mutta Ässä-rykmentin aseveliyhdistyksen huoltotoimisto oli niistä aivan ensimmäinen.

Suomen Aseveljien Liitto

Ässä-rykmentin asevelitoiminnalla tuli olemaan merkittäviä, valtakunnallisia seuramuksia. Sen esimerkki levitettiin Helsingistä koko maahan ja aseveljien valtakunnallinen organisaatio syntyi. Suomen Aseveljien Liitto perustettiin talvisodan sotilaiden valtakunnalliseksi järjestöksi Helsingissä elokuun alussa 4.8.1940.

Mannerheimilla on katsottu olleen tärkeä rooli aseveljien keskusjärjestön perustamisessa. Hän tiedosti luonnollisesti kommunistien lisääntyvän aktiivisuuden ja oli kesällä 1940 huolissaan kommunistien aikomuksista perustaa oma rintamamiesliitto.

Vuoteen 1944 mennessä Aseveliliitto oli kasvanut koko Suomen käsittäväksi verkostoksi, maan suurimmaksi kansalaisjärjestöksi. Se oli lopulta suurempi kuin Suojeluskuntajärjestö tai Lotta Svärd, ja siinä oli kolme kertaa enemmän jäseniä kuin silloisessa SAK:ssa.

Suomen Aseveljien Liitto perustettiin Suomen uudemman historian siihen mennessä kuumimpana kesänä 1940. Talvisota oli takana. Baltian maat ja niiden miljoonat asukkaat olivat jo jääneet rautaesiripun taakse. Neuvostoliitto ja Saksa olivat jakaneet väkivalloin Puolan. Saksa oli vallan-

nut Ranskan ja Britannian joukot olivat paenneet Englannin kanaalin taakse. Saksan hyökäystä Britanniaan odotettiin. Kommunistiagitatoittoreiden sytyttämät halkopinot roihusivat kuin ajan merkkeinä heinäkuussa Helsingin Hakaniemessä. Neuvostoliiton painostus Suomea kohtaan lisääntyi.

Ässä-rykmenttiläiset jatkavat itsenäisyystaistelua

Ässä-rykmentissä syntyneellä voimakkaalla yhteenkuuluvuuden hengellä ja sen ylläpitämiseksi perustetulla yhdistyksellä, Ässä-rykmentti ry:llä tuli siis olemaan erittäin suuri kansallinen merkitys. Sen toiminta muodosti esikuvan ns. välirauhan aikana perustettaville muiden joukko-osastojen aseveliyhdistyksille ja niiden valtakunnalliselle liitolle, Suomen Aseveljien Liitolle. Aseveliliitto puolestaan vaikutti suuresti siihen, että jatkosotaan lähdettiin pääosin epäroimattain, vaikka sen puolustukselliset motiivit eivät kaikkien mielestä olleetkaan yhtä selkeät kuin Talvisodan. Aseveliliitto vaikutti myös merkittävästi rivien säilymiseen suhteellisen eheinä jatkosodan kriittisissä vaiheissa 1944. Jatkosodassa Ässä-rykmentin nimeä kantoi JR 26, joka kuitenkin oli eri joukko-osasto kuin talvisodan JR 11. Talvisodan Ässä-rykmentin miehiä taisteli myös ns. Vallilan Rykmentissä, JR 47:ssä ja sen lakkauttamisen jälkeen mm. 3.Pr:ssa.

Sodan jälkeen, ”vaaran vuosina”, ns. asevelisocialistit yhteistyössä nuorten kokoomuslaisten aseveljiensä kanssa olivat merkittävä poliittinen taustavaikuttaja. Lähinnä asevelisocialisteista kumpusi sosiaalidemokraattien voimakas ”Jo riittää!”-kampanja, kommunistien kumoushankkeiden pysäyttäjä. Siten voidaan hyvällä syyllä sanoa, että Ässä-rykmentti vaikutti Suomen itsenäisyyden säilymiseen muutoinkin kuin vain omalla, vahvalla panoksellaan talvisodassa.

Ässä-rykmentti ry joudut-

Ässä-rykmentin patsaan paljastus 13.10.1940 Alli Trygggin puistossa Hämeenlinnan varrella. Kuva: Ässä-rykmentin arkisto

Marsalkka C.G.E. Mannerheim laskee seppeleen ensimmäisenä Ässä-rykmentin patsaalle. Kuva: Ässä-rykmentin arkisto

Rauhanteon jälkeinen kuva vetäytymispaikalta. Reessä kaksi pidettyä sotaherraa, jääkärikapteeni evp. Eriksson (vas.) ja res. luutnantti Poijärvi.

Ässä-rykmentti ry perusteilla Hotelli Tornissa toukokuussa 1940.

Talvisota 30.11.1939 – 13.3.1940

tiin liittoutuneiden valvontakomission (lue Neuvostoliiton) vaatimuksesta monien muiden nk. fasististen järjestöjen laila syksyllä 1944 lopettamaan, samoin Aseveliliitto. Asialla olivat silloin myös ”omat koirat”, suomalaiset kommunistit. Ässä-rykmentin Perinnetoimikunta jatkaa kuitenkin yhä ansiokasta ja arvostettua työtään, nykyään toisen sukupolven vetäjien varassa. Rykmentin keskeinen muistomerkki on edelleen sen sankaripatsas Kalliossa. Patsaan sijaintipaikka kantaa nykyään nimeä Ässäpuisto ja sitä rajaava katu on Ässärinne, Ässäbrinken. Ässä-rykmentin perinnejoukko-osastona toimii helsinkiläinen Kaartin Jääkärirykmentti.

Emme saa unohtaa!

Kun talvisodasta nyt on kulu-
nut 70 vuotta, on olemassa sel-

vä ”tilaus” Ässä-rykmentin ja sen uhrausten muistamiselle. Maaliskuun alussa ilmestyy WSOY:n kustantama, tutkimuksiin perustuva tietokirja ”Ässä-rykmentin talvisota”. Tämä artikkeli perustuu kirjaan. Kirjoittajat ovat kokeneita tutkijoita, VTL, maj res Olli Harinen, KTM, ylil res Göran Lindgren ja FM, ev evp Erkki Nordberg. Tätä ennen Ässä-rykmentin talvisodasta on joidenkin muistelmien ohella julkaistu vain yksi merkittävä koostekirja, Ässä-rykmentti ry:n toimittamana vuonna 1940 ilmestynyt ”Hatjalahdelta Viipurinlahdelle”.

Göran Lindgren

Artikkelin valokuvat on tässä julkaistu Ässä-rykmentin Perinnetoimikunnan luvalla.

Siviili siintele. Ässä-rykmentin miehiä lähdössä kotiin.

Talvisodan tase

Talvisodan rauhansopimuksen hyväksyminen oli vaikea pala Suomen hallitukselle ja eduskunnalle, kun rauhanehdot heikensivät Suomen puolustuskykyä ja kun sota oli heikentänyt maan taloutta ja aiheuttanut henkilötappioita. Hallitus oli päätenyt ankarien ehtojen hyväksymiseen, koska armeijan katsottiin keskeisellä Viipurinlahden - Karjalan kannaksen rintamalla olevan kestävykynsä rajoilla. Länsivaltain lupaaman apuretkikunnan läpipääsy oli epävarmaa ja odottaessa apua Suomi saattaisi joutua kokonaan Neuvostoliiton valtaan. Lohdutuksena oli toivo, että rauhan tekemisellä ja kansan yhteistyöllä luotaisiin jonkinlaiset mahdollisuudet selviytyä vielä jatkosakin ja parhaassa tapauksessa saada suursodan päättyessä takaisin alueita.

Rauhanehtojen mukaan Karjalan kannas sekä Laatokan pohjoispuoliset alueet Pietari Suuren rajan yleislinjan mukaisesti, suuri osa Sallan kunnasta sekä Kalastajasaarennon kaksi pienehköä niemeä liitettäisiin Neuvostoliittoon. Hanko vuokrattiin laivastotukikohdaksi 30 vuodeksi Neuvostoliitolle, mutta Neuvostoliitto antoi Petsamon takaisin. Suomi menetti yli kymmenesosan alueestaan, merkittäviä teollisuuslaitoksia ja rautatiekalustoa. Noin 420.000 Karjalan evakkoa piti sijoittaa Suomen jäljelle jääneisiin osiin.

Rauhan tultua Suomessa laskettiin liput surun merkiksi puolitankoon ja monet sanomalehdet ilmestyivät mustalla surureunuksella varustettuina. Ylipäällikkö Mannerheim rohkaisi päiväkäskyssä sotilaitaan yksin suurvaltaa vastaan käydyn raskaan taistelun päättyessä. Silloisia tunteja, katkeruutta ja pettymystä, kuvastelut ja tyyliään vaikuttava päiväkäsky on marsalkan ehkä tunnetuin puheenvuoro. Mannerheim kiitti sotilaita urheudesta ja sankaruudesta ja teollisuuden työväkeä näiden saavutuksista: ”Mutta meidän on otettava kovat otteet voidaksemme siellä, mitä meillä on jäljellä valmistaa kodin niille, jotka ovat tulleet kodittomiksi ja paremmat toimeentulomahdollisuudet kaikille, ja meidän

tulee olla kuten ennenkin valmiina puolustamaan pienempää isänmaatamme samalla päättäväisyydellä ja voimalla, millä olemme puolustaneet jatkamatonta isänmaatamme.”

Talven ankarat tappiot

Yli kolme kuukautta kestäneet raskaat taistelut olivat kuluttaneet ankarasti kumpakin sodan osapuolta. Neuvostojohdon kannalta tappioilla oli toissijainen merkitys, tärkeimpänä pidettiin sodan päämäärien saavuttamista. Tappiot olivat usein olleet suhteettomat saavutettuihin tuloksiin nähden. Neuvostoliiton hajotessa 50 vuotta myöhemmin laskeskeltiin menetyksiksi: kaatuneina ja vankeina 84 994 henkeä, haavoittuneina ja vammautuneina 186 584 henkeä, sairastuneina 51 892 henkeä ja paleltuneina 9 614 henkeä eli yhteensä 333 084 henkeä. Venäjän sota-arkiston aakkosellisessa tappioluettelossa on kaatuneita, kadonneita ja haavoihinsa kuolleita nimettyinä 131 476 henkilöä, ja tämä luku lienee varsin lähellä totuutta, niin vaikeaa kuin tarkkan tiedon saaminen näyttääkin olleen.

Suomalaisia kaatui 22 800 ja haavoihinsa kuoli 3671 eli yhteensä 25556 ja haavoittui 43 600 (joista pysyvästi jäi invalideiksi 9500). Yhteensä tappiot olivat 66 400 eli noin kuudennes armeijan vahvuudesta. Sotavankeudesta palasi 847 suomalaissotilasta. Sairaalaan lähetettyjä sairastuneita tilastossa ei ole.

Suomalaisten sotavankeudessa oli lähes kuusi tuhatta neuvostoliittolaista sotilasta, joista useimmat olivat jääneet vangeiksi Suomen itärajan suurissa saarrostaisteluisa. Vankeusaika jäi lyhyeksi, ja vangit selviytyivät siitä suhteellisen hyvin. Rauhansopimuksen solmimisen jälkeen suomalaiset palauttivat 5572 sotavankia Neuvostoliittoon, ja nämä kuljetettiin ”valansa rikko-neiksi pettureiksi” leimattuina suomalaisia sotilaita varten varattuun leiriin (Južski Gorkin lähistöllä). Erityinen 50 hengen tutkijaosasto ryhtyi selvittämään, olivatko vangit antautuneet vapaaehtoisesti ja olivatko he olleet yhteistoiminnassa vihollisen kanssa. Pitkien tut-

kimusten jälkeen osa vangeista (noin 500) tuomittiin kuolemaan, jokin määrä vapautettiin koteihinsa, mutta valtaosa (4354) - joiden syyllisyydestä ei löytynyt todisteita - tuomittiin 5-8 vuodeksi työleirille. Työleirimatkakin saattoi johtaa enenaikaiseen kuolemaan.

Jälleenrakennus

”Talvisodan henki” oli ennen näkemätöntä uhrautuvaisuutta ja sosiaalista kansalaisvastuuta. Se loi tilanteen, jossa työehtoneuvottelut saivat alkunsa, jossa työväenjärjestöjen jäsenet saattoivat liittyä suojeluskuntiin ja jossa vuoden 1918 kauden painuivat selviytymistahdon alle.

Talvisodan hengen ylläpitäminen oli edellytys yhteiskunnan kuntoon saamiselle. Korostettiin solidaarisuutta, sodassa kärsimään joutuneiden huoltoa ja sodan aiheuttaman taakan tasapuolista jakamista. Pommituksissa oli tuhoutunut noin 2000 taloa, joskin suuri osa näistä oli luovutetulla alueella. Rintamamiehille ja siirtoväelle rakennettiin asuntoja ja verotusta lisättiin. Lapsiluvun lisäämistä suositeltiin kansan säilymisen takaamiseksi. Väestöpolitiikka oli muotia.

Rauhan tulo oli herättänyt iloa mutta myös suurta pettymystä, surua ja huolta. Näkyi yhteiskunnallista tyytymättömyyttä. Sotaa edeltänyt ääri-vasemmiston oppositio perusti Suomen ja Neuvostoliiton rauhan ja ystävyyden seuran, johon kesän loppuun mennessä liittyi yli 30000 jäsentä ja jonka toimintaa neuvostolähetystö ryhtyi tukemaan. Selkeästi yksimielisyydestä poiketen perustettiin työläisrintamamiesten yhdistyksiä.

Väsytys alkoi keväällä voittoa alaa ja esiintyi epäluottamusta Suomen selviytymismahdollisuuksista. Pääministeri Ryti arvioi kesällä 1940, että armeija oli väsynyt, ”jossain määrin demoralisoitunut”. Sodassa syntynyttä aseveljeyttä ylläpidettiin aktiivisesti yhteisen jälleenrakennusurakan hengessä. Tällaiselta pohjalta syntyi Suomen aseveljien liitto. Raskas rauha oli tullut suomalaisille yllätyksenä sensuurin vallitessa, mikä osoitti, että tiedottamista oli kehitettävä. Nyt

LÄKKITORIIN

Hammaslääkäri
A S E M A

Espoo/Leppävaara p. 5123500

Talvisota 30.11.1939 – 13.3.1940

siinä käytettiin hyväksi myös aseveljien kanavia.

Puolustus vaikeutuu

Uusi rajalinja paransi ratkaisevasti puna-armeijan mahdollisuuksia keskittää hyökkäysjoukkoja Suomea vastaan, kun raja siirtyi vesien rajoittamasta Karjalan kannaksen kaapeimmasta kohdasta kokonaan maarajaksi. Suomen vyötärön alueelle oli lisäksi määrä rakentaa Ruotsin rajalle Kantalahdesta rautatie, joka olisi sodan tullen turvannut huollon hyökkääjälle. Talvisodassahan liikenneyhteyksien heikko teho oli estänyt puna-armeijaa luomasta riittävää ylivoimaa.

Suursodan jatkuessa Euroopassa kansa oli edelleen aseissa ja Mannerheim säilytti ylipäällikön asemansa, vaikka se olisi tarkkaan ottaen pitänyt palauttaa presidentille. Armeija säilytettiin suurena. Maaliskuun 365000:sta se laski vähitellen joulukuuhun mennessä 109 000 mieheen, mikä oli kolme kertaa rauhanajan vahvuus. Puolustusmäärärahat olivat nyt peräti 45% valtion menoista.

Rauhanpäätöksen tueksi haettiin Ruotsista ja Norjasta lupaukset pohjoismaisen puolustusliiton muodostamisesta, mikä kyllä osoittautui utopiseksi. Puolustusliiton hyöty olisi ollut Suomelle sotilaallisen voiman suhteen vähäinen, koska Ruotsi ja Norja olivat vasta luomassa armeijaansa. Suomessa ajateltiin kuitenkin, että länsivaltain apu liiton avulla pääsisi nyt tarpeen vaatiessa Suomeen. Neuvostoliitto torjui jyrkästi tällaisen liiton.

Kevättalvella 1940 suurso-
dan tilanne oli paljolti sama kuin ennen talvisotaa. Englanti ja Ranska olivat - Stalinin ilmaisu käyttäen - Saksan kurkussa, ja Neuvostoliitto vahvisti armeijaansa. Länsivaltain Suomen-suunnitelmasta oli seurauksena Saksan hyökkäys Norjaan ja Tanskaan ja tämän seurauksena oli Ruotsin ja Suomen joutuminen lähes kokonaan eristyksiin länsimaista.

Stalinin realismi

Neuvostoliiton käytännössä yksinvaltiasta johtajaa Josef Stalinin päätyi rauhantekoon, koska suomalaisten sitkeä vastarinta ja näiden saavuttamat yksit-

täiset voitot olivat venyttäneet sotaa niin paljon ja aiheuttaneet niin suuria tappioita, että puna-armeijan mahdollisuudet saavuttaa menestystä suurso-
dan myöhemmässä vaiheessa pienenevät. Sodan päättyessä oli Suomea vastaan ryhmitettyä miljoona miestä, kolmannes koko puna-armeijasta ja kaksi viidesosaa Euroopan-Venäjän joukoista. Puna-armeijan ja punalaivaston ilmavoimista oli Suomea vastaan keskitettynä noin 40 % vahvuudesta.

Puna-armeijan läpimurto-
taistelut Karjalan kannaksella olivat pelastaneet osan sen itsekunnioitusta. Luoteisrintaman komentaja S.K. Timošenko ja rintaman sotaneuvoston jäsen A.A. Ždanov antoivat joukoille päiväkäskyn, jossa esitettiin yhteenveto sotatoimista Karjalan kannaksella ja todettiin, että päätaavoitteet - luoteisrajan turvaaminen ja Leningradin turvallisuuden takaaminen - oli saavutettu.

Talvisota oli osoittanut, että Suomen kansa ei ollut kypsä yhtymään Neuvostoliittoon. Miehitetty, vastarintahenkinen Suomi olisi saattanut olla Neuvostoliiton rintaman heikko sivusta, mikäli maailmansota leviäisi pohjoiseen. Propagandatyötä oli jatkettava Suomessa eikä se käynyt päinsä sodan oloissa. Neuvostoliiton rauhan-
tahdon painavin syy oli kuitenkin länsivaltain intervention uhka. Englannin ja Ranskan pääsyä Skandinaviaan ja Suomeen olisi seurannut Saksan hyökkäys Pohjolaan ja Neuvostoliiton kietoutuminen suurso-
taan.

Rauhanteossa Stalin saavutti sotaa edeltäneet minimita-
voitteensa runsain mitoin. Keskeinen oli Hangon saaminen tukikohdaksi. Omilleen Stalin painotti sodan tuloksessa sitä, että rauhansopimuksella oli saatettu uhanalaiseksi kaikki Suomen keskusosien asutuskeskukset. Suomen pääkaupunkia Helsinkiä voitiin nyt "katsella" kahdesta suunnasta, Viipurista ja Hangosta. Suomi voitiin siis lukea Neuvostoliiton etupiiriin osaksi.

Tuolloin Kremlissä asioita seurannut N.S. Hruštšev kirjoitti muistelmissaan: "Sota oli meidän kannaltamme erittäin verinen ja raskas. Me onnis-

tuimme vaivoin lyömään Suomen ja kärsimme valtavia menetyksiä. - - Meidän olisi pitänyt, kun kerran lähdimme sotimaan, kerralla lyödä suomalaiset ja sillä tavoin osoittaa armeijamme taistelukyky. Mutta me osoitimme juuri päinvastaista: vähäiset kykymme ja iskuvoimamme heikkouden."

Armeija oli saatava kuntoon. Alkoi sotakokemusten laajamittainen kerääminen. Sotilasjohdon kokouksista tunnetuin on Kremlissä huhtikuussa 1940 pidetty kokous. Siellä Stalin vastasi siihen kritiikkiin, joka oli sisätiedustelun väyliä hänelle välittynyt. Puolustusministeri - ylipäällikkö Vorošilov vaihdettiin Suomen hyökkäystä johtaneeseen Timošenkoon. Puna-armeijan poliittisen hallinnon päällikkö Mehlis selitti puolueen keskuskomitealle: "Sota Suomea vastaan on osoittanut, etteivät päällystön koulutustaso ja sen käsitykset sodasta ja taistelusta ole vastanneet nykyajan todellisia vaatimuksia ja olosuhteita. Tämä on aiheuttanut ylimääräisiä tappioita ja paljastanut joukkojen heikon taktisen koulutuksen ja ampu-
mataidon sekä eräiden komentajien ja päälliköiden valmistautumattomuuden johtamaan joukkoja nykyaikaisessa monimutkaisessa taistelutilanteessa samoin kuin heidän kyvyttömyytensä käyttää oikealla tavalla teknisiä taisteluvälineitä." Neuvostoarmeijan johto ryhtyikin radikaaleihin toimenpiteisiin puutteiden korjaamiseksi.

Emigranttivenäläisten haave

Rauhanteko oli osoitus siitä, että Stalin ei halunnut Neuvostoliiton joutuvan vielä mukaan suurvaltojen sotaan. Stalinin oli estettävä länsivaltain tulo Pohjolaan. Moskovassa oli tehokkaan - ehkä liiankin tehokkaan - vakoilutoiminnan avulla kuultu Ranskan ja Englannin hyökkäysaikeista myös Kaukasuksen kautta Neuvostoliittoon, sen öljyalueille. Hän painotti talvisodan jälkikritiikissä Kremlissä puolue- ja sotilasjohdolle länsivaltain interventiuhan vaikutusta. Viitaten parikymmentä vuotta aiempaan Venäjän kansalaisso-

taan Stalin selitti, että Neuvostoliitossa voisi syttyä sisällissota, mikäli länsivallat pääsisivät Leningradiin. Vuosina 1918 ja 1919 länsivallat olivat tukies-
saan venäläisiä valkoisia pitäneet valvonnassaan Pohjois-Venäjää ja hyökänneet Suomenlahdella laivastovoimillaan jopa Kronstadtin.

Talvisodan päättyessä Stalinille paljastui, että venäläis-
emigrantit olivat värvänneet Suomessa sotavangeista Venäjän vapausarmeijaa. Emigranttijärjestöjen sotilasorganisaation edustajan Stalinin entisen sihteerin Boris Bažanoville idea oli, että kommunistihallintoon kyllästyneitä oli niin paljon, että tuhannen hengen venäläinen vapautusarmeija kasvaisi kuin lumivyöry. Moskovaan mennessä olisi koossa jo 50 divisioonaa. Halukkaita olisi sotavankien keskuudessa jonkin verran ollutkin. Kaiketi noin 180 henkeä värvättiin.

Neuvostoliitossa oppositio oli lannistettu pidätyksin ja teloituksin, viimeksi kolmen vuoden ajan Stalinin terroris-
sa, joka vieläkin jatkui. Työleireillä oli ainakin kaksi miljoonaa ihmistä. Silti talvisodan aikana oli Leningradissa tavattu monistettuja hallituksen vastaisia lehtisiä ja myös kumouksellinen puolue. Leningrad oli Stalinin silmätikkuna koko 1940-luvun.

Talvisota oli lisännyt epäluottamusta tiedonvälitykseen. Politrukkien ja lehtien kirjoitukset ja tilannekatsaukset oli-

vat osoittautuneet paikkansa pitämättömiksi. Leningradin sairaalat olivat täpötäynnä haavoittuneita. Mielialaraportit kertoivat tyytymättömyydestä, niin rintamalla kuin kotirintamalla. Yhä uusien joukkojen ja sotatarvikkeiden kuljetukset olivat saattaneet kuljetusjärjestelmän sekaannuksiin ja aiheuttaneet nälänhätää jopa tärkeimmillä maatalousalueilla.

Rintamamiehet ihmettelivät, että Suomi pääsi niin vähällä, vaikka puna-armeija oli menettänyt niin paljon sotilaita. Rauhan tullen moitittiin hallitusta, kun se ei pitänyt Kuusisen kanssa tekemäänsä sopimusta. Vähäinen korvike oli Karjalais-suomalaisen neuvostotasavallan perustaminen muutama viikko sodan jälkeen.

Ainakin sotilaat ja akateeminen siviiliväestö ennustivat ihmetyttävän selvästi, että armeija ei vielä pääsisi kotiin. Oliko nyt Puolan ja Suomen jälkeen ehdittävä Turkin tai Romanian rajalle? Tässä tilanteessa puna-armeijan poliittisen hallinnon päällikkö Mehlis -- jota on kutsuttu Stalinin toiseksi minäksi -- kehitti yleispätevän perusteen asevoiman käyttämiseen. Kesäkuussa 1940, ennen Baltian maihin ja Bessarabiaan etenemistä puna-armeijalaisille valmisteltiin julistus, jossa sanottiin, että jokainen sota, jonka työläisten ja talonpoikien puna-armeija aloittaa, on oikeudenmukainen sota.

Ohto Manninen

Hyvän Palvelun Koti

Tarjoamme palveluja vanhuksille, sotainvalideille ja vammaisille 20 vuoden kokemuksella:

- Lyhyt- ja pitkäaikaista kuntouttavaa ja ennaltaehkäisevää asumispalvelua kodinomaisissa olosuhteissa
- päivätoimintapalvelua
- ammattitaitoisen henkilökunnan hoitoa ja huolenpitoa

Soita tai tule käymään kerromme lisää !

Pyhäsalmen
PALVELUKOTI
JAATINEN OY

Toipilapolku 4 86800 Pyhäsalmi p. 08-782 210
www.palvelukotijaatinen.fi

Talvisota 30.11.1939 – 13.3.1940

Erään karjalaispojan talvisota

Juuret Karjalassa

Olen Viipurin poikia Sammonkadulta vuosimallia 1930. Vanhempani olivat lähtöisin Kurkijoen pitäjältä Laatokan rannalta. Suuren Pohjansodan rauhanteossa 1721 Kaakkois-Suomi (Vanha Suomi) liitettiin Venäjän keisarikuntaan. Vuoden 1727 Viipurin läänin tilintarkastuspöytäkirjan esipuheessa on mainittu, että Pietari Suuri oli lahjoittanut Kurkijoen, Jaakkiman ja Parikkalan pitäjät tyttärelleen, prinsessa Elisabethille lahjoitusmaiksi ”pöytäpitäjiksi.” Talonpojat joutuivat nyt maksamaan veroa uudelle omistajalleen. Vuoden 1863 valtiopäivillä keisari Aleksanteri II teki päätöksen, jonka mukaan Suomen suuriruhtinaskunta sai lunastaa Vanhan Suomen lahjoitusmaat ja myydä ne vuotuismaksuilla talonpojille. Tämän päätöksen perusteella isän isänisä osti 1866 Ihojärven kylässä sijainneen perintötalon (129 ha) 5600 hopeamarkalla ja äidin isänisä puolestaan Savojoen kylässä sijainneen perintötalon (109 ha) 4200 hopeamarkalla. Edeltäjäni joutuivat siten hankkimaan takaisin heidän edeltäjiensä raivaamat, asuttamat, viljelemät ja omistamat talot maineen ja mantuineen. Vaikka isäni kotitalo olikin karjalaiseksi taloksi melko suuri, ei siitä riittänyt elantoa suurperheen 9 lapselle. Niinpä isäni, suoritettuaan varusmiespalvelun Karjalan Kaartissa, pestautui kapitulanttikersantiksi rykmenttiin ja muutti vaimonsa ja tyttärensä kanssa Viipuriin. Syntymäkadultani perhe siirtyi Karjalan esikaupunkiin Loikkaseen ja sieltä Papulanlahden rannalle Ilmarinkadulle. Papulassa kävin pyhäkoulua, opettelini ajamaan aikuisten polkupyörällä ja luistelemaan Nurmestien luistimilla.

Muutto kannakselle

Vuoteen 1934 mennessä puolustusvoimissa siirryttiin alueelliseen lkp-järjestelmään, jossa maa oli jaettu sotilaspiireihin. Niiden alueille rakennettiin aluevarastoja, joihin varastoitiin sodanajan joukkojen materiaali. Yksi näistä sotilaspiireistä käsitti Karjalan kannaksen alueen. Kun isäni ilmoittautui halukkaak-

si Kuolemajärvelle rakennettun aluevaraston hoitajaksi ja tuli valituksi tehtävään, perhe muutti 1936 Kuolemajärven kirkolle. Asuinpaikka sijaitsi 50 km kaakkoon Viipurista luonnonkauniin järven rannalla. Harmaasta kivistä rakennettuun kylän kirkkoon oli matkaa parisataa metriä, kauppaan ja kouluun saman verran. Varastorakennus sijaitsi lähellä suojeluskuntataloa kilometrin päässä asunnolta Akkalan kylään johtavan maantien varressa. Materiaali toimitettiin Viipurista rautateitse Kuolemajärven ase-

koja alkoi saapua kannakselle. Talomme pihapiiriin marssi 20.10. Helsingissä perustettu JR 11:n I P:n komppania. Se alkoi linnoittaa kirkonkylän alueelle puolustuskeskusta. Oli mielenkiintoista seurata sotilaiden puuhia. Miten soppatykillä valmistettiin hernerokkaa, jota mekin saimme nauttia ja miten konekiväärivöitä täytettiin? Halukkaita kun olimme, saimme veljeni kanssa olla mukana heidän puuhissaan. Sotilaiden suhtautuminen avustajiin oli myötmielistä. He olivat rotevaa suomalaisia miehiä, joita elähdytti luja maanpuolustus-

koko taloon. Talo sijaitsi loivalle etelään avautuvalla avoimella rinteellä, jossa olivat talusrakennukset. Talon takaa johti tie Säkkijärvelle. Tien itäpuolella virtaavan joen takana 100 m päässä oli kylän kansakoulu. Isän tehtävä päättyi Kuolemajärvellä joulukuun alkupuolella. Kun käsky oli noudattaa poltetun maan taktiikkaa, hän joutui lähtiessään sytyttämään perheen asuintalon tuleen, jolloin koko omaisuus katosi tuhkana tuuleen. Kylän kirkko tuhoutui myös jonkin ajan kuluessa. Luutnantti, sittemmin lahtelainen kamarineuvos K.

keli. Varsinkin hävittäjät lensivät joskus niin matalalla, että maasta pystyi erottamaan jopa koneen ohjaamossa istuvan lentäjän. Tammikuun 5. päivä oli kirkas ja näkyvyys hyvä. Kouvolan suunnasta nähtiin todellinen ilmataistelu. Yksinäinen suomalainen hävittäjälentäjä kävi rohkeasti pohjoisesta pommitusretkeltä palaavan vihollismuodostelman kimppuun. Hän oli luutnantti Jorma Sarvanto, joka Fokkerillaan ampui alas viidessä minuutissa kuusi konetta yhdeksän koneen muodostelmasta. Se on pudotusten nopeuden maailmanennätys. Yksi koneista putosi Ylämaan länsipuolelle, mutta ohjaaja pelastui laskuvarjolla. Hänet tuotiin kiinniotettuna suojeluskuntatalolle. Tätä vihollismaan miestä kyläläiset kävivät joukolla ihmettelemässä. Tammikuun puolen välin jälkeen alkoivat kirkkaammat ilmat ja poikkeuksellisen ankarat pakkaset. Tällöin vihollisen lentotoiminta vilkastui. Mm. isoisan hautaispäivänä helmikuun alussa ylitti kirkonkylän 116 koneen lentomuodostelma.

Elämää kenttäsairaalassa

Helmikuun puolen välin paikkeilla Viipurin Varuskuntasairaala evakuoitiin Ylämaan kirkolle, jossa se jatkoi toimintaa yhtenä II AK:n kenttäsairaalana. Sairaalan osastot sijoitettiin pappilan ja isovanhempien asuintalojen lisäksi kylän kansakouluun. Meille jäi asuttavaksi toinen talon päätyhuoneista, jonne pääsi kulkemaan vain suuren tuvan läpi. Se alkoi täytyä haavoittuneista helmikuun lopulla. Potilaiden käsittelyyn tarkoitettua kalusteita olivat melko alkeelliset. Hoitopöytäkin oli vain tuvan suuri ruokapöytä. Hoidetut potilaat sijoitettiin paareille tuvan lattialle ja hoidon tai kuljetuksen aikana menehtyneet talon aittarakennukseen. Haavoittuneet kuljetettiin hevosilla Säkkijärveltä Viipurinlahden saaristossa ja sittemmin rannikolla taistelevista joukoista. Kuljetukset suoritettiin ilmavaaran takia pimeällä. Haavoittuneiden joukossa oli myös Kuolemajärvelle tulleen JR 11:n miehiä. Rykmentti nimittäin vetäytyi Mannerheim-linjasta luovuttuaan Koiviston saarten

Parikan perhe Kuolemajärvellä vieraineen 1937. Kuvassa vasemmalta lukien: kauppias Kontio Viipurin Loikkasesta, isäni suikka päässä, enoni Onni ja Tauno Jälkiö, sisareni Aune, veljeni Eero, Kontioiden tytär Lea, kirjoittaja ja äitini.

malle, josta se kuljetettiin hevosrahdilla varastolle. Vuoden 1939 kesään mennessä varasto oli täyttynyt erilaisista sodankäyntivälineistä. Auvoiset ajat muuttuivat kuitenkin pian. Epävakaisista ajoista kertoivat vanhempien huolestuneet puheet ja kesäkuun alussa 1939 myös kirkonkylään saapuneet vapaaehtoiset linnoittajat, jotka omalla työpanoksellaan halusivat kohentaa maanpuolustusta. Linnoittajia oli kannaksella töissä samanaikaisesti kolmen tuhatta viikon pituisina rupeamina. Tilanteen kärjistymistä enteili koulun käynnin keskeyttäminen 17.10. Tilanne alkoi näyttää jo uhkaavalta, kun YH:iin kutsuttuja jouk-

henki. Sotilaiden toimien seuraaminen loppui, kun vapaaehtoinen evakuointi alkoi. Isä lähetti meidät lokakuun lopulla äidin vanhempien luokse Ylämaan kirkolle, joka sijaitsee vajaan 20 km päässä Suomenlahden rannikosta ja 50 km Viipurista länteen.

Sotapakolaisena Ylämaalla

Marraskuun viimeisenä päivänä tuli sitten tieto, että sota oli alkanut. Koulunkäynti loppui toistamiseen. Isovanhempien asuintalossa oli eteisen lisäksi suuri tupa ja talon toisessa päässä kaksi huonetta. Lämönlähteenä oli suuri muuratutulisija, joka antoi lämpöä

O. Knuuttila sai tehtäväkseen tuhota kirkon tornin kenttätien suora-ammunnalla, kun neuvostojoukot alkoivat käyttää sitä tulenjohtopaikkana. Vuodenvaihe oli huonon lentosään takia melko rauhallinen, mutta viholliskoneita kuitenkin lenteli jonkin verran. Niistä varoitettiin soittamalla kirkonkelloja. Silloin juostiin pakoon talon takana olevaan metsään tai jos sinne ei ehditty, heittäydettiin vain maahan lumikaapu päällä. Punatähdillä merkityt koneet lensivät Baltiasta ja jatkoivat pohjoiseen. Pommituskohteita olivat mm. Korian sillat, Luumäen, Pulsan ja Simolan rautatieasemat, Kouvola, Lappeenranta ja Mik-

Talvisota 30.11.1939 – 13.3.1940

kautta Viipurinlahden pohjoisrannalle, jossa taistelut alkoivat helmikuun viimeisenä päivänä ja jatkuivat kiivaina rauhantekoon saakka. Eräs vatsaan haavoittunut, joka oli sijoitettu uunin kupeeseen huoneeseemme johtavan oven viereen, tarjosi asuntoaan Helsingistä, kun valittelimme asumisen ahtautta. Neuvostojoukkojen hyökkäys Viipurinlahdella suuntautui Säkijärven itäpuolelle. Tähän liittyen vihollisen lentotoiminta voimistui entisestään. Päiväsaikaan ei voinut lämmittää asumuksia, eikä liikkua varomattomasti avoimilla paikoilla. Hävittäjät ammuskelivat asumuksia, joiden savupiipuista tuprusi vähänkin savua, ja ne saattoivat metsästellä jopa yksittäisiä ihmisiä. Ne lensivät myös kuutamolla ja tulittivat asumuksia, joista näkyi vähänkin valoa. Epävakaiden olojen takia viimeinen sankarihautaus voitiin pitää 25.2. ja sekin vasta hämärän tullen. Voimakkaan ilmatoiminnan takia, johon liittyi myös hävittäjien suorittamia pommituksia, jouduimme maaliskuun alussa viettämään muutamia öitä asuintalon vankkatekoisessa maakellarissa. Huolestuneina seurasimme aina pimeän tullen eteläiseltä taivaalta valoammusten aiheuttamia voimakkaita valoilmioita ja kuulostelimme rannikolta kantautuvia pelottavia taisteluäänä. Tilanne Säkijärven suunnassa oli kehittynyt jo niin uhkaavaksi, että oli pakko lähteä sotaa pakoon toistamiseen. Neuvostojoukot olivat vallanneet muutaman kilometrin levyisen ja syvyisen sillanpään mantereelta ja katkaisseet jopa Viipuri-Hamina maantien. Taistelualueelle oli matkaa enää 18 km.

Toinen pakomatka

Maaliskuun 8. päivänä hämärän tullen isoäiti valjasti hevosen reen eteen, johon kuormattiin heinää hevoselle ja meille peitteitä, vällyjä ja ruokatarvikkeita. Toinen pakomatka alkoi. Kovassa pakkasessa aloimme talsia isoäidin ohjastaman hevosen perässä kohti Pulsan rautatieasemaa. Jossakin vaiheessa äiti laittoi meidät lapset nukkuamaan rekeen peitteiden alle. Lähellä Pulsaa vastaan tuli pimeällä kapealla tiellä hevosvetoinen tykistöyksikkö. Tien kaarteessa yksi tykeistä luisui kiinni rekeemme kaataen sen lumihankeen. Me suistuimme

reestä satuttamatta kuitenkaan itseämme. Aamupuoella yötä saimme Vilkkijärvellä yökorteerin talosta, johon oli majoitettu linnoitustyömiehiä. Tuvan lattia oli täynnä nukkuvia miehiä. Me pojat saimme kiivetä uuninpankolle, kun muut matkalaiset joutuivat oikaisemaan itsensä lattialle. Sisareni valittua, ettei hänellä ole tyynyä, talon isäntä heitti hänelle koi-vuhalon tyynyn korvikkeeksi. Pakomatka jatkui aamupäivällä. Uskalsimme lähteä liikkeelle jo valoisalla, vaikka viholliskoneita olikin odotettavissa. Ohitimme Pulsan-Lappeenrannan tienristeyksen. Siinä oli sattunut jokin onnettomuus, koska risteysalue oli värjäytynyt punaiseksi verestä. Tiensivuun oli suistunut myös sairaalinja-auto, jonka tutkimme uteliaina veljeni kanssa. Pulsan kansakoulun seinustalle oli pinottu nyljettyjä lehmän ruhoja. Ne oli todennäköisesti pakomatalla teurastettuja eläimiä, joita ei pystytty kuljettamaan mukana. Useita viholliskoneilta suojautumisista huolimatta saavuimme illalla Savitaipaleen tien varressa sijaitsevalle Kotajärvelle, jossa saimme yösjän maatalosta. Matka oli hevoselle rankka. Kesäkengissä oleva hevonen kompuroi polvilleen useita kertoja jäisissä mäkipaikoissa. Makuusijaksi saimme tuvan lattian, johon saatoimme panna alusiksi omat vällymme. Söimme illalliseksi kuivaa muonaa ja joimme talosta ostettua maitoa palan painikkeeksi. Aamulla lähdimme jälleen tien päälle. Huolimatta hevosen kompuroinnista ja välillä ilmasuojaan juoksemisesta pakomatka eteni niin, että illalla saavuimme Savitaipaleelle, jossa saimme yösjän suurrehkosta maatalosta. Raskaasta tarpomisesta johtuen uni maistui hyvin tuvan lattialla. Pakolaisten osa ei ollut kadehdittava. Aamulla 12.3. oli edessä jälleen pakomatkan jatkaminen. Päivä oli kirkas ja pakkasta paljon. Päivän tapahtumat olivat edellispäivän kaltaiset. Ilta kuitenkin koitti. Olimme Suomenniemellä, jossa saimme yöpymispaikan usean yrittämisen jälkeen. Söimme vaatimattomia omia eväitä. Lämpimän ruoan valmistamiseen ei ollut mahdollisuutta, mutta uni kuitenkin maistui. Aamulla 13.3. oli jälleen lähdeävä tien päälle. Päivä oli edellisen päivän kaltainen. Aurinko paistoi kirkkaasti ja ilmassa vä-

reili jo hieman kevään lämpöä. Iltapäivällä, kun olimme puolellessa välissä matkaa Ristiinaan, tuli vastaan mies istuen heinäkuorman päällä. Tunnistaen meidät pakolaisiksi hän huusi: ”Älkää enää jatkako pakoa! sota on päättynyt.” Olimme Järvenpään kylässä, jonka kaupasta äiti kävi tarkistamassa asian. Miehen ilmoitus piti paikkansa, mistä olimme tyytyväisiä, koska enää ei tarvinnut pelätä viholliskoneita ja jatkaa pakomatkaa. Olimmehan ehtineet tehdä taivalta jo satakunta kilometriä yhden yön ja neljän päivän aikana. Oli kuin juhlahetki, kun saimme syödä äidin kaupasta ostamaa palvattua lampaan lihaa pelkäämättä mitään ja istua kirkkaassa auringon paisteessa. Kun oli käynyt ilmi, että Ylämaan kirkonkylä oli rauhanteossa jäänyt kuutisen kilometriä rajalinjan länsipuolelle, otettiin suunta etelään ja paluumatka alkoi. Hevonenkin vaistosi suunnanmuutoksen, koska matkanteko siltä alkoi sujua aikaisempaa nopeammin. Paluumatkan aikana yösjän saaminen oli helpompaa, sillä ihmiset olivat jotenkin avuliaimpia. Saavuimme vihdoin 18.3. melkoisen seikkailun jälkeen takaisin Ylämaalle. Kentäsairaalan väki oli siirtynyt pois, mutta tilalle oli tullut jokin viestiyksikkö. Pääsimme majoittumaan samaan pieneen huoneeseen, jossa olimme asustelleet ennen pakomatkaa.

Sodan jälkikaikuja

Elämä jatkui nyt epävakaan rauhan oloissa. Vähitellen asiat saatiin järjestykseen. Myös sotaväkeä oli kylä täynnä ja hevosia joka pihassa. Hevosmiehet olivat sijoittaneet rekiinsä todennäköisesti Viipurista evakuoimiaan tavaroita. Kun tuli tieto, että sotapoliisit tulevat tarkastamaan kuormat, kaikki evakuoidut tavarat hävisivät nopeasti pois mikä minnekin. Sotilaspoliisit tulivat aikanaan ja keräsivät tavarat talteen. Kun sotaväki oli siirtynyt pois, koulunkäynti pääsi jatkumaan toukokuun alussa ja päättyi kesäkuun alkupuolella. Talvisota osaltamme oli päättynyt. Sodan seurauksena menetimme koko omaisuutemme 1939 Kuolemajärvellä. Kun Ihojärvi muiden Kurkijoen kylien mukana jäi rauhanteossa luovutetulle alueelle, menetti isämme 1940 samalla osuutensa jakamattomasta perintotalosta.

Pietari Suuren lahjoitettua 1727 Kurkijoen pitäjän tyttärelleen joutui hänen omaisuudekseen mm. edeltäjiemme omistama perintötalo, jotka oli sittemmin ostettava takaisin. Kaikkiaan voidaan todeta, että olemme

menettäneet omaisuutemme rajanaapurin takia kolme kertaa. Kova on ollut karjalaisen kansan kohtalo!

Petter Parikka

WWW.MEKA.EU

LAPUA

Maanpuolustuksessa mukana

Nammo Lapua Oy
PL 5, 62101 LAPUA
Puh 06 431 0111
Fax 06 431 0244
www.lapua.com

Kuntoutusmäärärahat eivät riitä vuosittaisen kuntoutuksen toteutumiseen

Usittu Valtiokonttorin kuntoutusohjekirje kunnille vuodelle 2010 ei ole vielä ilmestynyt ja kunnat käyttävät vuoden 2009 ohjeistusta.

Kuntoutustavoitteet ovat kaikkien hyväksymät ja ne pysyvät edelleen voimassa.

”Rintamaveteraanien ikään-tyessä entistä yksilöllisemmän kuntoutuksen tarve lisääntyy. Tavoitteena kunkin rintamaveteraanin kohdalla on toimintakyvyn edistäminen ja säilyttäminen niin, että hän mahdollisimman pitkään selviytyy itsenäisesti jokapäiväisistä toiminnoistaan. Tarjottavien kuntoutusjaksojen ja -muotojen tulee sopia rintamaveteraanien elinolosuhteisiin.”

”Rintamaveteraanikuntoutuksen tavoitteena on, että rintamaveteraanit saavat kuntoutusta säännöllisesti vuosittain. Tavoitteen toteuttamiseksi on tärkeää, että vähintään puolet kuntoutusjaksoista toteutetaan avo- ja päiväkuntoutuksena”.

Tiedossa on jo nyt, että vuoden 2010 kuntoutusmääräraha

ei tule riittämään vuosittaisen kuntoutuksen toteuttamiseen. Kunnat tekevät parhaansa ja ovat hoitaneet kuntoutuksen järjestämisen Valtiokonttorin ohjeistuksen mukaisesti. Eli kuntoutusmäärärahoja käytetään laitos- ja avokuntoutuksen vuosittain samassa suhteessa. Valitettavasti tämä käytäntö ei aina mahdollista yksilöllisen kuntoutuksen toteutumista. Kuntien kuntoutuksesta vastaavat henkilöt joutuvat siis taiteilemaan tavoitteiden, veteraanien kuntoutustoiveiden ja tarpeiden sekä riittämättömän kuntoutusmäärärahan paineessa. On turha puhua tavoitteista ja pitkän aikavälin kuntoutussuunnitelmasta, jos tiedetään jo vuoden alussa, etteivät määrärahat riitä kuin minimitason säilyttämiseen. Haja-asutusalueilla pitkät matkat avokuntoutuspaikkoihin vievät veteraanilta mahdollisuuden osallistua, voimat eivät siihen riitä. Yksinäisyys on monen veteraanin arkipäivää ja sitä helpottamaan toivottu laitostuntoutus jää toteutumatta, kun ei laitostuntoutukseen pääse vuosittain.

ta, kun ei laitostuntoutukseen pääse vuosittain.

Kuntien vaikea tehtävä

”Kuntien tehtävänä on niiden hankkiessa tai tuottaessa päivä-, koti- tai muita avokuntoutuspalveluja huolehtia palvelujen laadun, sisällön ja tarpeen mukaisuuden kehittämisestä siten, että kuntoutustoiminta vastaa rintamaveteraanin yksilöllisiä tarpeita sekä laajasti ja monipuolisesti tukee hänen toimintakykynsä edistämistä ja säilyttämistä”.

Kuntien tehtävää ajatellen edellytetään tasokasta kuntoutuksen järjestämistä. Kuntoutuksen hinnat ovat nousseet vuosittain niin laitos- kuin avokuntoutuksen puolellakin. Myös veteraanien ikä ja toimintakyvyn heikkeneminen edellyttävät vaativampaa kuntoutusta, joka vaikuttaa myös kuntoutuksen hintaan. Tätä ei kuitenkaan oteta huomioon valtiolta tulevissa määrärahoissa.

Kuntoutukseen pääsemisen alkaa siis olla arpapeliä, pääseekö avo- tai laitostun-

toutukseen tai pääseekö olenkaan. On kuntia, jotka ilmoittavat, että kaikki kuntoutukseen hakeneet ovat päässeet kuntoutukseen, mutta kun vertaa kuntoutukseen oikeutettujen ja kuntoutuksessa olleiden määrää, voidaan puhua noin 50 prosentista kuntoutukseen oikeutetuista. Missä on tämä toinen puoli? Osa heistä ei enää terveydellisistä syistä jaksa hakea ja osa sanoo, että antaa olla hakematta. Liittojen yksimielisenä tavoitteena on ollut jo useampana vuonna se, että kuntoutuksen nykyinen haku- menettely poistuisi ja veteraanit kutsuttaisiin terveystarkastukseen, jossa hänen kanssaan keskustellen sovittaisiin kuntoutusmuodosta ja ajankohdasta. Silloin voitaisiin puhua myös tavoitteellisesta kuntoutuksesta, jolla pidetään veteraanin toimintakykyisyyttä yllä ja tuetaan hänen kotona selviytymistä. Tähän näyttää olevan kuitenkin vielä valitettavan pitkä matka.

Veteraaniyhdistykset ovat liiton suositusten mukaises-

ti painottaneet kuntoutukseen hakemisen merkitystä. Toden näköistä on, että kuntoutukseen hakijoiden määrä vähennee, ei niinkään luonnollisen poistuman johdosta vaan siksi, että veteraanit väsyvät hakemiseen, jossa tulos on heille epävarma tai kielteinen.

Liitto yhteistyössä sotaveteraanipiirien, yhdistysten ja sosiaalineuvojen kanssa kokoaa kuntatietoja määrärahojen riittävydestä.

Kunnille jaettu määräraha vuonna 2009 oli 34 146 390,00 euroa eli 608,11 euroa/veteraani. Vuonna 2010 määräraha on 30 815 778,00 euroa eli 620,56 euroa/veteraani.

Hinnat/laitostuntoutusvuorokausi vaihtelevat vuonna 2010 noin 160 eurosta 230 euroon.

Avokustannushinnat vaihtelevat kuntoutustoimenpiteistä riippuen.

Anni Grundström

Etuustavoitteissa painopiste kotona selviytymiselle

Liittojen yksimielinen painotus on kuntoutuksessa sekä muissa kotiin saatavissa palveluissa. Nyt käytännöt vaihtelevat ja veteraanit ovat eriarvoisessa asemassa riippuen siitä, missä he asuvat. On kuntia, jotka ovat omis- sa talousarvioissaan varanneet määrärahaa käytettäväksi kuntoutukseen sekä kotipalveluihin, esim. maksuttomaan ruokailuun päivittäin.

Olemme kyselleet veteraaneilta itseltään heidän selviytymistään arkipäivässä. Toiveet eivät ole suuren suuria, kuten esimerkeistä voidaan todeta.

Esko, 85 vuotta, Pudasjärvi

”Täällä 40 km:n päässä kaikista palveluista lähes liikuntakyvyttömänä pärjailään vain vaimon (81-v) avustamana.

Kun kokoaikainen omaishoitajavaimo vain jaksaisi. Mistä hänelle jaksamisen tukea?

Yrjö, 99 vuotta, Viitasaari

Asun omassa talossani Viitasaaren Löytänän kylässä yksin.

Onneksi poikani asuu muutaman sadan metrin päässä minusta ja tyttärenikin asuu Viitasaaren keskustassa. Olen tyytyväinen nykyiseen elämään. Olen tilannut tarvitsemi ruoka-, siivous- ja terveyden-

hoitopalvelut itselleni ja maksan niistä. Mieltäni vaivaa vain se, että minun pitää itse hakeutua kuntoutukseen joka vuosi. Mielestäni minun ikäiseni veteraani pitäisi kutsua, ilman hakemista, minulle kuuluvaan kuntoutukseen. Kuntoutus on minulle tärkeä omatoimisen liikuntakyvyn säilyttämiseksi.

Viljo 85 vuotta, Pori

Saa rintamalisää ja ylim. rintamalisää.

Lähes kuuro, ei ymmärtänyt ilmoittaa 18 vuotiaana nuorukaisena kuulovauriosta.

Potee muistinmenetystä,

tarvitsee kuljetus-, ruoka- ja siivousapua...

Lisäksi elämää vaikeuttavat suuret sairaala- ja lääkekulut. Huoli taloudellisesta selviytymisestä.

Eino 85 vuotta, Angeli. (Inari)

Vaimon kanssa selviytyvät. Pitkät matkat kauppaan, terveyskeskukseen ja kuntoutukseen ovat arkisia huolia ja edellyttävät aina erityisiä järjestelyjä ja varoja, että asiat hoituvat. Kotona asumisen tahto on kuitenkin kova.

Marjatta, 85 vuotta, Porista

Veteraanin leski, asuu yksin. Hän sai avustusta suuriin lääke- ja sairaalakuluihin (eläke ei riitä) sekä sai nauttia leskille Satakunnan Sotaveteraanipiirin järjestämistä kuntoutus- ja virkistyspäivistä. Marjatta oli iloinen ja onnellinen saaduista avuista. Hän toivoi vastaavan joskus toteutuvan vielä.

Rintamaveteraaniasiain neuvottelukunnalle

Sotiemme veteraanien etuuksien parantaminen

Suomen Sotaveteraaniliitto, Rintamaveteraaniliitto ja Rintamanaisten Liitto, jotka edustavat noin 50 000 sotiemme veteraania, esittävät yksimielisenä esityksensä veteraanien etuuksien parantamista jäljempänä esitetyillä toimenpiteillä. Niillä varmistetaan keski-ikänsä 87-vuotiaille ikääntyville veteraaneille sekä puolisoille kotona selviytymistä tukevien arkipäivän palvelujen saaminen ja lunastetaan lupaus hoitaa sotiemme veteraanit erityisryhmänä ja kunniakansalaisina.

Tänä vuonna 85 vuotta täyttäneistä ja sitä vanhemmista miehistä yli 90 %:lla on rintamasotilastunnus ja lähes 20 %:lla samanikäisistä naisista on rintamapalvelustunnus. Ehdotukset sopivat toteutettavaksi myös lievämmaisille sotainvalideille, joilla ei aikaisemmin ole esitettyjä etuja. Veteraanien määrä vähenee nopeasti, joten toimenpiteillä on kiire.

1. Veteraani vuosittain kuntoutus- ja palvelutarpeen arviointiin

Kaikille veteraaneille tehdään vuosittain kuntoutus- ja palvelutarpeen arviointi kotona tai oman kunnan terveyskeskuksen vastaanotolle kutsut-

tuna. Kuntoutuksen hakumennettely poistuu, kun siirrytään vuosittain tarkastukseen. Arvioinnissa esille tulleet palvelut turvataan veteraaneille. Näin palvelut kohdentuvat tarveharkintaisesti ja kustannustehokkuus lisääntyy.

Kuntoutusmuotoa valittaessa otetaan huomioon veteraanin oma toive. Aviopuoliso voi osallistua yhdessä veteraanin kanssa myös avo- ja kotikuntoutukseen samoin perustein kuin laitostuntoutukseen. Eri-tyinen painopiste tulee kohdistaa kotikuntoutuksen lisäämiseen. Uusissa toimintamalleissa tukeudutaan tutkimuksista saatavaan tietoon. Toimenpiteillä turvataan veteraanin asumista mahdollisimman pitkään kotonaan ja siirretään laitoshoidon joutumista.

Riittävän määrärahan varaaminen valtion talousarviossa.

2. Kotona selviytymistä tukevien palveluiden ulottaminen koskemaan palveluja tarvitsevia sotiemme veteraaneja

Kaikille rintamatunnuksen omaaville ja jotain Kelan hoitotukea saaville veteraaneille järjestetään veteraanin kotona selviytymistä tukevana toimintana kunnan toimesta veteraanin tarvitsemat palvelut:

- ateriapalvelu
- pyykki- ja siivouspalvelu
- kuljetus- ja asiointipalvelu
- turvapuuhelin

Vuoden 2008 lopussa jotakin Kelan hoitotukea ja rintamalisää sai 21 430 henkilöä.

Riittävän määrärahan varaaminen valtion talousarviossa.

3. Veteraanilisän nostaminen

Ylimääräistä rintamalisää ja Kelan korotettua tai ylintä hoitotukea saavalle veteraanille veteraanilisä nostetaan 200 euroon kuukaudessa. Näiden veteraanien kokonaistulo kuukaudessa on tuhannen euron tasolla kuukaudessa. Pienituloiset ja eniten hoitoa tarvitsevat veteraanit voivat hankkia tarvitsemiaan palveluita.

Tarvittavan määrärahan varaaminen

4. Jaksoittainen laitoshoido

Veteraani voi päästä jaksottaiseen tai osa-aikaiseen hoitoon sairas- ja veljeskodeissa. Valinta tehdään terveydellisin perustein.

Tarvittavan määrärahan varaaminen

Suomen Sotaveteraaniliitto ry
Rintamaveteraaniliitto ry
Rintamanaisten Liitto ry

Suomen Sotaveteraaniliiton Ruotsin piiri

Ruotsin piirissä on aloittanut **Pirkko Sinkkonen** liiton vapaaehtoisena sosiaalineuvojana.

Hän on koulutukseltaan fysioterapeutti ja tuntee Ruotsin yhteiskunnan tukisysteemit hyvin. Hän on asunut Ruotsissa 30 vuotta.

Pirkko auttaa ja neuvoa apuvälinehankinnoissa, asuntojen muutoskorjauksissa, siivous-

avun hankinnassa ja avustushakemusten täyttämisessä ja kuntoutuksen saamisessa.

Pirkko toivoo, että häneen ollaan rohkeasti yhteydessä asuittepa missä päin Ruotsia tahansa.

Hänet tavoittaa puhelimitse numerosta 073-556 0050 ja sähköpostilla pirkko.sinkkonen@telia.com

Berner Oy
Helsinki

VIRTSANKARKAILUUN

pestävät ja kertakäyttöiset alushousut

SLIP SICLA lievään virtsankarkailuun

- 100% puuvillaa
- haaraosa hengittävää erikoiskangasta
- muita suojia ei tarvita, käytetään kuten tavallisia alushousuja

STRONG runsaaseen virtsankarkailuun

- 100% puuvillaa
- haaraosassa tasku erilliselle imevälle suojalle
- huomaamaton ja helpokäyttöinen

Meiltä saat myös:

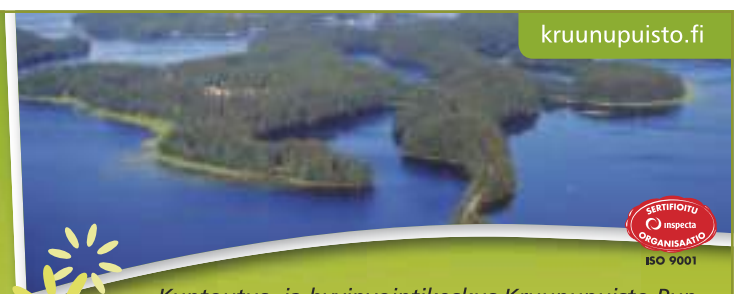
- täydellinen valikoima TENAN virtsankarkailutuotteita
- vuodesuojia sekä pestäviä että kertakäyttöisiä
- virtsapullot ja alusastiat
- kysy myös muita apuvälineitä esim. kävelykepit, suihkutuolit, rollaattorit

Lisää tuotteita: www.linctus.fi

TIEDUSTELUT JA TILAUKSET:
Linctus Oy, p. 03-6125 355

Turuntie 4-6, 13130 Hämeenlinna
fax 03-6125 353

kruunupuisto.fi

Kuntoutus- ja hyvinvointikeskus Kruunupuisto Punkaharjalla on erinomainen paikka vaihtaa vapaalle, hoitaa kuntoa tai viettää kunnan loma. Tervetuloa viihtymään Kruunupuistoon!

Kuntoloma Harjulla, 5 vrk

tarjous voimassa 1.2.-17.6.2010 (ei pääsiäisenä) ja 1.8.-19.12.2010

Kuntoloma sisältää

- majoituksen hotellissamme 2hh
- täysihoidon
- kolme puolihierontaa
- liikuntaryhmän päivittäin
- fysioterapeutin alkutapaamisen

alk. **429** €/hlö/2hh
(norm. 475 €)

Varaukset ja lisätiedot myyntipalvelustamme
puh. (015) 775 091, s-posti: myyntipalvelu@kruunupuisto.fi

Kysy myös tarjousta avustettaville!

KRUUNUPUISTO
PUNKAHARJUN KUNTOUTUSKESKUS

Kruunupuisto Oy, Vaahersalontie 44, 58450 Punkaharju
puh. (015) 775 091, www.kruunupuisto.fi

Från fest till vardag

Vinterkrigets 70-årsminnen återuppväckte med sina tusentals historier hela folket på ett känslösamt sätt. "Kriget, som det konar sig att minnas"; så rubricerade den nordliga rikstidningen sin ledande artikel den 13 mars.

Förståelsen för att knyta kriget till internationella sakkomplex ökade; förståelsen även för att kriget inte var enbart militärernas krig. "Spåren av den djupa krisens följd syns t.o.m. hos senare generationer", skrev tidningen.

Traditionellt tillägnade vårt förbund sin 44:de krigsveteranvecka med otaliga evenemang åt budskapet om det goda landet, som det lönar sig att försvara. Veckan påbörjades i Lojo den 6 mars och avslutades i Uleåborg på minnesdagen av krigets slut med de lokala krigsveteranförningarnas 50-års festligheter. Krigsveterankörernas och deras traditionskörers stora konsert i Helsingfors, till vilken republikens president Tarja Halonen framförde sin personliga hälsning, avslutade vårt förbunds andel i serien av evenemang till minne av vinterkriget.

Festligheterna på Nationella veterandagen den 27 april med huvudfesten i Tammerfors kommer ännu att firas i stämning av vinterkrigets budskap.

"Hör tusentals berättelser" är veterandagens vägledande devis.

Förberedelserna för förbundsdagarna i Kuopio 8 - 9 juni är nu de aktuella vardags-

arbetena i Krigsveteranförbundet. Denna sammankomst har en exceptionell betydelse. Krigsveterandistriktena framför i vårt framtidsforum föreningarnas och distriktenas syn på de återstående verksamhetsåren och övergången till det sk traditionstidevarvet. Bilden av "hur fältet vill" blir tydligare. Med officiella mötesbeslut skall vi fastställa fältets utlåtanderunda med de gjorda preciseringarna att beaktas i förbundets framtidsplan.

Arbetsgruppen för de administrativa strukturerna - den består av förbundets fullmäktiges och styrelsens ordförande och viceordförande - har framfört, att på lång distans skall grundlinjerna vara att fortsätta omsorgs- och stöd- verksamheten för medlemmarna med tillhjälp av de stöddande medlemmarna "så länge krigsveteranerna, deras makor/makar och änkor/änklingar har behov därav."

Arbetsplanen på kort sikt 2010 - 2012 innehåller bl.a. uppgifter om bevarandet av förmånerna, utvecklandet av socialrådgivarnätet, förbättrandet av stödmedlemskårens beredskap samt under krigsveterandistriktenas ledning uppgjorda områdesvisa planer om övergång till traditionstidevarvet.

Höjdpunkten på förbundsdagarnas festprogram är utan tvekan festtalet av fredsnobelisten, president Martti Ahtisaari "Förutsättningarna för en bestående fred"

Aarno Strömmer

Politiker - nu är det tid att skrida till verket

När denna ledare skrives, behandlas som bäst framställningen om att förbättra veteranernas förmåner. Tre veteranorganisationer, Krigsveteranförbundet, Frontveteranförbundet och Frontkvinnornas Förbund lämnade i februari sin framställning till Delegationen för frontveteranärenden. Framställningen finns i dess helhet på sida 33. Krigsinvalidernas Brödrärförbund gjorde en egen framställning gällande krigsinvaliderna. De tre veteranorganisationernas framställning om stödåtgärder berör över 50 000 veteraner. Fråga är om den grupp veteraner, som ännu inte har regelbunden årlig rehabilitering och vilka inte blir delaktiga av sådan stödservice att de skulle reda sig själva hemma.

Ofta hör man talas om veteranerna som hedersmedborgare och att de bör garanteras goda dagar under sin ålderdom. Veteranerna från våra krig är ju en speciell grupp inom vår äldre befolkning.

För närvarande koncentreras förmånerna åt krigsinvaliderna och de har nästan alla ett gott ålderdomsskydd. I statsbudgeten finns intaget över 30 000 euro för varje krigsinvalid och ungefär 2 000 euro för varje frontveteran. När skall frontveteranerna få den service de har behov av och kun-

na inbegripas i regelbunden rehabilitering?

Detta ärende om stödet åt frontveteranerna måste få en politisk lösning. Då veteranorganisationerna varje höst uppvaktar i riksdagen, har de redan i åratal fått det exceptionella enhälliga budskapet: veteranernas ärende måste snarast möjligt fås i skick. På samma sätt tänker medborgarna. De skulle vara färdiga att ge de behövliga euron till stöd för veteranerna under deras återstående år.

Veteranernas sammanräknade önskemål är 30 euro av varje finländare. Om några år skulle behovet av medel för förmånerna minska och efter tio år skulle endast några få behöva den omsorgen.

Några kommuner har på ett utomordentligt sätt börjat stöda veteranerna så att de skall kunna reda sig själva i sina hem. Vårt förslag skulle ge dessa kommuner ytterligare möjligheter att stöda sina veteraner. Det är en nationell hederssak att snabbt få detta stödprogram för veteranerna genomfört. Förhoppningsvis skall vi tillsammans, då ärendet är avklarat, kunna säga: väl skött!

Markku Seppä

SUOMEN LIONS-LIITTO
R.Y.

YHDESSÄ NUORTEN
KANSSA

**Pirkanmaan
Avo-Asunnot Oy**
Tampere

KUN TARVITSET APUA

kotitöihin, ulkoiluun tai muihin arjen askareisiin

OTA YHTEYTTÄ

KOTIPALVELU LEILA SUIKKANEN
050 461 1713

Palvelemme Imatran talousalueella

Svenska frivilligas 70-års fest till minne av vinterkriget

Svenska Finlandsfrivilligas Minnesförening firade 70-års fest i Stockholm på Karlbergs slott den 20 mars. Då Svenska Frivilligkåren SFK tog frontansvaret i Salla den 27 februari 1940 var dess styrka något över 8 200 man. Före freden kom den 13 mars stupade 33 och närmare 200 blev sårade eller måste evakueras på grund av olika grader av förfrysningar. Frivilligkåren fyllde sitt operativa uppdrag och dess övertagande av frontavsnittet gjorde det möjligt att avdela fem finska bataljoner för avvärjnings-

striderna vid Viborgskaviken.

I början av festen visades en film tagen den 27 mars 1940, där fältmarskalk Mannerheim tackar de svenska frivilliga för deras insatser för Finlands frihet. Professor Henrik Meinander höll festtalet om Vinterkrigets kontexter. Representerarna för Sveriges och Finlands försvarsmakter överbringade hälsningar från sina resp. vapenmakter. Krigsveteranförbundets styrelseordförande framförde till föreningens veteraner de finska och finlandssvenska veteranbrödernas

och systrarnas hälsning samt överlämnade till föreningen Finlands Krigsveteranförbunds bordsstandar. Festen avslutades med att uniont sjöngs Finlands och Sveriges nationalsånger till tonerna av Sveriges landstridskrafter musikkår.

Efter en andakt fortsatte 70-års festen med middag under vilken Finlands nya ambassadör i Sverige Markus Lyra på gästerna vägnar tackade för den fina festen.

Text: Finn-Göran Wennström

Södra Finlands Krigsveterandistrikts regionala kyrkodag i Borgå på söndagen 23.5.

Uppvaktning vid hjältegravarna på Näsebacken kl. 11.00

Högmässa i Borgå Domkyrka kl. 12.00

Måltid på restaurang Iris kl. 14.00

Rehabiliteringsanslagen räcker inte till att förverkliga årlig rehabiöitering

Förnyade direktiv till kommunerna för året 2010 för rehabilitering av frontveteraner har ännu inte publicerats av Statskontoret; kommunerna använder sig av direktiven för år 2009. Målsättningen för rehabiliteringen har alla parter godkänt och de gäller alltfört.

“Efterhand som frontveteranerna åldras, ökar behovet av mera individuell rehabilitering. Som målsättning för varje enskild frontveteran gäller att han/hon kan behålla och för honom/henne kan befrämjas funktionsförmågan, så att han/hon så länge som möjligt självständigt skall kunna reda sig själv i sina dagliga funktioner. De rehabiliteringsperioder och -former, som erbjuds, skall vara anpassade till frontveteranens levnadsförhållanden.”

“Målsättningen för rehabiliteringen av frontveteranerna är att de får rehabilitering årligen. För att förverkliga målsättningen är det viktigt, att minst hälften av rehabiliteringsperioden förverkligas i form av öppen- och dagrehabilitering.”

Det är redan nu uppenbart, att rehabiliteringsanslaget för

år 2010 inte kommer att räcka till att förverkliga årlig rehabilitering. Kommunerna gör sitt bästa och har ordnat rehabilitering enligt Statskontorets direktiv. Eller rehabiliteringsanslagen användes årligen till lika delar för anstalts- som för öppen-dagrehabilitering. Beklagligtvis ger inte alltid denna praxis möjlighet till förverkligande av individuell rehabilitering. De tjänsteinnehavare i kommunerna, som ansvarar för rehabiliteringen, hamnar inför konststycket att balansera mellan de uppsatta målsättningarna, veteranernas önskemål och behov och de otillräckliga rehabiliteringsanslagen. Det är fåfängt att tala om målen för rehabiliteringsplan på lång sikt, när man redan i årets början vet, att anslagen kommer att räcka till endast för att bibehålla miniminivån. På glesbygdsområdena går veteranerna miste om möjligheterna att delta på grund av de långa avstånden till dagrehabiliteringsanläggningarna; deras krafter räcker helt enkelt inte till långa resor. Ensamheten plågar mången veterans vardag. Att få delta i anstaltsrehabilitering skulle hjäl-

pa upp situationen, men kan inte förverkligas, då han/hon inte får komma dit årligen.

Kommunernas svåra dilemma

“Kommunernas uppgift är att, då de köper eller producerar dag-, hem- eller annan öppen rehabiliteringsservice, sörja för att servicen till kvalitet, innehåll och ändamålsenlighet är så utvecklad att rehabiliteringen motsvarar frontveteranens individuella behov ävensom så omfattande att den mångsidigt stöder utvecklingen och bevarandet av hans/hennes funktionsförmåga.”

Kommunens uppgift förutsättes vara att ordna rehabilitering på hög nivå. Prisen på rehabilitering har årligen stigit såväl vad gäller anstaltsrehabilitering som även öppen rehabilitering. Även veteranens ålder och försvagade funktionsförmåga förutsätter mera krävande rehabilitering, som också påverkar priset på hela rehabiliteringen. Men detta tas inte i beaktande i samband med beslutandet om de statliga anslagen. Att få komma till rehabilitering börjar alltså bli ett hasardspel: får

man komma till öppen- eller anstaltsrehabilitering eller får man överhuvudtaget alls komma. Det finns kommuner, som uppger, att alla som ansökt om rehabilitering har fått den, men när man jämför med antalet till rehabilitering berättigade, kan man tala om 50% av de till rehabilitering berättigade. Var är den andra hälften? En del av dem orkar inte längre av hälsoskäl och en del säger att jag inte ids ansöka. Förbundens enhälliga mål har redan flere år varit att det nuvande ansökningsförfarandet skulle avskaffas och veteranerna skulle kallas till hälsokontroll. Därvid skulle man tillsammans komma överens om vilken form av rehabilitering, som skall genomföras och även tidpunkten, när den skall ordnas. Då skulle man kunna tala om målinriktad rehabilitering genom vilken veteranens funktionsförmåga upprätthålls och han/hon får stöd för att reda sig själv hemma. Men det ser ut som om det skulle vara lång väg till sådant mål.

Veteranföreningarna har i enlighet med förbundets rekommendation understrukt

vikten och betydelsen av att verkligen göra ansökan om rehabilitering. Tydligt är det så, att antalet ansökningar minskar, men inte på grund av det sjunkande antalet veteraner, utan för att veteranerna har tröttnat på att göra ansökningar, då resultatet är osäkert eller man får back. Förbundet kommer att i samråd med distriktena och föreningarna samt socialrådgivarna insamla uppgifter från kommunerna om anslagens tillräcklighet.

Till kommunerna fördelades år 2009 anslag om 34 146 390,00 euro eller 608,11 /veteran. År 2010 är anslaget 30 815 778,00 eller 620,56 euro/veteran.

Priset för anstaltsrehabilitering år 2010 varierar mellan 160 och 230 euro. Priset på öppen rehabilitering växlar mellan de olika rehab-enheter.

Anni Grundström
Översättning:
Holger Strandberg

Länsstyrelserna indrogs från början av år 2010 - hur skall det gå med delegationerna för frontmannärenden

Länsstyrelserna indrogs i slutet av år 2009 och i stället fick vi en ny statlig administration. Som riksomfattande administrativt ämbetsverk sammanslogs i början av år 2009 Rättsskyddscentralen för hälsovården (på finska Terveysturvallus oikousturvakeskus TEO) och Social- och hälsovårdens produkttillsynscentral STTV till ett nytt ämbetsverk VALVIRA ämbetsverket för tillstånd och tillsyn för Social- och hälsovårdsområdet (Sosiaali- ja terveysturvallus lupa- ja valvontavirasto). Dess verksamhet påbörjades 1.1.2009. Till VALVIRAs uppgifter hör även tillsynen över socialvården.

Vad betyder förkortningarna RFV (på finska AVI) och NTM

(på finska ELY). I den här omdaningens sammanfördes TE-centralerna, de regionala miljöcentralerna, miljötillståndsambetsverken, vägdistrikten och arbetsskyddsbyråerna till två nya ämbetsverk. RFV (AVI) och NTM (ELY) erhöi länsstyrelsens, miljöämbetsverkets, de distriktvisa miljöcentralernas och arbetsskyddsdistriktenas uppgifter.

NTM (ELY) Näringslivs-Trafik och Miljöcentralerna handhar de tidigare TE-centralernas och vägdistriktenas uppgifter ävensom uppgifter från de tidigare miljöcentralerna och länsstyrelserna.

Männe delegationerna för frontveteranärenden blev bortglömda i den här omdaningsprocessen.

Behovet av delegationerna fortbestår. De har varit funktionella organ, som tagit ställning till rehabiliteringen, veteranernas levnadsförhållanden, deras förmåner och även samordningen av servicen på kommunal nivå. Ett av de mest betydelsefulla initiativen torde ha tagits i delegationen i Uleåborgs län 1995, nämligen att Österbottens kommuner inte skulle uppbära avgift för läkarintyg, som erfordras för frontmannarehabilitering. Numera är denna praxis allmän i hela landet.

Under ledning av landshövding Eino Siuruainen har delegationen i Uleåborgs län fungerat aktivt redan sedan 1991. RFV (AVI)-ämbetsverket i Norra Finland

fortsätter nu år 2010 det traditionella delegationsarbetet. Överdirektör Terttu Savolainen leder den nya delegationen för frontveteranärenden inom sitt ämbetsverks område. Delegationen är tillsatt för tiden 2010 – 2012. Till viceordförande för delegationen har kallats direktör Marja-Leena Kärkäinen från RFV. Alla veteranorganisationer från Norra Österbotten, Kajanaland och Mellersta Österbotten är representerade i delegationen.

Representanter för utomstående samarbetspartner är överste Jussi Mäki (överstelöjtnant Reima Vanhanen) för Norra Finlands Militärlän, lagfarne assessorn Ormo Rahja (notarie Outi Äärelä) för Uleåborgs stift och prosten Jaakko

Granlund (prosten Erkki Jokela) representerar Frontveteranernas andliga arbete.

Delegationen arbetar som frivillig medborgarorganisation, varigenom de deltagande organisationerna står för eventuella kostnader, som föranleds av verksamheten. Som sekreterare fungerar kommunikationschefen Ulla Niemelä.

Det är alltså skäl att betona betydelsen av kontinuitet i veteranarbetet även inom nya RFV-ämbetsverken. Den viktiga sak bör observeras i hela Finland.

Anni Grundström
Översättning:
Holger Strandberg

Lotat osaksi yhteistä sota- ja jälleenrakennuksen historiaa

Suomen Lottaperinneliitto kokosi 1990-luvun lopulla useita taustayhteisöjä edustavan ryhmän, joka perusti laajan **Lottien Suomi** -tutkimusprojektin tutkimaan Suomen Lotta Svärd -järjestön historiaa ja merkitystä sekä yleisesti maan kehitykselle että erityisesti naisten kannalta. Sotiemme vilkkaasti tutkitussa historiassa oli selvästi aukko, koska naisten sotapönnistuksia ei ollut tutkittu. Kun opetusministeriön rahoittama suojeluskuntien historiaprojektin oli jo hyvässä vauhdissa, oli tarve saada sen rinnalle myös tutkittua tietoa lottajärjestön toiminnasta. Lotta Svärd oli ilmeisesti maailmanhistorian suurin naisjärjestö, kun jäsenmäärä suhteutetaan asukaslukuun. Hankkeen päämäärätietoinen rakentaja oli Lottaperinneliiton puheenjohtaja, VM Päivi Varpasuo (k. 2003) ja hänen jälkeensä opetusneuvos Raili Malmberg. Liiton nykyinen puheenjohtaja, VM Sirkka-Liisa Hollmén osallistui työskentelyyn vuodesta 2004 lähtien.

Tehtäväksi asetettiin tuottaa nykyaikaisin kansalaisjärjestöjen historian ja naistutkimuksen tutkimusmetodein uutta

tietoa Lottien toiminnasta sekä lottatoiminnan merkityksestä aikansa naisille ja naiskuvalle. Oli myös aika pohtia lottajärjestön lakkauttamista 1944 ja sen jälkeen julkisuudessa käytyä keskustelua sekä Lottaperinteen vaalimisen viriämistä 1990-luvulla.

Projekti on julkaissut yhteistyössä Kustannusosakeyhtiö Otavan kanssa neljä tutkimusta. Sen lisäksi se on järjestänyt taustayhteisöjen edustajille useita seminaareja, joissa on kuultu projektin tutkijoita ja muita historian tutkijoita ja keskusteltu tutkimusaiheista. Tutkijat ovat pitäneet lukuisia esitelmää ja kirjoittaneet sekä tieteellisiä että yleistajuisia artikkeleita.

Projektin ensimmäinen julkaisu oli v. 2004, valmistunut Annika Latva-Äijön väitöskirja *Lotta Svärdin synty - järjestö, armeija, naisuus 1918–1928*. Sen selkeä tulos oli, että lottayhdistykset syntyivät suojeluskuntien tueksi paikkakunnille spontaanisti ilman keskitettyä valtakunnallista johtoa. Näiden itsetietoisien naisryhmien saaminen yhteiseen koko maan käsittävään Lotta Svärd -järjestöön oli aluksi vaikeaa. Teos

on uuraauurtava suuren kansalaisjärjestön syntyhistorian tutkimus.

Kansatieteen tutkijan, FT Pia Olssonin teos *Myytti ja kokemus. Lotta Svärd sodassa* julkaistiin seuraavana vuonna. Siinä tekijä pohti nykyaikaisen kansatieteen metodein lottia ja lottatoimintaa ja sitä, miten lotat itse muistavat sodan vaikeat vuodet. Julkisuudessa eniten herätti huomiota ja kiitosta Olssonin selvitys rikkomuksista tiukkaa lottakuria kohtaan. Niitä oli mitättömän vähän ja varmasti erityisen vähän, jos sotilaiden rikkomukset armeijan kuria vastaan tutkittaisiin ja vertailtaisiin niitä naisten pieniin erheisiin. Lotat muistivat sota-ajan työntäyteisenä. Heistä oli tärkeää saada kantaa oma korsi yhteiseen maanpuolustukseen.

Filosofian tohtori Tiina Kinnusen teos *Kiitetyt ja parjatut. Lotat sotien jälkeen* valmistui vuonna 2006. Se on mielenkiintoinen tutkimus Lotta Svärd -järjestön lakkauttamisesta ja siitä, mitä lotille ja heidän omaisuudelleen ja toiminnalleen sen jälkeen tapahtui. Kinnunen tutki lottaihetta lehdistössä, kirjallisuudessa ja elokuvissa. Hän nosti 1950-luvun ja 1960-luvun lottia koskevan kielteisen kirjoittelun uuteen valoon ja näki sen, ei niinkään lottia vastaan kohdistettuna, vaan yleisenä naisvastaisuutena. Kinnusen tutkimus ulottuu Neuvostoliiton hajoamisen jälkeen tapahtuneeseen lottaperinteen vaalimiseen. Erityisesti hänen työtään helpotti se, että hän tavoitti ja pystyi haastattelemaan entisiä lottia. *Kiitetyt ja parjatut* koskettaa aiheita, joihin ei ollut aiemmin historian tutkijoiden keskuudessa koskettu. Lukijat ja kriitikot ottivat sen hyvin vastaan. Se on saamassa veljeskirjan, kun Tammenlehvän perinneliiton toimesta nyt tutkitaan veteraaniaikakauden historiaa.

Kun sota-ajasta oli jo olemassa Olssonin tutkimuksen lisäksi Viljo Lukkarisen perusteos lotista maanpuolustuksen osana (Suomen lotat, WSOY 1981), Lottien Suomi-projektissa katsottiin, että lisäksi kaivataan kuvausta rintamatehtävissä olleiden lottien arjesta ja kokonaisuudesta lottatyön merkityksestä. Tähän tarpeeseen vastaa projektin viimeinen teos, Maritta Pohlsin ja Annika

Latva-Äijön *Lotta Svärd. Käytännön isänmaallisuutta* (Otava 2009). Annika Latva-Äijö on projektissa tohtoroinut nuori tutkija ja FT Maritta Pohls ammattitaitoinen historian tutkija, joka on julkaissut useita historiateoksia. Teos kattaa koko lottien tähänastisen historian, vaikka pääpaino on raskaissa sotavuosissa.

Naisnäkökulmaa teoksessa on se, että naisten työ tuodaan julkisuuteen ja sitä tutkitaan. Projektin tutkijoiden yhteinen arvio lotista ja yhteiskunnan sukupuolilyksymyksestä on yhteneväinen. Pia Olsson esitti jo väitöskirjassaan *Etehen vapaan valkean Suomen. Kansatieteellinen tutkimus lottatoiminnasta paikallisella tasolla vuoteen 1939* (Kansatieteellinen arkisto 45, Helsinki 1999), että lottajärjestö tuki aatteellisesti naisten ja miesten työnjakoa: naiset yksityisyydessä ja miehet julkisuudessa. Käytännössä kävi kuitenkin niin, että lotat astuivat yksityisyyden rajan yli. Heidän itsevarmuutensa kasvoi ja yhteiskunta tottui näkemään naisten menestyvän mitä erilaisimmissa töissä. Näin Lotta Svärd -järjestö edesauttoi naisten tasa-arvoistumista jopa oman ideologiansa vastaisesti.

Käytännön isänmaallisuutta -teos on ns. suurelle yleisölle suunnattu synteesi ja se perustuu tutkimuksiin ja muuhun lottia koskevaan kirjallisuuteen. Teos on saanut useita hyvin myönteisiä arvosteluja. Sitä on pidetty helppolukuisena perusteoksena maamme historian merkittävimmästä naisjärjestöstä. VTT Kaarle Sulamaa on eri mieltä. Hän tuo vähän pihlajanmarjanmakuisissa arvosteluissaan (Sotaveteraani-Krigsveteranen 1/2010 ja Vapaussoturi 1/2010) esille tästä 454-sivuisesta kirjasta neljä virhettä, jotka pikemminkin voidaan luokitella kokonaisuuden kannalta vähäisiksi epätarkkuuksiksi, mutta ei esittelle kirjan sisältöä. Sulamaa on omissa tutkimuksissaan korostanut lottajärjestön uskonnollisia sidoksia ja nunnaluonetta, jota Lottien Suomi -historiahankkeen tutkijat eivät ole nähneet kovin tärkeänä.

Työtä on ohjannut *tieteellisen neuvottelukunta*, johon kuuluivat opetusneuvos Raili Malmberg puheenjohtajana, professorit Elina Haavio-Mannila, Aura Korppi-Tommola, Ohto Manninen, Päivi Setä-

lä ja Eeva Tapio sekä akateemikko Päiviö Tommola ja dosentti Kaija Hasunen. Vuodesta 2004 liiton edustajana oli sen varapuheenjohtaja Sirkka-Liisa Hollmén. Tutkimushankkeen projektipäällikkönä toimi professori Aura Korppi-Tommola.

Hankkeen taustalla on ollut laaja *tukiryhmä*, jossa ovat olleet edustettuna Lotta Svärd Säätiö, Suomen Lottaperinneliitto, Naisten Valmiusliitto, Rintamanaisten Liitto, Vapaussodan Invalidien Muistosäätiö, Alli Paasikiven Säätiö, Suomen Sotaveteraaniunion Naisjärjestö, Suojeluskuntien ja Lotta Svärd Perinteiden liitto, Vapaussodan Perinneliitto, Vapaussoturien Huoltosäätiö, Sotainvalidien Veljesliiton Naisjärjestö, Suomen Sotahistorian komissio ja Naisjärjestöjen Keskusliitto.

Projektin merkittävin taloudellinen tuki saatiin opetusministeriöltä, kun juuri opetusministeriksi nimitetty Maija Rask teki asiasta myönteisen päätöksen vuonna 1999. Tukea on saatu myös useilta yksityisiltä säätiöiltä.

Lottatoiminta ei ollut kuulunut historian tutkimuksen valtavirran kohteisiin. Se oli jäänyt huomiotta yksityisenä kansalaisjärjestönä, naishistoriana ja ulkopoliittisesti arkaluontoisena aiheena. Huomiota herättää sekin, ettei tämä laaja tieteellinen tutkimusprojekti lähtenyt liikkeelle varsinaisesta tiedeyhteisöstä. Sen edustajat olivat kuitenkin kutsuttuna käytettävissä ja he ideoivat tutkimusta, lukivat ja kommentoivat käsikirjoituksia. Sillä tavalla taattiin projektin tieteellinen taso.

Historiaa ei toki saada koskaan täysin tutkituksi. Lottien Suomi -hanke on saatu onnellisesti ohi, mutta uusia aihepiirejä ja näkökulmia myös lottahistoriaan on edelleen työn alla. TT Marjo-Riitta Antikainen kirjoittaa Lotta Svärdin puheenjohtajan, Fanni Luukosen elämäkertaa, FL Terhi Tuononen tekee Joensuun yliopistossa väitöstudiumista lottien kansainvälisistä suhteista ja FL Seija-Leena Nevala-Nurmi lottia- ja suojeluskuntaperheen luonteesta.

Raili Malmberg
opetusneuvos
Aura Korppi-Tommola
professori

**PALVELUALOJEN
TOIMIALALIITTO**

NIEMISEN VALIMO

Lining
INDUTRADE GROUP

Noptel Oy

Optoelektroniikan ja elektroniikan
suunnittelupalvelu ja valmistus.

Teknologiantie 2, 90570 Oulu
040-181 4351, www.noptel.fi

Isku Petrovskij Jamiin

Mitä tapahtui venäläiselle kenttäsairaalalle suomalaisen kaukopartion suorittamassa huoltokeskuksen tuhotyössä?

Itä-Karjalan suunnan selustatapahtumiin jatkosodan aikana vaikuttivat partisaanien tekemät iskut jopa suomalaiskylissä ja vastaavasti suomalaisten kaukopartioiden tekemät tuhotyöt vastustajan selustan kylissä. Yksi näyttävä suomalaisisku toteutettiin Petrovski Jamin huoltokeskuksessa 8.—16.2.1942 retken aikana luutnantti Ilmari Honkasen johdolla.

Petrovskij Jamissa oleva kentälle jääneiden suomalaissotilaitten muistoristi. Risti on ilmeisesti suomalaisten pystyttämä.

Tämä katsaus perustuu venäläistutkijan antamaan kirjalliseen aineistoon sekä *Päämajan Kaukopartiot Jatkosodassa* -teoksessa esitettyihin tietoihin. Merkittävä tietolähde on myös Antti Henttosen kirja *Marskin Inkeriläisritari Mikko Pöllä kaukopartiomatkoilla*.

Mikko Pöllä toimi Honkasen johtamassa tuho-osastossa radistina. Hän toteaa muistelmissaan, ”että yksi sytytetyistä taloista toimi kenttäsairaalanä. Huomattuaan tuon he yrittivät pelastaa siellä olevia haavoittuneita ulos, mutta osa näistä jäi palavaan rakennukseen.”

Pöllän kertomusta ei voi asettaa kyseenalaiseksi, koska hän teki jatkosodassa OsKun miehistä eniten partiomatkoja, joita kertyi 22. Petrovskij Jamiin tehty tuhoamisisku oli vaikutuksiltaan erittäin merkittävä venäläisten Karhumäen ryhmän sodankäynnille.

Venäläistutkijan arkistomateriaalista laatimasta selvityksestä olevat tiedot täydentävät tältä osin Petrovski Jamin hävitystyön kokonaisuutta.

Luutnantti Honkasen 100 miehen vahvuinen komennuskunta muodostui Kuismasen, Marttinan ja Laguksen miehistä, joiden joukossa oli pioneeri- ja viestitoiminnasta vastanneet erityisosaajat.

Komennuskunnan varajohdajana toimi luutnantti Vladi

(Vladimir) Marmo.

Kyseisen huoltokeskuksen tiedettiin olevan Karhumäen Ryhmän tärkeimpiin kuuluva keskus laajassa kyläyhteisössä Uikujoen suussa.

Tiedon huoltokeskuksen sijainnista suomalaiset saivat saman vuoden alussa vangiksi joutuneelta puna-armeijan alipseerilta. Hyökkäyskohteessa tiedettiin olevan autokorjaamo, ampumatarvikkeiden ja räjähteiden varastoja. Kohde oli riittävän tärkeä suomalaisille suuren tuho-osaston lähettämiseksi Uikujärven suunnalle.

Lähtö

12.2.42 kello 00.45 alkoi tuhotyöt taisteluineen vastustajan aikaistaessa H-hetkeä. Toiminta päättyi noin kello 2.50, jolloin kaikki tärkeimmät tehtävät oli suoritettu. Kerättiin haavoittuneet ahkioihin, ja lähdettiin paluumatkalle. Kaatuneet jäivät taistelupaikalle.

Suomalaisversion mukaan tuhotyö oli onnistunut. Vihollisen miestappioiksi on arveltu noin 500 miestä. Vankeja saatiin muutamia. Hevosia tuhoettiin talleihin noin 300. Elävän voiman lisäksi tuhoettiin erilaisia varastoja sekä taloja useita kymmeniä. Kylän heinävarastona toiminut kirkkokin paloi.

Kylässä oli myös pakkotyöleiri, jonka asukkaista osa pyrki hyökkääjien luo. Heistä osa menehtyi leirin vartijoiden tu-

lituksessa. Suomalaisten murrettua elintarvikevaraston oven auki, osa pakkotyöleiriläisistä pääsi sammuttamaan nälkäänsä. Sodassa sattuu jos jonkinlaista, niin myös Petrovskij Jamissa.

Viholliselle aiheutettiin mittavat vahingot lyhyessä ajassa hyvin suunnitellulla toiminnalla.

Aamuyöllä 16.2.1942 Petrovski Jamin komennuskunta oli jälleen Pirunsaarella, Voljärvellä mistä se oli lähtenyt hävitysretkelleen. Retki oli vaatinut viiden komennuskunnan miehen kaatumisen ja kuuden haavoittumisen. Sodassa tulee tappioita, niin tuollakin hävitysretkellä.

Kentälle jäivät kersantti Jussi Kosola, alikersantti Vilho Halme, jääkäri Lauri Hintsanen, jääkäri Matti Heiman ja sotamies Kaarlo Keskinen.

Mitä vastapuolen tappioista on mainittu arkistoasiakirjoissa kenttäsairaala 2212:n osalta Petrovski Jamin suomalaiskussa. Tässä on lainauksia em. sairaalan venäläisraporttiin kirjoitetuista menetyksistä.

Kenttäsairaala 2212 tie Petrovski Jamiin

Kenttäsairaala 2212 perustettiin vuoden 1941 kesällä. Elokuun 29. päivänä 1941 se tuli Puutosiin, jossa sen päällikkölääkärinä toimi kirurgi Valerian Kononov apunaan ryhmä lääkäreitä ja sairaanhoitajia sekä muu tarpeellinen henkilökunta.

Sairaalaan virtasi rintamalta vaikeasti haavoittuneita, jotka olivat huonokuntoisten teiden kautta evakuoituja, matkasta väsyneitä, leikkauksiin meneviä potilaita. Sairasautokompanian kuorma-autot tekivät siirtoja vieden rintamalle terveitä, ja paluukuormina tuoden haavoittuneita sodan sääntöjen mukaisesti.

Karjalan rintaman lääkintäosaston esikunnan päätöksellä sairaala sai siirtomääräyksen. Samalla se sai uuden tunnuksen kirurginen XPPG sairaala 2212, joka päätettiin siirtää lähemmäksi rintamalinjoja. Uudeksi sijoituspaikaksi tuli Petrovski Jami выгозеро, Uikujärven suussa. Kylässä oli 11 taloa, joissa asukkaita noin puolensataa. Kylästä muutama kilometrin päässä oli lähin toinen kylä Борож-Гора.

Suomalaisten tekemän kartapiirroksen ja sanallisen venä-

länversion perusteella voi olettaa Kenttäsairaala 2212 olleen luoteisimpana kohteena huoltokeskuksessa, joka on ollut laaja alueeltaan.

Yöllä 11–12. helmikuuta 1942 Kenttäsairaala 2212 vierellä paukahtivat kiväärin laukaukset ja heti sen jälkeen konepistoolien sarjat. Tulenavauksesta päätellen huoltokeskuksen vartio-osasto aloitti tulituksen kivääreillä. Siihen vastasivat suomalaistaistelijat konepistooliin. Kaikki, jotka pystyivät nousemaan vuoteistaan, nousivat ihmettelemään mitä on tapahtumassa. Pian lentelivät käsikranaatit ja sytytyspanokset ikkunoista huoneisiin. Sota näytti kasvonsa myös kenttäsairaalan henkilöstölle. Paniikki valtasi sairaalan väen, joka ryntäili oville ja rikotuille ikkunoille. Heitä vastaan isivät konepistoolien sarjat.

Tulipalon loimussa nähtiin ulkona lumipukuisia miehiä. Sairaalan autonkuljettajat, lääkintämiehet ja muut aseisiin pystyvät avasivat kiväärin tulen lumipukuisia kohti. Taisteltiin yöllisten hyökkääjien kanssa käytössä olevin voimin.

Ympäristössä olevat varistorakennukset, autot ja sairaalan käytössä oleva rakennus sytyivät hyökkäyksessä tuleen. Aamu valkeni Petrovski Jamin huoltokeskuksessa tulipalojen loimussa.

Sota riehui jättäen kuolemaa myös Kenttäsairaalan 2212 riveihin seuraavasti:

30 tiedossa olevan kaatuneen lisäksi viisi sairaalan väkeen kuulunutta haavoittui. Kaatuneet ovat saaneet hautapaikkansa muualta kuin hyökkäyksen kohteeksi joutuneesta kylästä.

Petrovski Jamin tapaus herätti kysymyksen siitä, kuinka 32. Armeijan selustan vartiointi on järjestetty. Miten vihol-

lisen syvälle selustaan ulottuvat hyökkäykset ovat ennakolta torjuttavissa?

Karjalan rintaman puna-armeijan joukot saivat heti tiedon suomalaisten tekemästä tuho-työstä. Tuhojen suuruudessa on kummankin puolen ilmoituksissa ilmeisesti sodalle tyyppillistä propagandaa.

Kenttäsotilassairaalan 2212 julkisivun ulkoseinällä oli kansainvälisen tavan mukaan valkealla pohjalla Punainen Risti.

Sodassa kummallekin osapuolelle tulee tappioita, niin Petrovskij Jamissakin.

– On turha tuomita tai vihata vastustajaa, koska sodassa kumpikin osapuoli joutuu antamaan uhreja. Tapahtumien selvittämisen jälkeen on kaikelle parasta panna piste. Kaille! Näin on todennut edellä mainitun huoltokeskuksen ryhmässä sijainneen kenttäsairaala 2212 tuhoutumista tutkinut Jevgeni Nilov. Hänen arkistossa tutkimansa aineisto on sodan aikana kirjoitettua ja osaltaan uskottavaksi tarkoitettua historian kirjoitusta.

Muutama vuosi sitten haastattelin ”Eteenpäin” partisaani-osaston riveissä vuosia taistelleen partisaanin. Kysyin häneltä Petrovski Jamin tapauksen vaikutusta partisaanien toimintaan.

Tuon kuuluisan partisaanin käsityksen mukaan kenttäsairaalan menetyksillä huoltokeskukseen tehdyn iskun yhteydessä ei ollut vaikutusta partisaanien tekemille tuhotoille Suomen puolella. Venäläiskirjoissa on kuitenkin viitteitä koston tarpeista huoltokeskuksen tuhon tiimoilta.

Sota on sotaa ja teot sen mukaisia kuten osastonsa komissaariksi kohonnut nimettömänä pysyttelevä partisaani totesi.

Teksti: Ismo Mikkonen

SOTAINVALIDI- JA VETERAANIKUNTOUTUSTA
laitos-, päivä- ja avokuntoutusta
Veteraanipolku 3, 13600 Hämeenlinna
Puh. 03-5706 100, fax 03-5706 119
www.ilveskoti.com

Suomalaisen kommunismin synkkä päivä – ns. Kuusisen klubin murhat Pietarissa alkusyksyllä 1920

Suomen historiassa on useita tapauksia, joista ei ole paljon keskusteltu saati julkaistu tutkimuksia. Lisäksi neuvostoaika takavuosina ”esti” tällaisten julkaisemisen, jos ne koskettivat tavalla tai toisella Neuvostoliittoa ja sen yhteiskuntajärjestelmää. Eräs tällainen tapahtuma sattui Pietarissa kesällä ja alkusyksyllä 1920 ja se johti tappoihin kaupunkiin paenneiden Suomen punaisten johtohenkilöiden keskuudessa kommunistien keskinäisistä mielipideroista ja kenties vallanhimos-takin.

Eri maiden työläiset järjestäytyvät...

Internationaali on eri maiden työläisten Lontoossa 1864 perustama kansainvälinen järjestö myöhempine seuraajineen. Sen perustana on Karl Marxin ja Friedrich Engelsin kommunistinen manifesti. Tämän päämääränä on työväen luokan vapautus sekä kaiken luokkavallan hävittäminen. Ensimmäinen internationaali hajosi sisäisiin riitoihin jo runsaat 10 vuotta myöhemmin – vuonna 1876.

Toinen internationaali syntyi Pariisissa 1889 ja se perustui puhtaaseen marxilaisuuteen pääohjelmanaan kahdeksan tunnin työpäivä, vapunvietto työväestön mielenosoituspäivänä, yleinen vaalioikeus ja työväestön oikeus parlamentaariseen toimintaan. Niinpä jo 1890 perustettiin kansainvälinen sosialistinen toimisto, mutta se hajosi ensimmäisen maailmansodan tapahtumien seurauksena. Toista internationaalia yritettiin synnyttää uudelleen sodan jälkeen, mutta idea ei saanut taakseen kaikkien toiseen internationaaliin ennen sotaa osallistuneiden maiden sosialistien kannatusta. Nk. Zimmerwaldin internationaali, joka perustettiin sodan aikana 1915 siirtyi täydelliseen kommunismiin. Tämä internationaalin äärivasemisto perusti Moskovassa 1919 Neuvosto-Venäjän (Neuvostoliiton) johtaman kolmannen internationaalin eli Kominternin johtamaan maailmanvallankumousta ja köyhälistö-diktatuuria. Tämä yritys lakkautettiin 1943.

Toisen maailmansodan jäl-

keen toimintaa jatkoi 1947 perustettu Kominform, ja se taas lakkautettiin muodollisesti v. 1956. Eri maiden kommunistiset puolueet pitivät tämän jälkeen Moskovassa maailmankonferensseja tarkoituksella muotoilla eri maiden puolueille yhteinen kansainvälinen suunta ja ohjelma tässä kuitenkin onnistumatta. Neuvostoliiton sortuminen on lakkauttanut tällaisen toiminnan kokonaan ideologisesti tarpeettomana. Toki Lev Trotski yritti virittää toimintaa perustamalla neljännen internationaalin v. 1938 tarkoituksella toimia Leninin alkuperäisessä hengessä ilman Neuvostoliiton nationalistista sosialismia, mutta se kaatui Trotskin tappoon Meksikossa.

Sosialismi Suomessa...

Otto Ville Kuusinen aloitti poliittisen toimintansa Suomessa sosialidemokraattisen puolueen lehden ”Työmiehen” toimittajana, puoluetuomikunnan jäsenenä sekä kansanedustajana. Kuusinen ajoi Suomen itsenäisyyttä kansainvälisen työväenliikkeen - internationaalin

- puitteissa yhteisymmärryksessä Neuvosto-Venäjän työväenpuolueiden kanssa varoen jyrkkiä vallankumousaatteita. Vuonna 1918 hän siirtyi Neuvosto-Venäjälle perustamaan Suomen kommunistista puoluetta kohoten Pietarissa korkeisiin aseisiin toimien mm. Kominternissä, Korkeimman neuvoston puhemiesistössä sekä NKP:n (Neuvosto-Venäjän kommunistinen puolue) keskuskomiteassa ja sen sihteeristössä. Kuusinen oli taktikko parhaasta päästä välttämällä Stalinin vainot 1930-luvulla. Kuusinen vastasi yhdessä Vjatseslav Molotovin ja Andrei Zdanovin kanssa talvisodan valmistelusta. Kuusinen kuoli 1964 ja hänen mahtava muistopatsaansa seisoo Petroskoin kaupungintalon edustalla Äänisen rannalla, josta syystä patsasta - eli Kuusista - pidetään humoristisessa mielessä ”Äänisen kalastuksen valvojana”, sillä hänen katseensa on tiukasti suunnattu Ääniselle.

Kuusinen oli syksyllä 1919 Suomessa organisoimassa kommunistista puoluetta ja otti

tuolloin ohjenuorakseen Kominternin ja Leninin linjaukset toiminnassaan. Hän vaati Suomen kommunistisen puolueen linjan muuttamista taktikassaan vallankumouksen aikaansaamiseksi. Puolueen tuli olla valmis jopa aseelliseen kapinaan, mutta sen oli myös otettava johtonsa puolueen julkiset järjestöt ja niiden toiminta. Tässä tarkoituksessa Kuusinen apulaisineen ryhtyi yhteistyöhön sosialidemokraattisen puolueen vasemmisto-opposition kanssa saadenkin haltuunsa mm. sosialidemokraattisen liikkeen nuorisojärjestön sekä saaden jalansijaa myös muissa työväen järjestöissä, lehdistössä ja ammattiyhdistysliikkeessä. Puolueen johdon kaappaamisen joulukuun puoluekokouksessa täydellisesti epäonnistui, sillä Väinö Tanner kannattajineen torjui selvästi vasemmistososialistien hyökkäyksen. Nämä perustivatkin tappion seurauksena keväällä 1920 Kuusisen ideoiman itsenäisen ja julkisen Suomen Sosialistisen Työväenpuolueen.

Pietarissa alkaa tapahtua...

Pietarissa oli tuohon aikaan ehkä 10 000 suomalaista punaista, jotka vuoden 1918 sodan päättyessä punaisten tappioon olivat paenneet Suomesta, joukossa paljon punaisten johtomiehiä. Yleensä punaisten joukossa tavalliset suomalaiset miehet ja naiset joutuivat elämään Pietarissa ilman työtä ja tuloja useinkin varsin puutteellisissa oloissa. Se synnytti näiden pakolaisten joukossa tyytymättömyyttä SKP:ta kohtaan varsinkin, kun nähtiin ensimmäisenä Suomesta paenneiden punaisten johtajien elävän hyvin saaden avustuksia ja ruokaa paitsi Pietarin kommunisteilta myös salakuljetusteitse Suomesta. Perisuomalaiseen tapaan syntyi kateutta ja sen mukana erilaisia ”kuppikuntia”, jotka ajattelivat asioista eri tavoin. Tämä taas sai aikaan sen, että nämä ”kuppikunnat” pyrkivät kukin johtamaan koko toimintaa, jolloin oli odotettavissa ennemmin tai myöhemmin aatteellinen yhteentörmäys. Näitä ”kuppikuntia” nimitettiin klubeiksi, joista Otto Ville Kuusisen klubi oli suurin ja kaunein. Klubin ylivaltaa yritettiin muiden klubien tahoilta rajoittaa ja se taas sitä lisäti. Sopua ei saatu aikaan, henkilökemiat eivät tuolloin toimineet, kun kyseessä oli sosialismi ja vallankumouksen aikaansaaminen myös Suomen työväestön keskuudessa. Kaikki tämä johti opposition muodostamiseen SKP:n riveissä ja myöhemmin kesällä 1920 ns. revolveriopposition toimeenpanemiin Kuusisen klubin murhiin, joissa kuoli eräitä tärkeitä kommunistijohtajia.

Oppositio alkaa toimia...

Koko kalabaliikki sai alkunsa siitä, että Pietariin muodostunut puolueen vastainen oppositio erotettiin puolueesta, kun se julkisesti arvosteli puolueen johtoa mm. holtittomasta ja itsekkästä puolueen varojen käytöstä. Varsinkin punapäällikkö Jukka Rahja sai opposition vihat niskoilleen, kun hän alkoi syyttää oppositiota siitä, että se oli sallinut lahtareiden, aisankannattajien ja muiden tosi kommunismille vieraiden ainesten pesiä joukkoonsa. Näiden syytösten johdos-

Suurella maalla on suuret pelot. Neuvostoliiton uhkakuvat Suomen suunnalta periytyvät vielä 1920- ja 1930-luvullakin tästä vuonna 1918 esitetystä kartasta. Karttaa käytettiin vielä talvisodan yhteydessäkin perustelemaan puna-armeijan oikeutta ”vastaiskuun” tätä uhkaa vastaan. Kartta on vuonna 1941 julkaistusta teoksesta, joka käsitteli talvisotaa.

Eino Rahja (1885–1936) armeijakunnan komissaarina 1930-luvun alkupuolella, jolloin hänet oli palkittu kahdella Punaisen Lipun kunniamerkillä.

ta SKP:n keskuskomitea sitten erotti oppositiorhman puolueesta.

Mutta oppositio ei aikonut antaa periksi, vaan pyrki ja pääsikin toukokuussa 1920 Kominternin puheenjohtajan ja Pietarin puoluejohtajan Grigorij Zinovjevin puheille mukanaan syytteitä ja todisteita SKP:N keskuskomitean toimintaa vastaan. Zinovjev otti oppositio lähetystön ystävällisesti vastaan ja kuunteli syytöksiä mm. Eino Rahjaa vastaan juoppoudesta ja salakuljetuksesta. Kun Rahja ja Zinovjev olivat vanhoja ryyppykavereita,

Zinovjev ei juuri puuttunut asiaan antaen oppositiolle kuitenkin luvan jatkaa ja hankkia lisätodisteita syytöksilleen. Niitä toimitettiin Pietarin komitealle, jossa taas suomalaisten asioita hoiti Jukka Rahja.

Yhteisissä kokouksissa oppositio jatkoi keskuskomitean syyttelyä ja se puolestaan leimasi syytteet vääriksi. Sovintoa ei saatu aikaan, kun keskuskomiteakin alkoi syyttää oppositiomiehiä Suomen lahtarien apureiksi. Apua ei saatu Leninitä eikä Trotskilta, koska molemmat pitivät riitoja suomalaisten keskeisinä. Oppositio oli kuitenkin voimistunut jo niin, että esim. sotakoulujen suomalaisia punaupseereita alettiin sijoittaa eri yksiköihin ja näin hajauttamaan heidän mahdollisuuksiaan kapinointiin keskuskomiteaa vastaan.

Elokuun alussa 1920 SKP:N keskuskomitea piti salaisen katastrofikonkousen, johon kutsuttu oppositio punaupseeri Pekka Vartiainen vangittiin, koska hän ei suostunut yhteistyöhön keskuskomitean kanssa oppositio nujertamiseksi. Oppositio vaati Vartiaisen pikaisista vapauttamista, mutta keskuskomitea ei vaivautunut edes vastaamaan vaatimukseen.

Nyt oppositio johti kokoontui 26. elokuuta. Se päätti, että ellei Vartiasta vapauteta

kolmen päivän kuluessa, tapetaan kommunistijohtajat Kullervo Manner, Väinö Jokinen, Mikko Evä sekä Rahjan veljekset Eino ja Jukka. Listalla lieinee ollut myös Tuomas Hyrskymurto.

Huhut kulkivat puolin ja toisin. Opposition johdolle ilmoitettiin, että Vartiainen vapautetaan 31. elokuuta. Oppositio siirsi nyt tapposuunnitelman toteuttamista. Samaan aikaan kokoontui keskuskomitean johto Kuusisen klubille päättämään oppositio lopullisesta nujertamisesta. Tämä tiedettiin oppositio piirissä ja sen johto päätti toteuttaa murhat Kuusisen klubilla.

Oppositio ”murharyhmä” kokoontui August Pyn (alias Aku Paasi) asunnolla ja siellä tarkistettiin suunnitelmat ja jaettiin murhattavat eri miehille. Kun keskuskomitea ilmoitti että Vartiainen vapautetaan vasta kuukauden kuluttua, suunnitelmat pantiin toimeksi. Punaupseeri Matikainen kävi Kuusisen klubilla tiedustelussa, missä siellä keskuskomitea kokoontui ja keitä siellä oli läsnä. Kello 19 punaupseeri August Pyy ampui eteisaulassa taukotupakalla olleen Jukka Rahjan haavoittaen ovivahtina ollutta Eelis Suurkauliota. Pyn perässä seurasi punaupseeri Halonen käsikranaatteineen. Hä-

nen tehtävänä oli kranaateilla varmistaa murhat. Kokoussalin ovi potkaistiin auki ja murharyhmä aloitti silmittömän ammunnan saliin. Heti aluksi haavoittui kokouksen puheenjohtaja komissaari Lehtinen sekä Mikko Evä ja Jaakko Rahja. Jotkut komitean jäsenet yrittivät pakoon sivuhuoneisiin ja sitä kautta ulos talosta. Ovilla olleet oppositio toimintaa varmistaneet asemiehet ampuivat Väinö Jokisen, Konsta Lindqvistin, Ferdinand Kettusen, Juho Viita-

saaren, Tuomas Hyrskymurron, Juho Sainion sekä konttoristi Liisa Savolaisen. Kahdeksan ihmistä kuoli ja kymmenen haavoittui ryttäkässä. Enemmänkin uhreja olisi voinut tulla, mutta murharyhmältä loppuivat patruunat. Poissa keskuskomitean kokouksesta olivat ja henkensä säilyttivät ainakin Kullervo Manner, Eino Rahja, Kustaa Rovio ja Toivo Antikainen, joka tuolloin oli Kuusisen mukana Tukholmassa.

Oppositio miehiä ei tarvinnut vangita, sillä he antautuivat itse. He jättivät pidättäjilleen kirjeen selityksellä, ettei se ollut puolustuspuhe tekemisilleen, mutta oli selvitys suomalaisille tovereille murhien syistä sekä Neuvosto-Venäjällä että Suomessa. Ensin vangit vapautettiin, mutta Tseka ei tuntenut armoa: Voitto Elo-

Otto Ville Kuusinen

ranta ammuttiin marraskuussa 1922, toiset pantiin vankiloihin tai karkotettiin vuosiksi Siperiaan. Vihaisin näistä lievältä tuntuneisiin tuomioihin oli tietenkin SKP:n johto, joka olisi halunnut murharyhmälle tunnustavimmat rangaistukset. Joka tapauksessa murhat Kuusisen klubilla kukistivat Neuvosto-Venäjälle siirtyneiden suomalaisten ”toisinajattelijoiden” kapinahankkeen.

Anssi Vuorenmaa

Lähteistä: Kirjoituksen lähteenä on käytetty internationaalien osalta Otavan Iso Focusta, osa II (1970) ja Pietarin tapahtumien osalta Markku Salomaan teosta Punaupseerit, WSOY 1992 sekä Pentti Ahon Punakapteeni Simo Suden kohtalo, Kustantajat Sarmala Oy 2003. OV Kuusisen kuva Osmo Jussilan teoksesta Terijoen hallitus 1939–40, WSOY 1985.

Maanpuolustuskoulutus

Lisää turvallisuutta

www.mpky.fi

**ISÄNMAAN JA UPSEERIEN ASIALLA
UPSEERILIITTO**

**Suomen Sotaveteraaniliittoa
tervehtien**

RESERVILÄISLIITTO

Döbelninkatu 2, 00260 HELSINKI, puh. (09) 4056 2040

Suomen
Reserviupseeriliitto ry
– Finlands
Reservofficersförbund rf
www.rul.fi

Suomen Reserviupseeriliitto
kiittää kaikkia sotaveteraaneja.
Itsenäinen Suomi on hyvä
maa asua.
Kiitos Teille panoksestanne
sodan ja rauhan aikana.

**Helsingin
Reserviupseeripiiri ry**

**Turvallisesti
huomiseen**

Päälystöliitto ry
Befälsförbundet rf

Aliupseeriliitto ry
tervehtii sotiemme veteraaneja
www.aliupseeriliitto.fi

Matti Viitanen jatkaa Pirkanmaan peräsimestä

Pirkanmaan vuosikokouksessa Sastamalan seurakuntatalolla, jonne koontui 180 henkeä, kuultiin aluksi kaupunginjohtaja **Paavo Sallin** ja kansanedustaja **Arto Satosen** tervehdykset.

Matti Viitanen

Suomen Sotaveteraaniliiton myöntämät kultaiset ansioristit luovutettiin **Sinikka Riisille**, **Yrjö Saarelle**, **Eero Syväselälle**, **Lauri Määttäselälle**, **Timo Salokantelelle**, **Jaakko Viherkoskelle**, **Tauno Tammilehdelle** ja **Pentti Kummulle**.

Kokouksessa käsiteltiin ja hyväksyttiin edellisen vuoden toimintakertomus ja tilikertomus sekä toimintasuunnitelma ja talousarvio kuluvalle vuodelle. **Matti Viitanen** valittiin piirin puheenjohtajaksi uudelleen jo kolmannentoista kerran. Kokouksessa valittiin ehdokkaat liittovaltuustoon sekä piirin edustaja liittokokoukseen Kuopioon.

Seija Vehmas

Kauhanen jatkaa Suur-Savossa

Suur-Savon Sotaveteraanipiiri ry:n vuosikokous pidettiin 14.3.2010 Piekämäellä. Piirin puheenjohtajaksi valittiin edelleen **Tauno Kauhanen** Jäppilästä. Varapuheenjohtajina jatkavat **Raimo Paaajan** Joroisista ja **Juhani Manninen** Hirvensalmelta.

Vuosikokous päättyi Piekämäen vanhassa kirkossa pidettyyn juhlakonserttiin, jossa esiintyivät **Jorma Hynninen** säestäjinä **Ilkka Paananen**, piano ja Savon Sotilassoittokunta.

Pertti Pulkkinen

Arto Mikkosesta Kymenlaakson Sotaveteraanipiirin uusi puheenjohtaja

Kymenlaakson Sotaveteraanipiirin vuosikokous oli historiallinen. Piirin puheenjohtajana 14 vuotta toiminut everstiluutnantti (evp) **Olavi Eronen** tahdtoi luovuttaa tehtävät nuoremmalle sukupolvelle. Eronen työn jatkajaksi valittiin eversti (evp) **Arto Mikkonen** (65 v.) Kouvolasta. Hän toimi viimeisinä vir-

kavuosinaan Itä-Suomen Sotilasläänin komentajana. Tehtävän motoksi Mikkonen kertoi: ”Veteraaneja ei jätetä”.

Kiitokseksi pitkäaikaisesta ja ansiokkaasta työstä Eronen kutsuttiin piirin kunniapuheenjohtajaksi.

Teksti ja kuva:
Roope Nieminen

Kukitetut puheenjohtajat Arto Mikkonen (vas.) ja Olavi Eronen.

Yhdistysten toiminta ei ole uhattuna Etelä-Karjalassa

Vaikka suuria rahoja ei olekaan käytettävissä, niin itsenäisten sotaveteraaniiyhdistysten tulevaisuus ei ole uhattuna Etelä-Karjalassa.

Toimintaa jatketaan niin kauan kuin veteraanit haluavat, Etelä-Karjalan Sotaveteraanipiirin puheenjohtaja **Erkki Pulli** vakuutti Luumäellä maaliskuussa pidetyssä piirikokouksessa.

Pulli jatkaa piirin puheenjohtajana. Erovuorossa olleista hallituksen jäsenistä jatkavat **Heikki Vanhanen** Ruokolahdelta, **Erkki Autio** Ylämaalta, **Lauri Hulkkonen** ja **Matti Ruskonmäki** Lappeenrannasta sekä **Kyösti Parviainen** Savitaipaleelta. Uudeksi jäseneksi valittiin **Erkki Nieminen** Imatralta.

Kokousasioiden jälkeen luovutettiin Sotaveteraaniliiton kultainen ansioristi **Kauko**

Kauppiselle, ansioristi **Pekka Rossille**, **Jaakko Hulkkoselle**, **Esko Pyysalolle** ja **Eero Aho-**

ristin saavat **Yrjö Sahiluoma** ja **Eila Tuovinen** sekä ansiomitälin **Matti Tolvanen**.

Pauli Saukkonen

Etelä-Karjalan piirikokouksessa palkitut sotaveteraanit: **Kauko Kauppinen** (vas.), **Pekka Rossi**, **Jaakko Hulkkonen**, **Esko Pyysalo** ja **Eero Ahonen**.

Etelä-Pohjanmaalla keskusteltiin vilkkaasti

Etelä-Pohjanmaan Sotaveteraanipiirin ja nais-toimikunnan vuosikokoukset pidettiin Lapualla 24.3.

Kokouksessa oli edustettuna piirin 30 yhdistyksestä 28.

Piirin puheenjohtajaksi valittiin edelleen liikkeenharjoittaja **Ville Sointula** Nurmesta. Uusina jäseninä piirihallitukseen valittiin **Risto Vaismaa** Alahärmästä ja **Matti Lahtinen** Korttesjärveltä.

Naistoimikunnan puheenjohtajana jatkaa **Kyllikki Fälbén** Lapualta. Kokousedustajien kesken käytiin vilkas keskustelu naisjaostojen asemasta ja tulevaisuudesta. Todettiin, että jaostojen toiminnan jatkuvuus on kaikkien etu.

Pertti Korttesniemi

Kokouksen puheenjohtajana toiminut kaupunginjohtaja **Paavo Latva-Rasku**.

Lahden piiri jatkaa entisin voimin

Lahden Sotaveteraanipiirin vuosikokous pidettiin 13.3. Hämeen Rykmentin auditoriossa. Nykyinen piirin puheenjohtaja **Eero Lehtonen** samoin kuin piirisihteeri **Lauri Pastila** jatkavat edelleen tehtävässään. Piirin naistoimikun-

nan puheenjohtajana jatkaa niin ikään **Anja Kuittinen**. Kokouksessa jaettiin huomionosoituksia seuraaville henkilöille: **Eino Savutie**, **Aino Boucht**, **Senja Hynninen** ja **Jukka Simola**.

Kokouksen aikana muistettiin monin eri tavoin Talviso-

dan rauhan 70-vuotismuistopäivää. Marsalkka Mannerheimin patsaalle kokoontui n. 300 kuulijaa. Tilaisuudessa juhlapuheen piti prikaatikenraali **Veli-Pekka Parkatti**.

Eino Järvinen

Piirikokous Oulun Edenissä

Pohjois-Pohjanmaan Sotaveteraanipiirin vuosikokouspäivä alkoi rovasti **Simo Kaappolan** johdattelemalla alkuhartaudella ja huomionosoituksin. Vuoden 2010 sihteerinlautasella palkittiin **Seppo Lappalainen** Vi hannista. Osanottajia tapahtumassa oli satakunta, kun mukana olivat myös omaan kokoukseensa saapuneet yhdistysten naisjaostojen edustajat.

Ruokailun jälkeen pidetyssä vuosikokouksessa puhetta johti **Paavo Kurttila**. Kunniajäseniksi kutsuttiin **Helvi Pelttonen**, **Simo Miesmaa**, **Atte Autio**, **Paavo Pasanen**, **Arvi**

Vuorialho ja **Tauno Matela**.

Piirin puheenjohtajana jatkaa **Aarno Strömmer**. Varapuheenjohtajiksi tulivat **Matti Jutila** Oulusta ja **Paavo Pikkuaho** Pudasjärveltä. Uusia jäseniä 27-jäseniseen hallitukseen tuli seitsemän. Työvaliokuntaan, jossa on yhdeksän jäsentä, uusia jäseniä tuli peräti kuusi, heistä neljä nuorempaa kannatusjäsenkuntaa. Nais-toimikunnan puheenjohtajaksi valittiin **Helvi Peltosen** jälkeen **Nina Laitinen** Utajärveltä.

Vuoden 2010 toimintasuunnitelmassa on keskeisenä asiana liiton asettamien tavoitteiden tukeminen. Jäsenyh-

distysten toimintaa piiri tukee talousarvion mukaisissa puitteissa. Piirin neljä kesäistä virkistysviikkoa järjestetään Kalajoella.

Yhdistysten veteraanijäsenen luku on laskenut, mutta on vielä lähes 2000. Ilonaiheena on puoliso- ja leskijäsenten sekä kannatusjäsenten määrän nousu. Heitä on jo yli 2000. Naisjaostojen jäseniä on heitäkin edelleen lähes 2000, joten ”kaikkienensa olemme yhä yli 5000 veljen ja sisaren kelvollisesti toimiva työyhteisö”, Oulun Edenissä todettiin.

Aarno Strömmer

Everstiluutnantti Tuukka Alhonen Varsinais-Suomen johtoon

Varsinais-Suomen Sotaveteraanipiirin vuosikokous valitsi yksimielisesti piirin uudeksi puheenjohtajaksi everstiluutnantti (evp) **Tuukka Alhosen** Kaarinasta. Alhonen on ensimmäinen ei-veteraani piirin johdos-

sa. Tuekseen hän sai kaksi kokenutta veteraanivaikuttajaa, kun vuosikokous valitsi piirin varapuheenjohtajiksi maanviljelysneuvos **Eeri Hyrkön** Nousiaisista ja kunnallisneuvos **Toivo Mattilan** Taivassalosta.

Varsinaisessa kokoukses-

sa puhetta johti **Erkki Nurmi** Paimiosta. Kokous hyväksyi toiminta- ja tilikertomukset vuodelta 2009 sekä toimintaja taloussuunnitelmat vuodelle 2010.

Osmo Suominen

Isojoen 45-vuotisjuhla

Tasavallan Presidentin myöntämä Suomen Valkoisen Ruusun ritarikunnan ritarimerkki luovutettiin 7.2. kotiseutuneuvos Esko Hernesharjulle Isojoen Sotaveteraanien 45-vuotisjuhlan yhteydessä. Kuvassa vasemmalta pj. Martti Viitalähde, sihteeri Mauno Tyynismaa, Helvi Viitalähde ja Esko Hernesharju. Kuva: Matti Luomakortes

Turussa veteraanien hernekeittotempaus

Turun Sotaveteraanien muonitusjaosto tempaisi hernekeittomyyynnillä Talvisodan päättymisen 70-vuotismuistopäivänä Turun kauppatorilla.

Turun NEVA TOURS OY

- * Bussi ja junamatkat
- * Viisumit Venäjälle
- * Hotellipaketit
- * Tilausajot

Aninkaistenkatu 12, 20100 TURKU
Puh. (02) 2504 655
+358 400 332 001, fax (02) 2504 775
www.nevatours.fi
nevatours@nevatours.fi

KULJETUKSET HOITAA
Siamac Oy

Julia Lines

www.julialines.fi

I H M I S E N H Y V Ä K S I

Palvelumme veteraaneille

Laitos- ja avokuntoutus

Laitoshoidon kuntien maksusitoumuksilla

Lisätietoja
p. 08-4794 717

TAUKOKANGAS

Oulainen www.taukokangas.fi

HANSATON
hearing it. emotions

Ei enää pariston vaihtoa. Ei enää säätimiä.

HANSATON AQ

Ladattava, täysin automaattinen kuulokoje.

AQ on saatavilla Hansaton -jälleenmyyjiltä sekä maahantuojalta jonottamatta. Kun haluat investoida elämäsi laatuun, valitse palveleva kuulokojetoimittaja.

Maahantuonti ja myynti

KUULOHANSA

Soidintie 8 - 00700 HELSINKI (Malmi)
(09) 345 5300

Kyyhkylä

KYYHKYLÄN KUNTOUTUSKESKUS
Kyyhkyläntie 9, Mikkeli
Puh. (015) 2033 262 • www.kyyhkyla.fi

Kuntoutusta maamme puolustaneille

Kyyhkylällä on pitkät perinteet ja vankka kokemus sotainvalidien ja veteraanien kuntoutuksessa. Huomioimme yksilöllisissä kuntoutusohjelmissa henkilökohtaiset toiveet. Kyyhkylän luonnonkaunis ympäristö on viihtyisä kaikkina vuodenaikoina!

Sotiemme Veteraanit -keräyksen tulos kehittynyt

Vuodesta 2006 lähtien veteraanijärjestöjen yhteinen varainhankinta on tuottanut yhteensä 12,3 milj. euroa. Valtaosa varoista on suoraan jäänyt yhdistystasolle ja keskuspaikalle kertyneet varat on annettu piireille käytettäväksi veteraanien, heidän puolisoitensa ja leskiensä hyväksi.

Neuvottelupäivät avannut Onni Toljamo on Rintamaveteraaniliiton puheenjohtaja.

Alla olevassa taulukossa on jaoteltu keräyspiireittäin vuoden 2009 tulokset suuruusjärjestyksessä. Tulokset ovat kokonaistuloksia, joissa on mukana rahankeräys ja myyntituotot. Viime vuoden tuloksista on nähtävissä useilla piireillä melkoisia edistymisiä, mutta myös notkahduksia.

Piiripäälliköt kokoontuivat Tuusulassa

Keräyspiirien vetäjät kokoontuivat helmikuussa Tuusulassa sijaitsevan Maanpuolustuskorkeakoulun tiloihin. Neuvottelupäivät avasi Veteraanivastuury:n varapuheenjohtaja **Onni Toljamo**. Veteraanivastuun varainhankkijat **Pia Mikkonen** ja **Kirsi Suojoki**, kenttäpäällikkö **Kari Korhonen** ja keräysjohtaja **Arto Lillberg** esittelivät viime vuoden tuloksia sekä tämän vuoden suunnitelmia.

Piiripäälliköitä ja taloudenhoitajia palkittiin Tuusulan neuvottelupäivillä.

KERÄYSALUEIDEN VARAINHANKINNAN KOKONAISTULOKSET 2006—2009

	2009	2008	2007	2006
Keski-Suomi	225 510 €	170 997 €	132 052 €	78 857 €
Helsinki-Vantaa	179 729 €	128 631 €	158 920 €	112 450 €
Etelä-Pohjanmaa	154 793 €	165 272 €	145 199 €	121 278 €
Lahti	118 622 €	101 267 €	90 512 €	97 037 €
Lappi	114 032 €	92 926 €	74 301 €	64 297 €
Pohjois-Pohjanmaa	107 164 €	104 772 €	108 524 €	77 911 €
Pohjois-Savo	105 088 €	87 442 €	81 334 €	73 062 €
Suuri-Savo	93 448 €	84 286 €	17 139 €	46 686 €
Pohjois-Karjala	92 962 €	97 509 €	48 587 €	45 018 €
Varsinais-Suomi	85 453 €	90 154 €	79 134 €	81 460 €
Satakunta	84 057 €	101 758 €	93 759 €	83 716 €
Pirkanmaa	83 914 €	46 479 €	56 286 €	48 050 €
Keski-Pohjanmaa	81 167 €	69 578 €	76 396 €	72 137 €
Pohjois-Uusimaa	79 771 €	61 416 €	65 184 €	67 263 €
Keski-Uusimaa	74 119 €	60 334 €	60 649 €	60 085 €
Södra Finland	72 319 €	54 142 €	86 261 €	67 186 €
Espoo-Kauniainen	71 977 €	76 001 €	77 807 €	- €
Kanta-Häme	62 138 €	60 369 €	48 621 €	23 879 €
Kymenlaakso	59 373 €	57 729 €	81 344 €	80 465 €
Vaasa	53 677 €	44 863 €	35 784 €	43 517 €
Etelä-Karjala	50 049 €	55 551 €	54 683 €	50 302 €
Kainuu	38 467 €	38 489 €	37 715 €	36 086 €
Länsi-Uusimaa	17 708 €	10 896 €	8 787 €	22 158 €
Itä-Uusimaa	11 494 €	5 613 €	3 016 €	- €
PIIRIT YHTEENSÄ	2 117 031 €	1 866 474 €	1 657 562 €	1 452 900 €
KESKUSPAIKKA	975 048 €	815 375 €	1 518 542 €	1 973 024 €
YHTEENSÄ	3 092 079 €	2 681 849 €	3 176 104 €	3 425 924 €

Talvisodan 105 muistopäivän aikana Sotiemme Veteraaneja tuoteostoin tukeneiden yritysten ja yhteisöjen tervehdykset sotiemme veteraaneille.

"Hieno asia -SUURI KIITOS- pientä on meidän korvaus"
Päijännematkat Koskinen Oy

"Tervehdys ja kiitos teille vapaan isänmaamme puolustajat sekä pelastajat!"
H&H Tuominen Oy

"Syvä kunnioituksemme ja kiitoksemme sotiemme veteraaneille tämän päivän itsenäisestä Suomesta."
Opetusministeriö

"Syvä kunnioitus ja kiitos sotiemme veteraaneille"
Spellpoint Oy

"Iisalmen kaupunki lähettää kunnioittavan tervehdyksen sotiemme veteraaneille"
Iisalmen kaupunki

Lahden Ilmasilta ry
Raksystems Anticimex
Mikkelin seudun elinkeinoyhtiö Miset Oy
Rajavartiolaitoksen esikunta
Automaatiotoimisto SR Oy
Otamon Teräs Tmi
Suomen Asiakastieto Oy
Front Capital Oy
Timo Priiki
Kiinteistöposti Oy
Insinööri-toimisto Hirsinummi Oy
Helsingin Poliisilaitos
Vantaan Rotary
Keskinäinen Vakuutusyhtiö Palonvaara
Pipelife Finland Oy
Tilaommel
Lomakylä Kakslauttanen Oy
Imatran Sisustus ja Väri Oy

Reserviläiset keräsivät veteraaneille

Reserviläiset kautta maan tempaisivat Sotiemme Veteraanit -keräyksen merkeissä Talvisodan päättämispäivänä 13.3. Maskussa kerääjänä toimineen sotilasmestari Heikki Hellevaaran lippaaseen oman antinsa laittoivat myös Jukka Hietanen.

Teksti ja kuva:
Osmo Suominen

Virkistystä Haapavedellä

Haapaveden sotaveteraanit isännöivät helmikuun lopulla Pohjois-Pohjanmaan sotaveteraanipiirin perinteistä talvitapahtumaa. Perinteinen virkistyspäivä keräsi jälleen lähes 300 osallistujaa ja lisäksi veteraanikonserttiin osallistui sata-päinen joukko koulunuorisoa.

Liikuntavaihtoehtoina oli tarjolla hiihtoa, kuntokävelyä ja allasliikuntaa. Muutamia sitkeitä veteraaneja lähti mukaan hiihtokilpailuun. Kävelylenkki oli useimmille kuitenkin mieluisinta. Myös uimahalliin riitti veteraaniväestä kävijöitä.

Veteraanikonsertin Haapaveden liikuntahallissa avasi Haapaveden sotaveteraanien puheenjohtaja **Pertti Hankonen**, joka esitteli myös kotiseutunsa erityispiirteitä. Haapavedelle on vuonna 1870 perustettu koko Pohjois-Suomen ensimmäinen kansakoulu. Haapavesi muistetaan myös perinteisenä hiihtopitäjänä. Mallikappale oman aikakautensa parhaista kilpahiihtosuksista, kaksi metriä pitkistä ”haapave-tisistä” oli myös nähtävillä paikalla.

Perinteiseen Vapauden viestikapulan vaihtoon kutsuttiin yleisön eteen neljä nuorta opiskelijaa, **Jannika Heiskanen**, **Katri Kaarto**, **Juho Haapakoski** ja **Jukka-Pekka Sainio**. He ottivat vastaan Haapaveden sotaveteraanien edustajilta viestin, jossa muistutetaan veteraanisukupolven osuudesta isänmaan puolustamisessa ja kannustetaan nousevaa polvea huolehtimaan sotiemme veteraanien perinnöstä ja myös maanpuolustusvelvollisuudesta tarvittaessa samalla tavoin. Viestin lukijana toimi so-

Virkistyspäivä Haapavedellä huipentui veteraanikonserttiin, jossa esiintyivät Oulun Sotaveteraanikuoro ja Pohjan Sotilassoittokunta. Yhteisesiintymiset johti musiikkiyliluutnantti Jaakko Nurila.

taveteraani **Veikko Nurkkala**.

Pohjan Sotilassoittokunnan esitettyä Juhlasoiton sotaveteraaneille puheenjohtaja **Aarno Strömmer** toi tilaisuuteen piirin tervehdyksen. Hän saattoi tyytyväisenä todeta, että vuodesta 2003 alkaen on onnistuneesti toteutunut myös sukupolvien kohtaaminen piirin liikuntapäivään liittyvissä veteraanikonserteissa. Esiintyjinä näissä, myös koulunuorisolle suunnatuissa konserteissa ovat olleet Pohjan Sotilassoittokunta ja Oulun Sotaveteraanikuoro. Sotaveteraanien kultainen ansioristi luovutettiin Veikko Nurkkalalle. Sama ansiomerkki oli myönnetty myös **Jaakko Kynnökselle** Haapavedeltä, joka oli nyt kuitenkin estynyt sitä vastaanottamaan.

Puolustusvoimien ja Pohjois-Suomen sotilasläänin lämpimän tervehdyksen esitti everstiluutnantti **Raimo Sevon**. Hän kiitteli tapahtuman leppoisaa ja myös maanpuolustustahtoa kohottavaa ilma-

piiriä. Veteraaneja hän piti todellisina sankareina, jotka tekojensa kautta näyttävät esimerkkiä nuoremmille. Esimerkillistä hänestä on yhteishenki ja periaate, että kaveria ei jätetä, samoin kuin omasta fyysisestä kunnosta huolehtiminen.

Haapaveden kaupungin tervehdyksen toi kaupunginjohtaja **Jouko Luukkanen**. Kaupungin uuteen strategiaan sisältyvää toteamusta lainaten hän totesi, että ”Haapavesi on ihmeen hyvä”. Tämän hän sanoi myös tarkoittavan, että Haapavesi ei ole kriisikunta eikä sellaiseksi tule. Täällä on hyvä asua ja elää sekä tehdä työtä tai opiskella. Veteraanien henkisenä perintönä Luukkanen mainitsi kolme periaatetta: kaveria ei jätetä, jokainen pitää paikansa ja periksi ei anneta.

Haapaveden seurakunnan tervehdyksen tuonut kirkkoherra **Mauno Soronen** totesi veteraanien olleen oikealla asialla puolustaessaan omaa kansaansa ja läheisiään. ”Olitte oman-

tunnon ihmisiä”, hän sanoi ja toivotti ikääntyneille veteraaneille terveyttä ja elinvoimaa.

Oulun Sotaveteraanikuoro ja Pohjan Sotilassoittokunta aloittivat varsinaisen konserttiosuuden esittämällä yhdessä Muis-toja Pohjolasta. Kuoron jatka-essa omaa lauluohjelmistoaan johtajan paikalle siirtyi **Pentti Sutela**. Veteraanin iltahuuto esitettiin jälleen kuoron ja soit-tokunnan yhteisesityksenä.

Pekka Koivisto

SHOPRIDER OMATOIMISUUTTA LIKKUMISEEN!

Tyylikäs SHOPRIDER® itsenäiseen ja turvalliseen liikkumiseen

Kysy tarjouksistamme!
SOITA 0400 461 358

TE-UL8W36

Upea sähkö-pyörätuoli, joka on suunniteltu vaativaan käyttöön. Ajomatka yhdellä akun latauksella 20 km. Matkanopeus 5 km/h

1900 €

TE-778S

Jokapäiväiseen asiointiin suunniteltu tyylikäs apu-kuikuneuvo. Ajomatka yhdellä akun latauksella 29 km. Matkanopeus 10 km/h

2450 €

TE-889SL

Turvallinen ja vakaa ajettava vaihtelevassakin maastossa. Ajomatka yhdellä akun latauksella 35 km. Matkanopeus 12 km/h

Hinnat sis. alv 22%. Toimitusmaksu 80,-
Kattava mallivalikoimamme osoitteessa:
www.apuajoneuvo.fi

apuajoneuvo

Maahantuonti, myynti ja vuokraus:

Kuusiluoto Oy | Vähänummentie 1
04380 TUUSULA | harri@puro.net

LVI-MARKO MAHO
0400 947 213 KORJA

LÄMPÖ, - VESI, - VIEMÄRI- JA ILMASTOINTITYÖT JA TARVIKKEET

P. 0400 947 213

posti@lvimaho.fi

www.lvimaho.fi

Alakouluntie 4, 45610 Korja

sako

F I N L A N D

www.sako.fi

Veteraanien 30. vuosi kilpaladulla Sotaveteraanit hiihtivät kilpaa Tikkakoskella

-Oli mukava kolmekilometrin, kun ei lipsunut. Ja näinpä jäniksenkin ladun varressa, totesi pirteänoloinen veteraani hörppien mehua maalissa. Sotaveteraanien hiihtomestaruuskilpailu alkaa olla "kilpailu", jossa kaukaisten tuttavien tapaaminen kerran vuodessa tekee tapahtumasta niin henkisen kuin fyysisenkin kuntoilutilaisuuden.

Suomen Sotaveteraaniliiton 30. hiihtomestaruuskilpailut järjestettiin Luonetjärven varuskunnassa Tikkakoskella Ilmasotakoulun isännöimänä 17.-18.2. Vasta kaksi vuotta sitten kisailtiin samoissa paikoissa. Koska olosuhteet ja Ilmasotakoulun palvelut olivat yliveraisen hyvät, anottiin ja päästiin uudelleen Tikkakoskelle.

Kilpailun avajaisaamuna, 18.2. lipunnostossa ja vielä kello 10.00, kun ensimmäisten piti lähteä ladulle oli pakkasta yli 20 astetta. Päivä lämpeäni niin, että parin tunnin odotuksen jälkeen pääsivät hiihtäjät taipaleelle elohopean näyttäessä vielä -17 astetta. - Ei pakkanen estänyt meitä sotimasta-

kaan, kommentoitiin huoltoalueella. Ilmoittautuneista 125 kilpailijasta saapui paikalle 90, joista naisia oli 19. Vanhin ja lähes aina kisoissa nähty hiihtäjä oli 94-vuotias **Erkki Luntamo**. Hän voitti ainoana osallistujana sarjansa.

Paikkakunnan oma poika, tikkakoskelainen **Aarne Soanjärvi** (85 v) oli vaatimaton tavoitteessaan - reitti on hiihdetävä läpi. Soanjärvi paljastui kuitenkin varsinaiseksi kuntoiluhirmuksi, sillä talvisia latuja hän taivaltaa noin 1 000 kilometriä. Kesäisin Aarne kiertää yli kolmen kuukauden ajan Jyväskylän viikottaiset kuntosuorat.

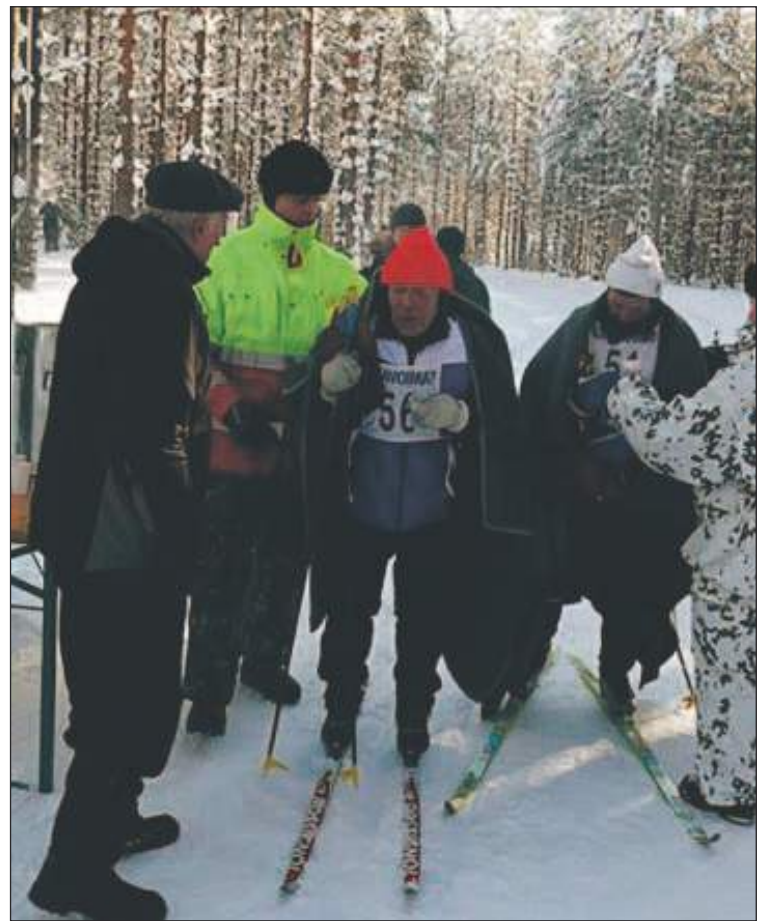
Iän tuoma kokemus sanoi, että ei ladulle ilman ennakkotreeniä. Kylmiltään rehkiminen voisi käydä hengen päälle. Luonnollisesti järjestäjä oli varautunut tehokkaaseen ensiapuun ja evakointiin, mutta onneksi niitä ei tarvittu. Vain neljää jäätynyttä nenänpäätä sulateltiin maalissa.

Tärkeä illallinen

Perinteisen tavan mukaisesti kokoonnuttii edellisenä päivänä,

17.2. Tikkakoskelle, missä majoittumisen jälkeen siirryttiin varuskuntakerholle. Veljes- ja sisarillallisen merkeissä vietettiin lämminhenkisen kisailta vanhoja tuttuja jututtaen. Tilaisuutta kunnioittivat läsnäolollaan muun muassa Jyväskylän kaupunginvaltuuston puheenjohtaja **Pauli Partanen**, Ilmavoimien Esikunnan esikuntapäällikkö, prikaatikenraali **Lauri Puranen**, Suomen Sotaveteraaniliiton hallituksen puheenjohtaja, prikaatikenraali (evp) **Finn-Göran Wennström** sekä Ilmasotakoulun johtaja, eversti **Harri Lepälaakso**.

Kilpailujen alkuhistoriaa muisteli värikkään persoonallisesti peräpohjalainen **Teuvo Hakanpää** (91 v). Epäilevien mielipiteiden varjostamana ensimmäiset Veteraanien hiihtokilpailut järjestettiin Rovaniemellä 8. huhtikuuta 1980. Tuolloin joukko oli "vasta" 50-60 ikävuoden väliltä. Menneitä kilpailuja muisteltiin myös **Toivo Hartikaisen** näyttämällä diakuvaesityksellä 80-luvulta takavuosien. Tämän päivän keskusteluissa joku arveli, että

Aarne Soanjärvi maalissa ja huopa hikisille harteille.

eiköhän nämä kisat kohta lopeteta. Ajatus ei saanut kannatusta varsinkin, kun vielä näinkin suuri joukko pystyy kokoon tumaan ja hiihtämään. Mitäpä mieltä oltiin, jos jonkun kilpailijan elämä sammuu ladulle, kyseli joku varovaisesti. Jälleen tunnuttiin oltavan yksimielisiä siitä, ettei ainakaan kilpailua pidä keskeyttää. - Ei sotakaan lopetettu, jos joku kuoli, tuumattiin.

Illan veteraani- ja tanssimusiikista vastasi tänäkin vuonna **Martti Saarisen** yhtye.

Hiihtokilpailut järjestetään ensi talvena Pohjois-Karjalan Prikaatissa Joensuun liepeillä.

Teksti: Kalevi Reiman

Kuva: Timo Hakala

KUUSAMON YHTEISMETSÄ
Kitkantie 21, 93600 Kuusamo
puhelin: 040 750 0026
internet: www.kuusamonyhteismetsa.fi

- Puutavaraa, keloja, polttopuuta
- Metsästysmahdollisuuksia
- Tontteja, vuokrakämppejä, vesialueita
- Hiekkaa, soraa ja mursketta
- Ostamme metsätiloja

Veteraanit mitalijahdissa Falunin MM-kisoissa

Hiihtäjäkonkarimme, simolainen Armas Ilvo (89) ja torniolainen Otto Lindholm (86) kunnostautuivat nyt jo 15:ttä kertaa järjestetyissä veteraanien MM-hiihdoissa. Molemmilla oli tuomisinaan kolme mitalia, Ilvolla jopa mestaruus 15 km:n matkalta. Ensimmäiset kisat järjestettiin v. 1987 Kuusamossa, joissa Ilvo oli jo mukana. Hieman myöhemmin joukkoon liittyi Lindholm. Molemmille on mitaleja kertynyt melkoinen määrä, "joiden innoittamina voi muistoja viritellä ja motivoida siten itseään jatkamaan verrattain korkeasta iästä huolimatta", kuten Ilvo toteaa. Aktiiviset hiihtäjämme ovat kolonneet kisojen myötä luonnollisesti pohjoismaat, mutta Atlantin taaksekin on pari kertaa matkustettu rakkaan harrastuksen myötä.

Kaksi suomalaista sotaveteraanimitalistia (vas.) Otto Lindholm ja Armas Ilvo kuuntelemassa ja myös laulamassa Maamme-laulua. Kuva: Pertti Laurila

PÄÄSKYNPESÄ
KUNTOUTUSKESKUS HOTELLI
HENRIKINTIE 4, 82900 ILOMANTSI

❖ **Yksilöllisen kuntoutuksen ykköspaikka**
Laitos-, päivä- ja avokuntoutusta kaikkiin toimintakykyluokkiin kuuluville sotiemme veteraaneille!

❖ **Edullinen kuntoutujan puoliso paketti**

❖ **Kukkarolle kevyet ryhmähinnat**

MYyntipalvelu:
puh. (013) 6821 400
myyntipalvelu@paaskynpesa.fi
www.paaskynpesa.fi

Suomen Sotaveteraaniiliton Hiihtomestaruus-
kilpailut Tikkakoski 18.2.2010

SARJA M 1916 ja vanhemmat Piiri			SARJA M 1928 ja nuoremmat			SARJA N 1930 ja nuoremmat					
1	Erkki Luntamo	Varsinais-Suomi	0:21:14	1	Vilho Näräkkä	Kanta-Häme	0:13:15	1	Raija Palomäki	Keski-Suomi	0:16:23
				2	Eero Kurkinen	Lappi	0:16:55	2	Irja Nieminen	Keski-Suomi	0:17:09
				3	Heino Iivonen	Pirkamaa	0:17:43	3	Laura Kaaria	Varsinais-Suomi	0:19:38
SARJA M 1917 - 1918				SARJA KJ M 1932 -1936			SARJA KJ N 1937 -1941				
1	Ilmari Koppinen	Varsinais-Suomi	0:20:24	1	Erkki Luukkonen	Etelä Karjala	0:10:25	1	Annikki Runnako	Etelä-Pohjanmaa	0:11:44
SARJA M 1919- 1920				2	Esko Runnako	Etelä-Pohjanmaa	0:10:47	2	Helmi Naukkarinen	Keski-Suomi	0:17:53
1	Aarne Mikkola	Etelä-Karjala	0:17:23	3	Unto Hankilanoja	Etelä-Pohjanmaa	0:11:07	3	Toini Pilkkakangas	Keski-Suomi	0:20:28
2	Arvi Kivivuori	Helsinki	0:24:35	SARJA KJ M 1937 -1941			SARJA KJ N 1942 - 1947				
SARJA M 1921 - 1922				1	Pentti Heiskanen	Pohjois-Savo	0:09:03	1	Alli Maja	Etelä Pohjanmaa	0:11:06
1	Lauri Peussa	Varsinais-Suomi	0:14:41	2	Sakari Pelkonen	Pohjois-Pohjanmaa	0:09:52	2	Anna-Maija Hautamäki	Etelä-Pohjanmaa	0:12:29
2	Uuno Vedenoja	Pohjois-Pohjanmaa	0:16:39	3	Heikki Pelli	Varsinais-Suomi	0:12:12	3	Irma Moilanen	Keski-Suomi	0:15:33
3	Helge Lillqvist	Vaasa	0:16:53	SARJA KJ M 1942 - 1947			JOUKKUEKILPAILU				
SARJA M 1923				1	Veikko Ronkainen	Pohjois-Savo	0:09:36	1	Kanta-Häme		0:56:21
1	Uuno Heiskanen	Pohjois-Savo	0:13:46	2	Esko Taipalus	Etelä-Pohjanmaa	0:10:17	2	Helsinki		1:00:43
2	Väinö Rantio	Helsinki	0:14:20	SARJA N 1920 ja vanhemmat			3 Keski-Suomi				1:01:11
3	Georg Finnilä	Vaasa	0:16:25	1	Aili Kaukinen	Pirkanmaa	0:27:30	4	Vaasa		1:05:18
SARJA M 1924				SARJA N 1921- 1923			5 Varsinais-Suomi				1:11:53
1	Reino Perander	Keski-Pohjanmaa	0:15:17	1	Hilkka Rantio	Helsinki	0:21:07	6	Pohjois-Pohjanmaa		1:14:34
2	Taavi Hokkanen	Keski-Suomi	0:16:12	SARJA N 1924- 1926			7 Pirkanmaa				1:28:22
3	Kaino Kauranen	Kanta-Häme	0:16:54	1	Vilminko Laura	Pohjois-Pohjanmaa	0:20:37	Ilmavoimien Teknillisen Koulun joukkue			
SARJA M 1925				SARJA N 1927- 1929			Kers Tuominen			0:07:50	(K-henk)
1	Heino Pietiläinen	Keski-Suomi	0:11:27	1	Leena Niemelä	Kanta-Häme	0:15:50	Opp Laherto			0:09:58
2	Aulis Lintunen	Helsinki	0:12:21	2	Laina Halvari	Keski-Suomi	0:18:44	Opp Honkanen			0:10:31
3	Viljo Ryyänen	Helsinki	0:12:55	3	Elvi Kukko	Keski-Suomi	0:20:17	Opp Hokka			0:10:57
SARJA M 1926 - 1927							Opp Rautiainen			0:11:22	
1	Osmo Nojonen	Vaasa	0:11:41				Opp Kupari			0:11:30	
2	Mauno Tikkanen	Kanta-Häme	0:13:09				Opp Fagerholm			0:11:49	
3	Aarno Jokinen	Varsinais-Suomi	0:14:05				Opp Liughtonen			0:12:10	
							Opp Heikkilä			0:12:55	

Vanhustyön
Keskusliitto Ry

Helsinki
www.vtkl.fi

V-M Saviranta Oy

Äänekoski-Uurainen

www.aktia.fi

Entistä monipuolisempi
Aktia - palveluksessasi

pankkipalvelut • vakuutuspalvelut • kiinteistönvälitys

Tervetuloa Aktiaan!
Ajanvaraukset puh. 010 247 100*

*kiinteästä linjasta 0,08 €/puhelu + 0,06 €/min.,
matkapuhelimesta 0,08 €/ + 0,17 €/min.

Aktia

Helsingin Sotaveteraanikuoro sai 2000 euron lahjoituksen Sotainvalidien Veljesliiton Aivoinvalideilta. Lahjoituksesta kävi kertomassa Aivoinvalidien puheenjohtaja Seppo Kanerva (oik.) kuoron harjoituksissa 19. helmikuuta. Kuva: Aulis Nyqvist

Martat palkittiin Lappeenrannassa

Lappeenrannassa sotiemme veteraanit puolisoineen ja sotilaspojat yhdessä järjestävät noin kerran kuukaudessa kaikille yhteisen hengellisen tilaisuuden. Lappeenrannan Sotaveteraanit luovuttivat v. 2009 hengellisten tilaisuuksien kahvitarjoilusta vastanneille Lap-

peenrannan alueen Martoilille Sotaveteraaniliiton standaarin. Kuvassa vasemmalla Lappeen srk:n eläkkeellä oleva kirkkoherra, rovasti **Jorma Taipale** ja Lappeenrannan Sotaveteraanien puheenjohtaja **Erkki Pulli**.

Kuva ja teksti:
Arto Pulkkinen

Maanpuolustuskoulutuksen Uudenmaan maanpuolustuspiiri järjesti Veteraanitukityö -kurssin Järvenpäässä Sotaveteraanien majalla. Kurssille osallistui lähialueilta toistakymmentä veteraanityöstä innostunutta henkilöä. Kuvassa kurssin johtajana toiminut Lassi Paavonkallio (oik.) jakaa osallistumistodistuksen luennoitsijana toimineelle Sotiemme veteraanit -keräyksen kenttäpäällikkö Kari Korhoselle. Vasemmalla myös luennoitsijana toiminut Järvenpään Reserviupseerikerhon puheenjohtaja Veikko Karhumäki.

Paras sotahistoriallinen pro gradu 2009-kilpailun voitto Turkuun

Suomen Sotahistoriallinen Seura ry on palkinnut kuudennen kerran sotahistoriaan liittyviä pro gradu -tutkielmia. Tällä toimintamuodolla seura haluaa tarkoituksensa mukaisesti tukea ja edistää Suomessa tehtävää sotahistoriallista tutkimusta.

Kilpailun tulokset julkistettiin 15.3. Helsingissä seuran vuosikokouksen yhteydessä, missä osa palkituista vastaanotti myös stipendikirjansa.

Parhaana ja 2500 euron stipendillä palkittiin Christian Jämsen tutkielmastaan "Värnpliklig inhysing och frivilig student. En kollektiv biografi om underbefälet vid 1:a Nylands finska skarpskyttebataljon och 5:e Kuopio finska skarpskyttebataljon 1881-1901". Tutkielma on tehty Åbo Akademin Humanistisessa tiedekunnassa.

Laajassa tutkielmassaan Christian Jämsen on selvittänyt Suomen sotaväen (vuosina 1881-1901) alipäälystön valikoitumista, sosiaalista taustaa, kotipaikkaa, koulutustasoa, ikää, urakehitystä, suoriutumista asepalveluksesta ja sotaväen ja muun yhteiskunnan välisiä vuorovaikutuselement-

tejä. Kohteekseen hän on valinnut kaksi eri puolilla Suomea olevaa tarkka-ampujapataljoonaa, toisen Uudeltamaalta, toisen Kuopiosta ja tekee vertailua pataljoonissa palvelevan alipäälystön välillä.

Selviä eroavaisuuksia kohteiden välillä onkin havaittavissa. Uusimaa (ja Etelä-Suomi) oli monessa suhteessa kehittyneempi kuin syrjäinen Kuopion lääni. Tämä näkyi monenlaisena eroavuutena myös näiden kahden pataljoonan alipäälystön rakenteessa.

Toisella sijalla ja 1750 euron suuruisella stipendillä palkittiin Juuso Ylönen tutkielmastaan "Wiron vapauden puolesta bolshevistien hirmuvaltaa vastaan: Sanomalehdistön suhtautuminen suomalaisvapaaehtoisten toimintaan Viron vapaussodassa 1918-1919". Tutkielma on tehty Joensuun yliopiston Yhteiskunta- ja aluetieteiden tiedekunnassa.

Ylönen on tutkinut Viron vapaussotaan liittyvää aihetta: miten Suomen lehdistö suhtautui Viroon lähteneeseen noin 3800 vapaaehtoiseen ja heidän osallistumiseensa maan vapaussotaan. Hän on käynyt läpi neljän lehden, Helsingin Sano-

mien, Hufvudstadsbladetin, Kouvolan Sanomien ja Suomen Sosialidemokraatin aihetta käsittelevät kirjoitukset ja tekee johtopäätökset näiden artikkeleiden perusteella. Kolme ensin mainittua lehteä suhtautui suomalaisen vapaaehtoisten toimintaan hyväksyvästi ja heidän sankarillisuutta korostaen. Sen sijaan Suomen Sosialidemokraatti kirjoitti asiasta vähemmän ja vähättelevästi.

Kolmannella sijalla ja 750 euron stipendillä palkittiin Heimo Kukkonen tutkielmastaan "Viljo Vyyryläinen, Punaorpo - Marskin ritari - Luottamusmies". Tutkielma on tehty Turun yliopiston Yhteiskuntatieteellisessä tiedekunnassa.

Kukkonen on selvittänyt, kuinka sisällissodassa 1918 punaisena teloitettun isän pojasta tuli jatkosodassa tinkimättömän sotilas ja Mannerheim-ristin ritari. Kukkonen on tutkinut kohdehenkilönsä elinkaarta pitempäänkin ja selvittänyt, kuinka tällaisen taustan omaava henkilö menestyi sodan jälkeisessä kunnallispolitiikassa ja taistelussa työväenpuolueiden hegemoniasta.

Esko Vuorisjärvi

Rajakenraalin majan näyttely uudistuu

Kenraalimajuri Erkki Raappanan komentoto- ja majoituspaikaksi Rukajärven rintamalle rakennettu hirsimaja on toiminut jo 25 vuotta sotahistoriallisena nähtävyyshoiteena Ilomantsin Parppeinvaaralla.

Rajakenraalin maja saa nyt uuden ilmeen. Näyttelyyn on toteutettu yhtenä uutuutena kuvaesitys, joka sisältää alkuperäistä TK-filmimateriaalia Erkki Raappanan komentopaikalta Rukajärveltä. TK-filmillä on otoksia marsalkka Mannerheimin tarkastusmatkalta Ru-

kajärvelle syyskuulta 1942.

Komentopaikan rakensivat Erkki Raappanan johtaman 14. Divisioonan pioneerit Novinkajärven rannalle Tiiksan kylään. Rukapirtiksi nimeämänsä hirsimajaan Raappana muutti syyskuun alussa 1941. Sodan jälkeen rakennus pystytettiin metsästysmajaksi Suomujärven rannalle Lieksaan. Vuonna 1984 maja siirrettiin Parppeinvaaralle Ilomantsiin.

Erkki Raappana johti talvi- ja jatkosodan taisteluja Lieksan, Rukajärven ja Ilomantsin suunnalla. Raappanan korpiso-

turit kävivät menestyksellistä puolustussotaa Karjalan erämaissa. Ansioistaan Rukajärven taisteluiden johtajana Erkki Raappana ylennettiin kenraalimajuriksi ja hänelle myönnettiin Mannerheim-risti nro 3.

Rajakenraalin majan uudistettu näyttely avautuu yleisölle kesäkuun 2. päivänä, Erkki Raappanan syntymäpäivänä. Kesäkaudella 2010 maja on avoinna päivittäin kesä- ja elokuussa klo 10-16 ja heinäkuussa klo 10-18.

Insinöörioppilastalo Oy

Tampere
Isännöitsijä Matti J. Mäkelä
0400-637 402

Perinteiden ja tulevaisuuden Vaasa

Ystävänäpäiväjuhlista perinne

Vaasan Rintama- ja Sotaveteraanit viettivät Sotilaskodissa lämminhenkistä ystävänäpäiväjuhlaa 14.2. jo kymmenettä kertaa. Yhdeksän kertaa juhlista on vastannut Tukijaosto, nyt ensimmäistä kertaa Veteraanitoimikunta.

Ystävänäpäiväjuhlaperinteen aloitti tukijaoston ensimmäinen puheenjohtaja **Jussi Kangas**.

Ensimmäinen tapahtuma oli vuoden 2001 ystävänäpäiväjuhla, joka kokosi Sotilaskotiin noin 100 sotaveteraania ja heidän puolisoaan.

Jo alkuvaiheessa muodostui tapa, että Vaasan kaupunki, Vaasan seurakunnat sekä puolustusvoimat tuovat tilaisuuteen tervetuloa. Tänä vuonna kaupungin tervehdyksen toi **Raija Kujanpää**, Vaasan suomalaisen seurakunnan tervehdyksen **Krister Koskela** ja Poh-

janmaan aluetoimiston tervehdyksen **Jari Hoppela**. **Jussi Hietikko** lausui Yrjö Jylhän runoja, Korsukuoro ja Tähtäkuoro esiintyivät **Reino Peltoharjun** johdolla.

Sotilaskoti täyttyi tänäkin vuonna yleisöstä ja esiintyjistä. Veteraanit tulevat mielellään juhlaan, koska siellä tapaa tuttuja ja ohjelma vie ajatukset arjen kolotuksista ja vaivoista nuoruuteen.

Kurt Damén, Yrjö Savola, Iris Nähls ja Eila Savola nauttivat avoimien ovien päivänä veteraanikahvissa sekä kahvista että tunnelmasta.

Sotaveteraanitoimiston avoimet ovet

Sotaveteraaniviikon aluksi yhdistys järjesti avoimien ovien päivän ensimmäistä kertaa lauantaina 6.3. Veteraanitoimistossa.

Päivä suunnattiin sekä jo jäsenenä oleville että jäsenyydestä kiinnostuneille. Kaksi henkilöä liittyi kannattajajäseneksi. Päivän aikana oli mahdollisuus tutustua Veteraanitoimiston toimintaan ja saada tietoa sotaveteraaneille sekä heidän puolisoilleen ja leskilleen tarkoitetuista etuuksista. Kahviossa nautittiin pullakahvit ja sen päälle tutustuttiin yhdistyksen historiaan ja nykyiseen toimintaan kuvaesityksen välityksellä. Tilaisuudessa kävi 33 henkilöä.

Yhdistyksen toimisto sekä veteraanikahvila, Café Ruffes, ovat auki maanantaisin, keskiviikkoisin ja perjantaisin klo 10–14.

Uskoa tulevaisuuteen

Yhdistyksen hallitus antoi Vaasan Sotaveteraanipiirille Suomen Sotaveteraaniliiton pyytämän lausunnon vuosiin 2012 ja 2020 ulottuvista tulevaisuudensuunnitelmista.

Varsinkin puolisoitten ja leskien huolto- ja tukitoimet jatkunevat pitkälle nyt arvioi-

tavana olleen aikajänteen yli. Yhdistyksellämme on hyvät valmiudet jatkaa huolto- ja tukitoimintaa tarkastelujakson loppuun vuoteen 2020.

Myös yhdistyksen perinteiden vaalinnasta halutaan pitää kiinni. Perinteiden vaalinta huolto- ja tukityön ohessa lisää yhteenkuuluvuuden tunnetta, joka on paikallistasolla erittäin tärkeää.

Koska huolto- ja tukitoimet jatkuvat yli vuoden 2020, ei yhdistyksen muuttamisella perinneyhdistykseksi ole Vaasassa toistaiseksi perusteita. Tätä tukee myös yhdistyksen jäsenmäärän myönteinen kehitys, jolloin varsinainen toimintavastuu voidaan siirtää kannattajajäsenille ja veteraanit jatkavat mm. hallituksessa niin kauan kuin tuntevat voimiansa riittävän.

Aikaisemmin ainoastaan kannattajajäsenille suunnattu Tukilinja – Stödlinjen -lehti lähetettiin jokaiselle jäsenelle helmikuun alussa. Neliväripainatuksena toteutettu jäsenlehti välittää koko jäsenkunnalle tietoa yhdistyksen toiminnasta sekä lisää yhteenkuuluvuuden tunnetta. **Veljiä ja sisaria ei jätetä!**

Teksti ja kuva: Tapani Tikkala

Veteraanista vuoden reserviläinen

Varsinais-Suomen Reserviläispiirin Vuoden Reserviläinen on sotaveteraani, vääpeli **Eero Kaira** Laitilasta. Reservin vääpeli Eero Kaira toimii edelleen aktiivisesti Laitilan Reservin aliupseereissa, ja lahjoitti muutama vuosi sitten yhdistykselle oman lipun. Kuvassa Kaira käsissään nimityksen tunnukset – pystykorvakivääri ja kunniakirja.

Teksti: Osmo Suominen
Kuva: Markku Tervahartiala

Sotaveteraaneille!

Kuntoutusta, hoitoja, neuvontapalveluja, palveluasumista ja kotihoivaa, kylpyläpalveluja, terveystarkastuksia, pitkäaikaishoitoa... Maamme ensimmäinen alueellinen Sairaskoti.

Tarjous vuodelle 2010

Kuntoutuksessa olevan sotaveteraanin puolisolalle.

Majoitus täysihoidossa:

Hinta:
58 €/vrk
53 €/vrk (vuorokausia enemmän kuin kolme)

Sisältäen:

Majoituksen ja täysihoidoruokailut
Kylpylän ja kuntosalin käytön
Ohjatut liikunta- ja allasryhmät (ma-pe)
Vapaa-ajan ohjelmaa
Mahdollisuuden suolahuonehoitoihin.

Lisämaksusta:

Hoidot: alennus 10%
Hoidot tulee varata etukäteen.

Nepenmäenkatu 2, 80200 JOENSUU
Puh. (013) 17 221, Fax (013) 172 2523
myyntipalvelu@kuntohovi.fi
www.kuntohovi.fi

OVAKO

Turenki

Varsinais-Suomessa palkitsemistilaisuus

Varsinais-Suomen Sotaveteraanipiiri jakoi liiton ansiomitalit saajilleen hotelli Marina Palacesissa järjestetyssä tilaisuudessa. Kuvassa yksi mitalin saajista, kommodori **Tapio Maijala** keskustelemassa piirin pitkäaikaisen tilintarkastaja **Maija-Liisa Torikan** kanssa. Torikan luopuessa tehtävästään piiri muisti häntä samassa tilaisuudessa pienoislipulla.

Muut Suomen Sotaveteraaniliiton ansiomitalilla palkitut olivat kirkkoherra **Timo Kähkönen** ja kunnanjohtaja **Hannu Rämö** Nousiaisista, everstiluutnantti **Markku Kuusela** Tampereelta ja maanviljelysneuvos **Kaarlo Pettila** Salosta.

Teksti ja kuva:
Osmo Suominen

**KUN HALUAT HYVÄÄ
TILAUSAJOPALVELUA
SOITA**

P. Tyllitän Linja Oy.

Hyljekuja 6, 02270 ESPOO
(09) 888 1269 tai 888 1312

**OULUNKYLÄN
KUNTOUTUSSAIRAALA**
Käskynhaltijantie 5, 00640 Helsinki
Puh. (09) 752 712

**Hyvät sotiemme veteraanit!
Tarjoamme veteraanikuntoutusta:**

Avokuntoutus, yhteydenotot
puh. (09) 7527 1546

Laitos- ja päivä kuntoutus, yhteydenotot
puh. (09) 7527 2026

Mahdollisuus osallistua käyntipäivinä erilaisiin liikuntaryhmiin, valvottuun uintiin ja saunaan.

Lisäksi on ruokailumahdollisuus. Keittiöstä saa ostaa mukaan myös valmisruoka-annoksen.

TERVETULOA!

Museotyötä vapaaehtoisvoimin

Tampereen Suojeluskunta- ja Lottamuseo perustettiin 2003. Museo vaalii pohjoishämäläistä suojeluskunta- ja lottaperinnettä sekä marsalkka Mannerheimperinnettä. Kokoelmissa on myös sotiimme liittyviä perinneaineistoja. Museo toimii Tampereen keskustassa Reserviläisjärjestöjen toimitalon kellaritiloissa. Taustalla on perinneyhdistys, jossa on noin sata henkilöjäsentä ja 14 yhteisöjäsentä.

Kellaritiloissa toimivaa museovarastoa esitellään tilauksesta lähinnä ryhmille. Monet maanpuolustusyhteisöt pitävät museossa kokouksiaan. Kävijöitä on ollut vuosittain 700-800 henkeä. Enemmän yleisöä saavutetaan museon tuottamalla erikoisnäyttelyillä muualla kuin museon tiloissa.

Talvisodasta näyttely esillä veteraanipäivillä

Marraskuun lopulta kiersi tamperelaisissa yleisöpaikoissa Tampereen Suojeluskunta- ja Lottamuseon ja Museokeskus Vapriikin yhteistyönä tekemä erikoisnäyttely ”Pirkkahämäläisten Talvisota – kotirintama ja taistelut”. Näyttely oli 105 päivän ajan esillä tamperelaisissa yleisöpaikoissa: Vapriikissa, Sampolan kirjastossa, pääkirjasto Metsossa, Tampereen Ammattikoululla ja Tampereen Suomalaisella Klubilla. Näyttelyyn tutustui kierron aikana arviolta lähes 10 000 katsojaa. Tämä näyttely on esillä myös kansallisen veteraanipäi-

Sotaveteraaniliiton johto vieraili museolla kiiristorstaina 1. huhtikuuta. Oikealta liiton puheenjohtaja Arno Strömmer, Pirkanmaan piirin puheenjohtaja Matti Viitanen, liittohallituksen puheenjohtaja Finn-Göran Wennström, liiton toiminnanjohtaja Markku Seppä, Tampereen Sotaveteraanien Huoltoyhdistyksen toiminnanjohtaja Esko Pihl ja Pirkanmaan piirin toiminnanjohtaja Seija Vehmas.

vän tilaisuuksissa 26.-27. huhtikuuta Tampereen Messu- ja Urheilukeskuksessa.

Pari vuotta sitten museo teki erikoisnäyttelyn ”Aika taistella, aika rakentaa”, joka on kertomus suojeluskunta- ja lottajärjestöjen aikakaudesta. Näyttelyn tauluista on tehty lainattavaksi myös pieniin tiloihin sopivat ja helposti käsiteltävät A3-kokoiset versiot.

Kokoelmat järjestykseen

Tampereen Suojeluskunta- ja Lottamuseon kokoelmissa on parituhatta esinettä, noin 2 500 kuvaa ja nelisensataa kirjaa sekä muita kirjallisia tuotteita. Kokoelmat on saatu lahjoituksina, ja lahjoituksia tulee jatkuvasti. Kokoelmien luettelointiin ja kuvien siirtämiseen sähköiseen muotoon on saatu asiantuntija-apua Museokes-

kus Vapriikista. Hyvin järjestetyillä kokoelmilla voidaan palvella myös Vapriikin ja muiden museoiden näyttelytarpeita.

Museo toimii vapaaehtoisvoimin. Mukana on aktiivinen ryhmä asianharrastajia. Kehittämiseen ja näyttelyhankkeisiin on saatu avustuksia. Tärkeätä on myös yhteistyö Vapriikin ja alueen maanpuolustusyhteisöjen kanssa. Tulevaisuuden keskeinen tavoite on saada sellaiset toimitilat, joita voidaan pitää enemmän avoimena ja joissa suojeluskuntalaisten ja lottien sekä sotiimme veteraanien kunniakasta perinnettä voidaan Tampereella paremmin esitellä yleisölle. Museolla on kotisivut: pirkanperinto.nettisivut.fi

Teksti ja kuva:
Markku Rauhalhti

Junalla sotaan ja sotaa pakoon Rautatieaiheinen kirjoituskilpailu 23.1.-31.5.2010

Kouvolan kansalaisopisto, Kouvolan kaupunginmuseumuseo ja Rautatiekulttuurikeskus REILIA järjestävät valtakunnallisen rautatieaiheisen kirjoituskilpailun, jolla pyritään keräämään talteen rautatieaiheista muistitietoa sotavuosista.

Kirjoita vapaamuotoinen kertomuksesi A4-arkille käsin tai tietokoneella. Kerro tapahtuman aika ja paikka. Laita kirjoituksen mukaan erillinen suljettu ja nimimerkilläsi varustettu kirjekuori, jossa on yhteystietosi (nimi, osoite, puhelinnumero, sähköpostiosoite). Liitä yhteystietoihisi kirjekuoreen A4-arkki, jossa on

taustatiedot; syntymäaika ja -paikka, koulutus ja ammatti sekä allekirjoitettu suostumusesi siihen, että lähettämäsi aineisto arkistoidaan nimelläsi tutkimuskäyttöön rautatiekulttuurikeskuksen arkistoon ja mahdollisesti julkaistaan kertomuskokoelmassa. Jos haastattelet jotakuta, laita mukaan myös haastatellun taustatiedot. Mahdollisista valokuvista myös mahdollisimman tarkat tiedot.

Lähetä vastauksesi 31.5. mennessä osoitteella: Kouvolan kansalaisopisto, rautatieaiheinen kirjoituskilpailu, Salpausselänkatu 28, 45100 Kouvola.

Tuomaristo valitsee voittajat, joille ilmoitetaan asiasta

henkilökohtaisesti. Palkinnot jaetaan Kouvolan rautatieseminaarissa tammikuussa 2011.

Lisätietoja:

Kouvolan kansalaisopisto
Ritva Sorvali
puh. 020 615 6579
ritva.sorvali@kouvola.fi

Kouvolan kaupunginmuseumuseo

Anu Kasnio
puh. 020 615 8317
anu.kasnio@kouvola.fi

Helsingin yliopisto, Koulutus- ja kehittämiskeskus Palmenia
Heli Mäki puh. 050 316 0541
heli.maki@helsinki.fi

Pakkalan Liikenne Alavus	Hanskitrans Oy Alavus	Sisustus-Taloteam Oy Aura
Söderlångvik Gård Dragsfjärd	K&K Mustoset Ay Enonkoski	TMG Consulting Oy Espoo
Steripolar Oy Espoo	Sun Chemical Oy Espoo	A.Seppälä Total Quality Oy Espoo www.astq.fi
Nokkalan Sähkö Oy Espoo	Haglund Networks Oy Espoo	Geo-Juva Oy Espoo
PROTOSHOP HENOMEKAANINEN KONEPALJA JO VUODESTA 1841	Scannotec Oy Espoo	Ollasgård Håkan Nyström Espoo
Brand Factory Finland Oy Espoo	SUOMEN KONGRESSITEKNIKKA OY	Insinööritoimisto Konstru Oy Espoo
Wincor Nixdorf Oy Espoo	Citymarket Sello Leppävaara Puh. 09-849 550	Vesijohtoliike J.Laitinen Oy Espoo
Oy Sten Line Ab Espoo	Esse Elektro Kraft Ab Esse	ETS-LINDGREN™ An ESCO Technologies Company ETS-Lindgren Oy, Eura
Hämeen Kuivaustekniikka Oy Forssa	FORSSAN BETONI OY	Kotkanpesä 2000 Oy Förby, Särkisalo www.kp-ravintolat.fi
Haapajärven LVI-Rakentajat Oy Haapajärvi	T:mi Kari Kronqvist Haapajärvi	Haminan Vesijohtoliike Penttilä Oy Hamina
Rakennuspalvelu MK-Toikka Oy Hamina	Ab Lillolle Oy Hanko	Hauhon Myllärit Oy Hauho
YK-Asennus Oy Hauho	MJK Vesitekniikka Oy Haukivuori	Paintek Pihlajamäki Oy Helsinki
Kuljetusliike V. Mönkkönen Oy Helsinki	Kuljetusrinki Oy Helsinki	Oy Konwell Ab Helsinki
Pelti-ja Rautatyö Oy Helsinki	Hyvää Kevättä Toivottaa ! Merta Oy / Merta Logistic Oy Helsinki	SPT-Sähkö Oy Helsinki
Haagan Kiinteistötoimisto Oy Helsinki	Qualitas Fennica Oy Helsinki	Rail Partners Oy Helsinki

Sotahistoriallisia museoita ja paikkoja

Veteraanien laadukasta kuntoutus- ja virkistystoimintaa ammattitaidolla ja sydämellä.

Majoitustarjous veteraaneille ja puolisoille 54 € / hlö / 2hh / vrk, 1 hh-lisä 26 € / vrk sis. puolihoito, aamu- ja iltasauna uunteineen sekä vapaa-ajan ohjelma. Tarjous ei ole voimassa 2.7.-31.7.2010.

Sotahistoriallinen näyttely "Viimeisellä linjalla"

talvi- ja jatkosodan vaiheista. Ulkoalueella on nähtävänä raskasta tykistökalustoa ja entisöityä Salpalinjaa. Sisätiloissa on esillä mm. pula-ajan käyttöesineistöä, sotilasvarusteita, aseita ja kunniamerkkejä.

HERTTUA
TERVEYS & KUNTOUTUS

Veneenniementie 64
58200 KERIMÄKI
015 - 769 900, www.herttua.fi

KESKI-SUOMEN ILMAILUMUSEO

Avoimna päivittäin
kesällä (1.6.-15.8.) klo 10-20
talvella (16.8.-31.5.) klo 11-17

Tikkakoskentie 125, 41160 TIKKAKOSKI
Puh: 014-375 2125 www.k-silmailumuseo.fi
Sotaveteraaneille ilmainen sisäänpääsy! Tervetuloa!

1944-1956

Porkkala Parentesin
Porkkala Parentesin
Porkkalan Parentesin

Porkkalan vuokrakausi ja Neuvostoliiton sotilastukikohta 1944-1956

Näyttely avoinna kesälauantaisin klo 11-15 (ei juhannuksena), muulloin sopimuksen mukaan. Huom! Ei esteetön.

Lisätiedot ja ryhmävaraukset: (09) 2967 2489.
Ragvaldsin museoalue
Överbyntie 140
02400 Kirkkonummi
www.kirkkonummi.fi/Ragvalds

HANGON RINTAMAMUSEO HANGÖ FRONTMUSEUM

- Kaukopartiot – Sissit siivellä
- Mannerheimlinja Kannaksella
- Ruotsin antama apu 1939–1945
 - Vanhat sota-alukset
 - Viestikyyhkyt
- Kriminsota Suomen rannikolla
- Vaienneet temppelit – Kannaksen kirkot ennen ja nyt
 - Amerikan jumalat
- Maailman kulttuuriperintö – YK:n suojaamat

Yhteystiedot
Museo 019-244 3068
Toimisto 019-231 301
Ryhmätilaukset 041-480 1237
Museo: Lappohja
Tsto: Esikunnankatu 10, 10300 Karjaa
Aukiolot: 23.5.–5.9. joka päivä
klo 11.30 – 18.30
Syyskuun loppuun
lauantaisin ja sunnuntaisin.
Muut ajat tilauksen mukaisesti.

Joensuun Bunkkerimuseo Osa Suomen Salpaa

15.6. - 15.8. ti-su klo 10-16
ma suljettu

Opastus- ja ryhmävaraukset
(013) 267 5222 tai 050 520 2762

Joensuun kaupunki

SALPALINJA

Virrantaus 7, 80140 Joensuu - www.bunkkerimuseo.jns.fi

SUOMEN JÄÄKÄRIMUSEO KAUHAVAN KORTESJÄRVELLÄ

Museossa kerrotaan j k riliikkeen syntyvaiheista, toiminnasta ja sen merkityksestä Suomen itsen isyydelle. Vaihtuvia n ytelyit , museokauppa.

Museo avoinna
Pääsymaksu
Puhelin
Email
www-sivusto

15.6. – 15.8. joka päivä, muuten sopimuksesta.
aikuiset 2,50 €, lapset 1,50 €
06 2412 9834, 06 2412 9841, 040 866 7048
suomen.jaakarimuseo@kauhava.fi
www.kauhava.fi

Päämajamuseon näyttely 13.3.–31.12.2010

13.3.1940
- ensimmäinen rauhanpäivä

Avoimna:

13.3.–30.4. pe-su 10–17
2.5.–31.8. joka päivä 10–17
1.9.–31.12. pe-su 10–17

www.mikkeli.fi/museot • Päämajankuja 1–3, 50100 MIKKELI

Rajakenraalin maja Parppeinvaara, Ilomantsi

Raja, Raappana, Rukajärvi – uudistunut näyttely

Monipuolinen näyttely rajakenraali Raappanan persoonasta ja Rukapirtin historiasta. Yhtenä näyttelyn uutuuksena multivisio, joka sisältää alkuperäistä TK-filmmateriaalia Erkki Raappanan komentopaikalta Rukajärveltä.

PARPPEINVAARA
Ilomantsi

Avoimna 2.6.–31.8.2010
Ryhmävaraukset
puh. 013-881 248

Vipuvoimaa
EU:lta

Sotahistoriallisia museoita ja paikkoja

HÄMEESSÄ ON VOIMAA JA PAROLASSA PANSSAREITA!

PANSSARIMUSEO
Hattulantie 334, 13720 Parola, P. 040 568 1186
www.panssarimuseo.fi

PERHEPÄIVÄ JA SOTILASAJONEUVOJEN KOKOONTUMISAJOT LA 3.7.KLO 10-16

Korsulauluillat 27.5. ja 19.8. klo 18.30

Avoimna: 1.5.-30.9. ma-su klo 10-18, juhannusaaton suljettu

Tervehdys ystävä!
Serlachius-museo Gustafin
Veteraanit-näyttely
jatkuu koko 2010 vuoden.

Tervetuloa pohtimaan,
miltä sota tuntui.

Terveisin

Gustaf

SERLACHIUS-MUSEOT
www.serlachius.fi | MÄNTTÄ
p. (03) 488 6800
GÖSTA | Joenniementie 47
GUSTAF | R. Erik
Serlachiuksen katu 2
Avoimna talvella 1.9.-30.4.
ke 14-20, to-su 12-17
kesällä 1.5.-31.8. ti-su 11-18
Yhteislippu 8 / 1/ perhe 16 €

MANNERHEIM MUSEO

Suomen marsalkka
G. Mannerheimin koti vuosina 1924-51
Opastetut kierrokset

Avoimna pe-la-su 11-16 tai ryhmille sopimuksen mukaan.

Puh. (09) 635 443, fax (09) 636 736, Kalliolinnantie 14, 00140 Hki
www.mannerheim-museo.fi

**Tule ja koe,
Talvisodan ihme
Raatteen Portissa!**

Avoimna:

15.5.-15.6. Ma-Su klo 11-17
16.6.-15.8. Ma-Su klo 10-18
16.8.-30.9. Ma-Su klo 11-17

- Juhannusaattona suljettu
- Ruokailut tilauksesta alkaen 7e/hlö
- kahvio A-oikeuksin

TERVETULO!

Kysy lisää!
P.040 5347 677

www.raatteenportti.fi

**HUITTISTEN
MUSEO**

HUITTISTEN MUSEO

Presidentti RISTO RYTI -osasto
Kuvanveistäjä LAURI LEPPÄSEN taidetta
Paikallishistoriaa

HUITTINEN, Kirkkotie 4, puh. 02-5604319
www.huittinen.fi

Avoimna: la-su klo 12-16, 1.6.-15.8. myös ti-pe klo 12-17
Ryhmille myös sopimuksen mukaan.

www.salpakeskus.fi

Tutustu Salpalinjan ja Pioneeriaselajin historiaan

Miehikkälän
**SALPALINJA-
MUSEO**

» p. 05 74 901
» avoimna: kesä-elokuussa
ma-su 10-18, touko- ja syys-
kuussa ke-su 10-18

Valtakunnallinen
**PIONEERI-
MUSEO**

» p. 044 566 0438
» avoimna: kesä-elokuussa
ma-su 10-18, touko- ja
syyskuussa ke-su 10-18

Virolahden
**BUNKKERI-
MUSEO**

» p. 05 749 12
» avoimna: kesä-elokuussa
ma-su 10-18

»»»» Museot avoimna
ryhmille tilauksesta
ympäri vuotisesti

Salpavaellus 3.-4.7.2010

KAUHAJOEN VETERAANIN PERINNETALO

on kauhajokisesta
maanpuolustushistoriasta
kertova sotamuseo.

Avoimna:
Sunnuntai ja
kesälauantaisin
klo 12.00-15.00

Muina aikoina ryhmille
sopimuksen mukaan.

Knuutilantie 4

Tiedustelut - Varaukset

Mauno Lehtinen,
040 565 0519

Antti Isoniemi,
puh. 040 187 3446

Mikko Rotola-Pukkila,
puh. (06) 230 1045

SÄKYLÄN TALVI- JA JATKOSOTAMUSEO

Kiertotie 2, 27800 Säskylä
Avoimna ti-pe 10-17, la 10-14,
su 12-16, 15.6.-15.8.

Puh. 0400 955 598

Sähköposti:
info@sakylantalvijajatkosotamuseo.fi

www.sakylantalvijajatkosotamuseo.fi

LAPPEENRANNAN MUSEOT

ETELÄ-KARJALAN MUSEO 9.5. - 29.8.2010
Prinsessa Dagmar
- Keisarinna Maria Fjodorovna

ETELÄ-KARJALAN TAIDEMUSEO 23.5. - 19.9.2010
Tyttö kukkivalla niityllä - Aarteita
Viipurin Taiteenystävien kokoelmasta

RATSUVÄKIMUSEO avoimna 7.6. - 22.8.2010

Sotaveteraaneille ilmainen sisäänkäynti.

Tiedustelut: puh 05 616 2261
Linnoitus, Lappeenranta | www.lappeenranta.fi/museot

© FM3 Pavlovsk

Vihdin Konetyö Oy

Vihti

Maansiirto J. Salminen Oy

Vihti

SVS Supervise Service Oy

Voikkaa

Petri Hietamäki Ky

Ylihärmä

Koneurakointi Kimmex Oy

Yli-li

West-Tronic Oy

Ylivieska

Kirjat

Olli Harinen - Göran Lindgren - Erkki Nordberg
Talvisodan Ässärykmentti
ISBN 978-951-0-35790-3
WSOY JUVA 2010

Rykmenttien historioita on kirjoitettu runsaasti. Sen sijaan Talvisodan 1939-40 rykmenteistä on tullut julki vähemmän kirjallisuutta. Syy tähän lieenee sodan lyhytaikaisuudessa tai nopea-tempoisuudessa.

Helsinkiläis-itäuusmaalaisen jalkaväkirykmentti 11 eli Ässärykmentin historia on ollut "tapeetilla" jo vuosikymmeniä, mutta aina hankittu kirjoittaja on luopunut tehtävästä. Yllä mainittu kolmikko on pannut "tuulemaan" ja niin käsissämme on 453-sivuinen teos.

Teos alkaa melko poikkeuksellisesti rykmentin kotiseudun kuvauksella ja tässä ei suinkaan tarkastella vain maisemia, vaan asuinpaikkaa, sosiaalisia oloja, ammattijakautumaa, koulutusta, tulotasoa, menoja, eloa ja oloa, poliittista karttaa yms. Ansiokas analyysi koskee Helsinkiä, josta rykmenttiin tuli lähinnä I ja II pataljoona. Sen sijaan Porvoon ja Itä-Uudenmaan eli III pataljoonan taustaa ei tarkastella. Joka tapauksessa Helsinki voi olla tyytyväinen tutkimukseen, joka on todella harvinainen joukko-osastojen historiassa.

Ässärykmentti perustettiin 13.10.1939 Kallion kansakoululla, työväenopistolla ja Vallilan ruotsalaisella kansakoululla (III p). Se onnistui hyvin, vaikka näin jälkikäteen ihmetyttää III P:n perustaminen Helsingissä. Miksi ei Porvoossa?

Rykmentti oli valmis ja 18.10.1939 se lähti junakuljetuksella Sörnäisistä Harjun ruumishuoneen laiturista ja tavoite oli - Kuolemajärvi.

JR 11 kuului 4. Divisioonaan ja sen naapureina olivat saman divisioonan JR 10 (ruotsinkieliset) JR 12 (uusmaalaiset) sekä lisäksi Kevytosasto 4, Polkupyöräpataljoona 5 (myöhemmin) sekä Kenttätykistörykmentti 4.

Teoksessa pohditaan joukko-osastohengen syntyä ja aihetta olikin. JR 11 oli poliittisesti punasävyinen. Se ei ollut ainut ongelma. Rykmentissä palveli kokolailla paljon myös suomenruotsalaisia. Epäilyt joutuivat häpeään, sillä Ässästä loikkasi Talvisodan aikana tasan kolme sotilasta vihollisen puolelle.

Rykmentti ryhmittyi puolus-

tukseen ns Mannerheim linjalle Kuolemajärven ja Hatjalahdenjärven rannoille. Kaukana edessä Etelä-Kannaksella valtakunnanrajalla olivat 21 500 miehen vahvuiset suojajoukot.

Sota alkoi 30.11.1939, mutta noin viikkoon se ei koskenut Ässärykmenttiä. Neuvostovyöry (=200 000 sotilasta, 1 500 panssarivaunua, 800 lentokonetta ja 900 tykkiä) saavutti rykmentin etummaisat osat 7.—8.12. Siitä alkoi asemasota, erittäin raskas ja monivaiheinen, mutta neuvostojoukot pysäytettiin. Makkarakukkula, Nypykkä yms taistelupaikat tulivat tutuiksi. Niin tulivat tutuiksi myös Puna-armeijan 43, 70 ja 113 divisioonat, kovat vastustajat, mutta periksi Ässä ei antanut. Tehtiin koko Länsi- ja Keskikannasta koskeva vastahyökkäys 23.12. näennäisesti tuloksetta. Osoitettiin kuitenkin Puna-armeijalle, että ytyä on tälläkin puolella.

Helmikuun alussa 1940, asemasodan jatkuttua jo 2 kuukautta, aloittivat neuvostojoukot nyt 450 000 miehen voimin suurhyökkäyksen, joka johti 4. Divisioonankin viivytystaisteluihin aluksi Sommeella sitten Viipurinlahdella. Taistelut Uuraassa, Lasisaaressa, Ravansaaressa, Suonionsaaressa ja lopulta länsirannalla olivat raskaita ja verisiä. Jo menetettiin pala Viipuri-Hamina -tietä, mutta äärimmäisin ponnistuksin pysäytettiin Puna-armeijan rynnistys.

Taistelutappiot olivat suuret. Kaatuneina ja haavoittuneina oli rykmentti menettänyt 56 % alkuperäisestä vahvuudestaan, joka oli 2 955 miestä. Se, että viimeinen vastustaja NL:n 86. divisioona oli menettänyt 75 % taisteluvahvuudestaan ei paljon lohduttanut.

Tämä taisteluvaihe on tietysti kirjan tärkein ja antoisin osa. Usein vastaavissa historiateoksissa tähän on tapausten kuvaaminen lopetettu. Tässä tapauksessa asiaa on jatkettu kuvaamalla Ässän "perinneyhdistyksen" toimintaa. Se on perusteltua, koska se juonsi Talvisodan yhteisistä kokemuksista ja oli muodoltaan sekä saavutuksiltaan merkittävää luokkaa. Aseveli- tai perinneyhdistyksellä oli roolinsa myös perustettaessa Suomen Aseveljen Liittoa, jonka toiminnassa JR 11:n veteraaneja oli mukana. Aseveliliiton vaiheet niin tärkeitä kuin ne olivatkin, eivät enää kuitenkaan kuulu

Talvisodan Ässärykmentin historiaan. Vielä vähemmän siihen kuuluu sodanjälkeinen poliittinen historia, jota tuodaan esille luvussa "Jo riittää". Nämä molemmat luvut ovat kyllä tiukkaa asiaa, mutta Talvisodan Ässän, joka lopetettiin vuonna 1940 ne eivät kuulu, vaan sodan jälkeiseen poliittiseen historiaan.

Rykmentin vaikuttajahenkilöistä on adjutantti L. Arvi. P. Poijärvi saanut oman lukunsa. Sille on perusteita. Poijärvi oli ns henkinen johtaja ja onkin ihmeellistä, ettei ainakaan allekirjoittaneen käsiin ole osunut kunnan elämäkertaa tästä ansiokkaasta kansalaisesta ja maanpuolustajasta.

Vaikka Poijärvi olikin vaikuttaja vailla vertaa, rykmenttiä ja sen osia johtivat sotilaat. Evl Kustaa Inkala ja pataljoonien komentajat Toivo Luukko, Toivo Lunnas, Lasse Varko ja Sven Oskar Lindgren hoitivat vaikeaa tehtävää kiitoksella. Samaa voidaan sanoa divisioonan komentajasta eversti Auno Kailasta, joka oli ilmeisesti muuan pystyvimmistä rintamakomentajista Suomen asevoimissa. Hänethän siirrettiin sodan loppuvaiheissa Viipuria puolustamaan divisioonan komentajaksi. Se, että häntä ei tunneta johtuneen hänen komennuksestaan sotilasasiemieheksi Japaniin 1940-1945.

Näistä henkilöistä ainakin Kailasta, Inkalasta, Luukosta ja miksei Lindgrenistä olisin kaivannut ns tietoisuuskulttikkoa. Erityisesti kapteeni myöh. eversti Toivo Hermannin Luukko olisi ollut sen väärti. Kun johtajista puhutaan voitaisiin mainita myös 1. KKK:n päällikkö kapteeni myöh. kenraaliluutnantti Matti Hannila, luutnantti myöh. eversti Kalle Karttunen ja vänrikki myöh. eversti Paavo Hämäläinen.

Seikka, jota odotin oli myös 4. D:aa kosketanut komentajavaihdokset, mikä armeijassa sai yllättävän suuret mittasuhteet. Johtajavaihdoksia tehtiin ja se osoittaa, että johtajavalinnoissa oli tehty pahoja virheitä. 4.D:ssa vaihdettiin komentajaa jo viikko sodan alkamisesta. Kaila johti divisioonaa 6.12. alkaen. JR 11 vaihtoi komentajaa 8.12., jolloin Inkala tuli komentajaksi. Myös naapurirykmentti JR 10 joutui vaihtamaan komentajaansa. 30.12. - komentajaksi tuli majuri myöh. eversti Runo Wiberg. Tätä erittäin ongelmallista seikkaa on käsitelty kenraalimajuri

Lauri Sotisaari (1939-40 majuri) Sotilasaikakauslehdessä vuonna 1973. Sotisaari on mainitun lehden numeroissa 10-11/71, 10-11/72, 10-11/73, 10-11/75 käsitellyt paitsi johtajakysymyksiä myös 4. Divisioonan taisteluvaiheita Kuolemajärvellä, Ylä-Sommeen kautta Viipurinlahdelle ja lahden länsirannalle. Nämä perustavaa laatua olevat ja ansiokkaat tutkimukset saivat tukea kenraaliluutnantti Erkki Laatikaisen tutkimuksista, jotka julkaistiin tiede- ja asekirjassa nro 28/1970. Erikoista kyllä tutkimukset näyttävät olevan tunteettomia kirjoittajille. Samoin Veikko Niemelän teos Rintamakirjeitä rakastetulle ja Tais-to Lehtiluodon sotamuistelmat. Yllättävää on myös Lauri Zilliacuksen teoksen Yksi kansa - Yksi rintama puuttuminen. Siinähän Talvisota läpikäydään ja 25 työväenliikkeen keskeistä vaikuttajaa radiopuhein tuki kansan puolustustaistelua lähes epätoivoisessa tilanteessa.

Kirjan kolme ensimmäistä osaa ja Poijärvi artikkeli eli Ässän tapahtumat 1939-40 ja aseveliyhdistyksen toiminta Jatkosodan vuosina muodostaa hyvän kokonaisuuden. Aseveliliiton toiminta ei enää kuulu JR 11 historiaan - vielä vähemmän sodanjälkeiset poliittiset tapahtumat. Ne ovat jo ajan poliittista historiaa ja siellä Talvisodan Ässäveteraanit olivat vähemmän mukana.

Muutamia tarkennuksia

Väinö Tanner oli SDP:n puheenjohtajana 1918-26 ja 1957-63 siis päinvastoin kuin kirjassa esitetään. Väinö Leskinen oli kapteeni, oik. yo ei maisteri. SDP:n puoluejohdossa oli asevelisosi-alisteista Unto Varjonon, Aarre Simonen ja Erkki Lindfors. Tämä koskee aikaa 1946-.

SDP:n puheenjohtajina toimivat Kaarlo Harvala 1930-44, Onni Hiltunen 1944-46 ja Emil Skog 1946-57 kaikki erittäin kokeneita poliitikkoja. Asevelisosi-alistit omasivat koko joukon erinomaisia ominaisuuksia. Poliitiikan taito ei ollut, päinvastoin kuin annetaan ymmärtää, heidän vahva lajinsa. Ehkä vain Unto Varjonon, Aarre Simonen ja Yrjö Kilpeläinen 1940-luvun lopun vaikuttajista "pääsivät jyvälle" politiikan taidosta. Varjonon älykkö, Simonen sisäministeri 1948-50 ja Kilpeläinen sanankäytön mestari nousivat politiik-

kohen ykkösketjuun nopeimmin, Penna Tervoa unohtamatta.

Kun tässä on tuotu esille Ässähistorian vuoksi ns demariaseveljet, niin samanlaisia löytyi Kokoomuksestakin tässä Poijärvi, Jussi Saukkonen ja Leo Tuunen mainiten.

Valtaosa mainituista aseveljistä ei palvellut ei Talvi- eikä Jatkosodan Ässärykmentissä. Esimerkiksi Väinö Leskinen soti sotaansa Jääkäripataljoona 3:ssa. Vuonna 1941 hän oli Jatkosodan Ässän JR 26:n komppanian päällikkö haavoittuen vaikeasti.

Olisin toivonut, että Ässän perustamisen 50-vuotisjuhlanpuhujan silloisen alikersantti Aarne Saarisen puhe olisi päättänyt kirjan. Myös Paavo Lipposen puhe 13.10.2009 oli maininnan arvoinen.

Yleiskuva teoksesta on hyvin myönteinen, kun jätetään pois "Vaaran vuosien" vaiheet. Ne näet eivät kuulu Ässän historiaan, vaan kuvaavat kyllä ansiokkaasti Suomen kohtalonvuosia 1945-1950.

Luettavuuden kannalta teos on erinomainen. Teksti on selvää ymmärrettävää suomea ei kapulakieltä. Suosittelen lämpimästi kirjaa hankittavaksi.

Tapio Skog

Vornan taistelutaival – kirja

Jatkosodan JR 50:n 832-sivuinen ja satoja mustavalko- sekä värikuvia sisältävä historiateos ilmestyi joulukuussa 2007. Tuhannen kappaleen painoksesta on vielä jäljellä muutama kymmenen, jotka tarjotaan nyt kirjasta kiinnostuneille alennuksella. Alkuperäistä hintaa on laskettu 20 euroa, joten se on nyt 29 € (+postituskulut). Tiedustelut. FM Kimmo Sorko, puh. 040 815 1703.

Varallisuusvalmennus Oy Helsinki	Tiori-Kuljetus Oy Helsinki	Ilmastointimittaus Ari Sara Oy Helsinki
Opte Oy Helsinki	DirektMedia Helsinki	E-H-eristys Oy Helsinki
SeaWatt Helsinki	Sähköinsinööritoimisto Niemistö Oy Helsinki	Anki-matot Korkealaatuisia räsymattoja tuvasta parketille Fabianinkatu 4 00130 HELSINKI Puh. (09) 653 575 ark. 10-17, la 11-14
Arkkitehtitoimisto Arknova Oy Helsinki	Ilmastointityöt Ramiair Helsinki, puh. 040 544 8345	Transpap Oy Helsinki
IV-Ykköset Oy Helsinki		Helaform Oy Helsinki
Colly Company Oy Helsinki	TRG-Rakennus Oy Helsinki	Oy Wennerco Ab Helsinki
KaNmanco Oy Helsinki	Sähkö-Wathen Oy Helsinki	Räjäytyskonsultit Oy Helsinki
LVI-Palvelut www.parhitec.fi	Genlab Niini Helsinki	Kiinteistöpalvelu Norppa Helsinki khnorppa.fi
Oy Helsinki Chartering Ab Helsinki	 Aleksis Kiven katu 48, 00510 Helsinki puh. 09 2727 800, fax. 09 2727 8015	NG-Insulation Oy Helsinki
Verkkoauto Sahaajankatu 29 Palveleva mukava autokauppa	Maanrakennus L&T Oy Hollola	Huittisten JP-Rakennuspelti Oy Huittinen
Vihertaso Oy Hyvinkää	Kuljetusliike R. Koljonen Oy Hyvinkää	Nastakiekko Oy Hyvinkää
CHS Oy Hämeenlinna	Niemisen Sora Oy Hämeenlinna	Immuno Diagnostic Oy Hämeenlinna
Patria-Rakennus Oy Hämeenlinna	Hämeen Linja Oy Hämeenlinna	Hämeen Teräsrakenne Oy Hämeenlinna
Köksäpuu Oy Hämeenlinna	Linnamäki Steel Oy Hämeenlinna	Triplan Oy Hämeenlinna
Paletti Oy Hämeenlinna	Metallityö Vainio Oy ljalmi	littalan Putki ja Korjauspalvelu Oy littala

Urakointi Kai Jeskanen Ilomantsi	Maalausliike E.Heiskanen Oy Imatra	Imatran YH-Rakennuttaja Oy Imatra
Imatran Kone Oy Imatra	Jaana-Transport Oy Imatra	Novicum Oy Inkoo
Nikko Oy Jakkula	IJ rahtikeskus oy PURONSUUNKATU 1 A 2, 80160 JOENSUU PUH. 013-312 011, FAX 013-312 010, GSM 040-751 2951	Kuljetus Risto Putkinen Oy Joensuu
Isännöitsijätoimisto Pekka Kuparinen Oy Joensuu	Kuurnan Voima Oy Joensuu	Ohjelmatoimisto DJ-Team Jouko Muikku Ky Joensuu
Tilijussila Ky Joensuu	Joensuun Laivaus Oy Joensuu	Pihatyö Nuutinen Oy Joensuu
Koneyhtymä Veljekset Lakkala Joutseno		JVP Group Jyväskylä
Keski-Suomen Koneistamo Oy Jyväskylä	PTS-Kiinteistötekniikka Oy Jyväskylä	Kokous-ja Koulutuskeskus Kukkaismäki Jämsä, www.kukkaismaki.fi
Automaalaamo T.Kurvinen Oy Järvenpää	Tehorak Putki Oy Järvenpää	Vianor Oy Järvenpää, Tuusula
Lennun Autopalvelu Järvenpää	Ympäristörakennus V&V Suominen Oy Järvenpää	www.rakennustoimistopiipponen.fi Järvenpää
VM-TEAM OY Jääli	Helkama Bica Oy Kaarina	Taksipalvelu Petri Vehviläinen Kaarina, Puh. 0400-996 559
Koneistamo Alm Oy Kajaani	Metallikoneistamo E.Moilanen Ky Kajaani	Tolarock Oy Kajaani
Akkukauppa Kemppainen Oy Kajaani	Automaalaamo Matin Fiksaus Oy Kajaani	Maanrakennus ja Kuljetus Pauli Lehtinen Tampere Oy Kangasala
Liikenne Helminen Oy Kangasala	LVI-Insinööritoimisto Haikarainen Oy Kangasniemi	 KANKAANPÄÄ
C.Winberg Ky Karjaa	Tarvaisen Kuljetus Ky Karttula	Isännöintipalvelu JP Louste Oy Kemi
Kemin Varaosa Oy Kemi	Kemin Taksipalvelu Oy Kemi	Kemin Matto-ja Maalaustyöt V.Soini Kemi

SANAKILPA

Lehdessä 1/2010 kilpailusanamme oli ajankohtainen "TALVISOTA". Hyväksytyjä sanoja löytyi peräti 114 kpl, jotka seuraavassa:

Aalto, aasi, aatos, aatto, aisa, aita, aitio, aitta, aivo, aivot, alio, altto, alvi, asia, astalo, astia, atlas, avio, (18) Ilta, (1)

Laasti, laisto, laita, laitos, laitto, laiva, laivasto, lasi, lasta, lasti, lata, lati, lato, latta, lattia, latva, latvia, lava, lavi, lavitsa, lista, lito, litsa, lotta, lovi, (25)

Olas, olvi, otava, otsa, ovaali, (5)

Saali, saatto, saavi, sala, sali, salo, salva, salvia, sato, savi, savotta, sial, silava, silta, slaavi, sola, sota, staa-lo, (18)

Taisto, taito, taitos, taival, taivas, taivo, talas, tali, talo, taltio, talvi, talvio, taos, taso, tavi, tavis, tila, tilas-to, tilsa, tola, tosi, toti, tovi, (23)

Vaali, vaalit, vaasi, vaisto, vala, valas, valio, valo, valos, valta, valtias, valtio, valtti, vasa, vasta, vati, vatsa, vatti, viola, visa, visti, vita, vitsa, voltti (24).

Kaikkien osallistujien kesken arvoimme kolme Martta Wendelinin kuvittamaa osoitekirjaa. Onnetar suosi seuraavia: Irja Mäkinen, Sippola, Reijo Peltonen, Kaavi ja Aili Suolahti, Laitila, onnittelut voittajille!

Seuraava kilpailusanamme on "MARSALKKA". Lähettäkää vastauksenne perjantaihin 21.5. mennessä kirjeessä tai postikortilla: PL 600, 00521 HELSINKI, faksilla numeroon (09) 6126 2020 tai sähköpostitse osoitteeseen toimitus@sotaveteraaniliitto.fi.

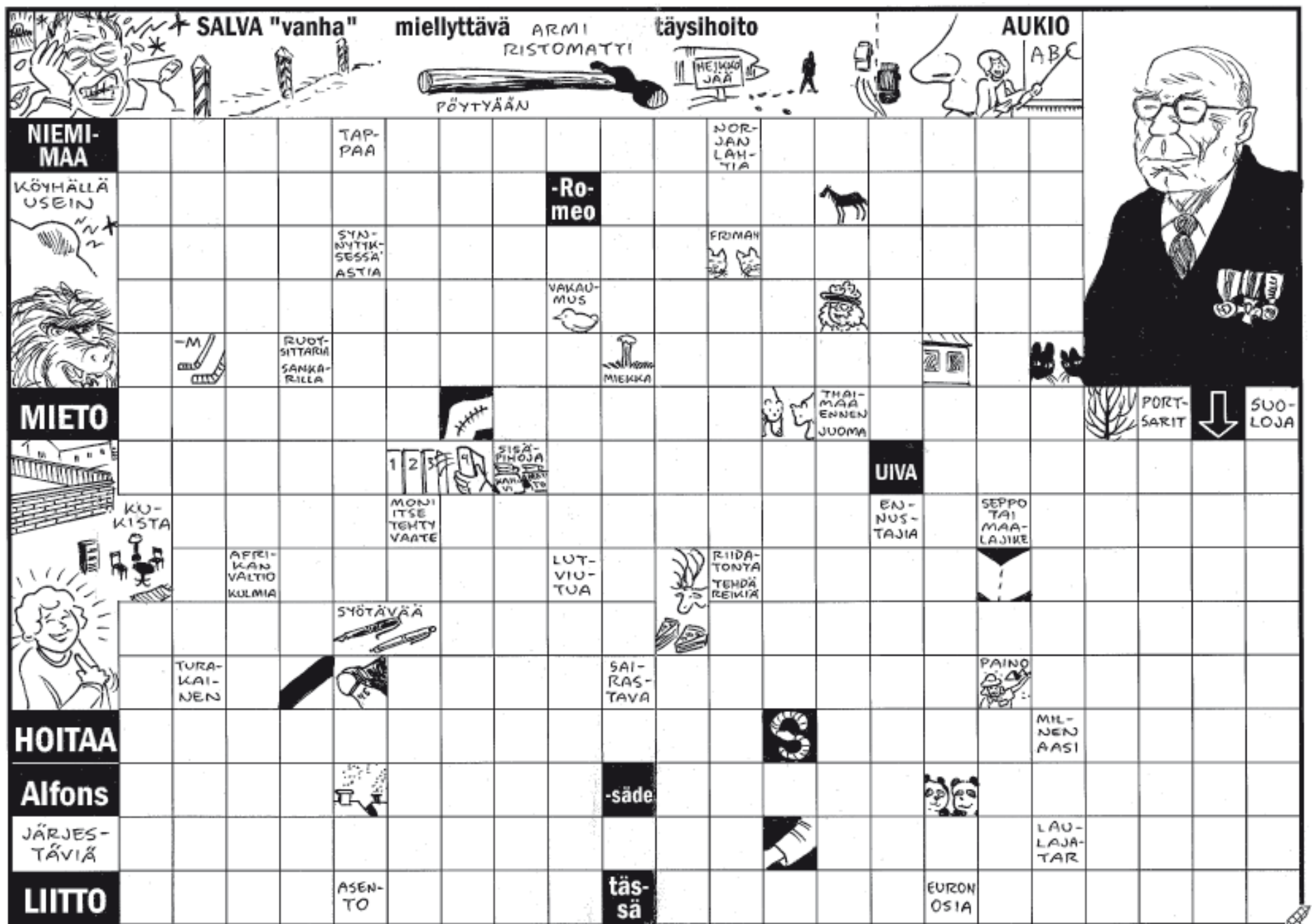
Vastaukseen kirjoitetaan lähettäjän nimi ja osoite, kirjekuoreen lisäksi "SANAKILPA". Kaikkien vastanneiden kesken arvotaan kolme Yrjö Jylhän Kiirastuli-runokokoelmaa.

Virkistä muistiasi

- 1) Sillä on rautaiset hampaat, puinen ruoka, mikä se on?
- 2) Sokea näki jäniksen, rampa otti sen kiinni ja alaston pisti taskuunsa, mikä se on?
- 3) Mikä otetaan valitsematta?
- 4) Tuli ukko Pohjolasta, tuli hyisen turkin kanssa, teki sillan joka joelle sekä järvien selille. Niitä ei polta vihollinen, ei kuormat kallistele, vaan lahoavat puolen vuoden päästä.
- 5) Yksi hiiri, kaksi häntää.
- 6) Yhden miehen mieli, yhdeksän miehen voima.
- 7) Mikä kana ei muni?
- 8) Mitä kana tekee silloin, kun sen toinen jalka on ilmassa?
- 9) Mikä kasvaa talvella, ei kasva kesällä, kasvaa latva alaspäin?
- 10) Rasia saranaton, avaimeton, kanneton ja silti sen kätköissä kultainen aarre on.

Vastaukset sivulla 63

Huhtikuun ristikko

KILPAILUKUTSU

Helsingin Seudun Sotaveteraanipiiri järjestää Suomen Sotaveteraaniliiton lentopallomestaruuskilpailut Helsingissä 25.5.

Paikka: Pasilan Urheiluhalli, Radiokatu 22

Ilmoittautuminen: Ilmoittautumiset (ml nimiluettelo) tulee tehdä viimeistään 30.4. mennessä osoitteella Helsingin Seudun Sotaveteraanipiiri, Mannerheimintie 93 A, 00270 Helsinki tai sähköpostilla toiminnanjohtaja.hssvp@kolumbus.fi.

Maksu: 100,00 € / joukkue, joka on suoritettava ilmoittautumisen yhteydessä, tilinumero 123830-227237.

Ohjeet: Kilpailuohjeet lähetetään ilmoittautumisen päätyttyä.

Majoitus: Kukin joukkue varaa itse mahdollisen majoituksen.

Muut palvelut: Kilpailupaikalla on kahvio ja ruokailumahdollisuus. Joukkueille ruokailu ja kahvi sisältyvät osanottomaksuun.

Lisätietoa: Helsingin Seudun Sotaveteraanipiiri, toiminnanjohtaja Rauno Loukkola, 050 441 4703 tai toiminnanjohtaja.hssvp@kolumbus.fi.

Säännöt: Kilpailuihin saavat osallistua yhdistyksen varsinaiset jäsenet. Joukkueessa saa olla kaksi 1934 tai aikaisemmin syntynyttä kannattajajäsentä. Kannattajajäsenten osalta on ilmoitettava liittymisvuosi ja jäsenyyden on oltava kestoltaan vähintään kaksi vuotta. Mahdolliset hyvityspisteet päätetään ottelupalaverissa.

TERVETULOA

Helsingin Sotaveteraanipiiri

Kemin LVI-Palvelu Oy Kemi	Maanrakennus Juhani Suorsa Oy Kemi	Arkkitehtuuritoimisto Jii-Ark Kemi
Leroman Oy Kemi	 LAKEUDEN KESKUSPUHDISTAMO OY Kurikkatie 14, 90440 Kempele Puh. 08-882 8300	 ERCOMA OVET JA IKKUNAT www.ercoma.fi
LPL-Rakennus Oy Kempele	Oulun Teollisuusputkitus Oy Kempele	Suomen Vibrakone Oy Kerava
Luotettavaa rakennuspalvelua Uudellamaalla vuodesta 1972 erikoisalana teollisuus-, liike- ja julkinen rakentaminen rakennustoimisto nousiainen oy Sementtitehtaankatu 2, 04260 KERAVALA puh. (09) 2747 260 Fax (09) 2747 2690	Makve-Systems Oy Kerava	Keski-Uudenmaan Diesel Oy Kerava
Maanrakennustyö Hyttinen Oy Kerava	Maansiirto ja Raivaus K.Räsänen Oy Kerimäki	Linja-autoliikenne Helander ja K:nit Oy Kestilä, Puh. (08) 812 2325 0400- 890 753 ja 040-5861 567
Metsäkoneurakointi Veljekset Eronen Ky Kiihtelysvaara	Kiimingin Eristys Oy Kiiminki	Oy Dahlberg&Co Ab Kirkkonummi
Arhasukellus Oy Kirkkonummi	CNC Kakkonen Oy Kitee	KH-Kiinteistöhuolto Oy Klaukkala
RI-Yhtiöt Oy Klaukkala, www.riyhtiot.fi	 VAAHTO AP-TELA OY AHERTAJANTIE 16 67900 KOKKOLA PUH. 0201860650 FAX 0201860660 SÄHKÖP. ETUNIMI.SUKUNIMI@VAAHTOGRUP.FI SÄHKÖP. WWW.VAAHTOGRUP.FI	Apex Automation Oy Kokkola www.apexautomation.fi
Rekkalaskenta Oy Kokkola	 Ahola Transport www.aholatransport.fi	Kometko Oy Konnevesi
Kuljetus Lampinen Ky Kotka	Muutot ja Kuljetukset CURION OY Kotka, puh. 040-521 0375	Arealog Oy Ltd Kotka
Metallisorvaamo M. Hakala Oy Kouvola	Lattiatyö ja Remontti J.Forsell Kouvola	QSA-Asennus Ky Kouvola
KS-Sähköasennus Oy Kouvola	Ri-Plan Oy Kouvola	MP-Huolto J. Liuku Kristiinankaupunki
Kronoby Elverk Kruunupyyn Sähkölaitos	Insinööritoimisto Seppo Kortelahti Ky Kuhmalahti	Kuopion Putkiapu Oy Kuopio
Kiinteistö-Kys Oy Kuopio	Rakennus Arre Oy Kuopio	Rakennuspalvelu Heikki Hiltunen Ky sillanrakennustyöt Kuopio
MP Service Ky Kuopio www.mpservice.fi	Maansiirtoliike R. Heiskanen Oy Kuopio	Apuvälinetuotanto Proave Oy Kurikka

Kiinteistö Oy Kuusamon Vuokratalot Kuusamo	Finavia Kuusamon Lentoasema	Rakennussaneeraus Reino Setälä Kuusankoski
Kyrön Huoltoasennus Kyrö	Rakennusurakointi J. Häkkinen Oy Kyröskoski	Jokke Pet Oy Kälviä
Haaviston Sora Oy Köyliö	Riihelän Huolto Oy Lahti	HL-Elec Oy Lahti
NRG Nordic Renovation Group Oy Lahti	Sähköpalvelut Okes Oy Lahti	Lahden Vientipakkaus Ky Lahti
Mittarakentajat T. Mäkinen Oy Lahti	Huoltopalvelu Leppänen Oy Lahti	TE-Construction Oy Lahti
Kasit Oy Laihia	Lai-Teräs Mäkinen Ky Laihia www.laiteras.fi	JEK-Poltintekniikka Ky Lammi
T:mi Kari Kauvo Lapinjärvi	Kesämäen Leipomo Oy Lappeenranta	Joutsenon Dieselasennus Oy Lappeenranta
Northwest Tyres Oy Lappeenranta	Kattasora Oy Laukaa	Topiron Ky Laukaa
Launossähkö Oy Launonen	Haaransillan Auto ja Varaosa Ky Liminka	AJS Sähkö ja Automaatio Oy Lohja
Faith and Hope Oy Lohja www.kulmala.fi	GeePee Sähkö Oy Lohja www.geepeesahko.com	Grani Cargo Oy Ab Luoto
Polartherm Oy Luvia	Pemax Oy Längelmäki	J-Metsä Oy Mikkeli
Lahtisen Kone Oy Mikkeli	Mikkelin Autoasema Oy Mikkeli	Autokorikorjaamo P. Silonsaari Mikkeli
Environics Oy Mikkeli	Tilausliikenne A.Kainulainen Oy Muurame, Puh. 014-373 1051	Wallius Hitsauskoneet Oy Muurla
JE Leino Oy Naantali	Naantalin Energia Oy Naantali	PD Eristys Naantali
Aktiivi-Isännöinti Oy Naantali	Koneurakointi Malinen Oy Naantali	Koneurakointi Piipponen Oy Nastola

Autokoulu EKA Nokia	AJT-Metalli Nokia	Laattatyö Wikman Oy Nokia
Rakennus Piitulainen Nokia	Se-Ro-Ka Oy Nummela	Eliitti Asennus Nummi-Pusula www.eliittiasennus.com
Kuosan Betoni Oy Orimattila	Orimattilan Tasaeriste Oy	
Metsäkoneurakointi P. Liiri Oy Otalampi	 Rouskutie 1,90650 OULU Puh. 08-530 7068, Fax. 08-530 6679	 Krouvintie 7 A, 90400 OULU Puh. (08) 5340 200 Fax (08) 5340 222
LVI-ERISTYSVALTTI OY Oulu www.lvieristysvaltti.fi	Polar-Venture Oy Oulu	Offcode Oy Oulu
	Tilitoimisto Maila Vallström Oy Oulu, www.tilitvallstrom.fi	 OPLAX OY
Oulun Jätehuolto	Sähkö-Arktia Oy Oulu	Oy SteelDone Group Oy Ltd Oulu
Jutel Oy Oulu	Katterla Oy Oulu	Jidea Oy Oulu www.jcad.fi
Potoj Träding Öb Parainen	Ska-Plan Oy Ab Parainen	Paraisten Puhtaanapito Oy Ab Parainen
Alamettälä Oy Parkano	Kuljetusliike Trans-Mantila Ky Parkano	Pieksämäen Autokunta KTK Pieksämäki
Oy Valioravinto Ab Pietarsaari	QC-Palvelu Oy Pietarsaari	Byggnads Ab Nynäs Rakennus Oy Pietarsaari
Oy Herrfors Ab Pietarsaari	Kairanmaan Kaivuu Oy Piippola	Technip Offshore Finland Oy Pori
Rakennus ja Metalli Koskinen&Co Oy Pori	Ruosniemen Linja-auto Oy / Sundell Pori	Sata-Kuulo Oy Pori
Meri-Porin Rakennus Oy Pori	E-S Tuomikoski Oy Porlammi	Kuninkaantien Liikenne Oy Perinteitä kunnioittaen! www.kuninkaan.fi
Lindgren CE Oy Ab Porvoo	Huoltopalvelu J. Holmberg Oy Porvoo	Rakennuspalvelu R. J. Hämäläinen Oy Porvoo

Sandströmin Nosto ja Kuljetus Oy Porvoo	 70 vuotta palvelua Kelloseppäliike Naamanka Ky Jukolantie 2, 93100 PUDASJÄRVI Puh. (08) 822 084	
	Koneyhtymä Makkonen Alpo ja Aaro Pyhäntä	RR-Projektipalvelu Oy Raisio
Rauma Cata Oy Rauma www.raumacata.fi	Rauman Sähköpalvelu Oy	R-Sarkon Oy Rauma
Liikenteenharjoittaja Pasi Ranta Rauma	Team Raefon Oy Riihimäki	Riihimäen Paperinkeräys Oy Riihimäki
Tilintarkastus Metsäterä Oy Riihimäki	Kaivinkonepalvelu Lehto Oy Rovaniemi	Roin Tili-ja Veropalvelut Ky Rovaniemi
EK-Nostot Oy Ruokolahti	Saarijärven Autokori Saarijärvi	Salon Mopo ja Pyörä Salo
Pensi Rescue Oy Sastamala	Marko Koponen Ky Savitaipale	Itä-Suomen maa-ja vesirakennus Oy Savonlinna
Jataku Oy Siilinjärvi	Transjack Ky Siivikkala	Pajuniemi Oy Sipoo www.pajuniemi.fi
PVL-Trans Oy Ltd Sipoo	Jukan Maalaus Oy Sipoo	MOS-Kiito Oy Soini
Kiinteistöhuolto Ossi Kähkönen Sotkamo	Rakennusliike Halonen Oy Sotkamo	Konehuolto P. Orenius Oy Suolahti
Louhintajopi Oy Söderkulla	Noormarkun Murske Oy Söörmarkku	Kuljetusliike Mikko Meri Oy Tammela
HV Sähköasemapalvelut Oy Tampere www.hvsahkoasemapalvelut.fi	Honkoliini Professional Oy Tampere	 Viinikankatu 49 A, 33800 Tampere Puh.03 - 380 5300 e-mail: myynti@tevella.fi, www.tevella.fi
Oy Hesal Ltd Tampere	Aarno Järvinen Oy Tampere	Kuljetusliike PG-Trans Oy Tampere
Uimonen Oy Tampere	TI-Remontit Tampere	Ata Gears Oy Tampere
Tampereen Kiinteistöpalvelu Oy Tampere	Juvenes-Yhtiöt Oy Tampere	Kiviketo Oy Tampere

EGMONT Kustannus	Matti Tamsi Oy Teuva	Kaivinkonetyöt Pauli Hautamäki Teuva
Kilsa Tools Oy Toijala	Tornion KaMa-Palvelut Ky Tornio	JKT-Laatoitus Ky Tornio
Atlas-Sped Oy Tornio	Kolmeks Oy Turenki	Vesijohtoliike Järviset Oy Turenki
Isännöinti-Saarto Oy Turku	Putkityö Mänkärä Oy Turku	Turun Varakonepalvelu Oy Turku
PerkinElmer Finland Oy Turku	Insinöritoimisto Arcus Oy Turku	Mikko Rindell Oy Turku
Turun Rakennusteline Oy Turku	T:mi Tapsa Service Tuulos	Juhakari Maalaus Oy Tuusula
	Finland Motor Home Oy Tuusula	Kuljetusliike Kaukolampi Oy Tuusula
Louhintaurakointi Noopila Oy Tuusula	Wapice Oy Vaasa	Plan-Ark Oy Vaasa
Vaasan Maalaustyö Reinisalo&Co Vaasa	Oy Business Services Ab Vaasa	Vaasan Aikuiskoulutuskeskus
Pohjanmaan Rakennuspalvelu PRP Oy Vaasa	Wasasafe Oy Vaasa	Maanrakennus&Purkutyö Vehanen Oy Vahto
Urakointi Mika Kaura Oy Valkeakoski	Hämeen Rakennussuunnittelu Oy Valkeakoski	Kiviasennus Damados Oy Vantaa
www.alco.fi	SAV-INTER LTD OY Vantaa	Suomen Runkopalvelu Oy Vantaa
manroland	LVI-Inset Oy Vantaa	Uudenmaan Pikakuljetus Oy Vantaa
	Oy K. Juslin Ab Vantaa	Rakennus Viitolahti Oy Vantaa
J-PV Kuljetus Varkaus	Arokivi Oy Varkaus	

E.T.Listat Oy

Ylivieska

Pajatyö Keskinen Oy

Ylöjärvi

Kuljetusliike
Lasse Ruohonen Oy

Ylöjärvi

APTEEKKIPALVELUA SOTAVETERAANEILLE

Espoo

Leppävaaran Uusi Apteekki

Sello Leppävaara, 02601 Espoo
puh. 09-849 2550

Lappeenranta

Lappeenrannan Uusi Apteekki

Lappeenranta , Taipalsaari , Voisalmi

Tampere

Lielahden Apteekki

Possijärvenkatu 2, 33400 Tampere
Puh. 03-347 3800

Jyväskylä

Jyväs Apteekki
Kyllön Terveysasema

40620 Jyväskylä, Puh. 014-334 2600

Voionmaan apteekki

Puh. 014-211 305

Lapväärtti

Puh. 06-222 1110
Fax 06-222 1599
Lapväärtintie 729
64300 Lapväärtti

Tervola

tervolanapteekki.fi

Pudasjärvi

Pudasjärven Apteekki

Kauppatie 1, 93100 Pudasjärvi
Puh. 08-821 185

Turku

Pyhän Henrikin Apteekki

Kalevantie 41, 20520 Turku
Puh. 02-275 2150

Kangasniemi

Kangasniemen Apteekki

Otto Mannisentie 12, 51200 Kangasniemi
Puh. 015-431 631

Rautjärvi

Rautjärven Asemanseudun Apteekki

Rautjärventie 86, 56610 Rautjärvi
Puh. 05-489 340

Tuusula

Jokelan Apteekki

Keskustie 10, 05400 Jokela
Puh. 09-417 1442

Kerava

Keravan Keskusapteekki

Kauppakaari 4, 04200 Kerava
Puh. 09-274 7930

Ristiina

Ristiinan Apteekki

Brahentie 16, 52300 Ristiina
Puh. 015-740 7700

Suomenniemen sivuapteekki

Puh. 015-666 470

Vihti

Vihdin 1.Apteekki

Helsingintie 26 a, 03400 Vihti
Puh. 09-224 7220

Korpilahti

Korpilahden Apteekki

41800 Korpilahti
puh. 014-821 775
www.korpilahdenapteekki.fi

Rovaniemi

Rovaniemen 1.Apteekki

Rovakatu 27, 96200 Rovaniemi
Puh. 016-312 005

Kortesjärvi

Kortesjärven Apteekki

Jääkärintie 53, 62420 Kortesjärvi
Puh. 06-488 0300

Ruokolahti

Ruokolahden Apteekki

Liisanpolku 2, 56100 Ruokolahti
Puh. 05-434 1019

Kuopio

Kuopion Toriapteekki

Haapaniemenkatu 24-26, 70110 Kuopio
Puh. 017-287 6601

Viitasaari

Viitasaaren Apteekki

Postikuja 1, 44500 Viitasaari
puh. 014-577 4700

Lappeenranta

Lauritsalan Apteekki

Kauppakäytävä 6, 53300 Lappeenranta
Puh. 05-412 1570

Kaukaan sivuapteekki

Standertskjöldinkatu 1
Puh. 05-451 3218

Säkylä

Ylöjärvi

Ylöjärven Apteekki

Mikkolantie 7, 33470 Ylöjärvi
Puh. 03-381 0800

Kokoonnutaan

Korpraalikoulu/TKK 3:n, ”Riihimäen tykistöakatemian” kurssien tapaaminen on keskiviikkona 19.5. klo 12.30 Helsingissä Suomalaisella Klubilla, Kansakoulukuja 3, 5. krs. Tilaisuus aloitetaan lounaalla, jonka jälkeen kardiologi, LTT Timo Ikosen esitelmä aiheesta ”Täkkään miehen sydänongelmista” sekä toimittaja Maarit Niiniluodon esitelmä ”Viihdetoiminnasta jatkosodan aikana rintamalla ja kotirintamalla”. Ilmoittautumiset 12.5. mennessä: Erkki Helamaa, puh. (09) 671 266, Tor Wikström, puh. (09) 445 196, Lauri Lausmaa, puh. (09) 447 263 tai Niilo Palmen, puh. (09) 464 413.

Sissipataljoona 3:n (myöhemmin 15. Prikaatin I Pataljoona) vuosijuhla pidetään Limingan seurakuntatalossa, Pappilantie 6, Liminka sunnuntaina 6.6. klo 13.00. Ohjelmassa: Alkuhartaus, Seppelpartion lähettäminen, sissien juhla, ruokailu, historiaseminaari. Juhlapuhujana on everstiluutnantti Raimo Sevón. Tilaisuuteen ovat tervetulleita SissiP 3:n, 15. Prikaatin sotiemme veteraani-

nit, omaiset ja veteraaniperinteen vaalijat.

Ilmoittautuminen (ruokailun järjestämistä varten) 15.5. mennessä: Limingan seurakunta, Rauni Tervo, Pappilantie 6, 91900 Liminka, sähköposti: liminka@evl.fi, puh. 044 752 1220.

Tervetuloa! SissiP3:n perinneyhdistys, Sotainvalidien Veljesliiton Limingan osasto r.y. ja Limingan seurakunta.

III/KTR 7:n veteraani, patteriston veteraanit seuralaisineen kokoontuvat tiistaina, 11.5. klo 13.00 Ostrobotnialla, Museokatu 10, Helsinki. Lounaan yhteydessä kuulemme everstiluutnantti evp. Jouko Mattilan esitelmän aiheesta ”Sota-ajan viihde ja Karhumäen Tivolii”. Stadin Peeston aseveljet ovat tervetulleita, arkiasu (tammenlehti). Ilmoittautumiset 5.5. mennessä: Lauri Heldán, Neljäs Linja 4 C 42, 00530 Helsinki, puh. (09) 716 970, 050 326 5319.

Laatokan Puolustuksen Perinneyhdistys kokoontuu vapaamuotoiseen ja kaikille asiasta kiinnostuneille avoimeen perinnetilaisuuteen Ilomantsiin 13.-15.8. Lisätietoja tilaisuudesta saa yhdistyksen sihteeriltä Raili Jantuselta, Kalliokatu 12, 18100 HEINOLA, puh. (03) 715 7010 tai 040 843 2189.

JR7 – perinnetoimikunta järjestää 2.D:n (JR7, JR49, ErP 12, KTR 15 + muut) veteraaneille, heidän omaisilleen, jälkipolville ja muille Suomen lähihistoriasta kiinnostuneille TYRJÄN RYKMENTTI TAISTELEEE 1941 JA 1944 – TEEMAMATKAN KANNAKSELLE 24. - 26.5. Matkareitti on Saaren pitäjän, Sortavala, Tyrjän kylä, Elisenvaara, Lahdenpohja, Käkisalme, Kiviniemi, Lempaalan Munakukkula, Nakara, Mottori, Siiranmäki, Äyräpää, Vuosalmi, Viipuri. Lähtö ja paluu Tampere – Lahti – Kouvola – Lappeenranta. Matkanvetäjänä toimii sotahistorian asiantuntija, evl. evp. Aimo Kiuks. Majoitus, puolihoito, kuljetus, seikkaperäiset tais-

Rautalaaki Oy

Ylöjärvi

Oy Varax-Products Ab

Ähtävä

Powernet Oy

Äänekoski

HAUTAUS- JA KUKKAPALVELUJA SOTAVETERAANEILLE

KAARINA

Kaarinanseudun Hautaus-toimisto Oy

Puntarikatu 1, 20780 Kaarina
Puh. 02-243 2779

KITEE

Kiteen Kukka- ja Hautauspalvelu K.Kiiskinen

Keisarinkuja 10, 82500 Kitee
Puh. 013-411 145 ja 0500-907 792
palvelemme myös :
Kesälahti, Puh. 044-018 8311
Tohmajärvi Puh. 044-085 5878

LAPPEENRANTA

Hautaus-toimisto ja Kukkakauppa

ALAN PALVELUA LAPPEENRANNASSA
YLI 80 VUOTTA

Kauppakatu 53, Lappeenranta
puh. 453 0568 – 453 0772, fax 453 0566

LAUKAA

Hautauspalvelua Laukaassa vuodesta 1932

Kukka- ja Hautauspalvelu VEHVILÄINEN

Laukaantie 10, Laukaa, puh. (014) 831 941
pekka@vehvilainen.fi

LIPERI

Hautaus - ja Kukkapalvelu Pesonen Oy

Keskustie 2, 83100 Liperi
Puh. 013-651 193 ja 0400-376 333

MUSTASAARI

Hautaus-toimisto Begravningsbyrå Fant

Irenentie 8, 65610 Mustasaari
puh. 06-322 2744 ja 050-313 8142
päivystys 24 h
Carina Lähdesmäki ja Marina Östman

OULU

Kirkollinen Hautaus-toimisto Ikäheimo Ky

Isokatu 11, 90100 Oulu
puh. 08-311 3354

PORI

Heikkilän Hautaus-toimisto Urpo Karihaara Ky

Eteläpuisto 13, 28100 Pori
Puh. 02-633 2125

PUDASJÄRVI

Pudasjärven Hautaus-toimisto ja Kukka Ky

Torikeskus, 93100 PUDASJÄRVI
puh. 08-821 122, 0400-330 058

ROVANIEMI

JOKELAN HAUTAUS-TOIMISTO

Alan erikoisliike Rovaniemellä vuodesta 1923

Ruokasenkatu 6, 96200 ROVANIEMI
puh. (016) 312 616 fax (016) 312 043
s-posti: jokela@hautaus.info
www.hautaus.info

SALO

Salon Hautaus-toimisto Oy Saustila

Helsingintie 9, 24100 Salo
Puh. 02-731 2562
Hautauspalvelua jo neljännessä polvessa

TAMPERE

Valikoimassamme mm. Suomi-arkku sekä Sotaveteraani-, Sotainvalidi-, Tammenlehti- ja Lotta Svärd -uurnat. Veteraanialennus.

TUOMIOKIRKONKATU 20, TAMPERE
PUH. 03-212 4107 (24h)

VANTAA

Tikkurilan Hautaus-toimisto Oy

Unikkotie 5, 01300 Vantaa
puh. 09-8362 5220

telukuvaukset, hinta 355 €/hlö. Ilmoittautuminen 3.5. mennessä, Ja-Pi-Matkat, puh. (05) 355 9365 tai sähköpostitse myynti@japi-matkat.fi. Lisätietoja tarvittaessa JR7-Perinnetoimikunta, Juha Koivisto, puh. 050 363 8118, insider@kolumbus.fi.

Punamustarykmentin (JR 4) aseveljet ja perinteen vaalijat

Perinneyhdistys järjestää kesäretken lauantaina 29.5. historialliseen Porvooseen, jonne risteilemme m/s J.L.Runebergillä kauniin saariston halki. Laiva lähtee klo 10 Helsingin Kauppatorilta ja on Porvoossa klo 13.20. Matkan aikana nautimme lounaaksi lohikeittoa ja saaristolaisleipää. Porvoossa vierailemme kansallisorunoilija J.L.Runebergin kodissa ja linja-autolla tutustumme kaupunkiin oppaan johdolla. Iltapäiväkahvin nautimme Ilolassa sijaitsevassa Noarkin pienoismallimaailmassa. Tähän kokoelmaan tutustumme ennen paluuta Helsinkiin. Linja-automme on perillä Helsingin Rautatienrillalla noin kello 18.

Osallistumismaksu 20 € maksetaan viimeistään 7.5. Punamustarykmentin Perinneyhdistyksen tilille: Sampo 800012-01259562. Merkitse ehdottomasti viite 1601. Ilmoittautumiset 30.4. mennessä sihteeri Irja Lohjamalle, puh. 050 565 0682 tai (05)354 3712. Mukaan mahtuu 35 henkeä.

Aseveljet, tervetuloa yhteiselle kesäretkelle! Mukaan voi ottaa vaimon, ystävän ja nuorempaa polvea. Punamustarykmentin Perinneyhdistys ry

RUKAJÄRVEN PION : P. 24 :n

Aseveljet, vaimot ja lesket seuralaisineen kutsutaan perinteiselle vuosikokouslounaalle sunnuntaina 2.5. klo 11.00 Härmän kuntokeskukseen Ylihärmään.

Aluksi kokoonnumme kuntokeskuksen auditorioon käsittelemään kuluneen vuoden tapahtumia. Tilaisuuteen tulee perinneyhdistyksen historian kirjoittaja Tenho Tikkanen.

Ottakaa mukanne valokuvia aikaisemmista tapaisistamme.

Ruokailun jälkeen kokoonnumme muistelemaan menneitä.

Tiedustelut Toivo Pekkala puh: (06) 565 235, 040 542 3191.

Yrjö Savola puh: (06) 317 6153, 040 526 4505.

Aarre Öörni puh: (06) 566 3124, 040 566 3124.

Tervetuloa Perinnetoimikunta.

JR1:n ja JR2:n Perinnekiltojen hallitukset kutsuvat veteraanit ja muun jäsenistönsä vuosikokouksiin ja veljestapaamiseen Hämeen Rykmentin tiloihin Lahden Hennalaan lauantaina 12. kesäkuuta klo 10.00. Kokouksissa käsitellään sääntöjen määräämät asiat. Jäsenistölle lähetetään henkilökohtainen kutsu ja ohjelma myöhemmin. Lisätietoja: JR1:n Perennekilta ry:n sihteeri Jarmo Tölski p. 0400 359 349, jarmo.tolski@pp2.inet.fi TERVETULOA!

UK 59 osallistuu Reserviupseerikoulun 90-vuotisjuhlaan 19.6.2010. Matkaohjeita reserviläislehdissä. Kokoonnumme Haminan Bastioniin noin klo 12.00 ja ohimarssiin oman kylttimme perään. - *Toimikunta*

Haetaan yhteyttä

Arvoisat sotiemme veteraanit!

Sukulaiseni Uljas Sulo Sillanpää osallistui talvisotaan 1./JR8:ssa Summassa ja Viipurissa sekä hänen veljensä Urho Sillanpää JR40:ssä Lapissa ja Viipurinlahdella. Haluaisin kuulla kyseisissä joukoissa palvelleiden veteraanien muistelmia - joko kirjeitse tai puhelimitse. Yhteystietoni ovat:

Vetehisenkuja 9 A 12, 00530 Helsinki
puhelin: 040 729 7583
Kunnioittaen Jarno Sillanpää
Insinööri
Helsinki

Ristikon ratkaisu

K	R	I	M	M	Y	R	K	K	Y	V	U	O	N	O	T		
R	A	H	A	P	U	L	A		A	L	F	A		H	E	P	O
A	J	O	S		K	A	T	I	L	O		R	A	I	N	E	R
P	A	V	I	A	A	N	I		U	S	K	O		T	A	T	I
U	O		S	V	E	A	T		P	A	A	L	U		T		
L	A	I	M	E	A		T	I	R	I	T		S	I	A	M	
A	I	D	A	T				P	A	T	I	D	T		K	A	U
L	E	I	T		N	E	U	L	O	T	T	U		K	S	A	V
	A		N	I	G	E	R		P		S	O	P	U		T	A
I	T	S	E		L	I	H	A		P	O	R	O	N	S	A	R
R		Ä			K	O	K	O		P	O	T	E	V	A	T	A
T	E	R	V	E	Y	S	S	I	S	A	R		M	A	T	O	I
A	L	M	I		N	O	E	T		L	A	S	E	R		P	A
I	S		A	N	T	A	S	E	U	R	A	T		H	I	H	A
N	A	T	O		T	A	N	A		T	A	V	U	T		S	E

Virkistä muistiasi oikeat vastaukset

1. Saha
2. Valhe
3. Viimeinen
4. Pakkanen, joka jäädyttää vedet.
5. Kenkä
6. Karhu
7. Lakana
8. Se seisoo yhdellä jalalla.
9. Jääpuikko
10. Kananmuna

Julkaisija
Suomen Sotaveteraani liitto ry–Finlands
Krigsveteranförbund rf

Suomen Aikakauslehtien liiton jäsen

Päätoimittaja Markku Seppä

Toimitus
Kellosilta 4 C
00520 Helsinki
puh. päätoimittaja (09) 6126 2012
sähköposti markku.seppa@sotaveteraani liitto.fi
tai toimitus@sotaveteraani liitto.fi
faksi (09) 6126 2020
internet www.sotaveteraani liitto.fi

Osoitteen muutokset
Sotaveteraani liiton jäsenet ilmoittavat osoitteen muutoksista omaan yhdistykseensä tai liittoon Riina Lillforsille,
PL 600
00521 Helsinki
puh. (09) 6126 2015
sähköposti riina.lillfors@sotaveteraani liitto.fi

Lehden tilaukset ja hinnat

Sotaveteraani liittoon kuulumattomat voivat tilata Sotaveteraani-lehden liiton toimistosta puh. (09) 6126 2015 / Riina Lillfors. Lehden vuosikerran hinta on 15 euroa.
Irtonumero maksaa 4 euroa.

Toimitusneuvosto

Puheenjohtaja Finn-Göran Wennström
Starrbackvägen 37 A 2
00670 Helsingfors
puh.040 593 0521
sähköposti wennstrom@saunalah ti.fi
Jäsenet: Anni Grundström, Antti Henttonen, Olavi Karttunen,
Pirkko Kuorehjärvi, Göran Lindgren, Pertti Nieminen,
Markku Seppä, Aarno Strömmer, Eeva Tammi, Jyrki Vesikansa,
sihteeri Marja Riukka

Toimitus ei voi vastata pyytämättä lähetetystä aineistosta.

Ilmestyminen 2010

1/10: 17. helmikuuta, 2/10: 21. huhtikuuta,
3/10: 23. kesäkuuta, 4/10: 15. syyskuuta,
5/10: 27. lokakuuta, 6/10: 15. joulukuuta.

Ilmoitushinnat

1,60 euroa/pmm. Väri- ja määräpaikkailmoituksista sovitaan erikseen.

Lehti CD-levynä

Sotaveteraani-lehden pääsisältö on kuunneltavissa CD-levynä (ns. Daisy-äänite), jonka vuosikerran hinta on liiton jäsenille 8,50 euroa ja muille 17 euroa. Näkövammaisten Keskusliitto lainaa kuunteluun tarkoitettuja Daisy-soittimia. CD-levyjä voi tilata Sotaveteraani liiton myyntitoimistosta PL 600, 00521 Helsinki, puh. (09) 6126 2015, sähköposti riina.lillfors@sotaveteraani liitto.fi

Ilmoitusmyynti

Media-ammattilainen Adspace Oy
Mikkolantie 20
00640 Helsinki
puh. (09) 877 6136, 040 735 7531
faksi (09) 726 1306
Isto Valkeapää
puh. 040 735 7571

Taitto

Taittotalo PrintOne
Mekaanikonkatu 7
00880 Helsinki
puh. 050 320 8972
sähköposti minna.komppa@printone.fi

Painopaikka

Suomen Lehtiyhtymä Oy, Tuusula 2010
ISSN 0782-8543

Sotaveteraaniliiton myyntitoimisto palvelee

Käy talossa tai soita Helenalle puh. (09) 6126 2014. Toimisto on avoinna ma-pe klo 8.30–16.00

Sähköposti: helena.hornborg@sotaveteraaniliitto.fi

Verkkokauppa palvelee osoitteessa: www.sotaveteraaniliitto.fi

Tapaamme liittopäivillä Kuopiossa, tervetuloa ostoksille ja Helenaa ja Riinaa tapaamaan.

3 Solkinauha liittojuhlasoljille

Hinta 10 euroa

3 B Liittojuhlasolki KUOPIO 2010

Hinta 5 euroa

1 Sotaveteraanimitali

Myös kannattajajäsenille.

Hinta 15 euroa.

5 Isännänviiri

Kotipihalle tai mökille. Sinivalkoisen viirin pituus neljä tai viisi metriä.

Hinnat 55 ja 65 euroa.

2 Jäsenmerkki

Myös kannattajajäsenille.

Hinta 10 euroa.

19 Säänkestävä kassi

Kotimaassa valmistettu, vahva, tummansininen kassi on varustettu kolmella taskulla ja kahdella vetoketjulla.

Mitat 15x35x30 cm.

Hinta 17 euroa

Liitto välittää kassitilaukset toimittajalle, joka myös laskuttaa tilauksen.

4 Liiton standaari

Hinta 30 euroa

6 Suomen lippu

Hinta 25 euroa

33 Kaulaliina

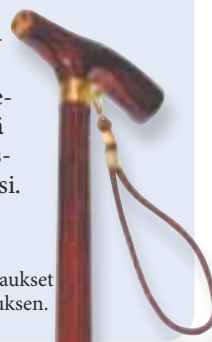
Laadukas, vuorillinen kaulaliina.

Hinta 22 euroa

29 Kävelykeppi

Jääpiikillä ja rannelekillä varustettu kävelykeppi. Sotaveteraanien käsityönä valmistama. Tilatesasi ilmoita pituutesi.

Hinta 50 euroa

Liitto välittää kaulaliina ja keppien tilaukset toimittajalle, joka myös laskuttaa tilauksen.

Liiton tunnuksin varustetut solmiot

15 Tummansininen, raidalliseen kuosiin kudottu malli.

16 Tummansininen solmio, jossa tunnuksen ylä- ja alapuolella punainen, sininen ja harmaa vinoraita.

Hinta 15 euroa

Saatavana myös kuminauhakiinnityksellä.

Liitto välittää solmiotilaukset toimittajalle, joka myös laskuttaa tilauksen.

25 Veteraanivyö

Laadukas kotimainen kääntövyö, nahkaa väri musta/viininpunainen. Soljessa liiton tunnus.

Hinta 23 euroa

Liitto välittää veteraanivyötilaukset toimittajalle, joka myös laskuttaa tilauksen.

26 Kynttilänjalka

Kultakeskuksen perinteinen malli vuodelta 1918. Korkeus 77 mm. Varustettu liiton tunnuksella. Hopeaa.

Hinta 125 euroa

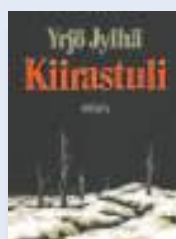
Liitto välittää kynttilänjalkatilauskset toimittajalle, joka myös laskuttaa tilauksen.

31 Yrjö Jylhä: Kiirastuli

Runokokoelma

Talvisodan runoutta vuodelta 1941. Kuvitettu.

Hinta 25 euroa.

8 Liiton virallinen hautakivimerkki

Halkaisija 60 mm. Myös uurnamerkinä.

Hinta 12 euroa

9 Tammenlehvä-hautakivimerkki

Korkeus 90 mm

Hinta 20 euroa.

20 Henkselit

Kotimaiset, veteraanitunnuksella. Saatavana on viininpunaista, mustaa, harmaata ja tummansinistä.

Hinta 23 euroa

Liitto välittää henkselitilaukset toimittajalle, joka myös laskuttaa tilauksen.

KÄYNTIOSOITE: Kellosilta 4 C, Itä-Pasila. Raitiovaunu 7 B kulkee Kellosillan pysäkille.

TILAUSKORTTI

Suomen Sotaveteraaniliitto
PL 600
00521 HELSINKI

Nimi (tekstati):

Lähiosoite:

Postinumero ja -toimipaikka:

Nro kpl.....

Nro kpl.....

Nro kpl.....

Nro kpl.....

Nro kpl.....

Nro kpl.....

Nro kpl.....

Nro kpl.....

Nro kpl.....

Nro kpl.....

